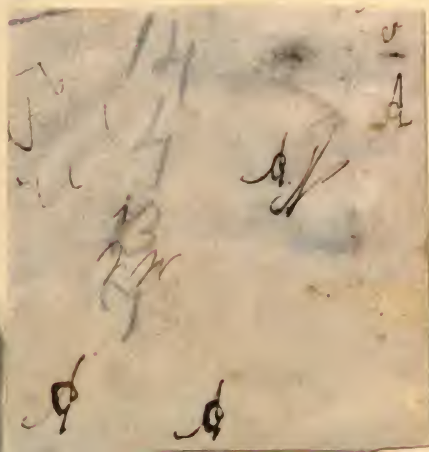
LOGICA PAULI VENETI, QUAM VIR ILLE SUI TEMPORIS FACILE PRIMUS PARI...

Paolo : Veneto

iis. de miror quo

Hec aut. inventia

Sed qa illud cuius ña explicatur p̄t ēē dupl̄ aliquid vel aliqua significatiua, ali.ter vero aliqua res ... diffinitio ... alia diffinitio nominis alia diffinitio rei. Diffinitio nominis ... diffinitio rei ē illa q̄ rem aliquam explicat.

... primo ...

Primo

... quam ...

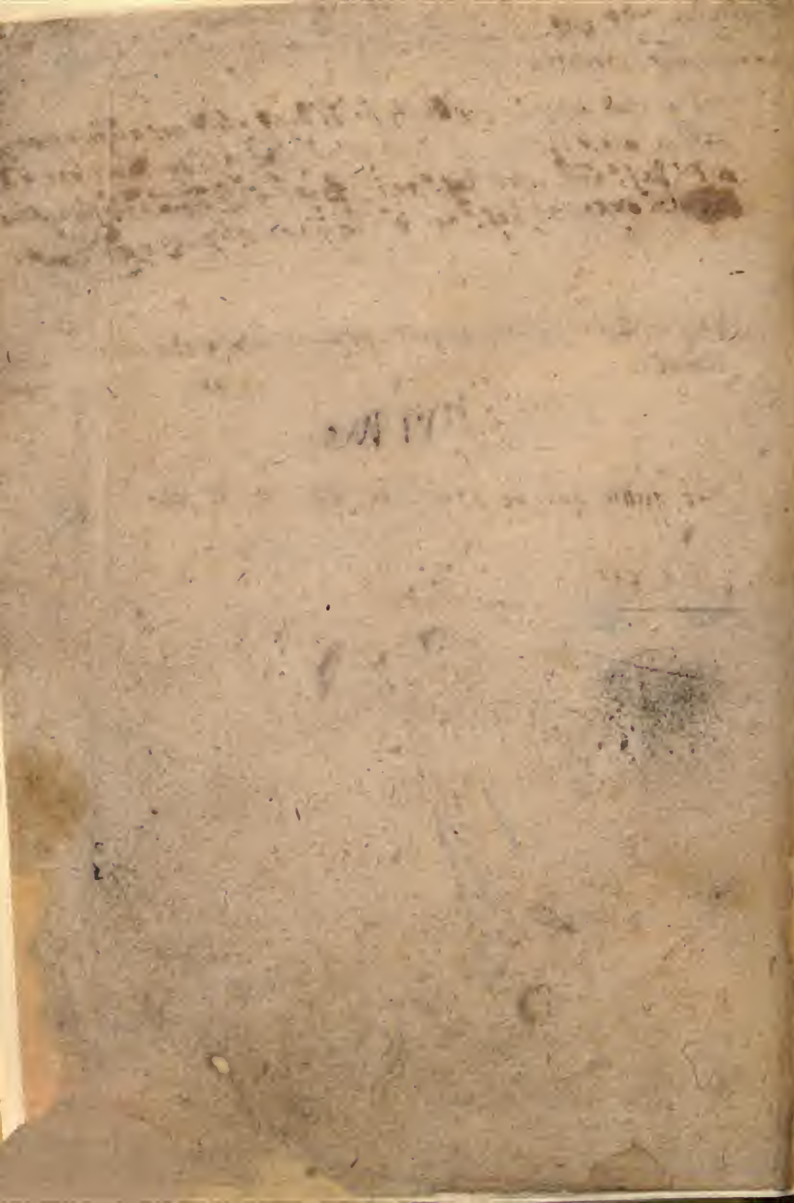
Illa ...

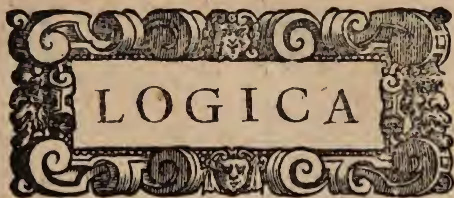
14

14

B

27

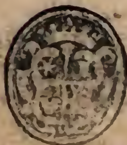
LOGICA

PAVLI VENETI,

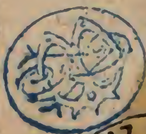
QVAM VIR ILLE SVI TEMPORIS FACILE

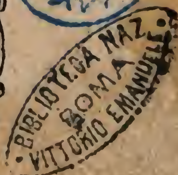
primus pari breuitate, ac perspicuitate conscripsit.

ADDIDIMVS ANNOTATIONES ad marginem, tabulas, figuras, eaq; omnia diligentissimè emendauimus.

VENETIIS,

Apud Alexandrum Gryphium.

MDLXXX.

PAVLI VENETI EREMITANI LOGICA PARVA.

CONSPICIENS librorũ quorundã magnitudinẽ te diũ cõſtituẽtẽ in aĩo ſtudẽtiũ, necnõ & aliorũ nimiã breuitatẽ, quib. nulla ferre eſt annexa doctrina. Iõ volẽs mediũ retinere vtriuſq; ſapiẽs nãm extremi, cõpendiũ vtile conſtruxi iuuenib. plurib. diuiſũ tractatib.

2. ethi. c. 5. & 5. ethi. con. 6.

Quorum primus ſummularum tradit notitiam,
Secundus ſuppoſitionum declarat materiam,
Tertius conſequentiarum oſtendit doctrinam,
Quartus terminorum vim inſtruit priuatiuam,
Quintus ligandi regulam docet obligatiuam,
Sextus inſolubilia ſoluendi dat artem & viam.
Septimus cõtra primũ obijcit, ſolõnem addẽs rñſiuã,
Octauus tertiũ fortificat per rõnem argumẽtatiuã.

Quia ergo doctrina quæcunq; a cõiori vt ait Philoſophus in proœmio phyſi. ſumit exordium, ideo tractatus primus terminum ſic diffiniens incipit à priori.

1. cõ. 4. Diffinitio termi. pro qua vide 1. primo. c. 1. et Boet. in 1. de differẽ. to. c. 2. & in 1. de ſyllocate.

De diffinitione termini, & eius diuiſione. Cap. I.

TERMINVS eſt ſignũ orationis cõſtitutiuum, vt pars propinqua eiuſdẽ. & ly homo, ly aĩal notanter dicitur; propinqua. quia oratio habet partes propinquas & remotas, propinqua vocatur dictio, remota vocatur litera vel ſyllaba, dictio igitur & nõ litera vel ſyllaba eſt terminus Prima diuiſio eſt iſta. Terminorum quidam eſt per ſe ſignificatiuus, quidã non. Terminus per ſe ſignificatiuus, eſt ille qui per ſe ſumptus aliquid repræſentat, vt ly homo, ly aĩal. Terminus non per ſe ſignificatiuus eſt ille qui per ſe ſumptus nihil repræſentat, vt omnis, nullus, quilibet, quicunq;, alter, & conſimiles. Secũda diuiſio eſt iſta. Terminorum quidam ſignificãt nãliter, & quidã ad placitum. Terminus naturaliter ſignificãs eſt ille qui apud oẽs eiuſdẽ eſt repræſentatiuus, ſicut ly hõ, ly animal in mente. Terminus ad placitũ ſignificans eſt ille qui non apud oẽs eiuſdẽ eſt repræſentatiuus ſicut ille terminus homo in voce vel in ſcripto, qui apud nos ſignificat hoĩem, ſed apud alias nationes nihil ſignifi-

Secundum vero ethimologiã eius vide 5. ma. rr. 25. Secunda diuiſio, p qua vide 1. peryer. c. 1. & ipſum Pau. in 10. ma. in 1. parte. f. 5.

Tertia diuisio. cat vt sunt græci & hæbrei. Tertia diuisio est ista. Terminorũ quidã est cathegorematicus, & quidã syncathegorematicus Terminus cathegorematicus, est ille qui tã per se q̃ cum alio habet propriũ significatũ. vt ly homo siue. n ponat in orõne, siue extra, semper significat hominẽ. Terminus syncathegorematicus est terminus habens officium qui per se sumptus nullus est significatiuus. vt signa distributiua. vt omnis nullus & signa particularia. vt aliquis, alter, & præpositiones, & aduerbia, & coniunctiones. Signa nãq; distributiua hñt officium, quia determinãt distributiue, vniuersalia vniuersaliter & particularia particulariter. Præpositiones determinant sub certo casu. Aduerbia verbũ, & coniunctiones hñt coniungere terminos vel orationes. Quarta diuisio est ista. Terminorũ quidã est primæ intentionis, & quidam scđæ intentionis. Terminus primę intentionis, est terminus mentalis significans non terminũ. i. rẽ quæ nõ est terminus dato ꝙ esset, sicut ly homo, significat sor. & Pla quorum nullus põt esse terminus. Terminus aũt scđæ intentionis est terminus mentalis significans solũ modo terminũ vel propositionẽ, vt illi termini mentales, nomen, verbũ, participiũ, propositio, oratio, & huiusmodi. Quinta diuisio est ista. Terminorũ quidã est primæ impositionis, quidam secũdæ. Terminus primæ impositionis est terminus vocalis vel scriptus significans non terminũ, vt ly homo, & ly animal, in voce vel in scripto. Terminus aũt secundæ impositionis est terminus vocalis vel scriptus significans solũmodo de terminum vel propositionẽ, vt illi termini vocales vel scripti nomẽ, verbum, participium, & hmõi. Sexta diuisio est ista. Terminorum quidam sunt incomplexi, & quidam complexi Terminus incomplexus vocatur dictio, vt ly lapis, ly lignum. Sed terminus complexus est oratio vt homo albus, Sor. & Pla. Deum esse & eiusmodi.

De hac vide latius in lo. m f. 2. c. 2. f. 58. f. 3. 4. diuisio. 3.

Vide pa. lo. ma. fol. 19. co. 4.

5. diuisio vide Bo. in per yer. prin.

6 diuisio. vide Pa. in lo. ma. fol. 16. col 4.

De nomine. *Cap.* II.

QVIA de nomine & verbo ex quibus oratio componitur, & propositio. logicus principaliter considerat, ideo de his restat diffinitionis asignare. Nomen est

termi-

terminus significatiuus sine tempore cuius nulla pars aliquid significat separata, vt homo In ista diffinitione ponitur terminus loco, generis, quia oē nomen est terminus, & non econuerso? dicitur significatiuus, quia termini non significatiui non sunt nomina. apud logicū, licet bene apud grāmaticum. vt omnis, nullus, & similia, Tertio dicitur sine tempore, ad differentiā verbi & participii quæ significant cū tempore: Quarto ponitur cuius nulla pars aliquid significat, separata ad differentiā orationis, cuius partes significant separatæ.

Diffinitio minis p q... vide primo perye.1.c.2.

De verbo. *Cap.* III.

VERBVM est terminus tpaliter significatiuus & extremorū vnitiuus, cuius nulla pars aliquid significat separata vt currit vel disputat. Et dicitur primo temporaliter significatiuus, ad differentiam nominis quod significat sine tempore. Secundo dicitur, & extremorū vnitiuus: ad differentiam participii quod significat cū tēpore, sed nō vnit suppositū cū oppolito sicut verbum cæteræ aūt particulæ ponunt sicut in diffinitionē nōīs.

Diffinitio verbi vide 1.perye.1.c3

De oratione. *Cap.* IIII.

ORATIO est terminus significatiuus cuius aliqua pars aliquid significat separata, vt homo albus, Deum esse. Vltima particula ponitur ad differentiam nominis & verbi, quorum partes non significant separatæ. Orationū alia perfecta, alia imperfecta. Oratio perfecta est illa, quæ perfectū sensum generat in animo auditoris vt homo currit. Oratio imperfecta est illa, quę imperfectū sensum generat in aīo auditoris vt homo albus, Deum esse. Notandum quod tres sunt species orationis perfectæ quia orationum perfectarum. alia indicatiua, vt homo currit. alia imperatiua, vt doce Ioannem. alia optatiua, vt vtinam essemus bonus logicus.

Diffinitio orationis & pro hac vide 1.perye.c.4 Et no q istæ diffinitiones non verificātur de virtute sermonis, sed intelligitur in eis q sint apte natæ generare perfectū sensum et c. pro quibus vide in lo.m. fol. 101.co.1.

De propositine. *Cap.* V.

PROPOSITIO est orō indicatiua, verū vel falsum significans vt homo currit ponitur oratio loco generis, quia omnis propositio est oratio & non ecōuerso. Secundo dicitur indicatiua, quia sola indicatiua est propositio. nō aūt imperatiua nec optatiua. Vltimo annectitur,

Diffinitio 1. perye. c.5.

tur, verum vel falsum significans, propter tales orationes. sortes potest. Plato incipit quæ nō sunt propositiones, nō obstāte quod sint indicatiuæ. quia nō significāt verum nec falsum, cum sint orationes imperfectæ.

De diuisione propositionum. *Cap.* VI.

De diui. Vide in lo. m. f. 181. co. 4.

DIVISIONES sub propositione cōtentas sequit numerare. Prima est ista, propositionum alia cathegorica alia hypothetica. propositio cathegorica est illa quæ habet subiectum prædicatum & copulā tanquā principales partes sui. vt homo est animal. Subiectū est ly homo, prædicatū vero ly animal. copula illud verbum est, quia coniungit subiectum cū prædicato. Et si dicatur homo currit est propositio cathegorica & non habet prædicatū. Dicitur quod habet implicitū prædicatū. videlicet, ly currēs. quod patet in resoluendo illud verbū currit. in sum, es, est. & suū participiū. Subiectū est de quo aliquid dicitur. vt homo. Prædicatū vero quod dicitur de altero. vt animal. Sed copula semper est verbum substantiuum, sum, es, est. De propositione hypothetica posterius dicetur. ad cuius differentiam ponitur illa particula, principales partes sui. quia principales partes hypotheticæ nō sunt subiectū & prædicatū, sed plures cathegoricæ, vt infra dicetur. Secunda diuisio est ista. Propositionum cathegoricarū. alia affirmatiua, alia negatiua. Propō cathegorica affirmatiua est illa, in qua verbū principale affirmatur. vt homo currit. Propō cathegorica negatiua est illa, in qua verbū principale negatur, vt homo nō currit. Tertia diuisio est ista. Propōnū cathegoricarū alia vera, alia falsa. Propō cathegorica vera est illa, cuius primariū & adæquatū significatū est verū vt, tu es homo hæc. n. est vera. tu es hō. quia te esse hominē est verū. Voco significatū primariū & adæquatū propōnis, quod est simile orationi infinitiue vel coniūctiue illius. vnde te esse hominē, vel quod tu es homo, dicitur significatū primariū & adæquatum illius, tu es hō cetera aūt significata. vt te esse aial, te esse substantia & hmōi, sunt significata secundaria, & penes illa non dicitur. propositio vera nec falsa. Propositio cathegorica falsa est illa

Dubitatio. *Solutio.* *Quid subiectum & prædicatum & quid copula.*

Secunda diuisio. *Potest colligi ex 1. parte hēt c. 2.* 75.

Tertia diuisio. Diffusiua *de hac materia vide in lo. ma. a. fo. 158. usq; ad f. 167. scdæ partis.* *4. diuisio. uide in lo. ma. a. f 167. usq; ad fo. 172.*

la cuius primarium & adæquatum significatum est falsum, vt tu es asinus. Quarta diuisio. propositionum cathegoricarum alia possibilis, alia impossibilis. propositio cathegorica possibilis est illa, cuius primariũ & adęqua tum significatum est possibile. vt tu curris. Propositio cathegorica impossibilis est, illa, cuius primariũ & adæquatum significatũ est impossibile, vt homo est asinus. Quinta diuisio. Propositionũ cathegoricarũ alia necessaria, alia contingẽs. Propositio necessaria est illa, cuius primarium & adæquatum significatũ est necessariũ, vt Deus est. Propositio contingens est illa cuius significatum primarium & adæquatũ est cõtingens, vt tu es homo. Et uoco significatũ contingens illud quod indifferẽter potest esse verum vel falsum. Sexta diuisio. Propositionum cathegoricarũ alia alicuius quãtitatis, alia nullius. propositio cathegorica alicuius quantitatis est illa quæ est vniuersalis, particularis, indefinita, vel singularis. propositio vniuersalis est illa, in qua subiicitur terminus cõis signo vniuersali determinatus, vt omnis homo currit. Terminum communem uoco in præsenti nomen appellatiuum & pronomen pluralis numeri. Signa vniuersalia sunt ista, omnis nullus, quilibet vnusquisque vterque: neuter, quaslibet, quantuslibet, & huiusmodi. Propositio particularis est illa, in qua subiicitur terminus communis signo particulari determinatus, vt aliquis homo disputat. Signa particularia sunt ista, aliquis quidam, alter, reliquis, & huiusmodi. Propositio indefinita est illa, in qua subiicitur terminus communis sine aliquo signo, vt homo est animal. Propositio singularis est illa, ĩ qua subiicitur terminus discretus, vel terminus cõis cum pronomine demonstratiuo singularis numeri. Exemplum primi sort. currit. Exemplum secundi. ille homo disputat. Voco autem terminum discretum vel singularem, nomen proprium, aut pronomen demonstratiuum singularis numeri: vt iste, ista, istud. Ex quibus sequitur iam quæ est cathegorica nullius quantitatis. Et dicitur quod illa quæ non est vniuersalis, nec particularis, nec indefinita, nec singularis, vt exclusiuæ,

5. diuisio.

6. diuisio. vide 1. priorum cõ. 2. in prin.

73.2.

Idem in 7. tra. huius in c. 1. & in loma fo. 107. col. 4.

74.1.

74.2.

74.2

& exceptiue, & reduplicatiuæ. uidelicet tantum homo currit, omnis homo præter ſor. mouetur, omnis homo inquãtum homo eſt animal. Iuxta primam ſecundam & vltimam diuiſiones ponitur iſte uerſus. Quæ? ca, vel hy Qualis, ne, vel af. v. Quanta, par, in, ſin. Prima pars ſic intelligitur, quod ad interrogationem de propoſitione factam per Quæ? reſpondetur cathegorica, ve. hypothe. Secunda autem aſſerit quod ad interrogationem factam per Qualis? reſpondetur affirmatiua, vel negatiua. Sed in tertia denotatur quod ad interrogationem factam per Quanta? reſpondeatur, vniuerſalis, particularis indefinita, vel ſingularis, & hoc ſecundum exigentiam propoſitionis propoſitæ.

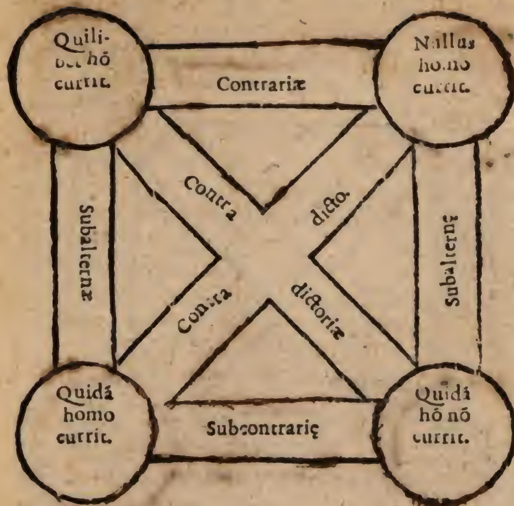
De duabus aliis propoſitionum diuiſionibus. *Cap.* VII.

PRAETER ſupradictas diuiſiones duæ aliæ declarantur. Prima eſt iſta Propoſitionum cathegoricarum alia de ineſſe, alia modalis. Propoſitio cathegorica de ineſſe eſt illa in qua non ponit aliquis modus vt homo currit. Propoſitio cathegorica modalis eſt illa, ĩ qua ponitur aliquis modus, vt poſsibile eſt ſor. currere. Modi autem ſunt ſex. ſcilicet poſsibile. impoſsibile neceſſarium, contingens. verum, & falſum. Secunda diuiſio.

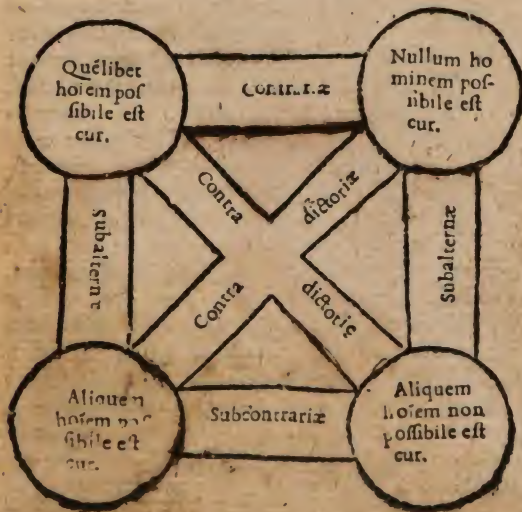
Secunda. Propoſitionum modalium, quędam eſt in ſenſu diuiſo, & quædam in ſenſu compoſito. Propoſitio modalis in ſenſu diuiſo eſt illa, in qua modus mediat inter accuſatiuum caſum, & verbum infinitiui modi. vt ſortem poſsibile eſt currere. propoſitio modalis in ſenſu compoſito eſt illa, in qua modus totaliter præcedit, vel finaliter ſubſequitur, vt Deum eſſe eſt neceſſarium. impoſsibile eſt hominem eſſe aſinum: Ex his diuiſionibus originantur tres figuræ. Quarum prima dicitur de ineſſe. Secunda modalis de ſenſu diuiſo, ſe habens ad modum. Primæ. Tertia modalis de ſenſu cõpoſito, ſed a cæteris diſperata. Quarum declarationes habes in exemplo hic poſito.

Figura

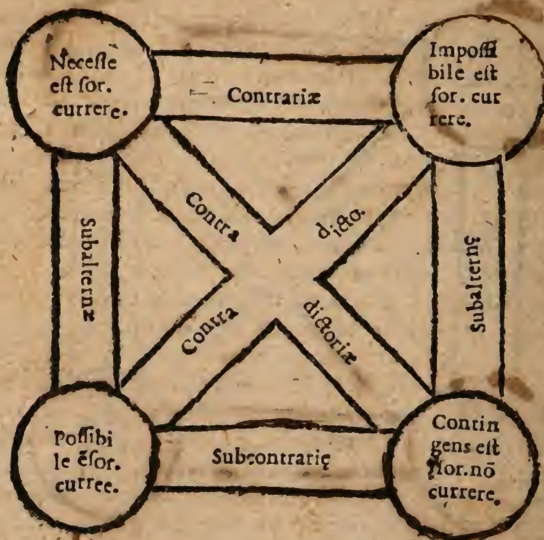
Figura de inesse

Modalis de sensu diuiso.

Modalis de ſenſu compoſito.

De figuris propoſitionum. *Cap.* VIII.

Prima reg. SINT igitur tam primæ quàm ſecundæ figuræ hæ generales. Prima eſt iſta. Vniuerſalis affirmatiua & vniuerſalis negatiua de cõſimilibus ſubiectis prædicatis & copulis, ſupponentibus præciſæ pro eodē vel pro eiſdē, ſunt cõtrariæ in figura, vt quilibet homo currit, nullus homo currit. *Secunda.* Secunda regula eſt iſta. Particularis affirmatiua, & particularis negatiua de conſimilibus ſubiectis prædicatis & copulis, ſupponentibus prçciſæ pro eodem, vel pro eiſdem ſunt ſubcontrariç in figura. vt quidam homo currit, & quidam homo non currit. *Tertia.* Tertia regula vniuerſalis affirmatiua & particularis negatiua, vel vniuerſalis negatiua, & particularis affirmatiua. de conſimilibus ſubiectis prædicatis & copulis, ſupponentibus præciſæ pro eodem, vel pro eiſdē, ſunt cõtradictoriæ in figura: vt quilibet homo currit, & quidam homo nõ currit. nullus homo currit, & quidam homo currit.

Quar-

Quarta regula, vniuersalis affirmatiua & particularis affirmatiua,& vniuersalis negatiua & particularis negatiua,de cõsimilibus subiectis prædicatis & copulis, supponentibus præcisæ pro eodẽ vel pro eisdem sunt subalternæ in figura, vt quilibet homo currit, & quidã homo currit. nullus homo currit, & quidã homo non currit. Ex prædictis sequitur quod illæ non sunt contrariæ. omnis homo currit, nullus homo currit. nec istæ contradictoriæ. omnis hõ currit, quidã homo non currit. nec istæ subalternæ. omnis homo currit, quidã homo currit, quia termini non supponũt præcisæ pro eodem vel pro eisdem. In vna.n. subiectum supponit pro vtroque sexu. In alia vero pro masculino tantum.

Quarta.) Nota φ in multis exẽplarib. non inueni in istis.4.regulis uerbũ & copulis, ut cõiter legitur tamẽ posito & nõ posito semper intellectualiter.

De natura propositionum. *Cap.* IX.

SICVT quatuor regulis situantur propositiones in figura, ita quatuor alijs regulis ipsarum cognoscitur lex seu natura. quarũ prima est ista. Non est possibile duo contraria esse simul vera, sed simul falsa. Prima pars patet inductiuę in omnibus, secũda probatur, quoniã ista sunt simul falsa, quilibet hõ est albus, nullus hõ est albus, & ista similiter: oẽ aĩal est homo, nullũ aĩal est hõ. Secunda regula est ista, nõ est possibile duo subcontraria esse simul falsa, sed simul vera. Patet pars prima in singulis discurrendo. secunda probatur. quoniã ista sunt simul vera, aliquis hõ est albus aliquis hõ non est albus. & aliquod aĩal est homo. aliquod animal nõ est homo. Tertia regula est ista. Non est possibile duo cõtradictoria esse simul vera, vel simul falsa. patet ista regula discurrendo per singula contradictoria. Quarta regula est ista. Si vniuersalis est vera sua particularis vel indefinita sibi subalterna, est vera, sed non econuerso. Vnde si hæc esset vera. quilibet hõ. est albus, hæc similiter esset vera. aliquis hõ est albus, sed non econuerso: quia iam de facto hæc est vera. aliquis homo est albus, & nõ ista, quilibet homo est albus, eodẽ modo dico de negatiuis.

Prima regula.

Pro toto hic c. uide in lo. m.f.115. usque ad fol. 122. & in ma.7. huius c.2.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

De æquipollentijs. *Cap.* X.

AEQVIPOLLENTIARVM tres sunt regulæ, quarũ prima est ista. Negatio præposita facit æquipollere

Prima reg. lere suo contradictorio, vnde nõ quilibet homo currit,
vide pro his æquiualet isti, aliquis homo nõ currit. Et ista, nõnullus
in 7. tracta. hõ currit, æquiualet isti, aliquis hõ currit. Secũda regu-
huius c.3. et la est ista. Negatio postposita facit æquipollere suo cõ- 77.1
et in lo. ma. trario. probatur. nam ista, quilibet hõ non currit æqui-
a f.114. vsq; pollet isti, nullus hõ currit & ista, nullus hõ non currit.
ad fol. 115. æquipollet isti quilibet hõ currit. Tertia regula est ista.
Secunda. Negatio præposita & postposita facit æquipollere suo 77.2
Tertia. subalterno, vnde hæc non quilibet hõ non currit. æqui-
pollet isti, aliquis hõ currit. Et ista, nonnullus hõ nõ cur
rit æquipollet isti, aliquis homo nõ currit. Vnde uersus:
Præ, contradic. post contra. præ postq; subalter. Hæc
regula non solũ deseruit primæ vel secundæ figuræ, im
mo & tertia. Et uoco ibi negationẽ præpositã quando
coniungitur modo, siue modus præcedat siue sequatur
& postpositã quando coniungitur verbo infinitiui mo-
di: Exemplum primi. non possibile est sor. currere, vel
sor. currere non est possibile. Exemplũ secundi. possibi-
le est sor. non currere, vel sor. non currere est possibile.
Hæc ergo, nõ necesse est sor. currere, æquiualet isti. cõ
tingẽs est sor. non currere, per primã regulã, & hæc ne-
cesse est sor. non currere, æquiualet isti, impossibile est
sor. currere, per secundã regulã. Et ista non necesse est
sor. non currere, æquiualet huic, possibile est sor. curre-
re per tertiã regulã. ita dicatur & de cæteris quibuscũq;

De conuersione. *Cap.* XI.

Diffinitio cõ CONVERSIO est transpositio subiecti in prædi-
uersionis, & catũ, & econuerso, vt homo est animal, aial est homo.
hoc vide m. Et hæc diuidit in conuersionẽ simplicem, per accidens
7. tra. huius & per contrapositionẽ. Conuersio simplex est transpo 78.1
c.4. et in lo. sitio subiecti in prædicatũ, & econuerso, manente eadẽ
ma. a. f.122. qualitate & quãtitate, vt nullũ animal currit, nullũ cur
vsque ad fo. rens est animal. Conuersio per accidẽs est transpositio 78.2
subiecti in prædicatũ & econuerso manente eadẽ qua-
litate, sed mutata quãtitate, vt ois homo est animal, ali
quod animal est homo. Conuersio per contrapositionẽ 78.2
est transpositio subiecti in prędicatũ, & econuerso, ma-
nente eadẽ qualitate & quantitate, sed mutatis termi-
nis

nis finitis in terminos,infinitos, vt quoddã animal non currit,quoddã non currens nõ est non aĩal. Vt aũt sciat̃ quæ propositionũ his conuersionib. conuertat̃, ponuut̃ isti versus Feci,simpliciter cõuertit̃ eua,per acci. Asto, per cõtra,sic fit cõuersio tota. In quib. ponunt̃ quatuor literæ vocales,a,e,i.o. A,significat, vniuersalẽ affirmatiuã. E. vniuersalẽ negatiuã. I,particularẽ vel indefinitã affirmatiuã. O,particularẽ vel indefinitã negatiuã Cũ ergo dr̃ feci simpliciter,i, vniuersalis negatiua & particularis affirmatiua cõuertunt̃ simpliciter. Conuertitur eua per acci. i. vniuersalis negatiua & vniuersalis affirmatiua conuertunt̃ per accidẽs Asto, per contra.i. vl̃is affirmatiua & particularis vel indefinita negatiua conuertunt̃ per contrapositionẽ. Harũ cõuersionũ simplex est vtilior,quia vl̃r si conuersa est vera, conuertens est vera,& econuerso,sed non est ita in conuersione per accidens vel per contrapositionẽ nam in conuersione per accidens conuersa est falsa,vt oẽ aĩal est homo, & conuertens verà,videlicet homo est aĩal. In cõuersione vero per contrapositionẽ est conuersa vera: & conuertens falsa. Nam hæc est vera,aliqua rosa non est substantia, nulla rosa existente,& tñ hæc est falsa,aliqua non substantia non est non rosa,qua suũ contradictoriũ est verũ videlicet oĩs non substantia non est nõ rosa. Contra id ꝙ dictum de conuersione simplici arguit̃. Primo hęc est vera nullus hõ est mulier. & hæc est falsa nulla mulier est homo igit̃ regula falsa. Scd̃o hęc est vera. nullus cęcus videt ens. & hæc est falsa, nullum ens videt cęcũ, ergo &c. Tertio,hæc est vera. nulla domus est in hoĩe, & hæc est falsa. nullus homo est in domo,ergo &c. Ad primum dr̃,ꝙ illa non est sua conuertens,sed ista, nulla mulier est aliquis homo, quia debet esse consimilis limitatio in conuertente & in conuersa. Ad secundum dico,ꝙ non fit de subiecto prædicatũ,quia non est prædicatum ly ens,sed ly videns ens,& sic conuertit. ergo nullum videns ens est cęcum. Ad tertium dicitur similiter,quòd illa non est conuertens eius,sed ista nullum ens in homine est domus. vel ista, in nullo homine est

domus,

domus, quia non debent termini mutare casum.

De propositione hypothetica. Cap. XII.

Quid sit propositio hypo. PROPOSITIO hypothetica est illa quæ hẽt plures cathegoricas cõiũctas per notã cõditionis, copulationis, disiũctionis, vel alicui istarũ æquiualentem, vt tu es hõ, & tu es aĩal. Tres igit̃ sunt spẽs hypotheticarũ nõ æquiualẽtes in significãdo. videlicet cõditionalis, copulatiua, & disiũctiua. Aliæ vero vt localis, cãlis, & tpalis nõ sunt hypotheticæ, sed cathegoricæ. Propositio cõditionalis est illa in qua coniungunt̃ plures cathegoricæ per notã cõditionis, vt, si tu es hõ, tu es aĩal. Propõnum conditionaliũ alia affirmatiua, alia negatiua. Propositio cõditionalis affirmatiua est illa in qua affirmat̃ nota cõditionis. exemplũ positũ est. Cõditionalis negatiua est illa in qua nota cõditionis negat̃, vt, non si tu es hõ, tu es asinus. Et hæc semper probat̃ per affirmatiuã. *79.2. Prima reg. pa.16. prin. 2. du. lo.* Ad veritatẽ cõditionalis affirmatiuę requirit̃ & sufficit q̃ oppositũ cõsequentis repugnet añti, vt, si tu es hõ, tu es aĩal. Hæc vera est, quia ista repugnat. tu es hõ, & tu non es aĩal. Antecedẽs vocat̃ illa propõ quæ immediate sequit̃ notã cõditionis. consequẽs vero est alia. Ita q̃ tu es hõ, est añs & tu es aĩal. est cõsequẽs. *Secunda.* Ad falsitatẽ cõditionalis affirmatiuæ requirit̃, & sufficit q̃ oppositũ cõsequentis stet cum antecedẽte, vt si tu es hõ tu sedes. Hæc aũt stãt simul. tu es hõ, & tu nõ sedes. ideo ista cõditionalis est falsa. *Pa. soph. 18. cot. 2. cõ. in fra sop. 472* De imposibilitate, posibilitate, necessitate, & cõtingẽtia eiusdẽ nõ oportet dicere aliter, quia oĩs conditionalis vera est necessaria, & oĩs falsa est imposibilis. Nulla aũt est. quæ sit contingens. Istæ regulæ dictæ sunt de cõditionali denominata à ly si, & non à ly nisi.

De hypothetica copulatiua. Cap. XIII.

COPVLATIVA est illa quę habet plures cathegoricas per notã copulationis inuicem cõiunctas, vt tu es homo, & tu sedes. Propositionũ copulatiuarũ alia affirmatiua alia negatiua. Affirmatiua est illa in qua nota copulationis affirmat. Exemplũ positũ est. Negatiua vero est illa in qua nota copulationis negatur, vt, tu non es homo & tu es asinus. Et semper negatiua probatur

per

per affirmatiuam. Ad veritatem copulatiuæ affirmatiuæ requiritur quālibet partem esse veram, vt, tu es homo, & tu es animal. Et ad falsitatē copulatiuę affirmatiuæ sufficit vnam partem esse falsum, vt, tu es hō, & tu curris, Ad possibilitatē copulatiuæ requiritur quālibet partē esse possibilē & nullā alteri incompossibilē, exemplum primi, vt tu es homo, & tu curris. Sed ad impossibilitatē eius sufficit vnā partē esse impossibilē, aut vnā alteri incompossibilē. exemplū primi, tu curris & tu es asinus. exemplum secundi, tu es, & tu non es. Ad necessitatem copulatiuę requiritur quamlibet partē esse necessariam, vt hō est aīal, & Deus est. Et ad contingentiam ipsius sufficit vnam partē esse contingentē, alteram autem nō impossibilem. nec eidem incompossibilem, vt tu curris, & tu es homo, vel Deus est & tu curris.

Prima regula. 60.1

Secunda. 60.1

Tertia. 60.2

De hypothetica disiunctiua. *Cap.* XIIII.

DISIVNCTIVA est illa in qua coniūgūtur plures cathegoricæ per notam disiunctionis, vt tu es homo, vel tu es asinus. Propōnum disiunctiuarū, alia affirmatiua, alia negatiua. Disiunctiua affirmatiua est illa in qua affirmatur nota disiūctionis, vt patuit, Negatiua vero est illa in qua nota disiunctionis negatur, vt tu non es hō, vel tu es capra, & hęc semper probat per affirmatiuam. Nec eēt negatiua nisi pręponeretur negatio, vt tu non es asinus, vel tu non es capra. affirmatiua est, quia nulla illarū negationū transit in notā disiunctionis. Ad veritatē disiunctiuæ affirmatiuæ sufficit vnā partē esse veram, vt tu es homo, vel tu es asinus. Et ad falsitatē eius requiritur quālibet partem esse falsam, vt tu curris, vel nullus baculus stat in angulo. Ad possibilitatem disiunctiuæ affirmatiuæ sufficit vnā partē esse possibilē, vt hō est asinus, vel antichristus est. Sed ad impossibilitatem eius requiritur quālibet partē esse impossibilem vt homo est asinus, vel nullus Deus est. Ad necessitatē disiūctiuæ affirmatiuæ sufficit vnā partē esse necessariā, vel inuicem contradici. Exemplū primi, Deus est, vel sortes mouetur. Exēplū secundi, tu es. vel tu non es. Et ad contingentiā eiusdē requiritur quālibet partē esse contingentem.

Prima regula. 61.1

Secunda. 61.2

Tertia. 61.2

gentē & nullā alteri repugnare, nec etiā cōtradictoria illarū, vt antichristus est albus, vel ipse currit. Ponitur tertia particula, qui hæc disiunctiua est necessaria, tu nō es hō, vel tu es aīal. & tñ nulla pars alteri repugnat, & quælibet est contingens. sed hoc iō quia contradictoria partiū repugnat, vt tu es hō, & non es aīal, vel dicatur & melius, quod ad necessitatē disiūctiuæ requiritur & sufficit copulatiuā factā de partibus cōtradictoriis esse impossibilē. Et ad cōtingētiā, ꝙ copulatiua facta de partibus oppositis sit contingens. hæc. n. est necessaria, tu nō curris, vel tu moueris, q̨a hæc copulatiua est ipossibilis tu curris, & tu nō moueris. Et hæc ē cōtingēs, tu curris vel tu moueris, quia hæc copulatiua est cōtingēs tu nō curris, & tu moueris secūdū regulas datas de copulat.

De prædicabilibus. *Cap.* XV.

Prima diuisio prædicabilis.
Vide tra. 7. huius in c. 6.
De his vide in prædicamentis c. 1.

PRAEDICABILE dupliciter sumit videlicet cōiter, & ꝓprie. prędicabile, cōiter sumptū est terminus aptus natus de aliquo prędicari, & sic tā teminus cōis, q̨ singularis, tā cōplexus, quam incōplexus dicitur prædicabile. Sed proprie sumendo sic diffinitur. prædicabile est terminus, vniuocus aptus natus de pluribus prædicari, & sic nullus terminus singularis, nec transcendens aut cōpositus dicitur prædicabile seu vniuersale, quod idē est. quia nullus talis est terminus vniuocus. Vnde terminus vniuocus est terminus simplex plura significans secundū vnicā rationē sicut ly hō, quod significat sortē & Platonē, & omnia sua signata secundū hanc rōnē aīal, rōnale. per hoc quod dicitur terminus simplex excludūtur termini cōpositi, sed ly plura significās excludit terminū singularē, & ly secundū vnicā rōnē, excludit terminū transcendentē uidelicet, ens aliquid, & hmōi. Terminus ęquiuocus, est terminus simplex plura significās secundū diuersas rōnes sicut ly canis. quod significat canē latrabilem, sydus cœleste, & piscē marinū, & hoc diuersis rōnibus. prædicabile secūdo mō sumptū diuiditur in quinq; vlia, videlicet, genus, spēm differentiam, propriū & accidēs. Genus ergo est terminus vniuocus prædicabilis, in quid de pluribus differentibus

specie, uni-

vniuocus prędicabilis, in quid de pluribus differentibus specie, vt animal prædicatur de homine, & de asino, qui differunt specie in eo quod quid, quia ad interrogationē factam per quid est homo vel asinus. responde tur quod est animal. Genus diuiditur, nam quoddam est genus generalissimum. & quoddam genus subalter num. Genus generalissimum est terminus qui sic est genus quod non potest esse spēs. Vt substantia, Genus subalternum est terminus qui sic est genus quod potest esse species, vt animal est enim gennus respectu hominis, species vero respectu corporis. Species est terminus vniuocus nō suprémius prædicabilis in quid de pluribus, vt ly homo, prædicatur de sorte, & Platone in eo quod quid, quia ad interrogationem factā per quid est sorte, vel Plato respondetur quod est homo Species, diuiditur, quia quædam est specialissima quædam subalterna. Species subalterna est terminus qui cum sit species potest esse genus vt animal. Species specialissima est terminus qui cum sit species non potest esse genus, vt homo. vel aliter sic. Species specialissima est terminus vniuocus prædicabilis in quid de pluribus differentibus numero solum. & notāter dicitur solum, quia ly animal, non est species specialissima. & tamen est terminus vniuocus prædicabilis in quid de pluribus differentibus numero, quia de sorte & Platone, sed nō solū de differētibus numero. quia etiam de differētibus specie, vt de homine & leone. Differentia est terminus vniuocus prædicabilis de pluribus in quale de essentiale. vt rationale quod prędicatur de sorte & Platone in eo quod quale. quia ad interrogationem factam per qualis est sortes, respōdetur quod est rationalis. Propriū est terminus vniuocus prædicabilis de pluribus in eo quod quale accidentale conuertibiliter, vt risibile, quod prædicatur de sorte, & Platone in eo quod quale, quia ad interrogationem factam per qualis est sortes vel Plato, conuenienter respondetur quod risibilis. Et tota ratio quare sic prædicatur de illis est, quia est propria passio illius termini homo, cum quo conuertitur. Accidens est terminus

Diffinitio generis p qua vide in prædicabilibus. c 2. a porphyrio.

Diuisio generis.

Diffinitio speciei.

Diffinitio differentiæ.

De proprio.

De accidente.

vniuocus prædicabilis de pluribus in eo quod quale accidentale nõ cõuertibiliter,ſicut ly albũ. quod prædicatur de homine in eo quod quale accidẽtale,quia ad interrogationem factam per qualis eſt homo vel aſinus poteſt conuenienter ireſponderi quod albus, & hoc non conuertibiliter.quia non conuertitur ly album,cũ aliquo illorum. Sufficientia prædicabilium habetur iſto modo.quia omne vniuerſale aut eſt prædicabile eſſentialiter, aut accidentaliter: Si eſſentialiter, aut in quid, aut in quale.Si in quale, illud eſt differentia. Si in quid aut de pluribus differentibus ſpecie & illud eſt genus, aut de pluribus differentibus numero ſolum, & illud eſt ſpecies. Si vero eſtiprædicabile accidentaliter. aut ergo in quale accidentale conuertibiliter, & illud eſt proprium,vel in quale accidentale non conuertibiliter & illud eſt accidens. Ex prædictis poteſt intelligi quæ ſit prædicatio directa vel indirecta, eſſentialis vel accidentalis. Prędicatio directa eſt illa in qua ſuperius prædicatur de ſuo inferiori.vt homo eſt animal. Prædicatio indirecta in illa in qua inferius prædicatur de ſuo ſuperiori.vt animal eſt homo.

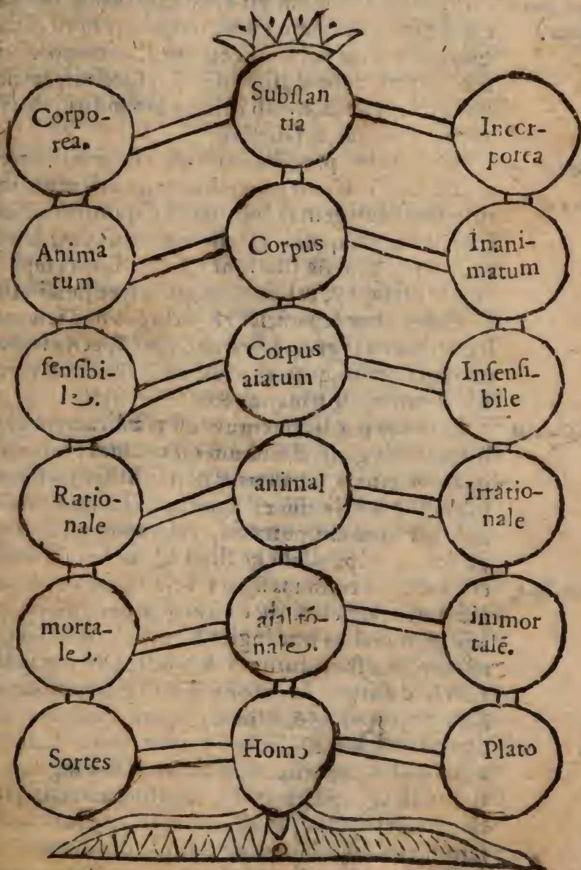
Sufficientia prædicabi.

Coll igitur hæc in ante prædica.c.4 & in prædica.c.3.

Prædicatio eſſentialis eſt illa in qua ſuperius prædicatur de inferiori vel econuerſo ſecũdum quod dictum eſt.vel differentia de aliquo ſuo indiuiduo vel aliquo illorum. Sed prædicatio accidentalis eſt illa in qua proprium vel accidens prædicatur de genere, ſpecie & differentia,vel ſuo indiuiduo, aut econuerſo. Exemplum primi,vt homo eſt riſibilis,vel animal eſt album. Exemplum ſecũdi,vt riſibibile eſt homo,album eſt animal.& conſimiliter de differentia & indiuiduo dicatur.vel melius dicatur quod prædicatio eſſentialis eſt prædicatio terminorũ eiuſdẽ prædicamẽti,vt homo eſt aĩal.Prædicatio autem accidentalis eſt prædicatio terminorum diuerſorum prædicamentorum,vt homo eſt albus. Terminus ſuperior ad reliquum dicitur eſſe ille qui continet illum & non econuerſo, ſicut ly animal, reſpectu iſtius termini homo,quia ſignificat quicquid ille,&cum hoc aliquid vltra. Terminus inferior ad reliquum dici-

tur

ur esse ille qui continetur ab eo, & non econuersa, vt ly sortes, respectu istius termini homo.

De prędicamentis decem. *Cap.* XVI.

PRAEDICAMENTVM est coordinatio plurium

terminorum secundum sub & supra & diuiditur in decem prædicamenta.

Pręd. substantiæ. Quorum primum est prædicamentum substantiæ, cuius generalissimum est hic terminus substantia, sub quo ponitur hic terminus corpus: sub corpore viuens: sub viuente animal, sub animali, species specialissima homo, vel asinus, & sub istis sua indiuidua, sortes, & Plato, brunellus, & fauellus.

Quantitas. Secundum prædicamentum est prædicamentum quantitatis. Cuius generalissimum est quantitas, sub quo, sunt duo genera subalterna, quorum nullum est superius ad reliquum. videlicet continuum, & discretum. Primi generis istæ sunt species, linea, superficies, corpus, tempus, & locus. quarum hæc sunt indiuidua hæc linea, hæc superficies. hoc corpus hoc tempus, hic locus. Secundi generis infinitę sunt species scilicet binarius, trinarius, quaternarius, &c. indiuidua vero sunt, hic binarius, hic trinarius &c.

Qualis. Tertium prædicamentum est prædicamentum qualitatis, cuius generalissimum est qualitas. sub quo sunt quatuor genera subalterna: non se habentia secundum sub & supra. Primum est habitus, vel dispositio, Secundum est naturalis potentia, vel impotentia. Tertium est passio vel passibilis qualitas. Quartum est forma, vel circa aliquid constans figura. Primi generis species sunt grãmatica, logica. & rhetorica: quarum indiuidua sunt hęc grammatica hæc logica hæc rhetorica. Secundi generis species sunt durum, & molle, quarum indiuidua sunt hoc durum, hoc molle. Tertii generis species sunt dulcedo, amaritudo, album, nigrum, calidum & frigidum; humidum & siccum, quarum indiuidua sunt hæc dulcedo hæc amaritudo, hoc album, hoc nigrum & huiusmodi. Quarti generis species sunt circulus, triangulus, quadrangulus, & huiusmodi. quarum indiuidua sunt, hic circulus, hic triangulus, hic quadrangulus.

relationis Quartum prædicamentum est prædicamentum relationis. Cuius generalissimum est, relatio, vel ad aliquid, sub quo tria genera subalterna non se habentia

secun-

secundum sub & supra. Primum est, æquiparatio Secundum est, superpositio. Tertium est, suppositio. Primi generis species sunt: vicinus, æquale & simile quarum indiuidua sunt hic vicinus hoc æquale & hoc simile. Secundi generis species sunt, pater, dominus, & magister. quorum indiuidua sunt, hic pater, hic dominus, & hic magister. Tertij generis species sunt filius, seruus, discipulus quarum indiuidua sunt hic filius, hic seruus, hic discipulus.

Quintum prædicamentũ est prædicamentum actionis cuius genera subalterna sunt sex, quorum nullum est superius ad reliquum. videlicet generare, corrumpere, augere, diminuere, alterare, & secundum locum mouere. Primi & secundi gener s species sunt generare hominem & corrũmpere equũ quarum indiuidua sunt sic generare hominem & corrumpere equum. Tertij & quarti generis species sunt, augere in longum diminuere in latum. quorum indiuidua sunt, sic augere in longum, sic diminuere in latũ. Quinti generis species sunt sic calefacere, & frigefacere, quarum indiuidua sunt sic calefacere, sic frigefacere. Sexti generis species sunt mouere sursum, mouere deorsum, quarum indiuidua sunt sic mouere sursum, sic mouere deorsum. *actionis.*

Sextum prædicamentum est prædicamẽtum passionis, cuius generalissimum est passio. Et habet similiter sex genera subalterna non se habentia secũdum sub & supra, videlicet generari, corrumpi, augeri, diminui, alterari, & secundum locum moueri. Primi & secundi generi species sunt hominem generari, equum corrumpi quarum indiuidua sunt, istum hominem generari, illũ equum corrũpi Tertij & quarti generis species sunt augeri in lõgum, diminui in latum. quarũ indiuidua sunt, sic augeri in longum, sic diminui in latum. Quinti generis species sunt, calefieri, & frigefieri, quarum indiuidua sunt, sic calefieri sic frigefieri. Sexti generis species sunt, moueri sursum, moueri deorsum quarum indiuidua sunt, sic moueri sursum, sic moueri deorsum. *passionis.*

Septimum prædicamentum est prædicamẽtum, vbi

cuius generalissimum est, vbi, sub quo sunt hæc genera subalterna, in loco, in spatio. quorum species sunt, in domo in platea, sub quibus sunt indiuidua, in hac domo, in hac platea, hic, vel ibi.

Quando. Octauum prædicamentum est prædicamentum quando cuius generalissimum est, quando, sub quod sunt genera subalterna, videlicet in tempore, in euo, in ęternitate: quorum species sunt heri, hodie, cras. Et indiuidua. vt tunc, vel in illo die, vel in illo instanti.

Situs. Nonum prædicamentum est prędicamentum situs, cuius generalissimnm est, situs, vel positio sub quo sunt species. videlicet stare, iacere, sedere. quarũ indiuidua sunt, sic stare, sic sedere, sic iacere.

Habitus. Decimum prædicamentum est prędicamentum, habitus, cuius generalissimum est habitus, sub quo sunt species anulus, & corona armatum esse, calciatum esse, quarum indiuidua sunt, hic anulus, hæc corona, sic armatum esse, sic calciatum esse. *Notæ.* Iuxta prædicta est notandum quod in quocunque prædicamento ponitur concretum in eodem ponitur suum abstractum, & econuerso. Ita quod in eodem prædicamento ponitur homo, in quo humanitas, & in eodem albedo, in quo album. & econuerso.

De syllogismis. *Cap.* XVII.

Diffinitio syllo. ꝑ qua vide primo priorũ. c. 1. & in lo. m. f. 172. co. 1. De prima figu. uide pri. prio. 6. et 7.

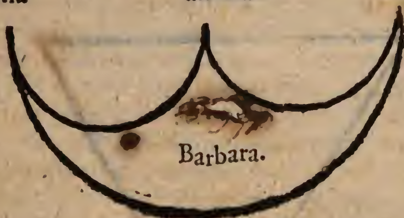
SYLLOGISMVS est oratio in qua quibusdã positis & cõcessis necesse est aliud euenire per ea quæ posita sunt & concessa. vt omnis homo currit, sor. est homo, ergo sor. currit. Et sciẽdum est primo quod omnis syllogismus constat ex tribus terminis, scilicet maiori extremitate: minori extremitate, & medio termino. Vnde medius terminus est ille qui bis sumitur ante cõclusionem & non ingreditur conclusionem, vt homo. Maior extremitas est ille terminus qui sumitur in maiori propositione cum medio termino. vt currens. Minor extremitas est ille terminus qui sumitur in minori propositione cum medio termino vt sort. Secundo

est

est notandum quod figura est debita dispositio terminorũ quæ dispositio tripliciter fit. Nam aut illud quod subijcitur in prima propositione, prædicatur in secunda, & sic resultat prima figura. Aut idem prædicatur vtrobique & sic ordinatur secunda figura. Vel idem subijcitur in vtraq;, & sic habetur tertia figura. Exemplum primæ figuræ, omne animal est substantia omnis homo est animal, ergo omnis homo est substantia.

de secunda in c. 8. et 9. et de 3. in c. 10. & 11. eiusdem.

Maior extre. Medius terminus. Minor extre.
substantia animal homo.

Exemplum secundæ figuræ, nullus lapis est homo, omne risibile est homo, ergo nullum risibile est lapis.

Exemplum secundæ figuræ, medius terminus homo.

lapis risibile.

maior extre. minor extre.

Exemplum tertiæ figuræ, omnis homo eſt animal, omnis homo eſt rationalis. ergo quoddam rationale eſt animal. Vnde verſus.

Sub præ prima, bis præ ſecunda, tertia bis ſub.

Exemplum tertiæ figuræ.

Maior extre. Minor extre.
Animal Rationalis

homo
medius terminus.

Tertio eſt notandum quod quædam eſt concluſio directa quædam indirecta. concluſio directa eſt illa in qua maior extremitas prædicatur de minori in concluſione exempla data ſunt. concluſio indirecta eſt illa in qua minor extremitas prædicatur de maiori in concluſione, vt omnis homo eſt animal, ſor. eſt homo, ergo aliquod animal eſt ſor. Quarto eſt notandum quòd omnium iſtarum figurarum ſunt decem & nouem modi quibus ſyllogizatur in illis, quorum nouem pertinēt ad primam figuram. quatuor ad ſecundam, & ſex ad tertiam, & inſeruntur in iſtis verſibus.

Barbara, celarent, darij, ferio, baralipton.
Celantes, dabitis, fapeſmo, friſeſomorum.

Cæſare.

Cæſare, cameſtres, feſtino, barocho, darapti.
Felapton, diſamis, datiſi, brocardo, feriſon.

Et hi omnes concludunt directe præter quinq; vltimo primæ figuræ.

In his nominibus ponuntur quatuor literæ vocales ſcilicet a, e, i, o, prima ſignificat vlem affirmatiuã, ſcd'a vlem negatiuam, tertia particularem indefinitã, aut, ſingularem affirmatiuam, quarta particularem indefinitã, vel ſingularem negatiuam ſm ergo ſitum illarum literarum in modo debet conſtitui ſyllogiſmus quia ergo in barbara ter ponit a, ideo quælibet propoſitio in modo illo erit vniuerſalis affirmatiua. Et quia in, celarent, primo ponitur e, ſcd'o a, & iterũ tertio e, ideo illius modi prima propoſitio & tertia erit vniuerſalis negatiua, ſecunda vero vniuerſalis affirmatiua. Si ergo quæratur barbara, ex quibus cõſtat dicatur quod ex duabus vniuerſalibus affirmatiuis vniuerſalem affirmatiuam directe concludentibus. Celarent, vero ex vniuerſali negatiua & vniuerſali affirmatiua vniuerſalem negatiuam directe concludentibus. & ita de ſingulis dicatur.

Quinto eſt notandum quod primæ quatuor dictiones primi verſus incipiunt ab his conantibus, b, c, d, f, & ſimiliter omnes dictiones ſequentes. & per hoc intelligitur quod omnes modi inchoantes, a, b, debent reduci ad primum primæ. & omnes modi inchoantes, a, c, ad ſecundum. & per d, ad tertium. & per f, ad quartũ. Item vbicunq; ponitur, ſ, in his dictionibus denotatur quod propoſitio intellecta per vocalem immediate præcedẽtem debet conuerti ſimpliciter, & per p, debet conuerti per accidens. & per. m. quod fiat tranſpoſitio in præmiſsis. ita quod maior fiat minor, & econuerſo. & per c. quod reducatur per impoſsibile. Exemplum triũ primorum habetur reducendo ſapeſmo ad ferio. vt omnis homo eſt animal, nullus lapis eſt homo. ergo quoddam animal non eſt lapis dicatur ergo ſic, nullus homo eſt lapis quoddam animal eſt homo. ergo quoddam animal non eſt lapis. Iſta reductio habetur conuertendo maiorem primi ſyllogiſmi per accidens, & minorem ſimpli-

Vide Pa. ſophi. 8. ĩ cor. ſoph. 9. 2 ſophi. 41. con. 2. f. 20. pri. 3. du. ca. 4. cor. 1. et 43. prin. eiuſdẽ.

ſimpliciter. quibus conuerſionibus factis transponantur præmiſſæ. & ita de alijs dicatur. Qualiter autem modus in quo ponitur, c, reducatur per impoſsibile oſtenditur. Nam in iſtis modis ſolummodo infertur, c, videlicet in Barocho, & in Brocardo, ideo ſolum iſti modi reducuntur ad barbara, per impoſsibile.

Exemplum primi, omnis homo eſt animal, aliquis lapis non eſt animal, ergo aliquis lapis non eſt homo reducitur. nam quæ ad barbara, per impoſsibile ſumendo contradictorium concluſionis cum maiori, & inferendo oppoſitum minoris vt omnis homo eſt animal, omnis lapis eſt homo. ergo omnis lapis eſt animal. Exemplum ſecundi modi. vt quidam homo non eſt lapis, omnis homo eſt animal. ergo quoddam animal non eſt lapis. Reducitur namque ad barbara, ſumendo contradictorium concluſioniscum minori & inferendo oppoſitum alterius præmiſſæ, ſcilicet maioris, vt omne animal eſt lapis omnis homo eſt animal, ergo omnis homo eſt lapis. Vnde verſus.

Simpliciter verti vult. s. p. vero per acci.
M. vult transponi. c. per impoſsibile duci.

Ex prædictis ſequitur, quòd nullus ſyllogiſmus conſtat ex omnibus particularibus. nec ex omnibus negatiuis. Et ſi altera pręmiſſarum fuerit particularis vel negatiua, & concluſio ſimiliter erit particularis vel negatiua. Et hæc de ſyllogiſmis dicta ſufficiant.

Explicit Primus tractatus qui ſummularum dicitur.

Incipit Secundus qui ſuppoſitionum dicitur.

De diffinitione ſuppoſitionis & de diuiſione eiuſdem. Cap. primum.

Vide Pa. in lo. ma. f. 16. col. 1.

SVPPOSITIO eſt acceptio termini in propoſitione pro aliquo vel pro aliquibus, Exemplũ primi, tu es. Exemplum ſecundi ego & tu ſumus. In prima ſupponit ſolum pro aliquo, in ſecunda pro aliquibus. Et notanter dicitur in propoſitione quia extra propoſitionẽ non ſupponit terminus licet ſignificet. vnde ly homo,

ita significat extra propositionem sicut intra, Nũquam tamen supponit nisi existat pars propositionis. Suppositio diuiditur quoniam aliqua suppositio est materialis, & aliqua est suppositio personalis. Suppositio materialis, est acceptio termini in propositione pro suo materiali significato. vt homo est nomen patet quòd ly homo non supponit nisi pro se vel pro sibi consimili quæ sunt significata materialia istius termini homo. Suppositio personalis est acceptio termini in propositione pro suo formali significato, vt homo est aĩal. patet ꝙ ly homo, supponit pro sort. vel pro Plat. qui sunt significata formalia istius termini homo. Ad euidentiam aũt istarũ dffinitionum est notandũ, ꝙ dr̃ia est inter significatũ formale & materiale alicuius termini. Nam significatũ formale alicuius termini est illud ꝙ ille terminus significat, & de eodẽ ac pro eodem est verificabilis affirmatiue sine additamento signi mãlitatis, sicut sort. vel Pla. est significatũ formale istius termini homo, quia de sor. & Pla. verificat̃ affirmatiue ly homo. sine additamẽto signi materialitatis. quia quilibet istarũ est vera. sor. est homo & Pla. est homo. Sed significatum materiale alicuius termini est illud ꝙ iste terminus significat pro quo nõ est verificabilis affirmatiuȩ sine additamento signi materialitatis sicut ille terminus homo ex quilibet sibi cõsimilis est significatũ materiale eiusdẽ termini homo quia seipsum significat & quẽlibet sibi cõsimilẽ, tñ pro nullo talis est verificabilis sine additamento signi materialitatis. quia hæc est falsa. ille terminus homo, est homo, sed hæc est vera. iste terminus homo est ly homo. Vel dicatur & breuius quod significatum formale alicuius termini, est illud de cuius pronomine demõstrante verificabilis est talis terminus affirmatiuæ sine additamento signi materialitatis, vt sor. est significatũ formale illius termini homo, quia hæc est vera. hoc est homo. demonstrando sort. Sed significatum materiale alicuius termini est illud de cuius pronomine demonstrante non est talis terminus verificabilis affirmatiuæ nisi mediante signo materialitatis. sicut terminus

Diuisio suppositionis.

Notan.

homo

homo est significatum materiale eiusdem quia hæc nô est vera. hoc est homo, demõstrando illum terminũ homo, sed hæc bene est vera. hoc est ly homo, demõstrando eũdem Ex quib. sequit̃ primo, ꝙ quilibet terminus qui non est de seipso verificabilis, nisi mediante signo materialitatis habet duplex significatũ, videlicet materiale, & formale, sicut illi termini homo, animal, lapis, lignum, & hmôi. Significat. n. ly homo, for. formaliter, & seipsum aut sibi consimilẽ materialiter. Scđo sequitur quod quilibet terminus qui est de seipso verificabilis sine tali signo habet vnum solum significatum, & illud est formale, & formaliter se significat. sicut isti termini ens, aliquid, nomen, terminus, & hmôi. Nam sicut illa est vera ens est ens ita ista ly est ens. Et sicut illa est vera, nomen, est nomen, ita ista ly nomen est nomen. Tertio sequitur quòd sicut aliquis terminus primæ intentionis vel impositionis habet significatum formale solũmodo, & aliquis materiale & formale ita aliquis terminus secundæ intẽtionis vel impositionis habet significatum formale solũmodo & aliquis vtrunque. Prima pars est ostensa, qm̃ tam ly homo q̃ ly ens est terminus primæ intentionis vel impositionis. & tamen ly homo, habet vtrunque significatum. & ly ens formale solummodo. Secunda pars probatur. Nam ly nomen, & ly propositio, sunt termini secundæ intentionis vel impositionis & ly nomen habet significatum formale solummodo quia hæc est vera ly nomen, est nomen, & ly propositio habet vtrunq; quia hæc non est vera licet propositio est propositio, sed bene quælibet istarum propositio affirmatiua est propositio, propositio, negatiua est propositio. Similiter iste terminus syllogismus habet vtrunque significatum quia hæc non est vera, ly syllogismus, est syllogismus, sed bene quælibet istarum, a, est syllogismus, & b, est syllogismus, dato [illegible] a, sit syllogismus primæ figuræ. & b, secundæ. Quarto sequitur, quòd sicut aliquis terminus primæ intentionis vel impositionis potest supponere materialiter, & aliquis personaliter. ita aliquis terminus secundæ

Primum corol.

Secundum corol.

Tertium.

Quartum

cundæ intentionis vel impositionis potest suppone-re personaliter, & aliquis materialiter, prima pars est ostensa & secunda probatur nam dicendo, nomen est terminus ly nomen, supponit personaliter quia pro suo personaliter significato. Et ita dicendo, propositio vel syllogismus est oratio, sed dicendo propositio est terminus simplex syllogismus est nomen, tam ly propositio quam ly syllogismus supponit materialiter pro suo materialiter significato &c.

De cognitione terminorum quando supponunt materialiter, & quando personaliter. Cap. II.

Vt autem cognoscatur quando termini materialiter supponunt & quando personaliter, speciei regulæ declarantur quarum prima est ista. Omnis terminus solum habens significatum formale est solummodo personaliter supponibilis patet quia talis nunquam supponit nisi pro suo formali significato verbi gratia de terminis primæ intentionis vel impositionis, vt ens, aliquid, huiusmodi. Exemplum de terminis secundæ intentionis vel impositionis, vt terminus nomé, & huiusmodi. Secunda regula est ista. Omnis terminus vtrunque habens significatum si sibi additur signum, materialitatis in propositione solummodo materialiter supponit, patet quia non supponit nisi pro suo materiali significato ratione signi materialitatis, Exemplum de terminis primæ inténtionis vel impositionis, vt ly homo, est ly homo ly animal, tã ly hõ, quã ly aïal stat materialiter. Exemplum de terminis secundæ intentionis vel impositionis, vt ly propositio, est ly propositio, ly syllogismus est ly syllogismus, tam ly propositio, quam ly syllogismus supponit materialiter. quia pro suo materiali significato. Signa materialitatis sunt ista ly, iste terminus, ista propositio, ista oratio, & huiusmodi, sed potissimum est ista vox ly. Tertia regula est ista. Cuiuscunque propositionis extrema sunt termini primæ intentionis. vel impositionis quibus non additur signum materialitatis tam subiectum, quam prædicatum supponit personaliter vt homo est animal, sort. currit. Et notan-

Prima reg. de hoc vide in lo. ma. a. f. 16 vsq; ad f. 18. Secunda.

Tertia.

notanter dicitur si non additur signum materialitatis, quia .addito illo sopponeret ibi terminus materialiter per secundam regulam. Quarta regula est ista cuiuscunque propositionis extrema sunt termini secundæ intentionis, vel impositionis, quorum subiectum habet solum significatum formale & prædicatum vtrunque, tam subiectum quam prædicatum supponit personaliter si prædicato non additur signum materialitatis verbigratia signum est propositio, terminus est syllogismus. Quinta regula est ista. Si extrema sunt termini secūdæ intētionis, vel impositionis, & subiectum habeat vtrūq; significatū, prædicatum vero similiter vtrunque vel solū formalē nō datur regula generalis. quoniā interdū supponit quilibet illorū personaliter interdū alter materialiter. verbi gratia dicēdo propositio est oratio ambo extrema habent vtrūque significatū, & ambo personaliter supponunt. Item si dicitur propositio est signum subiectum habet vtrūq; significatum, & prædicatum solum vnum. s. fomale, & vtrūque personaliter supponit. Sed si dicitur, propositio est nomen subiectum habet vtrunque significatum & prædicatum solum formale, & tamen subiectum supponit materialiter quia aliter non foret propositio vera. Idem si dicitur propositio est terminus incomplexus, vtrūque extremum habet vtrunque significatum & tamen subiectum supponit materialiter, quia aliter propositio esset falsa.

Quarta. *Quinta.* *Sexta.* *Septima.*

Sexta regula est ista. Cuiuscunque propositionis, prædicatum est terminus primæ intentionis vel impositionis, & subiectum secundæ, deducto impedimento signi materialitatis, tam subiectum quam prædicatum supponit personaliter vt species est homo, aliquod genus est animal. Septima regula est ista, Cuiuscunque propositionis subiectum est terminus primæ intentionis vel impositionis non significans formaliter, se & prædicatum secundæ deducto impedimento signi limitantis, subiectum supponit materialiter, & prædicatum personaliter, vt homo est nomen. Petrus est nominatiui casus. Et notanter dicitur non significans formaliter

liter se quia si terminus aliquis significaret se formaliter personaliter supponeret per primam regulam, vt ens est terminus transcendens. Item dicitur, sine impedimento signi limitantis, quia signum vniuersale, vel particulare eiusdem generis limitat ad suppositionem personalem, vt aliquis homo est species, vel nullum animal est genus, tam ly homo, quam ly animal, stat personaliter propter limitationem signi. Ex quo sequitur quod subalterna illius, homo est species, non particularis est illa aliquis homo est species, sed ista aliquid homo est species, nec singularis eius est aliqua non est illa omnis homo est species, nec istarum, iste homo est species, istæ, homo est species sed ista, hoc homo est species. Item contradictorium illius homo est species, non est illud nihil quod est homo est species, aut nullus homo est species, quia tunc duo contradictoria forent simul vera, sed istud nullum homo est species, nec subcontrarium eius est, aliquis homo nō est species, seu aliquid quod est homo non est species, sed istud aliquod homo non est species. Ratio autē quare aliquæ istarum situantur in figura & aliquæ non est quia in aliquibus seruatur eadem suppositio, & in aliquibus non, vnde oēs propositiones existentes in figura debent habere consimilē generalē suppositionē. Et si dicitur quare suppositio materialis requirit signa neutri generis. Dicitur, quod ideo, quia omnis terminus materialiter supponens est neutri generis, & indeclinabile nomen secundum grāmaticos. Ex ultima & penultima regulis sequitur quod ista non est bona conuersio homo est species, species est homo, quia ly homo, in prima supponit materialiter, in secunda personaliter. sed sic conuertitur simpliciter, species est ly homo, nec illa est bona conuersio per accidens nullum nomen est homo, ergo homo non est nomen, sed sequitur, igitur aliquid quod est, homo non est nomen.

Vide 8.*tra. huius c.* 3.

Petitio Re- *sponsio.*

Corollaria.

De

De ſuppoſitione materiali, & de diuiſionibus eiuſdem. *Cap.* III.

Prima diuiſio. ſuppoſitionis mate-

MATERIALIS ſuppoſitio plures continent diuiſiones, quarum prima eſt iſta. ſuppoſitionum materialium, alia diſcreta, alia communis. Suppoſitio materialis diſcreta eſt acceptio termini materialiter ſupponentis cum pronomine demonſtratiuo, vt hoc homo eſt ſpecies, ille terminus animal eſt genus. Suppoſitio materialis communis eſt acceptio termini materialiter ſupponentis ſine pronomine demonſtratiuo, vt homo eſt nominatiui caſus. Petrus eſt nomen proprium, vnde ly Petrus, perſonaliter ſumptum, eſt terminus diſcretus, & nomen proprium, ſed materialiter eſt terminus communis prædicabilis de pluribus videlicet de illo termino, Petrus in mente, & de iſto in ſcripto, & de illo in uoce. Similiter dicendo, tu eſt pronomen demonſtratiuum ſubiectum huius non eſt pronomen, ſed nomen indeclinabiliter ſumptum habens ſimiliter plura ſuppoſita. Secunda diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum materialium communium, alia determinata alia confuſa. Suppoſitio materialis determinata eſt acceptio termini materialiter ſupponentis ſub quo contingit deſcendere ad omnia eius ſuppoſita, diſiunctiue, vt homo eſt terminus communis & iſti ſunt omnes termini homo; ergo hoc homo, eſt terminus communis, vel hoc homo, eſt terminus communis, & ſic de ſingulis. Ex quo ſequitur, quod iſta propoſitio eſt uera. Homo non eſt nominatiui caſus, ſicut iſta. Homo eſt nominatiui caſus, quia ſunt duæ indefinitæ ſubcontrarię, in quarum prima uerificatur ſubiectum pro illo termino homo, qui eſt datiui, vel accuſatiui caſus materialiter ſumpto in alia pro ſimili, qui eſt nominatiui caſus. Et ita conceditur, quod Amo, eſt verbū, & quod Amo non eſt verbū Legens eſt participium, & legēs nō eſt participium. Tu eſt pronomen demonſtratiuum, & Tu non eſt pronomen demonſtratiuum. Nec ſunt iſtæ contradictoriæ, ſed ſubcontrariæ, ideo non concedo, quod Amo eſt verbum, & nullum Amo eſt verbum

Se cunda

Tu,

Tu,es pronomen,& nullum tu. eſt pronomẽ, quia ſunt contradictoriæ. Suppoſitio materialis confuſa eſt acceptio termini materialiter cõiter ſupponentis, ſub quo non contingit deſcendere ad omnia ſua ſupponentia diſiunctiuæ, vt tantũ homo eſt nomen,& iſti ſunt omnes termini homo,ergo tantum hoc homo eſt nomen, vel tantum hoc eſt nomen, & ſic de ſingulis, quia in caſu antecedens eſt verum, & conſequens eſt falſum. Tertia diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum materialium cõfuſarum,quædam eſt confuſa tantum, & quædam confuſa diſtributiua. Quarta diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum materialium cõfuſarum tantum quędam eſt mobilis, & quædã immobilis. Suppoſitio materialis confuſa tantum mobilis eſt acceptio termini materialiter ſupponentis, ſub quo contingit deſcendere ad omnia ſua ſuppoſita diſiunctim, vt tantum homo eſt nomen, & hoc ſunt omnia ly homo, ergo tantum hoc homo, vel hoc homo,& ſic de ſingulis eſt nomen. Suppoſitio materialis confuſa tantum immobilis eſt acceptio termini materialiter communiter ſupponentis, ſub quo non contingit deſcendere,ſed ſi contingeret, deſcenderetur diſiunctim, vt neceſſario homo eſt ſpecies, ly homo,ſtat confuſæ tãtum immobiliter, quia non licet deſcendere, vnde non ſequitur neceſſario homo, eſt ſpecies,& iſti ſunt omnes termini homo, ergo neceſſario hoc homo, vel hoc homo,& ſic de ſingulis eſt ſpecies, antecedens enim eſt verum, & conſequens falſum. tamen ſi cõtingeret deſcendere deſcenderetur modo dicto. Quinta diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum materialiũ diſtributiuarum quædam eſt mobilis, & quædã immobilis. Suppoſitio materialis diſtributiua mobilis eſt acceptio termini materialiter communiter ſupponentis, ſub quo cõtingit deſcendere ad omnia ſua ſuppoſita copulatiuæ, vt omne homo eſt terminus, & iſti ſunt omnes termini homo,ergo hoc homo eſt terminus,& hoc homo eſt terminus,& ſic de ſingulis. Suppoſitio materialis diſtributiua immobilis eſt acceptio termini materialiter communiter ſupponentis ſub quo non contingit

Tertia.

Quarta.

Quinta.

git descendere, sed si contingeret, descenderetur copulatiuæ, vt necessario omne homo est species, ly homo, stat materialiter distributiuæ immobiliter, quia non licet descendere cum non sequatur, necessario omne homo est species, & isti sunt omnes termini homo, ergo necessario hoc homo est species, & sic de singulis, antecedens enim est verum, & consequens falsum, verum tamen si contingeret descendere descenderetur illo modo.

Notan. Propter prædicta est notandum, quod ista coniunctio, & aliquando tenetur copulatim, & aliquando copulatiuæ, tenetur copulatim quando copulat terminos vt Sor. & Plat currunt. Tenetur copulatiuæ quando cõiungit propositiones, vt Sort. currit & Plat. mouetur. Consimiliter nota disiunctionis aliquando tenetur disiunctim, aliquando disiunctiuæ. Tenetur disiunctim quando disiungit terminos, vt Sor. vel Plato currit. Et tenetur disiunctiuæ quando disiungit propositiones, vt Deus est vel homo est asinus.

De suppositione personali. *Cap.* IIII.

Diuisio suppositionis. perso. CONSEQVENTER sequitur diuisiones ponere suppositionis personalis materiam concernentes. Quarum prima est ista. Suppositionum personalium alia discreta, alia communis. Suppositio personalis discreta est acceptio termini singularis vel communis cum pronomine demonstratiuo singularis numeri personaliter supponentis, vt Sor. currit, ille homo disputat. Ex ista *Regula.* diffinitione sequitur ista regula. Omnis terminus discretus vel communis cum pronomine demonstratiuo singularis numeri existens pars propositionis, discrete supponit siue præcesserit signũ distributiuum, siue non vnde ita stat discrete, ly tu, in illa, nullus asinus es tu sicut in ista, tu es homo. Suppositio personalis cõmunis est acceptio termini communis personaliter supponentis sine pronomine demõstratiuo singularis numeri, vt homo currit. *Secunda diuisio.* Secunda diuisio est ista. Suppositionum perso-

personalium communium quædã est determinata quę dam, cõfusa. Supppositio personalis determinata est acceptio termini personaliter supponentis sub quo contingit descendere ad omnia eius singularia disiunctiuæ vt homo currit, & isti sunt omnes homines. ergo ille homo currit, vel iste homo currit, vel sic de singulis. Iuxta quã suppositionẽ sit hæc prima regula. Cuiuslibet particularis vel indefinitæ subiectũ supponit determinatæ. tam affirmatiuæ quam negatiuæ tam in suppositione materiali quam personali. Secunda regula est ista: omnis terminus commnnis quem nullum signum pręcedit nisi signum particulare, supponit determinate vnde huius propositionis: homo est animal, tam quam prædicatũ supponit determinatę, & si alicui istorũ adderetur signum particulare, nõ propter hoc impediretur suppositio ista Suppositio confusa est acceptio termini cõiter personaliter supponentis sub quo non contingit discendere disiunctiuæ, vt tantum homo est risibilis, ly homo, stat confusæ, & non debet disiunctiuę descendit vt patebit. Terria diuisio est ista. Suppositionum personalium confusarum quædam est confusa tantũ, & quædam confusa distributiua. Quarta diuisio est ista. Suppositionum personalium confusarum tãtum, quædam est mobilis, quædam immobilis. Suppositio personalis confusa tãtum mobilis, est acceptio termini cõmunis personaliter supponẽtibus: sub quo contingit descendere ad omnia sua supposita disiunctim, vt, omnis homo est animal: & hæc sunt omnia animalia, ergo omnis homo est hoc animal, vel hoc animal, vel sic de singulis. Iuxta quam suppositionem sit hæc prima regula. Cuiuslibet vniuersalis affi. matiuæ prædicatum si fuerit terminus communis deducto omni impedimento stat confusæ tantũ mobiliter. vt oĩs homo est animal. ly animal stat confusæ tantũ mobiliter. dico si fuerit terminus cõis. quia si fuerit terminus discretus staret discrete. etiã dico sine impedimento, ad excludẽdum alia signa. vnde dicendo omnis homo est omne animal, ly animal, est prædicatum vniuersalis affirmatiue & termi

Regula.

Tertia diuisio.

Quarta.

Regula.

nus communis,& tamen non ſtat confuſæ tantum, ſed diſtributiuę, vt patebit. Secunda regula. Cuiuslibet excluſiue primi ordinis,cuius nota excluſionis non negatur ſubiectum,ſi fuerit terminus communis deducto omni alio impedimento ſtat confuſæ tantum mobiliter. vt tantum homo currit, tantum homo non currit vtrobique ſupponit ly homo confuſæ tantum mobiliter. Suppoſitio perſonalis confuſa tantum immobilis eſt acceptio termini perſonaliter communiter ſupponentis,ſub quo non contingit deſcendere,ſed ſi contingeret deſcenderetur diſiunctim. vt neceſſario homo eſt animal. ſupponit ly homo, iſto modo: quia cum nullo medio ſequitur ergo neceſſario, iſtæ homo, vel iſtæ homo,& ſic de ſingulis eſt animal, quia antecedens eſt verum,& conſequens falſum. tamen ſi contingeret deſcendere, deſcenderetur iſto modo. Huic ſuppoſitioni annectuntur regulæ. Prima eſt iſta. Cuiuslibet conditionalis affirmatiuæ de terminis communibus deducto impedimento alterius ſigni, quilibet illorum ſupponit confuſæ tãtum immobiliter vt ſi homo eſt, animal eſt, tam ly homo,quam ly animal, ſtat confuſæ tantum immobiliter. Secunda regula. Cuiuslibet reduplicatiuæ affirmatiuæ prædicatum ſi fuerit capax concluſionis,& non habuerit aliunde impedimentum,ſtat confuſæ tantum immobiliter. vt Sor. inquantum homo,eſt animal. ly animal, ſtat illo modo. Tertia Regula. Cuiuslibet modalis in ſenſu compoſito habentis terminum communem non diſtributum,ſupponit illi terminus confuſæ tãtum immobiliter. vt neceſſario homo eſt animal. Impoſsibile eſt hominem non eſſe, quia non licet deſcẽdere, vt patet. *Quinta diuiſio.* Quinta diuiſio eſt iſta. Suppoſitionum perſonaliũ diſtributiuarũ quædã eſt mobilis, & quædã immobilis. Suppoſitio perſonalis diſtributiua mobilis eſt acceptio termini perſonaliter cõiter ſuppo nẽtis ſub quo contingit deſcendere ad omnia ſua ſuppoſita copulatiuæ. vt omnis homo currit, & iſti ſunt oẽs homines. ergo iſte homo currit,& iſte homo currit,& ſic de ſingulis. quare concluditur quod ly homo, ſtat confu-

sæ distributiuę mobiliter. Isti suppositioni sunt annexę istæ regulæ. prima est ista. Cuiuslibet propositionis vniuersalis affirmatiuæ subiectum, stat confusæ distributiuæ mobiliter vt omnis homo currit, quilibet homo disputat, quodlibet animal mouetur, tam ly homo, quam ly animal, stat distributiuæ mobiliter. Secunda regula. Cuiuslibet vniuersalis negatiuæ de consueto modo loquendi tam subiectum, quam prædicatū, si fuerit terminus communis non impeditus. supponit confusæ distributiuæ mobiliter. vt nullus homo est asinus tam ly homo, quam ly asinus, stat confusæ distributiuæ mobiliter. dico de consueto modo loquendi, quia huius vniuersalis negatiuæ, omnis homo animal nō est, non stat ly animal, quod est prædicatum distributiuę, sed confusæ tantum. Tertia regula. Cuiuslibet particularis, vel indifinitiuæ aut singularis negatiuæ de consueto modo loquendi prædicatum si fuerit terminus cōmunis, deducto impedimento alterius signi, stat confusæ distributiuæ mobiliter, vt aliquis homo non est asinus, animal non est lapis. Sortes non est capra. In his omnibus prædicata stant confusæ distributiuæ mobiliter, adueniente tamen impedimento alterius signi nō sic starent Vnde dicendo Sor. non est omnis homo, nō supponit ly homo confusæ distributiuæ, sed determinatæ, vt ostendetur. Quarta regula. Cuiuslibet exclusiuę affirmatiuæ primi ordinis prædicatum si fuerit terminus communis deducto impedimento alterius signi, supponit confusæ distributiuæ mobiliter. vt tantum animal est homo ly homo, supponit illo modo. Suppositio personalis distributiua immobilis est acceptio termini communis personaliter supponentis sub quo non contingit descendere, sed si contingeret, descenderetur copulatiuæ, vt necessario omnis homo est animal, ly homo sic supponit, quoniam non sequitur cum debito medio: ergo necessario iste homo est animal. & sic de singulis. quia antecedens est verum, & consequens falsum. Iuxta suppositionem istam sit prima hæc regula. Cuiuslibet conditionalis de termino distributo, sup-

Regula.

ponit terminus cõfusæ distributiuæ immobiliter, in ordine ad totam conditionalem · vt si omne animal currit, omnis homo currit, tam ly homo, quam ly animal, stat distributiuæ immobiliter, quia non licet descendere, & hoc in ordine ad totam cõditionalem. Scđa regula. Cuiuslibet exceptiuæ propriæ, tã affirmatiuæ quam negatiuæ, illud a quo fit exceptio, stat confusæ distributiuæ immobiliter. vt omnis homo præter Sor. currit. Nullum animal præter hominem est rationale, tam ly homo, quam ly animal stat distributiuæ immobiliter quia non licet descendere. Tertia regula. Cuiuslibet modalis in sensu composito habentis terminum distributum, supponit terminus ille confusæ distributiuæ immobiliter, vt necessario omnis homo est animal omnẽ hominem esse animal est scitũ a me, quia non licet descendere verum tamen si aliquando posit descendi hoc erit gratia materiæ, quia forte oppositum consequentis repugnabit antecedenti.

De signis confundentibus. *Cap.* V.

1. Regula. Pro maiori euidentia dictorum ponendę sunt aliquæ regulæ terminorum uim confundendi habentiũ. Quarum prima est ista. Omne signum vniuersale affirmatiuum terminum sequentem, se, immediate cõfundit, cõfusæ distributiuę mobiliter. & mediate sequente, si fuerit terminus capax suę confusionis, confundit confusę tãtum mobiliter deducto impedimento alterius signi. vt omnis homo est animal, aut omnis homo animal non est, vtrobique supponit ly homo, distributiuæ, & ly animal, confusæ tantum. Et notanter dicitur, si fuerit capax confusionis primo propter terminos singulares qui non possunt communiter supponere, Secundo propter tales propositiones, uidens omnem hominẽ est animal. Asinus cuiuslibet hominis currit, vbi nec ly animal, nec ly currens, confunditur, quia non graditur uirtus signi vsque ad prædicatum ex quo est pars subiecti. Dicitur secundo, deducto

Vide pa. infra prin. 3. du com. 3. et in lo. ma fo. 118. col. 4. ibi dico.

cto impedimēto alterius ſigni, quia in iſta propoſitione, non omnis homo eſt animal, non ſupponit ly homo diſtributiuę, ſed determinate per vnam regulam pertinentem ad hanc materiā. videlicet. Quicquid mobilitat immobilitatum, immobilitat mobilitatum id eſt quodlibet ſignum habens uim diſtrubuēdi aliquem terminum ſi ipſum reperit nō diſtributum facit ipſum ſtare diſtributiuæ, & ſi ipſum reperit diſtributū facit eum ſtare non diſtributiuæ. i. determinatæ vel confuſæ tantum. Exemplum primi ſubiectum huius homo currit, ſtat non diſtributiuæ, ideo adueniente ſigno vniuerſali ſtabit diſtributiuæ dicēdo, omnis homo currit. Et quia iam ſtat diſtributiuæ, ideo adueniente alio ſigno congrue, ſtabit non diſtributiuæ, uidelicet non omnis homo currit. Item notandum quod ſi duo ſigna affirmatiua cadunt ſuper eundem terminum faciunt illum ſtare determinate, vt tu differs ab omni homine. Et ſi vnum fuerit affirmatiuum & reliquum negatiuum: iterum faciunt ipſum ſtare determinate. vt tu non differs ab homine, nō quilibet homo currit. etiam ſi ambo ſint negatiua & immediate cadant ſuper eundem faciunt illum ſtare determinate. vt non nullus homo currit. Si autem mediate cadāt ita quod mediet terminus diſtributus faciunt illum ſtare confuſæ tantum. vt nullus homo non currit. patet quod ly currens. ſtat confuſæ tantum. quia illa propoſitio æquiualet iſti quilibet homo currit. vbi ly currens ſtat confuſę tantum. Similiter dicendo non aliquis homo non eſt animal ſupponit ly animal, confuſæ tantum. vt patet per ſuam æquiualentem. Videlicet quilibet homo eſt animal vbi ly animal ſtat, confuſæ tantum. Secunda regula eſt iſta. Omnia ſigna negatiua non impedita confundunt cōfuſæ diſtributiuæ mobiliter, tā terminum ſequētem mediate quā immediate. dummodo fuerit capax ſuæ confuſionis. verbi gratia non homo currit, nullus homo diſputat, tam ſubiectum quam prædicatum ſtat cōfuſæ diſtributiuæ mobiliter. Sed in iſta aſinus nullus hominis eſt animal. ly animal non ſtat diſtributiuæ, quia non capit

Pag. 23. pri. 1. du. col. 2. com. 3. 15. pri. 2. du. 10 16. pri. eiuſdem.

2. regula. pa. 5. pri. 4. du. col 11. princ. 4. du. cor. 1. 3. cō. 49. pri. du. cor. 2. cō. 2.

confuſionem à ſigno propter limitationem factã a ſubiecto cuius eſt pars. Tertia regula eſt iſta.

3. regula. De cũ. vide in lo.ma.fo. 43.co.44.uſque ad f.44 de ſup. aut. fo. 47.co.3. De ita & ſicut f.42.co. 1. de differt aliud & nõ idem fo.31. co.3.et f.42 co.2. de ly indigeo. uide 23.prin. 1. du.com.4.

Omnis comparatiuus gradus & ſuperlatiuus, ita ſicut tã, & quam, differt, aliud, & non idem. & iſta verba, careo, & indigeo, confundunt diſtributiuæ mobiliter terminũ ſequentem immediate capacem iſtius confuſionis, & omni alio impedimento deducto. vt tu es fortior homine, tu es fortiſsimus hominum, tu es ita fortis ſicut aliquis homo: tu differs ab homine, tu es aliud ab homine, vel non idem homini. ego careo vel indigeo pecunia. In omnibus iſtis ſtat diſtributiuæ mobiliter terminus ſequens ſigna nominata. Sed notandum eſt quod comparatiuus gradus confundit confuſæ diſtributiuæ mobiliter terminum a ſe rectum ex natura comparationis. ablatiuum autem rectum ex natura exceſſus confundit confuſæ tantum. vt ego ſum maior te longitudine vnius brachij. ſupponit ly lõgitudine, confuſæ tantum. Item nullus horum terminorum confundit diſtributiuæ niſi terminum a ſe rectum a parte poſt, vnde dicendo. homine eſt fortior equus vel ab homine differt aſinus. non ſupponit ly equus. nec ly aſinus diſtributiuæ, ſed ſolum determinatæ.

4. regula. ſophi. 39. col. 1.

Quarta regula. Dictio excluſiua confundit confuſæ tãtum mobiliter terminum cõmunem immediate ſequentem ſe, & mediate ſequentem confuſæ diſtributiuæ mobiliter. vt tantum homo eſt animal. ly homo ſupponit confuſæ tantum mobiliter & ly animal, diſtributiuæ mobiliter.

5. regula. In lo.m.f.9. co.1.in fine.

Quinta regula. Dictio exceptiua confundit ſuum caſuale ſi eſt terminus communis confuſæ tãtum mobiliter, vt nullum animal præter hominẽ currit, omne animal præter hominem currit. ly hominem ſtat confuſæ tantum mobiliter.

6. regula. Io. ma. fol. 42. col.

Sexta regula. Dictio reduplicatiua ſuum caſuale confundit cõfuſæ tantum mobiliter, & prædicatum confuſæ tantum immobiliter, vt ſort. inquantũ homo eſt animal, ly homo ſtat confuſæ tantum mobiliter, & ly animal immobiliter. quia ſub primo contingit diſiũctim deſcendere & non ſub ſecundo.

7. regula. In lo. ma.f. 20. co.4.

Septima regula. Termini concernentes actum mentis. vt ſcire, credere,

dubitare.

dubitare. & huiusmodi confundunt confusæ tantũ mobiliter. Exemplum. Ego scio aliquam propositionem, ly propositionem stat confusæ tantum mobiliter, quia bene sequitur. Ego scio aliquam propositionem & illę sunt omnes propositiones, ergo scio illam vel illam, & sic de singulis. Octaua regula. Omnia aduerbia numerabilia, vt bis, ter, quater, & huiusmodi confundunt confusæ tantum mobiliter terminum sequentem se, vt bis comedi panem, ter potasti uinum, supponit ly panem. & ly vinum confusæ tantum mobiliter. Nam sicut illa uice. & illa uice cum interruptione tẽporis comedi panem. ita illum vel illum panem. Nona regula. Termini modales nominaliter & aduerbialiter sumpti in sensu composito confundunt confusę tantum immobiliter omnes terminos communes nõ distributos vel sequantur vel præcedant, vt necessario homo est animal, & hominem esse animal est necessarium. Decima regula. Ista verba incipit, & desinit. confundunt terminum sequentem communem non distributum confusę tantum immobiliter · & ly immediate, in eis inclusum mobiliter. vt tu incipis vel desinis scire aliquã propositionem ly propositionem. stat confusæ tantum immobiliter, quia non licet descendere. & ly propositionem. in ista, immediate ante hoc sciuisti, aliquã propositionem, stat confusę tantum mobiliter. Sed hic clare intelligentur uiso tractatn de probationibus terminorum. Vndecima regula. Ista verba, promitto, debeo, obligor, confundunt. Confusæ tantum immobiliter, vt promitto tibi denarium. ly denarium stat immobiliter quia non licet descendere. Duodecima. regula ista. Nota conditionis & rationis omnes suos terminos cõmunes non distributos confundit confusæ tantum immobiliter, & hoc in ordine ad hypotheticã, vt si homo est, animal est, homo currit, ergo animal currit. Notandum primo, quod licet nullus terminus distributiuus habeat uim supra terminum præcedentem. tamen bene hbet uim supra illum terminus confusiuus confusæ tantum, nõ tamen quilibet, sed solum ille qui indifferenter

8. regula.

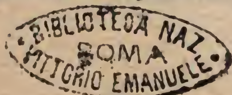
9. regula.

10. regula.
In lo. ma. fo. 61. col. 1. & fo. 63. co. 2.

11. regula.

12. regula.
In lo. ma. f. 236. c. 1.

Notan.

ferenter

ferenter ante se, & post se determinat compositionem verbalem, vnde illi termini omnis & nullus, huiusmodi, non confundunt aliquem terminum præcedentem, quia in qualibet istarũ aliquis homo omne animal est. aliquis homo nullum animali est supponit ly homo determinate. Similiter nec ista verba, incipit, vel desinit, vel promitto, quia dicendo homo incipit esse, aut denarium promitto, tam ly homo, quam ly denariũ stat determinate. sed dicendo, hominem esse animal est scitum a me aut hominem esse non est impossibile. vel homo est animal necessario supponunt omnes illi termini confusæ tantum licet præcedant, & hoc ideo quia illi termini facientes sensum compositum vel diuisum ita determinãt compositionem ante se, sicut post se. & ita consequenter dicatur de nota rationis & conditionis, quod confundunt ante se. Secundo notandũ quod terminus. habens solum uim confundendi confusæ tantum, non impedit distributionem termini, licet interdũ impediat eius descensum verbi gratia dicendo. omnis homo est animal. ly homo stat distributiuæ. & ita stat dicendo necessario omnis homo est animal, sed est differentia, quia in prima stat mobiliter, & in secunda immobiliter propter aduentum termini modalis. Dico igitur quod omnes termini habentes solam uim confundendi terminũ immobiliter impediunt descensum, & ita immobilitant, sed alij habentes solam uim cõfundendi confusæ tantum mobiliter, non impediunt descensum, & ita non immobilitant, vnde sequitur. Scio omnem propositionem, & istę sunt omnes propositiones, ergo scio istam & scio illam, & sic de singulis. Tertio notandum, quod si duo signa distributiua caduntsu per aliquem terminum quorum non quodlibet per se sumptum caderet distributiuę super eundem terminũ nullum illorum impedit reliquum verbi gratia omnis homo omne animal est, ly animal stat distributiuæ nõ obstante quod præcedant duo signa distributiua, quia primum per se sumptum non distribueret, ly animal, sed faceret ipsum staret confusæ tãtum. similiter omnis

Vide in lo. m. f. 20. col. 4. & fo. 21. col. 3.

homo

homo non animal eſt. & ita dicendo, a ſorte differt om nis homo ſupponit ly homo diſtributiuæ non obſtante quod præcedāt duo ſigna quia primum ſumptum ſine ſecundo non diſtribueret. ly homo dicendo a ſorte dif fert homo quia ly differt, non diſtribuit niſi terminum rectum a parte poſt, vt dictum eſt. Modo conſimili dico in iſta. tu es fortio quam homo quod ly homo, ſtat diſtributiuæ nec primum ſignum impedit, quia per ſe ſumptum non diſtribuit aliquem rectum vt declaratũ eſt ſupra: ſed dicendo nullus homo non eſt animal tu differs ab omni homine, vel tu es albior omni albo, impeditur diſtributio termini vltimi, quia præcedunt duo ſigna, quorum quodlibet ſine altero diſtribueret terminum illum. quare. *In 3. regula*

De relatiuorum ſuppoſitione. *Cap.* VI.

De ſuppoſitione relatiuorum ſequitur pertractare vbi quædã diuiſiones ſunt pręmittendę: Prima eſt iſta. Relatiuorum, quædam ſunt relatiua ſubſtantiæ. vt qui quæ, quod. Et quędam accidentis. vt aliquis, qualis. tantus, quantus, & ſimilia. Secunda diuiſio eſt iſta. Relatiuorum ſubſtantiæ quædam ſunt identiatis, vt qui, iſte, ille, hic, & his. Et quædam diuerſitatis. vt, alius, alter, reliquus, & huiuſmodi. Tertia diuiſio eſt iſta. Ralatiuorum identiatis quædam ſunt reciproca. vt ſui, meus, tuus, ſuus. Quædam non reciproca. vt ille, ipſe, & huiuſmodi. Quarta diuiſio eſt iſta. Relatiuorum reciprocorum quædam ſunt poſſeſsiua. vt tuus, ſuus Et quædam non poſſeſsiua. vt ſe. Quinta diuiſio eſt iſta. Relatiuorum accidentis, quoddam eſt identitatis. vt talis, & tantus quoddã, diuerſitatis, vt aliuſmodi. His diuiſionibus pręmiſsis ſit hæc prima regula. Relatiuum diuerſitatis ſubſtantiæ & relatiuũ poſſeſsionis non ſupponũt pro illo pro quo ſuum antecedens. exemplum primi. Duorum contradictoriorum vnum eſt verum reliquum eſt falſum, patet quod pro alio ſupponit ly vnũ & pro alio ly reliquum. Exemplum ſecundi aliquis *Prima diuiſio.* *Secunda.* *Tertia.* *Quarta.* *Quinta.* *Regula.*

homo

homo currit & ſuus aſinus iacet ſupponit antecedens pro homine & relatiuum pro aſino. Secunda regula eſt iſta. Relatiuum identitatis ſubſtātiæ non poſſeſsiuum, ſemper ſupponit pro eo pro quo ſuum antecedens, in comparatione tamen ad alterum extremorum. Exemplum de relatiuo identitatis ſubſtantiæ non reciproco, vt aliquis homo currit, & ille diſputat. ſupponit ly ille, non abſolute pro aliquo homine, ſed pro aliquo homine currente, ideo non ſignificat ſecunda pars abſolute quòd aliquis homo diſputat, ſed quod aliquis homo currēs diſputat. Similiter huius copulatiuæ aliquis homo eſt latro, & tu es ille non ſignificat ſecūda pars præciſæ, quòd tu es aliquis homo, quia tunc illa copulatiua eſſet vera, ſed quod tu es aliquis homo, qui eſt latro. Ex quo ſequitur quod hæc eſt falſa. aliquis homo eſt animal, & aſinus eſt illud, quia ſecunda pars ſignificat aſſertiuæ quod aſinus eſt animal quod eſt aliquis homo, & per idē hæc eſt falſa. aliquis homo eſt ſor, & Pla. eſt ille, ſed hæc eſt vera aliquis homo eſt, ſortes, & Pla. nō eſt ille, quia Pla. eſt vera aliquis homo eſt, qui ſortes non eſt. etiam iſta eſt vera, aliquis homo non eſt ſor. & Pla. non eſt ille, quia Plato, Cicero nō eſt, & Cicero eſt aliquis homo qui non eſt ſor. Item cōceditur quod aliquis homo non eſt ſort. & Pla. eſt ille, quia Pla. eſt aliquis homo, qui non eſt ſort. quoniam Pla. eſt ipſemet qui non eſt ſor. Exemplum de relatiuo identitatis ſubſtantiæ reciproco. vt omnis homo videt ſe. ſupponit ly ſe, pro homine non abſolute ſic intelligendo, omnis homo videt omnem hominem, ſed referendo ſingula ſingulis. vt iſte homo videt ſe, & ille homo videt ſe, & ſic de ſingulis. Similiter dicat de illa omnis homo habens filium diligit illum. Tertia regula eſt iſta. Relatiuum identitatis accidentis ſemper ſupponit pro ſimili, vel æquali illi pro quo ſupponit ſuum antecedens verbi gratia ſor. eſt albus, & talis eſt Plato, vel ſort. eſt albus qualis eſt Plato, ſupponit relatiuum non pro ſort. ſed pro ſimili ſort. Similiter in illa ſor. eſt bicubitus & tantus eſt Plato. Supponit relatiuū pro æquali ſor. Quarta

Quem termini. referre relatiuum. vide pa. 41. pri. 1. du. cō. 1. & pro materia de relatiuis vide in lo. ma. a. f. 26. vſq; ad f. 31.

Vide pa. ſophi. 17. 10.

ta regula est ista. Relatiuū diuersitatis accidentis semper supponit pro dissimili illi pro quo supponit suum antecedens. vt cignus est albus, & aliusmodi est coruus. Ex quibus duabus regulis sequitur quinta. uidelicet quod relatiua accidētium tam identitatis quam diuersitatis, supponunt pro alio supposito sui antecedentis. patet regula ex exemplis.

De modo supponendi relatiuorum. Cap. VII.

Ex quo patuit pro quibus relatiua supponunt restat ostendere eorundem modos supponendi. Sit ergo hæc prima regula. Relatiuum diuersitatis substantiæ non semper supponit eodem modo sicut suum antecedens sed secundum exigētiam sui signi vel situs. Vnde aliquando supponit eodem modo. vt vnus homo currit, & alius disputat. Omnis propositio uera est necessaria, & omnis alia est impossibilis. In prima antecedens, & relatiuum supponunt determinate, in secunda confusæ distributiuæ. Aliquando antecedens supponit magis confusæ quam suum relatiuum. vt omnis conditionalis vera, est necessaria, & alia est impossibilis. supponit antecedens distributiuæ relatiuum determinate. aliquando econuerso, relatiuum diuersitatis substãtiæ supponit confusius quam suum antecedens. vt aliquis homo est niger & nullus alius est albus, antecedēs supponit determinate relatiuum distributiuæ. Similiter aliquis homo legit, & tantum alius disputat. relatiuum supponit confusæ tantum antecedens determinate. Secunda, regula est ista. Omne relatiuū identitatis substãtię ī eadē cathegorica sui antecedētis semper supponit eodē modo sicut suū antecedēs probatur inductiuæ. vt omnis homo qui currit mouet relatiuū supponit confusæ distributiuę. & in ista, oīs homo. est animal ꝙ est rationale, supponit confusæ tantum. & in ista homo quid disputat legit, supponit determinate, & in ista sor. qui currit non sedet supponit relatiuum discrete. Idem est iudicium de reciprocis tam possessiuis quam non possessiuis

Prima reg. pa. 24. prin. 3. du. to.

Pa. 43. 1. du. col. 1. 8. prin. 3. du. com. 1.

2. reg. Vide pa. f 17. to. 21. prin. 2. du. cor. 1. cō. 4. 43. eiusdem co.

fesſiuis. vt omnis homo uidet ſe. ly ſe, ſtat cõfuſę diſtributiuæ. Et in iſta aliquis homo diligit filium ſuum. ly ſuum, ſtat determinate & in iſta. patet ſor. uocauit illũ. ly illum, ſtat diſcrete. Ex iſta regula ſequitur iſta conclusio, quod aliqua eſt propoſitio vniuerſalis affirmatiua habẽs præciſæ ynum ſignum cuius prædicatum ſtat confuſæ diſtributiuæ. vt quilibet homo eſt ipſemet. Secunda concluſio eſt iſta. Signum vniuerſale affirmatiuum ita habet uim diſtribuendi a parte prędicati ſicut a parte ſubiecti. Tertia concluſio. Aliqui duo ſunt termini communes ſequentes ſignum vniuerſale affirmatiuum non impeditum per aliud ſignum, quorũ remotiore diſtribuit & non propinquiorem: patet, vt omnis homo eſt uidens ſe. vbi ly ſe, ſtat confuſæ diſtributiuæ. & ly uidens, confuſæ tantum. Et ſi contra iſtas concluſiones adducantur regulæ quinti capituli huius tractatus, ſcilicet pro maiori euidentia. Dicatur quod illæ regulæ intelligantur extra materiã relatiuorum. Contra iſtam regulam arguitur. Quoniam dato quod ly ſe, diſtribuatur in dicta propoſitione, ſequitur iſtam cõſequentiam fore bonã. Omnis homo uidet ſe. ergo omnis homo uidet omnẽ hominem. Dicitur quod ſtat diſtributiuę non abſolute, ſed referendo ſingula ſingulis uidelicet iſte homo uidet ſe. & ille homo uidet ſe & ſic de ſingulis. Ex quo infero iſtam conſequentiam non ualere, tantum ſort. videt ſe, ergo omne uidens ſe eſt ſort. quia ly ſe, in prima ſupponit diſcrete, & in ſecũda diſtributiuæ, ſed bene ſequitur. ergo omne uidens ſor. eſt ſor. Tertia regula eſt iſta omne relatiuum idẽtitatis ſubſtantiæ hypotheticæ relatum ad ſuum antecedens ſpponens confuſæ tantum, non ſupponit eodem modo, ſed determinate habendo reſpectum ad totam compoſitionem ſui antecedẽtis, vt omnis homo eſt animal & iſtud eſt rationale, relatiuũ ſtat determinate. & ideo ſecunda pars eſt falſa, & ſignificat aſſertiuę, quod animal quod eſt omnis homo eſt rationale. quod eſt falſum. quia nullum eſt animal quod eſt omnis homo. Similiter iſta eſt falſa. Ego indigeo oculo ad uidendum, &

Cõcluſiones.

Solutio.

Tertia regula vide pa. ſoph. 28. ta.

& illo indigeo quia nullo oculo indigeo ad uidēdum. Vbi est aduertendum quod ly indigeo, cum suo gerundio, confundit confusæ tātum. & sine illo confundit cōfusæ distributiuæ: Quarta regula est ista. Omne relatiuum identitatis substantiæ hypotheticæ relatum ad suum antecedens supponens discretæ determinatæ: vel disstributiuæ, supponit eodem modo sicut suum antecedens habendo respectū ad totam compositionem sui antecedentis vel ad alterū extremorum ideo conceditur quelibet istarum, aliquis homo est, & tu es ille, aliquis homo est, tu non es ille. secunda non significat quod tu non es aliquis homo qui est. sed quod tu aliquis homo qui est non es, & hoc est verū. Vnde non semper est licitum loco relatiui ponere suum antecedens nisi seruetur eadē suppositio. Item sequitur quod ista est falsa aliquis homo est, & quilibet homo est ille quia ex quo ly ille, stat determinate secunda pars significat quod aliquis homo est quilibet homo sed conceditur quod quilibet homo est animal. & idem est risibilis: quia relatiuum distributiuum non refert in comparatione ad totam compositionē sed solum ad alterum extermorum, non distributum vero bene refert antecedens habendo respectum ad totam positionem. Ex ista regula sequitur primo ista conclusio. quod aliqua est vniuersalis affirmatiua habens solum vnum signum cuius prædicatum est terminus communis, & non stat cōfusæ tantum sed determinate patet de prędicato secūdæ partis huius copulatiuæ, aliquis homo est, & quilibet homo est ille. Secunda conclusio. Signum vniuersale affirmatiuum non impeditum per aliud signū non confundit cōfusæ tantum terminum communem mediate sequētem in eadem cathegorica. Nec hoc est inconueniens. quia hoc non est ratione signi, sed relatiui non potentis recipere confusionem illam propter dependentiam quam habet ad suum antecedēs. & ita nulla istarum conclusionum, aut præcedētium est contra regulas quinti capituli. quia aut impeditur signum, aut terminus non est capax confusionis. Quinta regula est

Quarta regula.

Cōclusiones.

ista.

ista. Relatiuum accidentis siue identitatis, siue diuersitatis, non semper supponit eodem modo sicut suum antecedens, sed secundum exigentiam sui signi, vel situs. vnde aliquando supponit eodem modo, vt aliquis homo est albus, & talis est equus. omnis homo albus legit, & nullus talis disputat. Aliquando supponit antecedens magis confuse vt omne album currit, & tale disputat, aliquando econuerso relatiuum supponit cõfusus. vt aliquis homo est albus, & nullus coruus est talis. aliquis homo est niger, & quilibet æthiops est talis, in qualibet istarum supponit antecedens determinate & relatiuum in vna distributiuæ, & in alia confusæ tantum idem est iudicium de relatiuo diuersitatis accidẽtis, supponit enim interdum confusus quam suum antecedens. vt aliquis homo est niger, & non huiusmodi, est coruus. Sexta & vltima regula generalis est ista. Omne relatiuum supponit eodem modo sicut suũ. antecedens, intelligendo de modo supponẽdi vniuersali, ita quod si antecedens supponit materialiter. & relatiuum similiter si personaliter & relatiuũ similiter. verbi gratia, homo est species, & istud est nomen. tam relatiuum quam antecedens supponit materialiter. sed dicendo, hõ est aĩal, & ille est risibilis, tam relatiuũ, q̃ antecedẽs supponit personaliter. Regulę ergo superiores de modo supponendi relatiuorũ debẽt intelligi quo ad modos supponẽdi spãles pertinentes ad suppositionem discretam, determinatum, confusam tm̃, aut distributiuam. & hęc pro materia relatiuorum dicta sufficiant.

Sexta regula.

De ampliationibus. *Cap.* VIII.

IAM de suppositione quæ fit respectu diuersorum temporum penes ampliationem & appellationem expedit pertractare. vnde ampliatio est acceptio termini temporaliter sumpti vltra consignificationẽ verbi principalis vel participij eiusdem. Pro cuius diffinitionis declaratione prima regula sit hæc. Omnis terminus supponẽs respectu verbi de præterito, vel participij sui a parte antè, ampliatur ad supponendum pro eo quod est vel fuit, verbi gratia album fuit nigrum, non suppo-

Quid sit ampliatio.
Prima reg.
Pa.2.pri.2. sophi. to. 3. pri. eiusdẽ. to.4.to.

nit ly album, pro eo quod fuit album præcise, vt solum pro eo quod est album, sed disiunctim pro eo quod est album, vel fuit album. Ex quo sequitur ueritas istarum propositionum. Prima. uirgo fuit prægnans patet, quia quæ est aut fuit uirgo. fuit prægnans. Secūda propositio, puer fuit senex; non quidem quando fuit puer. sed postquam fuit puer. Tertia propositio, album fuit quando nullam habuit albedinem. patet, quia id quod est vel fuit album, fuit quando nullum hbuit albedinem, dato quod nunc aliquid sit album quod continue ante hoc fuit nigrum. Consimiliter est dicēdum si fuerit participium prædicatum respectu huius verbi est, vt aliquis homo est mortuus. patet, quia ly, homo, supponit pro homine qui est vel fuit, & significat illa propositio quod aliquis homo, qui est uel fuit: est mortuus. Et conceditur vt prius quod uirgo est corrupta. quia ista quæ est vel fuit uirgo est corrupta. Secunda regula est ista. Omnis terminus supponit a parte ante respectu verbi de futuro, vel sui participij supponit pro eo quod est vel erit. verbi gratia homo generabitur supponit subiectū pro homine, qui est vel qui erit. ideo significat ista propositio, quod qui est, vel qui erit homo generabitur. Ex ista regula sequitur veritas istarum propositionum. Prima senex erit puer, patet. quia qui est vel qui erit senex. erit puer. Secunda corrupta erit uirgo, quia quæ est, vel quæ erit corrupta, erit uirgo. Tertia propositio. Decapitatus cantabit. quia qui est vel qui erit decapitatus cantabit. Idem est iudicium de suppositione respectu sui participij. vt homo est generandus. significat enim ista propositio quod qui est vel qui erit homo est generādus. Tertia regula est ista. Omnis terminus supponēs a parte ante vel a parte post respectu huius verbi, contingit. vel sui participij, supponit pro eo quod est vel contingit esse: vt album contingit esse nigrum denotatur quod id quod est vel contingit esse ialbum contingit esse nigrum. & ita dicatur de ista sedentem contingens est currere. Quarta regula est ista. Omnis terminus supponens a parte ante, vel a

Secunda regula.

Tertia regula.

Quarta regula.

parte post respectu huius verbi, potest, vel sui participij, aut termini verbalis desinentis in bilis, vel in bile, supponit pro eo quod est, vel potest esse, vt album potest esse nigrum. denotatur, quod illud quod est vel potest esse album, potest esse nigrũ. Ex ista regula sequuntur aliquæ propositiones. Prima. Creans potest esse Deus, dato quod Deus non crearet, quia quod est vel potest esse creans, potest esse Deus. Secunda propositio. Calidissimum potest esse calidius quia quod est, vel potest esse calidissimum, potest esse calidus. Tertia propositio. Infimũ potest esse inferius quia quod est, vel potest esse infimum. potest esse inferius. Idem est iudicium de participijs & termino verbali. ideo conceditur quod genitum est generabile, & coruptum est coruptibile. prima significat quod illud quod est vel potest esse genitũ est generabile, secũda significat, quod illud quod est, vel potest esse corruptum, est corruptibile.

5. regula. Quinta regula est ista, Omnis terminus supponens à parte ante vel à parte post respectu horũ verborũ, incipit, vel desinit, aut suorũ participiorũ. supponit pro eo quod est, aut incipit, vel desinit esse. vt albũ incipit, vel desinit esse, denotatur, quod illud quod est aut incipit, vel desinit, esse album, incipit, vel desinit esse. & ita de participio dicatur.

6. regula. Sexta regula est ista. Omnis terminus supponẽs a parte ante vel à parte post respectu verbi, vel participii habentis naturã transeundi indifferenter ad possibile, & imaginabile supponit indifferenter pro eo quod est, vel potest esse imaginabile sicut sunt ista verba, cognosco, intelligo, & huiusmodi. Cum ergo dicitur rosam intelligo, aut cognosco. denotatur quod rosam quæ est, vel quæ potest, esse, vel est imaginabilis ego intelligo, vel cognosco. Vnde ita intelligitur, vel cognoscitur illud quod nõ potest esse sicut illud quod potest esse. Intelligo namque chimeram, vel montem aureum quorum nullũ potest esse. & intelligitur hæc regula de termino recto à parte post à verbo actiuo, vel de recto à parte ante à verbo passiuo, siue præponatur, vel postponatur.

Corollaria. Ex prædictis regulis sequitur

primo,

primo quod à tertio adiacente ad secundum adiacens cũ prædicato participio ampliatiuo, non valet argumentũ; vnde non sequitur Adam est mortuus, ergo Adã est, Antichristus est futurus, ergo antichristus est. Secundo sequitur quod ista non est bona conuersio. Antichristus est futurus ergo aliquod futurũ est. Antichristus. quia in antecedente supponit ly antichristus, ampliatiuę & in consequente non ideo deberet sic conuerti. aliquid futurũ est, vel erit antichristus. Tertio sequitur: quod iste syllogismus non valet. Omne futurũ est, Antichristus est futurus ergo antichristus est, quia in cõclusione non supponit ly antichristus, ampliatiuæ: vt in minori. propterea minor debeat esse talis antichristus est aliquod futurum, vbi ly futuram tenetur, nominaliter, sicut in maiori, & non particulariter. quare &c. *Vide pa. 2. pri. 3. sophi. com. 4.*

De appellationibus. *Cap.* IX.

APPELLATIO est acceptio termini in propositione habentis respectũ ad naturam verbi, vel participij eiusdem vt aliquis homo est, ly homo supponit pro homine, & non pro quolibet homine indifferrẽter, sed solum pro homine qui est. Vt ergo clarius intelligatur hæc difinitio: notandum, quod appellatio sic diuiditur. quoniã aliqua uocatur appellatio temporis. aliqua ampliationis & tertia formæ. Appellatio tẽporis est acceptio termini in propositione pro aliquo vel pro aliquibus secũdum solã consignificationẽ verbi, vel participij eiusdẽ, vt albũ fuit nigrum. licet ly album, supponat pro eo quod est vel fuit albũ, tamen ly nigrũ. non supponit nisi pro eo quod fuit nigrũ, & verbũ eiusdẽ cõsignificat solummodo præteritiuæ. ideo ly nigrum, appellat solum tempus præteritum. Prima regula. Omnis terminus supponens respectu verbi de præsenti non ampliatiui, nec distracti per participium ampliatiuum, appellat tempus præsens. vt homo est animal. vel. Sort. currit. quilibet illorum terminorum, tam à parte subiecti quam à parte prædicati. supponit solummodo pro eo, quod est. Secunda regula est ista. Om-

Quid sit appella.

Diuisio eius.

Appella. temporis.

nis terminus sequens verbum ampliatiuum præteriji temporis, vel futuri appellat tempus præteritum, aut futurum, vt hoc fuit album, vel hoc erit nigrũ, supponit ly album, in prima propositione præcisæ pro eo quod fuit album, & in secunda præcisæ pro eo quod erit nigrum. Appellatio ampliationis est acceptio termini ampliatiuæ sumpti limitati per terminum ampliatiuum pręcedentem, vt hoc potest esse album supponit ly album, ampliatiuę a parte post, sicut a parte ante. sed a parte ante non appellat, a parte uero post appellaret, sup. ampliationem.

Prima regula est ista. Omnis terminus sequens aliquod istorum verborũ incipit, vel desinit, vel aliquod suorum participiorum appellat ampliationẽ. verbi gratia. Sor. incipit esse albus supponit ly albũ. pro eo quod est vel incipit esse album. sed positum a parte ante non appellat, a parte vero post appellat propter limitationem termini ampliatiui præcedentis. Secunda regula. Omnis terminus sequens aliquod istorum verborũ potest contingi. aut aliquod suorum participiorum appellat ampliationem ipsorum. vt hoc potest, vel contingit esse album. ampliatur ly album, ita a parte post sicut a parte ante, & a parte post appellat ampliationem istorum verborũ propter limitationem ipsorum, quam nõ appellat a parte ante, ex quo non limitatur. Appellatio formæ est acceptio termini in propositione limitati per terminum præcedentem concernentem actum mentis vt intelligo hominem. ly hominem appellat suam formam, quia significat suum significatum sub ratiõe eiusdem propter limitationem factam a termino cõcernente actum mentis. ideo per illam denotatur, quod ego intelligo aliquid sub ratione qua homo. Ex prædicta diffinitione sequitur veritas trium conclusionum.

Cõclusiones. Prima conclusio est ista. patrem meum cognosco, & tamen non cognosco patrem meum. probatur, & pono quod Sort. sit pater meus quem bene cognoscam. nesciã tamen an sit pater meus vel non. immo pono quod non considerem de patre meo, vtrum talem habeã vel

non.

non. Isto posito patrem meũ cognosco. quia illnd quod est pater meus, cognosco, non tamen cognosco patrem meum. quia non cognosco aliquid sub ratione qua pater meus. Secunda conclusio Sortem volo videre: & tamen nolo videre sort. probatur pono quod sort. sit inimicus meus. ita quod nollem videre ipsum & Pla. sit amicus meus similis sor. existenti coram me quem credam esse Pla. isto posito, Sortem volo videre. quia hũc qui est sort. volo videre, ex eo, quod puto ipsum esse Pla. & tamen nolo videre sor. quia nolo videre aliquid sub ratione qua est sor. Tertia cõclusio. Propositionem hypotheticam scis & tamen nescis aliquam propositionem hypotheticam, probatur. & pono quod credas firmiter nullam esse propositionem hypotheticam, sit tamen aliqua hypothetica quam credas esse cathegoricam sciendo, & considerando de significato eius. Isto posito, aliquam propositionem hypotheticam scis. quia illud quod est propositio hypothetica scis. & tamen nõ scis aliquam propositionem hypotheticam, quia non scis aliquid sub ratione qũa est propositio hypothetica. Et consequenter conceditur, quod propositionem affirmatiuam credo. & tamen non credo propositionem affirmatiuam, & ita de infinitis, quarum quælibet ex prioribus potest verificari.

Et sic est finis Secundi Tractatus, qui suppositionum intitulatur.

Incipit Tractatus consequentiarum qui est in ordine tertius. Cap. Primum.

Pro isto c. vide in lo. ma. a. f. 1.39. usque ad fol. 142.1. diuisio.

67.2.

CONSEQVENTIA est illatio cōsequentis ex antecedente, vt homo currit. ergo aīal currit. antecedens voco propositionem præcedentem notam rōnis. vt homo currit consequens vero illam quæ sequitur. vt animal currit. & notam rationis noīe, ly ergo, & ly igitur. Pro huius diffinitionis declaratione fit hæc prima diuisio cōsequentiarum alia bona, alia mala. Consequentia bona est illa cuius oppositum cōsequentis repugnat antecedenti: vt tu es homo, ergo tu es animal, nam hæc duo repugnant. tu es homo, & tu non es animal. ideo ista consequentia fuit bona. Consequentia mala est illa cuius contradictorium consequentis stat cum antecedente, vt tu es homo, ergo tu sedes. nam hæc bene stant simul, tu es homo & tu non sedes, ideo illa consequentia, non valuit. Secunda diuisio est ista consequentiarū bonarum alia formalis, alia materialis. consequentia bona & formalis est illa cuius contradictorium consequentis formaliter repugnat antecedenti, vt tu curris, ergo tu moueris. Voco illam formaliter repugnare. quę non sunt imaginabilia stare simul absque contradictione, vt tu curris, & tu nō moueris. Consequentia bona & materialis est illa cuius contradictorium consequentis materialiter repugnat antecedenti, vt tu Deus non est, ergo nullus homo est. Illa dicuntur materialiter repugnare, quæ non possunt stare simul, sunt tamen imaginabilia stare simul absq; contradictione. vt Deus non est, & aliquis homo est, licet ista non posint simul stare propter impossibilitatem illius. Deus non est. tn̄ sunt imaginabilia stare simul absque aliqua contradictione. quia quod Deus non sit & aliquis homo sit, non videtur implicatio contradictionis. Iuxta istā diffinitionem ponunt duæ regulę. Prima ex impossibili sequitur quodlibet. Secunda necessarium sequit ad quodlibet. & intelligunt istæ duæ regulæ, quod illa consequentia est bona & materialis in qua antecedēs est impossibile vel consequens necessarium. subductis alijs modis quibus

2. diuisio. Vide in 8. tra. huius in prin.

67.2.

bus consequentia foret bona & formalis. Tertia diuisio *3. diuisio.*
est ista. Cõsequentiarum bonarũ quędã est bona de forma. quædã est bona de materia. consequentia bona de forma, est illa cuius quælibet consimilis in forma est bona, vt albedo videtur. ergo color vr̃. Illæ consequentiæ sunt similis formæ quę habent cõsimilem modum arguendi consequentiæ formalis de quibus modis dicetur postea, & cũ hoc antecedentia & consequentia sint similia in forma. Notãdum quod illæ cathegoricę sunt similes formæ quæ sic se habent. quod si vna est affirmatiua de secundo adiacente vel de tertio, & alia similiter. Et si vna est particularis indefinita, vel singularis, & alia similiter. Item si vna est exclusiua, exceptiua, reduplicatiua, vel modalis in sensu composito vel diuiso & alia similiter. Item si vna est de termino simplici, vel composito, copulato disiuncto, vel cõditionato, & alia similiter Et ideo istæ non sunt similes in forma. homo vel asinus currit, & homo currit, quia vna est de termino simplici. alia de composito. Similiter istæ non sunt similes in forma quilibet homo currit & aliquis asinus mouetur: quia vna est vniuersalis, alia particularis. sed sunt istæ similes in forma, homo est asinus, & homo est animal, nõ obstante quod vna sit necessaria alia impossibilis. quia habent omnes conditiones assignatas. Ex quo sequitur quod istæ consequentiæ sunt similes in forma homo currit, ergo animal currit. albedo videtur ergo color uidetur. quia habent consimilem modũ arguendi cõsequentiæ formalis vtrobiq;. n. arguitur ab inferiori ad suũ superius affirmatiue. Consequẽtia bona de materia est illa quæ est bona & non quælibet sibi cõsimilis in forma est bona, vt tu non es hõ, ergo tu non es animal. ista cõsequẽtia est bona, quia contradictoriũ consequentis repugnat antecedẽti. Ex prædictis sequit̃ quod aliqua est consequentia bona & formalis quæ nõ est bona de forma, sicut prædicta & quælibet istarũ tm̃ pater est ergo nõ tm̃ pater est. tu scis te esse lapidẽ. ergo tu nõ scis te esse lapidẽ, & sic de aliis. tu credis præcisæ quod aliqui homo decipitur. ergo aliquis hõ decipitur.

Nota. (margin, beside "similes formæ quæ sic se habent")

De regulis generalibus consequentiæ formalis. Cap. II.

Pro reg. huius ca. vnde pa. 20. pri. 1. du. & in lo. m. f. 242 vsq; ad fol. 47 & in 8. tra. huius c. 1. ibi si alicuius &c. Cap. 2.

FORMALIS consequentiæ quædam sunt regulæ vniuersales ponendæ ipsius insinuantes notitiam, quarum prima est ista. Si alicuius consequentiæ ex contradictorio consequentis sequitur contradictorium antecedentis. ista consequentia est bona. vt ista homo currit. ergo animal currit. quia bene sequitur nullum animal currit. ergo nullus homo currit, vel nihil quod est homo currit. Ex ista regula sequitur alia, videlicet si alicuius consequentiæ contradictorium consequentis non est illatiuum contradictorij antecedentis, illa cōsequentia non valet vnde non sequitur. tu loqueris. ergo tu disputas. quia non sequitur. tu non disputas. ergo tu non loqueris. Secunda regula est ista. Si alicuius consequentiæ antecedens est verum & consequens similiter quia ex falsis verum ex veris nil nisi verum, vt dicit Aristo. 2. Priorum. Ex ista sequuntur regulæ. Prima. Si alicuius consequentiæ bonæ consequens est falsum & antecedens similiter. Secunda si alicuius consequentiæ antecedens est verū & consequens falsum, ista consequentia non valet. Ideò non sequitur chimera quæ currit non mouetur. ergo chimera currit. quia antecedens est verum, consequens falsum. Tertia regula est ista. Si alicuius consequentiæ bonæ antecedens est necessariū, & consequens similiter est necessarium ex qua sequitur quod si antecedens est necessarium & consequens contingens, quod ista consequentia non valet. vt omnis homo est animal, ergo tu es animal.

Tertia reg.

Quarta regula est ista. Si alicuius consequentiæ bonæ antecedens est possibile, cōsequens similiter est possibile, ex qua sequitur quod si antecedens est possibile, & consequens impossibile, quod illa cōsequentia non valet, vnde non sequitur, omne currens est homo, ergo hoc currens est homo demonstrando asinum, quia antecedens est possibile consequens impossibile.

Quarta regula. Paul. 18. prin. 3. du. co. 4.

Quinta regula est ista. Si aliqua est consequentia bona, & aliquid sequitur ad consequens illud idem sequitur ad antecedens. vnde bene

Quinta regula.

bene ſequitur homo currit,ergo animal currit.ad quod ſequitur, ergo corpus currit.ideo bene ſequitur ad antecedens.homo currit. ergo corpus currit. Ex iſta regula ſequuntur duæ regulæ. Prima,quicquid antecedit ad antecedens antecedit ad conſequens.vnde quia hęc conſequentia eſt bona.homo currit,ergo animal currit & hæc tu curris, antecedit ad iſtam homo currit. ideo antecedit ad iſtam,animal currit.Secunda regula a primo antecedente ad vltimum conſequens, quando omnes conſequentiæ intermediæ ſunt bonæ & formales, & non variatæ,tunc conſequentia eſt bona & formalis verbi gratia homo eſt,ergo animal eſt.animal eſt, ergo corpus eſt,corpus eſt.ergo ſubſtantia eſt, & ſic a primo ad vltimum ſequitur,formaliter.homo eſt,ergo ſubſtātia eſt.Conſequentiæ intermediæ nō ſunt variatæ quādo conſequens primæ cōſequentiæ eſt antecedens poſterioris conſequentiæ,ſicut in exemplo.Nullum tempus eſt,ergo dies non eſt.dies nō eſt,& aliqua hora eſt, ergo nox eſt,nox eſt,ergo aliquod tempus eſt, & tamē non ſequitur a primo ad vltimum,nullum tempus eſt, ergo aliquod tempus eſt.propter variationem factam, quia primæ conſequentiæ fuit conſequens dies non eſt & non fuit antecedens ſecūdæ: ſed illa copulatiua dies nō eſt,& aliqua hora eſt. Sexta regula eſt iſta. ſi aliqua eſt conſequentia bona, & aliquid ſtat cum antecedente, illud idem ſtat cum conſequente verbi gratia ſequitur omnis homo currit,ergo homo currit.& cum antecedente ſtat quod aliquod animal currat,& quod nullus aſinus moueatut. & ſic de alijs ideo quælibet iſtarū ſtat cum conſequente. Ex iſta regula ſequitur alia.videlicet quicquid repugnat conſequenti repugnat antecedenti patet iſta regula, diſcurrendo per omnia. Septima regula. Si aliqua eſt conſequentia bona ſcita à te eſſe bona, & antecedens eſt concedendū a te & conſequens eiuſdem eſt concedendum a te,ex qua ſequuntur duæ aliæ. Prima. Si conſequens eſt a te negandum & antecedens ſimiliter.Secunda.Si antecedens eſt concedendū a te & conſequens negandum,iſta conſequentia

Notan.

Sexta regu.

Septima re:

tia

tia non valet. verbi gratia omnis homo est ergo antichristus est.
8. regula. Octaua regula. Si aliqua est consequentia bona scita a te esse bona. & antecedens est scitum a te consequens eiusdem est scitum a te. vt tu es homo. ergo tu es animal. & notanter dicitur scita a te esse bona. quia ista cõsequentia est bona brunellus est asinus, ergo brunellus est rudibilis & antecedens est scitum ab aliquo, a quo tamen non est scitum consequens. quia forte licet scit consequentiam illam esse bonam. quare. &c.

De regulis consequen. for. penes superius, atque inferius. Cap. III.

1. regula. NVNC sequuntur particulares regulæ consequentiæ formalis penes superius & inferius materiam concernẽtes. Quarum prima est ista. Ab inferiori ad suum superius affirmatiuæ, sine distributione, & sine signo confusionis impediente. est bona consequentia. vt homo currit. ergo animal currit. Secunda regula est ista. Ab inferiori ad suum superius distributiuæ, vel confusæ tantum immobiliter non valet consequentia, quia non sequitur. omnis homo currit: ergo omne animal currit. nec sequitur, nullus homo currit, ergo nullum animal currit. Et notanter dicitur confusæ tantum immobiliter, quia non sequitur. si homo est asinus, homo est rudibilis, ergo si homo est animal, homo est rudibilis. Sed arguendo confusæ tantum mobiliter, est bonum argumentum verbi gratia omnis homo est animal, ergo omnis homo est substantia. Tertia regula est ista. Ab inferiori ad suum superius negatione proposita

Vide de his in lo. ma. a. f. 149. vsq; ad fol. 158. 19. pri. pri. du. et in tra. 8. huius c. 2.

3. regula. & cum debito medio, est bonum argumentum verbi gratia tu non curris, & tu es homo, ergo homo non currit. Et notanter dicit, cum debito medio, quia sine isto non valet argumentũ vnde non sequitur, tu non es animal, ergo homo nõ est animal, quia antecedens est possibile, consequens impossibile. Quarta regula est ista. A
4. regula. superiori ad suũ inferius affirmatiuæ & sine distributio

ne

on valet argumentum, quia non sequitur, animal
it,ergo homo currit. Quinta regula est ista. A supe 5. regula.
ad suum inferius affirmatiuæ distributiuæ non va 93.2.
rgumentum,nisi cum debito medio,quia nõ sequi
omne animal currit, ergo omnis homo currit. Tu
ers ab asino,ergo tu differs a brunello, sed cum de-
medio est bonum argumẽtum. vt tu differs ab asi-
brunellus est asinus,ergo tu differs a brunello. Sex- 6. regula.
egula est ista. A superiori ad suum inferius negatio 94.1.
præposita est bonum argumẽtum. vnde bene sequi
nullum animal currit, ergo nullus homo currit, &
lligitur ista regula de negatione distribuente supe
,quia si non distribueret, non valeret argumentũ.
e non sequitur non nullum animal currit,ergo non
us homo currit,nec sequitur non omne animal cur
rgo non omnis homo currit,patet enim quod cu-
bet istarum contradictorium consequentis stat cũ
cedente, quare &c.

e regulis penes propositiones quantas. Cap. IIII.

EGVLAS aliquas tangentes quantitatem pro- *Pro hoc C.ui*
tionum seriatim propono. Quarum prima est ista. *de Pau.10:*
vniuersali ad suam particularem vel indefinitam, *prin. 4.du.*
vocatur sibi subalterna, est bonum argumentum. *& in 8.tra.*
i gratia omne animal currit, ergo aliquod animal *huius ca. 3.*
it: nullum animal currit, ergo animal non currit. *19. prin. 8.*
nda regula est ista. A particulari vel indefinita ad *du. 10.*
vniuersalem non valet argumentũ,nisi forte gra
nateriæ,vnde non sequitur. aliquis homo currit,et
uilibet homo currit. nec sequitur animal nõ currit,
nullum aĩal currit,sed aliquando tenet gratia ma
,aut quia consequens est necessariũ. vel impossibi
t quia contradictorium consequentis repugnat an *Pa.in lo.m.*
denti. vnde bene sequitur: aliquis homo est, ergo *fo.111.co.1.*
is homo est,aliquis homo non est,ergo nullus ho- *et f.112.co.*
st. Tertia regula est ista. Ab vniuersali affirma- *1.3.prin.3.*
ad omnes suas singulares tam collectiuæ quam di *du.*
uisiuæ

uiſiue ſumptas, cum debito medio, eſt bonum argumentum. & econuerſo collectiuæ. verbi gratia collectiuæ omne animal currit, & hæc ſunt omnia animalia, ergo hoc animal currit, & hoc animal currit, & ſic de ſingulis. Exemplum diuiſiuæ. omne animal currit, & hoc eſt animal, ergo hoc aīal currit. Similiter ſequitur econuerſo hoc animal currit, & hoc animal currit, & ſic de ſingulis, & hæc ſunt omnia animalia, ergo omne animal currit. Et notanter dicitur cum debito medio, quia ſine illo non valeret argumentum, niſi gratia materiæ. vnde nō ſequitur. omnis homo eſt animal ergo iſte homo eſt animal & iſte homo eſt animal, & ſic de ſingulis. quia antecedens eſt neceſſarium & conſequens contingens, quia eſt vna copulatiua, cuius quælibet pars eſt contingens & nulla alteri repugnat, tamen ſequitur aliquando gratia materiæ. vt omnis homo eſt aſinus. ergo iſte homo eſt aſinus, & omnis ſol lucet, ergo iſte ſol lucet, quia in prima antecedens eſt impoſsibile, & in ſecunda conſequens eſt neceſſarium. Quarta regula eſt iſta. Ab vniuerſali negatiua ad quamlibet ſuam ſingularem, eſt bona conſequentia, ſiue arguatur cum debito medio ſiue non, ſed econuerſo non tenet, niſi cum debito medio verbi gratia nullus homo currit, ergo iſte homo non currit, & iſte homo non currit, & ſic de ſingulis. ſed econuerſo non ſequitur. nec iſte homo currit, nec ille homo currit. & ſic de ſingulis, ergo nullus homo currit, quia poſt mille annos erit antecedēs verum, & conſequens falſum. ſed bene ſequeret̄ dicendo & iſti ſunt oēs hoīes maſculi. Quinta regula eſt iſta. A particulari ad ſuam indefinitā & ecōuerſo tam affirmatiuæ q̄ negatiuæ, eſt bona conſequentia. verbi gratia animal non currit ergo aliquod animal non currit, & econuerſo. Similiter, aliquis aſinus mouetur, ergo aſinus mouetur, & ecōuerſo. Sexta regula eſt iſta. A particulari vel indefinita ad omnes ſuas ſingulares diſiunctiuæ ſumptas cum debito medio, eſt bonum argumētum vt homo currit, & iſti ſunt omnes homines, ergo iſte homo currit, vel iſta, homo currit, & ſic de ſingulis. Et notāter dici-

6. ſophi. ibi intellectū, eſt.

itur cũ debito medio, quia ſine illo nõ valet argumẽ vt homo eſt animal, ergo iſte hõ eſt animal, vel iſta, mo eſt animal, & ſic de ſingulis, quia antecedens eſt ceſſarium, & conſequens contingens. quia eſt vna di unctiua, cuius quælibet pars eſt cõtingens, nec vna alri repugnat, nec ſuum contradictorium eſt impoſſile. quare &c.

De regulis penes propoſitionis non quantas. *Cap.* V.

DE propoſitionibus non quantis ſicut ſunt exclu uæ & expectiuæ, ſit hæc prima regula. Ab excluſiua d ſuam vniuerſalem de terminis tranſpoſitis eſt bona onſequentia, & econuerſo. vt tantum homo currit. ergo omne currens eſt homo. Similiter econuerſo. omne animal mouetur, ergo tantũ quod mouetur eſt animal. Secunda regula eſt iſta. Ab exceptiua negatiua ad excluſiuam ſibi correſpondentem eſt bona conſequentia. vt nihil præter ſor. currit, ergo tantum ſor. currit. & econuerſo. vt tantum homo eſt riſibilis, ergo nihil præterihominem eſt riſibile. Tertia regula eſt iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius a parte ſubiecti dictione excluſiua addita eidem, eſt bona conſequentia. vnde bene ſequitur tantum homo currit, ergo tantum animal currit, quia arguitur ab inferiori ad ſuum ſuperius confuſæ tantum mobiliter. Quarta regula eſt iſta. Ab inferiori ad ſuum ſuperius a parte prædicati dictione excluſis addita ſubiectis, non valet argumentum. vnde non ſequitur, tantum homo eſt homo, ergo tantum homo eſt animal, quia arguitur diſtributiuæ, ſed ecõuerſo bene ſequitur cum debito medio vt tantum homo eſt riſibilis, ſortes eſt homo, ergo tantum homo eſt ſortes. Quinta regula ſequens corollarie ex prædictis eſt iſta, quod a termino ſtante confuſæ tantum, vel determinatę ad eundem ſtantem confuſæ diſtributiuæ, non ualet argumentum vt homo eſt animal, ergo tantum homo eſt animal. tu differs ab omni homine, ergo tu differs ab homine. Sexta regula eſt iſta. A termino ſtante confuſæ diſtributiuæ ad eundem ſtantem determinate,

Vide in lo. ma. f. 35. co. 4 & fo 36. co. 3. to. phi. 39. co. 1. 2. 18. pri. 1. du. 4. eiuſdẽ & 42. pau. in lo. m. fo. 40. col. 4.

99 1

nate, eſt bonum argumentum. vt tantum homo eſt animal, ergo homo eſt animal. tu es aliud ab animali, ergo tu es aliud ab omni animali. Septima regula eſt. A termino ſtante confuſæ tantum an eundem eſt autem determinatæ reſpectu eiuſdẽ ſincategorematis vel diſtributionis, non valet argumentum, vt tantum homo eſt animal, ergo homo eſt omne animal, omnis homo eſt animal, ergo animal eſt omnis homo.

De regulis penes terminos pertinentes & impertinentes. *Cap.* VI.

PONENDAE ſunt regulæ pertinentium atque impertinentiũ terminorum, quarũ prima eſt iſta. Ab affirmatiua vnius diſperati ad negatiuam alterius, eſt bonũ argumentum vt tu es homo. ergo tu non es niger. Sed econuerſo non ſequitur. quia ex negatiua non ſequitur affirmatiua. Secũda regula eſt iſta. quandocunque ſunt aliquæ duæ propoſitiones, quarũ ſubiecta cõuertuntur atque prædicata, manente cõſimili denominatione, ab vna ad reliquam, eſt bona conſequentia. vt tu es homo ergo tu es animal rõnale, & econuerſo. Et notanter dicitur manente conſimili denominatione, quia ſi vna eſſet affirmatiua, & alia negatiua, non conuerterentur. vt tu es homo, & tu non es homo. Item ſi vna eſſet quãta vna quantitate, & alia, alia quantitate vel nulla, non oporteret iſtas conuerti. vt omne animal eſt homo, aliquod animal eſt homo, & tãtum animal eſt homo. Tertia regula eſt iſta. Ab vno conuertibili ad reliquum, eſt bona conſequentia vt tu es homo, ergo tu es riſibilis. & econuerſo brunellus eſt rudibilis, ergo brunellus eſt aſinus. Quarta regula eſt iſta. Ab vno correlatiuorum ad reliquum, propoſitionibus exiſtentibus de ſecundo adiacente, eſt bonum argumẽtum. vt duplum eſt; ergo dimidium eſt, & econuerſo Et notanter dicitur, de ſecundo adiacente. quia non ſequitur, a, eſt duplum, ergo a, eſt dimidium. pater eſt barbatus, ergo filius eſt barbatus Quinta regula eſt iſta. A termino priuatiuo ad terminum infinitum eſt bona conſequentia. ſed non econuer-

Q̃m pa bis in hæc. c. videlicet. et in 6. regula dicat ex negatiua non ſequi affirmatiuã. vide ipſam 22. pri. 3. du. to. in lo. m. f. 103. co. 3. 8. tra. huius c. 7. ſophi. 34. cõ. 4 pa. 26. pri. 4. du. 18. eiuſdẽ to. in lo. m. f. 105. col. 3. in lo. m f. 106. co. pri. 9. prin. pri. du. ſo. in lo. m. f. 107. col. pri. 29. pri. du. ſolu. pro to. iſto. c.

erso. vt tu es iniustus, ergo tu es non iustus, sed non se *vide 8. tra.*
quitur econuerso. lapis est non iustus, ergo lapis est in *huius in ca.*
iustus. antecedens enim est verum, consequens falsum *6.*
ut patet. quicquid est iniustum potest esse iustum. sed
lapis non potest esse iustus, ergo nec pōt esse iniustus.
Sexta regula. Ab affirmatiua de prædicato priuatiuo, 101.2
vel infinito ad negatiuam de prædicato finito, est bona consequentia vt tu es cæcus. ergo tu non es uidens:
tu es non homo, ergo tu non es homo.. sed econuerso
non valet argumentum. quia ex negatiua non sequitur
affirmatiua. Septima regula est ista. A negatiua de præ 101.2
dicato finito, cum debito medio, ad affirmatiuā de præ
dicato infinito est bona consequentia vt tu non es asinus, & tu es, ergo tu es non asinus.

De, 10, aliys regulis. Cap. VII.

CORRESPONDENTER ad prædicta aliæ regulæ inferuntur. quarum prima est ista. ab omnibus expo 102.
nētibus simul sumptis ad suum expositū, est bona consequentia. & econuerso. Et est regula ista vniuersalis
quibuscūque propositionibus exponibilibus, vt vniuersalibus, exclusiuis, exceptiuis & hmōi vnde bene sequitur. homo currit & nihil est homo quin illud currat. ergo omnis homo currit & ecōuerso. Similiter homo currit & nihil non homo currit. ergo tantum homo currit
& contra. Secunda regula est ista. Ab omni exponibili 102.2
ad quālibet suarum exponentium est bona consequen *Soph. vl. co.*
tia. sed non econuerso, nisi gratia materiæ verbi gratia *418. pri. du.*
omnis homo currit. ergo nihil est homo quin illud cur *com. 4 co. 1.*
ret, sed non econuerso quia ex negatiua non sequitur
affirmatiua. Aliquando tamen tenet gratia materię, vt
homo est asinus ergo tantū homo est asinus, quia ante
cedens est impossibile. Tertia regula est ista. Ex cuius 103.2
libet exponentis contradictorio sequitur contradictoriū expositi, sed non econuerso vnde bene sequitur aliquid non homo currit, ergo non tantum homo currit, sed non econuerso. quia ex negatiua non sequi

tur

103.2 tur affirmatiua. Quarta regula est ista. A resoluentibus ad resolutum est consequentia bona, sed non econuerso. vt hoc currit, & hoc est homo, ergo homo currit. non tamen sequitur. homo currit, ergo hoc currit & hoc est homo, quia post mille annos erit, antecedens verum & consequens falsum.

104.1. Quinta regula. Ab officiantibus ab officiatũ est bona consequentia, sed non econuerso. vt ista propositio est vera, homo est animal, quæ adęquatæ significat hominem esse animal, ergo verum est hominem esse animal, sed non econuerso, quia antecedens foret necessarium, & consequens contingens. Sexta regula est ista.
104.2 A descriptione ad descriptum est bona cõsequentia, & econuerso vt intelligo aliquid sub ratione qua homo, ergo intelligo hominem & econuerso intelligo hominem. ergo intelligo aliquid sub ratione qua homo. Septima regula à sensu composito ad sensum diuisum, & econuerso, non ualet argumentum vt necessario homo
104.2 est animal. ergo homo necessario est animal. antecedẽs enim est verum consequens falsum. Etiam non sequitur, album possibile est esse nigrum, ergo possibile est
105.1. album esse nigrum. Octaua regula est ista. Ab vna causa ueritatis ad propositionem habentem illam causam est bona consequentia, sed non econuerso, vt dum homo currit risibile currit, ergo homine currente risibile currit. ista cõsequentia est bona, sed non ecõuerso, hoĩe currente risibile currit, risibile currit, ergo dũ homo currit, quia posito quod nihil currat, est tunc consequens falsum, cum asserat hominem currere & tamen antecedens est verum, quia concluditur eius veritas per aliam causam ueritatis, vt si homo currit risibile currit, ergo homine currente, risibile currit. Dicatur ergo quod propositio denoĩata ab ablatiuo consequentiæ habet tres causas ueritatis. s. conditionalem, temporalem, & causalem, aquarum qualibet ualet consequentia ad propositionem habentem illas causas. sed non econuerso. No-
105.2 na regula est ista. Ab actiua ad suam passiuam est cõsequentia bona, & econuerso. vt Sor. amat Platonẽ, ergo

Pau. sophi. 48. 2. prin. ro. 28. prin. 2. du. to.

a.amatur a Sor. & econuerso. Decima regula est ista. tertio adiacente ad secundum adiacens affirmatiue, ne termino distrahente, est consequentia bona. aut tu homo ergo tu es. Notanter dicitur, affirmatiue. quia on sequitur. tu non es asinus, ergo tu non es, dicitur iam sine termino distrahente, quia non sequitur. Anhristus est futurus, ergo Antichristus est.

Pau. 42. prin. 3. dup. to. 18. prin. 1. dup. to. 2. com. 4. in lo. ma. fo. 102. col. 3. & fo. 58. col. 3.

regu. penes propositiones hypotheticas. Cap. VIII.

Pro to. c. vide 18. tr. huius c. vl. & in lo. ma. fo. 130. et 131. 24. prin. pri du. corr. 2. con. 1.

VLTIMO de propositionibus hypotheticis est dindum modo priori regulas assignando. quarum pria est ista: A copulatiua affirmatiua ad alterã eius par n principalem est bona consequentia, & non econrso, nisi gratia materiæ, vt tu curris, & tu disputas, go tu disputas sed non sequitur tu disputas. ergo tu rris, & tu disputas. aliquando tamen tenet gratia maiæ siue terminorum scilicet quando copulatiua fit ex abus partibus, quarum vna antecedit ad aliam tunc ista parte quæ antecedit, ad tota copulatiuam est bo consequentia. vt tu es homo, ergo tu es homo, & tu animal, tu curris. ergo tu curris, & tu moueris. Et no ter dixi. affirmatiua. quia copulatiua negatiua ad al am partem non valet consequentia v.g. non tu es ho . & tu es asinus. ergo tu es asinus, quia antecedẽs est rum cõsequens falsum. Ex ista regula sequitur quòd oto copulato ad alteram partem est cõsequentia bo- vt Sor. & Pla. currunt. ergo Sor. currit. Secunda rea est ista. A parte principali disiunctiuæ affirmatiuæ totam disiũctiuum. est bonum argumentum. sed nó nuerso. vt tu curris, ergo tu curris vel tu asinus: sed nuerso non sequitur, quia non sequitur, tu curris vel asinus, ergo tu es asinus. Aliquãdo tamẽ tenet gra materiæ scilicet quando disiunctiua fit ex duabus tibus, quarum vna sequitur ad reliquam, tunc a dinctiua ad istam partem quæ sequitur, est bonum arnentum. vt tu es homo, vel tu es animal ergo tu es mal. tu es albus, vel tu es coloratus, ergo tu es colo-

107. 1 In lo. m. fol. 122. col. 2. & fol. 133. cor. 4. 45. 1. dup. to. 40. pri. 1: du to.

107.2 ratus. Ex ista regula sequitur quòd à parte disiuncti ad totum disiunctum est bona consequentia, vt homo currit, ergo homo vel asinus currit. Tertia regula est
107.2 ista. A disiũctiua affirmatiua cũ destructione vnius partes ad alterã partem, est bona consequentia, vt tu cur-
In lo.m.fol. ris vel tu sedes, sed tu non curris, ergo tu sedes. Quar-
134. *col.* 1. ta regula est ista. A copulatiua negatiua ad disiunctiuã
sopni. 114. affirmatiuã factã de partibus contradictoriis copulatiuæ affirmatiuæ, est bona consequentia, vt nõ tu es homo & tu es asinus, ergo tu nõ es homo vel tu nõ es asinus, & econuerso. Et nota quòd copulatiua affirmatiua habet duo contradictoria quorũ vnũ est copulatiua negatiua in qua præponitur negatio, & reliquũ est vna disiunctiua facta de partibus oppositis ipsius copulati-
108.1 uæ, quare oportetque copulatiua negatiua & disiunctiua affirmatiua inuicem cõuertantur. v.g. tu es hõ & tu es asinus: habet duo contradictoria, quorũ vnũ est hoc non tu es homo & tu es asinus, secundũ vero est illud, tu non es homo vel tu nõ es asinus. Quinta regula est ista. A disiunctiua negatiua ad copulatiuã affirmatiuã factã de partibus oppositis disiunctiuæ affirmatiuæ, est bonũ argumentũ, & econuerso, vt non tu curris vel tu sedes, ergo tu nõ curris, & tu nõ sedes & econuerso. Et rõ quia oĩs disiũctiua affirmatiua habet cõtradictoriũ per negationẽ præpositã toti, & per copulatiuam facta de partibus oppositis, vt tu curris, vel tu sedes, huic cõtradicit quælibet istarũ, non tu curris, vel tu sedes, vel
108.2 tu nõ sedes. Sexta regula est ista. A conditionali affirmatiua cũ suo antecedẽte ad consequẽs eiusdẽ est bona consequẽtia, vt si tu es homo tu es animal, sed tu es hõ. ergo tu es animal. Septima regula est ista. A condi
109.1 tionali affirmatiua cũ contradictorio cõsequẽtis ad cõ
In lo. m. fo. tradictoriũ antecedentis est bona cõsequẽtia, vt si an-
137. *col.* 4. tichristus est albus antichristus est coloratus, sed anti-
47. *prin.* christus nõ est coloratus, ergo antichristus non est al-
du.l.10. bus. Et notanter dixi in ambabus regulis affirmatiua, quia de negatiua non tenent huiusmodi regulæ.

Explicit tertius tractatus, qui cõsequẽtiarũ intitulatur.

Incipit

Incipit quartus, qui de terminorum probationibus tractat.

De resolubilibus. *Cap. Primum.*

QVALITER propositiones præbentur illatiuæ presenti doctrina dignoscitur satis plene, & primo à resolutione est inchoandum, quia indefinitæ particulares & singulares de subiecto non pronomine demonstratiuo, resolubiliter inferuntur. Quælibet ergo talis est taliter inferenda, aut pro antecedente summantur duo demonstratiua? in quorum primo prædicetur predicatum resoluendæ, in secundo subiectū verbigratia homo currit, sic resoluitur. Hoc currit, & hoc est homo, ergo homo currit. Exemplum in obliquo. hominis est asinus, huius est asinus, & hoc est homo, ergo &c. Et ita in aliis casibus singularibus numeri dicatur. Exēplū in numero plurali. hoies currunt hæc currunt, & hæc sunt hoīes. ergo &c. Exēplū in obliquo. aliquorū contradictoriorū alterū est verū. Horū alterū est verum, & hæc sunt contradictoria, ergo &c. Et ita dicatur in aliis casibus, ita q̄ semper prima demōstratiua sit eiusdē casus cū resoluenda, secunda vero continue in recto sumatur. Sed propositiones de verbo ampliatiuo eodē modo probantur, excepto hoc, quòd secunda demonstratiua debet esse de verbo disiunctiuo verbi substantiui de præsenti, & eiusdē de præterito vel futuro, aut alterius. v. g. hō currebat, sic resoluitur. Hoc currebat, & hoc est vel erat hō, ergo &c. Itē hō disputabit. Hoc disputabit, & hoc est vel erit hō ergo &c. Ita quòd verbū substantiuū sumptū secundo loco sit semper cōsimilis tēporis cū verbo resoluēdæ propositionis. Sed quando propositionis resoluēdæ verbū principale est ly potest contingit, incipit, vel desinit. Secūda propositio erit de secūdo verbo cōsimili, vt hō pōt esse albus. Hoc pōt esse albū, & hoc est vel potest esse homo, ergo &c. Item album incipit esse nigrum, hoc incipit esse nigrum, & hoc est vel incipit esse albū, ergo &c. Et ita dicatur in

Vide in loma. f. 13. col. 2. & f. 42. col. 47. huius. c. 5. 8 pri. 3. dup. col. 2.

plurali vt prius. Modus consimilis est tenendus in propositionibus de extremo copulato vel disiuncto. vt homo vel asinus currit, si totum disiūctum est subiectum resoluatur sic hoc currit, & hoc est homo vel asinus. ergo &c. Si autem prima pars fuerit subiectum sic resoluitur. hoc vel asinus currit, & hoc est homo, ergo &c. Et ita dicendum est in illis de copulato, & conditionato subiecto. vt homo & asinus currit, propositio si est impossibilis est falsa. Idem est dicendum de particulari, & singulari resolubili affirmatiua sicut de indefinita. vt aliquis homo disputat, Sor. currit. Sed de particularis uel indefinita negatiua habet duplicem modum probandi. Primus dictus est. vt hoc non currit, & hoc est homo, ergo homo non curit. vbi autem videatur quòd iste modius non deseruiat sumatur contradictorium illius. vt chimera non currit hæc indefinita probari non potest per duo demonstratiua, quia semper secunda esse falsa scilicet ista hoc est chimera. ideo ad ueritatem videndam istius sumatur eius contradictorium scilicet omnis chimera currit. & quia hęc est falsa, ideo illa est uera. Consimiliter est dicendum in aduerbiis vbi subiectum fuerit aduerbium habens terminum infra se. vt aliquando tu es, nunc tu es, & nunc est aliquando. ergo &c. Item heri tu fuisti, tunc tu fuisti, & tunc est vel fuit heri, ergo & cetera. Item antea. tu disputabis, tunc tu disputabis & tunc est vel erit antea. ergo &c. Item alicubi tu es, ibi tu es & ibi est alicubi ergo &c. Et ita de præterio & futuro dicatur, vt dictum est de præsenti. Ex prędictis infero quod etiam probandę sunt propositiones indefinitæ & particulares de verbo substantiuo præsentis temporis, & prædicato participio, sicut propositiōes de verbo principali illius participii uolo dicere, quod ita probanda est hæc resolubiliter. Adam est prętcritus, sicut illa. Adam fuit, & ista antichristus est futurus. sicut illa antichiristus, erit vt hoc est futurum, & hoc est uel erit antichristus, ergo antichristus est futurus. Aliquis homo est interfectus. hoc est interfectum, & hoc est vel fuit aliquis homo

Vide in lo. ma. fol. 13. col. 3 4. pri. 2. Soph. fi.

ergo

ergo &c. Item Sor. eſt potens eſſe. hoc eſt potẽs eſſe & hoc eſt uel poteſt eſſe Sor. ergo &c. Iuxta prædicta ſequitur ueritas multarum propoſitionũ. prima eſt iſta. Senex erit puer, probatur, hoc erit puer, & hoc eſt uel erit ſenex, ergo &c. demonſtrando unum qui eſt puer & erit ſenex. Secunda propoſitio Puer fuit ſenex. probatur, hoc fuit ſenex & hoc eſt uel fuit puer, ergo demonſtrando unum ſenẽ. Tertia propoſitio Album fuit quando non fuit album probatur & pono quòd tu ſis albus, & continue ante hoc fueris niger. iſto poſito hoc fuit quando non fuit album & hoc eſt uel fuit album. ergo &c. Quarta propoſitio. Pater erit quando non habebit filium neque filiã probatur. hoc erit quando non habebit filium neque filiam, & hoc eſt uel erit pater. ergo &c. demonſtrando unum patrem qui remanebit poſt mortẽ filiorũ, & filiarum. Quinta propoſitio. Aliquo maiori te, & quolibet minori te, tu es minor, probatur iſto tu es minor. demonſtrando unum minorem te. & hoc eſt maius te & quolibet minori te ergo &c. Sexta propoſitio. Aliquo minori te, & quolibet maiori te tu es maior. probatur, iſto tu es maior. demonſtrando unum minorem te. & hoc eſt minus te & quolibet minori te ergo &c. Septima propoſitio. Albũ poteſt eſſe nigrum. probatur. hoc poteſt eſſe nigrum. demonſtrando te. & hoc eſt vel poteſt eſſe album. ergo &c. & ita probatur iſta. ſedentem poſsibile eſt currere. Octaua propoſitio verum eſt quod mundus non fuit. probatur. hoc eſt quod mundus non fuit. demonſtrando illam tu eſt, & hoc eſt verum, ergo &c. Nona propoſitio. Neceſſarium eſt quod Deus nunquam erit. probatur hoc eſt quòd Deus nunquam erit. demonſtrando cœlum, & hoc eſt neceſſarium. ergo &c. Decima propoſitio. Poſsibile eſt quod nihil fuit & quod nihil erit. probatur. hoc eſt quòd nihil fuit & quòd nihil erit. demonſtrando inſtans præſens, & hoc eſt poſsibile, ergo &c. Vndecima propoſitio. Candela lucens eſt extincta probatur hoc eſt extinctum demonſtrando cãdelam iam extinctam quæ prius fuit lucens: & hoc eſt vel fuit can-

ſoph. 43. co. dup. 4. com.

dela lucens, ergo &c. Duodecima propositio. Viuum est mortuum, probatur, hoc est mortuum demonstrando Adam. & hoc est uel fuit viuum, ergo &c.

De propositionibus uniuersalibus. *Cap.* II.

Pro toto isto c. uide in lo. ma. a. f. 14. usque ad f. 16. 8. prin. 3. dup. co. 1. cõ. 28. prin. 4. du. cõ. 3.

VNIVERSALIS propositio affirmatiua exponibiliter probatur per suam præiacentem & uniuersalem negatiuam sibi correspondentem, ut omnis homo currit exponitur sic homo currit, & nihil est homo quin istud currat, ergo &c. Exemplum in numero plurali, omnes homines currunt. Homines currũt & nulla sunt homines quin illa currant; ergo &c. Consimiliter in obliquis casibus præter hoc, quòd in negatiua exponente ponatur subiectum uniuersalis semper in recto, & relatiuum in obliquo consimili cum obliquo propositionis exponendæ, ut cuiuslibet hominis asinus currit, hominis asinus currit, & nihil est homo quin illius asinus currat, ergo etc. Itẽ omnium contradictoriũ altera pars est uera, contradictoriorũ altera pars est uera, & nulla sunt contradictoria quin, illorũ altera pars sit uera, ergo &c. ita quod semper relatiuum sequatur ly quin, postremo omnis terminus qui se tenet a parte prædicati. Et ita in aliis casibus est dicendũ. Modo cõsimili probantur propositiones vniuersales de uerbo ampliatiuo præter hoc quod in secunda exponẽte ponitur uerbũ disiunctũ: ut in resoluẽtibus. v.g. omnis homo fuit, sic exponitur. Homo fuit & nihil est uel fuit homo, quin illud fuerit, ergo &c. Itẽ omne albũ disputabit. Albũ disputabit, & nihil est uel erit albũ quin illud disputabit, ergo &c. Itẽ omne albũ potest eẽ nigrũ. Albũ potest esse nigrũ, & nihil est uel potest esse albũ, quin illud posit esse nigrum, ergo &c. Item omnis hõ incipit disputare, homo incipit disputare, & nihil est uel incipit esse homo quĩ illud incipiat disputare. ergo &c. in obliquis casibus etiã consimiliter exponatur tenendo modum priorem de relatiuo. Cõsimiliter exponuntur propositiones de præsenti habentes prædicatũ

parti-

participium alicuius verbi ampliatiui, vt omnis homo est præteritus, exponitur sic homo est præteritus, & nihil est uel fuit homo quin illud sit præteritum, ergo &c. Item omne album est generandum. Album est generandum & nihil est uel erit album quin illud sit generandum: Sed propositiones de subiecto composito possunt dupliciter exponi, secundum quod subiectum potest esse totum compositũ uel pars, ut omnis homo vel asinus est asinus. Si subiectum est totũ disiunctũ, sic exponitur, homo uel asinus est asinus, & nihil est homo vel asinus quin illud sit asinus, ergo &c. Si uero præcise prima pars est subiectum, secunda exponens erit ista. Nihil est homo quin illud uel asinus sit asinus, & sic ista vniuersalis erit falsa primo modo secũdo modo uera, & ita de alijs dicatur, cuiuscunque compositionis existant uel casus. Vniuersalis autẽ negatiua non exponitur sed dupliciter probatur, aut per sua singularia, aut per suum contradictoriũ. v.g. nullus homo est chimera probatur sic primo modo nec iste homo est chimera, nec ille homo est chimera, & sic de singulis, ergo &c. Secundo mõ probatur sic. Ista propositio est falsa, aliquis homo est chimera, & isti, contradicit isti, nullus hõ est chimera, ergo hæc est uera. Et communiter in omnibus . . iis talis modus seruet. Ex prædicto modo probãdi propositiones uniuersales affirmatiuas infero aliquas propositiones. Prima est ista. Omne quod fuit est probatur. Aliquid quod fuit est, & nihil est qđ fuit quin in illud sit, ergo &c. maior est manifesta, & similiter minor, quia suũ contradictoriũ est falsum. uidelicet aliquid est quod fuit, quod nõ est, hæc nanque est implicatio contractionis, & ita conceditur quod omne quod erit, & omne quod potest esse & etiam omne quod est intelligibile, aut imaginabile est patet: quælibet istarũ ex suis exponentibus, in quarũ negatiua nõ debet poni uerbũ disiunctum, quia uerbum principale ipsius uniuersalis est solummodo uerbum de præsenti absque participio subsequentiæ alicuius uerbi ampliatiui. Secunda propositio. Omne quod non fuit est

10. prin. 3: dup. 10. sop. com. 16.

In lo. m. fol. 14. col. I.

probatur. Aliquid quod non fuit est. sicut instans præsens. & nihil est quod non fuit quin illud sit. ergo &c. Secunda exponens iterum est uera. quia suum contradictorium implicat contradictionem, uidelicet aliquid est quod non fuit quod non est, Et consequenter conceditur quod omne quod non erit est, & omne quod non potuit, nec poterit esse, est. Tertia propositio. Quolibet maiori te, & quolibet minori te tu es minor, probatur. Aliquo maiori te, & quolibet minori te tu es minor. vt probatur est in alio capitulo, & nihil est maius te & quolibet minori quin illo tu sis minor, ergo &c. minor patet, quia suũ contradictoriũ est falsum. Quarta propositio. Quolibet minori te: & quolibet maiori te tu es maior. & nihil est minus te & quolibet maiori te tu es maior. & nihil est minus te & quolibet maiori te quin illo tu sis maior, ergo &c. patet consequentia cum maiori ex alio capitulo. minor probatur per suũ cõtradictorium, quod est falsum uidelicet, aliquid est minus te & quolibet maiori te, quo tu nõ es maior quare &c.

De officialibus propo. *Cap* .III.

Vid. pa. 1. lo. m. fol. 2. co. 2. & pro to. fo. c. a fo. 73. vsq; ad fol. 76. 20. pri. pri. du. 27. pri. eiusdem.

PROPOSITIO officialis est illa cuius dictum vel oratio infinita determinatur aliquo termino modali, uel cõcernente actũ mentis, Termini modales sunt isti verum, falsum, necessarium contingens, possibile, impossibile, Termini vero concernentes actum mentis dicuntur isti scio dubito, credo: uolo, nolo: intelligo, cognosco, & similes ac etiam ipsorum participia. Huiusmodi autẽ termini aliquando faciunt sensum compositũ, aliquando diuisum faciunt sensum compositũ quando præcedunt totaliter dictum vel orationem infinitiuam: aut finaliter subsequntur, ut possibile est sor. currere Sor currere est contingens tu scis Deum esse. Deũ esse est scitum a te. Sed, quando aliquis istorum terminorum mediat inter accusatiuum casum, & uerbũ infinitiui modi, tunc constituere dicitur sensum diuisum vt Deum necesse est esse, hominem scis esse animal

& ita

& ita de alijs. Et huiusmodi propositio de sensu diuiso probanda est secundum exigentiam termini pręcedentis simpliciter, & non ratione termini modalis, aut ratione alicuius alterius termini concernentis actum mẽtis verbigratia omnem hominem posibile est currere hic non est officianda, sed exponenda iuxta doctrinam traditam in secundo capitulo de probatione vniuersalium propositionũ isto modo. Hominem posibile est currere, & nihil est uel posibile est esse hominem quin illud posibile sit currere ergo &c. Item hæc est resoluenda. a. scio esse uerum, isto modo. Hoc scio esse verũ, & hoc est. a. ergo &c. Propositio uero de sensu composito officiabiliter probatur ut posibile est sort. curre. Hæc propositio est posibilis, sort. currit. quæ adequatę significat sortem currere. ergo &c. Item necesse est Deum esse. Hæc propositio est necessaria. Deus est, quæ adequatæ significat Deum est, ergo &c. Consimiliter probatur istę Tu scis sor. currere tu dubitas regem sedere. prima namque sic officiatur. Hæc propositio est scita a te. sor. currit, quæ adequatę significat sor. currere. ergo &c. Et ita consimiliter dicatur ad infinitas cõsimiles iuxta consonantiã termini facientis sensum compositum. Ex prędictis infero aliquas conclusiones prima est ista. Album posibile est esse nigrum & tamẽ imposibile est album. esse nigrum. prima pars patet, quoniam hoc posibile est esse nigrum, te demonstrato, & hoc est uel posibile est esse album. ergo &c. patet consequentia a resoluentibus ad resolutũ, & secunda pars probatur. Nam hæc propositio est imposibilis. Album est nigrum, quæ adequatæ significat album esse nigrũ. ergo &c. patet consequentia ab officiantibus ad officiatum. Et ita probatur ista conclusio. sedentem posibile est currere, & tamen imposibile est sedentem currere. Secunda conclusio. Omnem hominem contingens est esse. & tamen necesse est omnem hominẽ esse. prima pars probatur. quoniam hominem cõtingens est esse. & nihil est uel contingens est esse hominem. quin illud contingens sit esse. ergo &c. patet consequentia

ab exponentibus ad expositum, secūda pars probatur, nam hæc propositio est necessaria, omnis homo est quę adequatæ significat omnem hominem, ergo &c. patet consequentia ut prius. Tertia conclusio. Tu scis alterum istorum esse uerum, demonstratis istis cōtradictorijs, rex sedet, nullus rex sedet. & tamen nullum istorū scis esse uerum, prima pars patet, quia hæc propositio est scita, te alterum istorum est uerum, quæ adequatæ significat alterum istorum esse uerum, ergo secunda pars probatur quia nec hoc istorum scis esse uerū, demonstrando affirmatiuā, nec hoc istorum scis esse, uerum demonstrando negatiuam, & non sunt plura istorum, ergo &c. patet consequentia a singularibus sufficienter enumeratis ad suam uniuersalem. Quarta conclusio, tu dubitas, esse uerum, & tamen nullum, a, dubitas esse uerum probatur, & pono quod omne, a, sit illa. Deus est, quam scias esse ueram, sed dubites an ista sit, a scias tamen quòd, a, sit aliqua propositio. isto posito prima pars patet, quoniam hæc est tibi dubitata, est uerum, quæ adequatæ significat, a, esse uerum ergo &c. Secunda pars probatur sic arguendo nullam talē, Deus est, dubitas esse ueram, sed omne, a, est aliqua talis, ergo, nullum, a, dubitas esse uerū patet consequētia quia est syllogismus in secundo primæ figuræ, & antecedēs est manifestum ex casu. Quinta conclusio. Volo tibi dare equum meum: & tamen nullum equū meum volo tibi dare, probatur, & pono quod tibi promittā equū meum quem credam esse in stabulo, sit tamē corā me quem putem esse Platonis, ita quod nō meum ob quā causam istum equum quem uideo non uelim tibi dare isto pśito prima pars patet officiando & officiatur sic. Hæc propositio est uolita a me, do tibi equū meū per casum quæ adequatæ significat me dare tibi equū meū, ergo &c. patet consequentia ab officiantibus ad officiatam, secūdam partem probo sic, nullum equum quem credo esse Platonis uolo tibi dare, sed omnem meum equum credo esse platonis, ergo nullum equum meum uolo tibi dare, patet consequentia ut prius, quia est in

Pa. soph. 48 pri. prin. cō. 3.

secun-

secundo primæ figuræ, ergo &c. Sexta conclusio. Percipio sor. loqui, & tamen nullum sor. percipio loqui, probatur, & pono quod sint à longe sor. & pla. ita quod nesciam distinguere quis sit sortes & plato, loquatur tamen sor. cuius uocem bene cognoscam, quod est sortis, & non loquitur plato, isto posito, patet prima pars per casum, quia sequitur percipio uocem sor. ergo percipio sor. loqui, & secunda pars probatur, quoniam sequitur, nullum istorum percipio loqui, sed omnis sor. est aliquis istorum, ergo nullum sor. percipio loqui patet consequentia, quia est syllogismus in secũdo primæ figuræ. Hic est notandum quod istæ propositiones concessæ in capitulo resolubilium, scilicet uerũ est quod mundus nunquam fuit, & necessarium est quod Deus nunquã erit posibile est, quod nihil fuit, & quod nihil erit nõ sunt ueræ officiabiliter probãdo, nec sunt similes in significando dũ resoluuntur, & dũ officiãtur, quoniam officiabiliter tenetur ly quod coniunctiuæ, & resolubiliter tenetur ly quod relatiuæ, quare &c.

De propo. descriptibili. *Cap.* IIII.

Pro toto ca. uide ĩ lo.m. f.70. usque ad fo.71.

PROPOSITIO descriptibilis est illa in qua terminus concernens actum mentis incomplexum determinat nullo termino pręcedẽte mediato, ut ego cognosco sortem, hæc namque sic describitur. Ego cognosco aliquid sub ratione qua sor. Tu intelligis hominẽ tu intelligis aliquid sub rõne qua homo. Sed termini cõcernentes actum mentis, qui cadunt super incõplexum illud necessaria est significatum complexi, aliter sunt describẽdi sicut scire, credere, dubitare & hmõi. Vt tu scis a propositionem sic describitur, tu scis adequatũ significatum, a, propositionis, quod scis adequatę significari per, a, propositionem, ergo &c. Tu credis, a propositionem, tu credis adequatum significatum, a, propositionis quod credis adequatæ significari per, a, propositionem, ergo &c. Item tu dubitas, a, &, b, propositiones tu dubitas adequata significata, a, &, b, proposi-

positionum. quæ scis uel credis adequatæ significari per.a.&.b. propositiones. ergo &c. Notanter dicebatur, nullò termino mediato pręcedente quia si præcederet aliquis terminus mediatus ratione illius deberet ista propositio probari. quod patet per istam regulam. A primo termino mediato semper est inchoanda propositionis probatio, ut omnis homo ĩtelligit se, hæc est exponēda isto modo, homo intelligit se, & nihil est homo quin illud intelligat se. ergo &c. Item homines cognoscunt futura. hæc est sic resoluenda hæc cognoscũt futura, & hæc sunt homines. ergo &c. Circa prædicta in hoc capi. & prioribus est notanda diuersitas probationum præcedētium quarumcunque propositionum. quoniam propositio descriptibilis conuertitur cum sua descriptione, & propositio uniuersalis affirmatiua seu quæcunque alia exponibilis: similiter cōuertitur cũ suis exponentibus simul sumptis. Vnde bene sequitur. cognosco hominem. ergo cognosco aliquid sub ratione qua homo, & econuerso. Item omnis homo currit. ergo homo currit & nihil est homo quin illud currat & econuerso. Sed propositio resolubilis non conuertitur cum suis resoluentibus, nec officialibus cum suis officiantibus. Vnde licet sequatur. Hoc est animal, & hoc est homo. ergo homo est animal, non tamen sequitur ecouerso. homo est animal, ergo hoc est animal & hoc est homo quia antecedens est necessarium & consequens contingens, etiam post mille annos erit ita, sicut primariæ & adequatæ, significatur per antecedens, & tamen non erit ita sicut primariæ & adequatæ significatur per consequens. Item sequitur. hæc propositio est necessaria Deus est, quæ adequatæ significat Deum esse. ergo necesse est Deum esse & tamen non sequitur econuerso necesse est Deum esse, ergo hæc propositio est necessaria, Deus est quæ adequatæ significat Deũ esse. quia antecedens est necessariũ & consequēs contingnes. Similiter si nulla propositio foret, ita esset sicut primariæ & adequatæ, significatur per antecedas & tamen non ita esset sicut primariæ & adequatæ, significatur

Soph. 45. cor. 2. conse.

In lo. m. fo. 13. co. 2.

Istud ly primarię & adequatę nō inueniin alio codice antiquo.

tur per consequens. Ex prædictis infero aliquas conclusiones. Prima est ista uenientē cognosco. & tamen non cognosco uenientem. probatur. & pono quod sor. sed credam ipsum non moueri, & nihil aliud concipiā. isto posito patet pars prima. quoniam hoc cognosco, & hoc est ueniens, ergo &c. secunda pars etiam patet quia nō cognosco aliquid sub rōne qua ueniens. Secunda conclusio est ista. Deum trinum & unum cognouit Aristoteles: & tamen Arist. non cognouit Deum trinum & vnum. prima pars patet. quoniam hoc cognouit Aristot. demonstrando Deum & hoc est Deus trinus & unus, ergo &c. secunda pars etiam patet, quoniam Arist. non cognouit aliquid sub ratione qua Deus trinus & unus. ergo &c. patet consequentia a descriptione ad descriptum. Tertia conclusio A, propositionem scio, & tamē non scio. a, propositionem probatur., & pono quod. a. sit illa, Deus est quam sciam & credā quod non sit aliquod, a in mundo. isto posito. scio, a. propositionē, quia hoc scio demōstrando istam, Deus est, & hoc est, a propositio, ergo &c. & tamen non scio, a propositionem, quia non scio aliquid sub ratione qua, a. propositio ex quo non scio, a. esse. Quarta conclusio. Sor. percipis, & tamen non percipis sort. probatur, & pono quod sor. loquatur coram te, cuius uocē audias. credas tu tamen quod non sit aliquis sort. in mundo, isto posito, sor. percipis, quia hoc percipis, & hoc est sor. ergo &c. & tamē non percipis sor. quia non percipis aliquid sub ratione qua sor. quare &c.

De ly necessario contingenter. Cap. V.

EX prædictis patet quod necessariū, & contingens dupliciter sumūtur scilicet resolubiliter, officiabiliter, sed ipsorum aduerbia scilicet necessario, & contingenter, exponibiliter, probantur, ut necessario Deus est, sic exponitur. Deus est, & non potest esse quin Deus sit. ergo &c. Item necessario mundus fuit, mundus fuit & non potuit esse quin mundus fuerit. Itē necessario ali-

quid

quid erit, aliquid erit, & non poterit esse quin aliquid erit; ergo &c. ita quòd verbum principale secundę exponentis sit eiusdem temporis cũ verbo principali exponendæ. Opposito modo exponitur, contingenter, vt contingenter tu es, exponitur sic, tu es, & potest esse quod tu non sis, ergo &c. Item contingenter tu eris. tu eris, & poterit esse quod tu non eris, ergo &c. & ita de præterito dicatur. Hic sunt duo notabilia. Primum est, quod necessario & contingenter, sumuntur aliquando in sensu diuiso, aliquando in sensu composito, sicut necessarium & contingens. In sensu composito quando totaliter præcedunt, aut finaliter subsequuntur vt necessario homo est animal, tu curris contingenter: sed in sensu diuiso quando mediant inter subiectũ & verbũ, aut inter verbum & pręedicatum. Exemplum primi, homo necessario est animal. Exemplũ secundi, sor. est cõtingenter currens. Secundum notabile est illud. Qualitercunq; in sensu composito sumatur, semper eodẽ modo exponuntur vt dictum est. Sed quando in sensu diuiso sumuntur præcedente alio termino mediato, non exponuntur, sed propositio probanda est secundũ exigentiam termini præcedentis per regulam superius assignatam, a primo termino mediato &c. vt homo necessario est animal hęc non est exponẽda neque probanda ratione illius termini necessario, sed resoluenda rõne istius termini, homo, vt hoc necessario est animal, & hoc est homo, ergo &c. quo facto primo resoluẽs est exponenda sic. hoc est animal, & hoc non potest nõ est animal, ergo &c. ita quòd ly potest, sequatur subiectũ, sicut ly necessario, vel cõtingenter. Ex quo sequitur ẽt quod istud verbum põt sumi aliquãdo in sensu cõposito, aliquando in sensu diuiso. In sensu cõposito quando præcedit totaliter, seu ĩpersonaliter tenetur, vt põt esse quòd tu curris. In sensu diuiso quando personaliter sumitur, vt antichristus põt esse. Ex prædictis infero aliquas conclusiones. Prima est ista. Necessario aliquid est quod cõtingẽter est, probatur aliquid est quod contingenter est, & non põt esse quin aliquid sit quod contin-

Notanda.

contingenter est, ergo &c. Secunda conclusio. Anima tua necessario est, & tamē contingenter anima tua est. prima pars probatur resolutorie, vt hoc necessario est, & hoc est anima tua, ergo &c. secunda pars probatur exponibiliter sic anima tua est, & potest esse quod anima tua non sit, ergo &c. Nam sequitur oppositum, & potest esse ita sicut adequatæ significatur per antecedēs ergo potest esse ita sicut adequatæ significatur per consequens. Tertia conclusio. Necesse est te fuisse, & tamen non cōtingenter tu fuisti. prima pars probatur, quoniam hæc est necessaria tu fuisti, quę adequatę significat te fuisse. ergo &c. secunda pars probatur. nam tu fuisti, & potuit esse quod non fuisti. ergo contingenter tu fuisti. Quarta conclusio. Potest esse quod antichristus sit homo qui est, & tamen antichristus non potest esse homo qui est prima pars probatur, quoniam hæc est possibilis; antichristus est homo qui est, quæ adequatæ significat ꝙ antichristus est homo qui est, ergo &c. vnde ly potest, impersonaliter sumptum, est terminus officiabilis sicut ly possibile, secūda pars patet, quoniam detur oppositū, videlicet antichristus potest esse homo qui est. & ex isto sequitur ꝙ antichristus potest esse homo, & ille est consequēs est falsum, ergo & antecedens. patet consequentia quia ly potest sumptū personaliter est terminus immediatus & relatiuum, qui, quę, quod est resolubile generaliter in, et, & ille, illa, illud ex quo nō impeditur per aliquod signum præcedens. Hic est notandum quod ly necessario dupliciter sumitur. Vno modo nominaliter in datiuo vel ablatiuo casu. Alio modo aduerbialiter vt dictum est primo modo non exponitur, sed resoluitur: vt necessario tu es, isto tu es, & hoc est necessarium, ergo &c. ex quo sequitur quod necessario tu es homo, & tamē contingenter tu es homo tenendo ly necessario, nominaliter in ablatiuo casu, quia isto tu es homo, demonstrando Deum, & hoc est necessarium, ergo &c. sumendo tamen ly necessario, aduerbialiter, foret ista propositio impossibilis propter impossibilitatem exponentium.

Nota:

Pa. 22. prē. 2. du to. 8. huius ca. 3.

Item

Item conceditur quòd for. necessario obedit, & idem for. contingenter obedit sumendo ly necessario in datiuo casu quia for. huic obedit, demonstrando Deum, & hoc est necessarium, ergo &c. secunda pars etiam patet exponendo sin, for. obedit & potest non obediee, ergo contingenter for. obedit, quare &c.

De gradu positiuo comparabiliter sumpto. Cap. VI.

Pro 10. cap. vide in loma. fol. 42. usque ad fo. 43.

IAM gradus comparationis restat exponere & primo positiuum comparabiliter sumptum, vt tu es ita fortis sicut aliquis homo mundi exponitur sic, tu es fortis, & aliquis homo mundi est fortis, & non aliquis homo mundi est fortior te, ergo &c. Item tu fuisti ita fortis, sicut aliquis homo tu fuisti fortis, & aliquis homo fuit fortis, & non aliquis homo fuisti fortior te, ergo &c. & ita de futuro suo dicatur. Sed notandum, quòd si fiat comparatio respectu termini cōmunis a parte post, non distributi, non debet sumi ille terminus sub distributione in aliqua exponentium, vt tu es ita albus sicut omnis homo non debet dici in secunda exponente, omnis homo est albus, quia hæc est falsa & exposita vera. equitur enim tu es ita albus sicut ille homo, ergo tu es ita albus sicut omnis homo, patet consequentia ab inferiori ad suum superius affirmatiuæ sine distributione & sine signo impediente, ideo debet sic exponi tu es albus & homo est albus, & non omnis homo est albior te, ergo &c. Ex prædicto modo exponendi infero aliquas conclusiones. Prima est ista. Tu es ita fortis sicut omnis homo mundi, & tamen non es ita fortis sicut aliquis homo mundi. prima pars patet, quia tu es fortis, & homo mundi est fortis, & non omnis homo mundi est fortior te, ergo &c. secunda pars similiter patet, quoniam suum contradictorium est falsum, videlicet tu es ita fortis sicut aliquis homo mundi, quia ex ipsa sequitur tertia sua exponens videlicet non aliquis homo mundi est fortior te, quod est falsum. Secunda conclusio. Animal quod non est ita forte sicut leo est ita forte sicut

omne

omne animal mundi, probatur: equus est ita fortis sicut omne animal mūdi, & idem equus est animal quod nō est ita forte sicut leo, ergo &c. patet cōsequentia quasi à resoluentibus ad resolutum. antecedens autem patet exponendo & resoluendo. Tertia conclusio. Ego sum ita sapiens sicut tu & Deus, & tamen ego non sum ita sapiens sicut Deus, secunda pars est de se manifesta, & probatur prima, nam ego sum sapiens, & tu & Deus estis sapientes, & non tu & Deus estis sapientiores me, ergo &c. patet consequentia ab exponentibus ad expositum, & prima ac secunda pars sunt manifeste, tertia uero probatur, quia si non, detur oppositū. Tu & Deus estis sapientiores me? ergo tu es sapientior me, consequens est falsum vt ego suppono. Quarta cōclusio. Tu eris ita senex sicut tu eris, & tamen inullo instanti tu eris ita senex sicut tu eris, prima pars patet per exponentes, tu eris senex, & nunquam eris senior quam tu eris, ergo &c. secunda pars probatur, quoniā quocunq; instanti dato in quo tu eris senex, in isto instanti non eris ita senex sicut tu erit, quia post illud eris senior, ergo in nullo instanti tu eris ita senex sicut tu eris patet consequentia, quia contradictorium consequentis repugnat antecedenti, propter distributionem istius termini, sicut supra verbum substantiuum. *sophi. 43. 3.*

De gradu comparatiuo. *Cap.* VII.

COMPARATIVVS gradus exponitur similiter per tres exponentes, vt sor. est fortior Platone, sor. est fortis & plato est fortis, & Plato non est ita fortis sicut sor. ergo &c. Itē tu es fortior aliquo homine, tu es fortis & aliquis homo est fortis, & non aliquis homo est ita fortis sicut tu, ergo &c. sed huius, tu es albior omni homine, secunda exponens non debet esse ista, omnis homo est albus, quoniam tunc exposita esset uera & vna exponens falsa, quod non est concedendum in logica, sed debet sic exponi ista. Tu es albus, & homo est albus, & non omnis homo est ita albus sicut tu, ergo &c. *Vide Pa. in lo. m. fo. 44. et f. 47. c. 2.*

&c.Ex prædicto modo exponendi infero aliquas conclusiones. Prima. Tu es albior omni homine, & tamen tu non es albior aliquo, homine.prima pars patet per exponentes, & secunda similiter, quia suum contradictorium est falsum scilicet tu es albior aliquo homine. quia tertia eius exponens est falsa, uidelicet non aliquis homo est ita albus sicut tu. quia tu ipse es ita albus sicut tu, vel quilibet qui est albior te, est ita albus sicut tu, licet non præcisæ. Secunda conclusio. sor. qui non est melior Deo, est melior omni ente mundi. patet quoniam sor. non est melior Deo vt satis liquet & tamen est melior omni ente mundi, quia ipse est bonus & aliquod ens mundi est bonum. & non omne ens mundi est ita bonum sicut sor.ergo &c. Tertia conclusio Ego sum scientior te & Deo, & tamen non sunt scientior Deo. secunda pars patet de se. & prima probatur per exponentes. nã ego sum sciens,& tu & Deus estis scientes, & non tu & Deus estis ita scientes sicut ego.ista patet, quoniam detur oppositum, scilicet tu & Deus estis ita scientes sicut ego. ergo tu es ita sciens sicut ego, consequens est falsum.vt ego suppono.Quarta conclusio. Tu eris senior quam tu eris in aliquo instanti. & tamen in nullo instanti tu eris senior quam tu eris in aliquo instanti. prima pars probatur qm̃ tu eris senex & in aliquo instanti eris senex, & non in aliquo instanti eris ita senex sicut tu eris. ergo tu eris senior quam tu eris in aliquo instanti, consequentia tenet ab exponentibus ad expositum. & tertia pars antecedentis probata est in alio capitulo.in 4 conclusione. Sed secũda pars conclusionis probatur, quia si non detur oppositũ,scilicet quod in aliquo instanti tu eris senior quam tu eris in aliquo instanti,& sit illud instans.a.& patet quod ista est falsa. in a. instanti tu eris senior quam tu eris in aliquo instanti. quia vna exponẽs est falsa, scilicet non in aliquo instanti tu eris ita senex sicut tu eris in a. instanti.quia in a.instanti tu eris ita senex sicut tu eris in a.instanti.Et in infinitis instantibus vltra,quare &c. Notandũ quod quemadmodũ exponitur cõparatiuus gradus:

Pa. sop 43. ibi dubitatur x. prin. 3 du. cor.a, com.2.

dus:ita exponitur magis & quam.tu ego ſum magis ualens quam tu,ſic exponitur. ego ſum ualens,& tu es ualens & non tu es ita ualens ſicut ego. ergo &c. Conſimiles concluſiones poſſunt inferi de magis unde conceditur,quod animal quod eſt magis debile quam ſit muſca,eſt magis forte quam ſi oē animal mundi.Et hō qui eſt magis ſapiēs quam omnis homo, eſt minus ſapiens quam omnis homo. & ita de infinitis alijs. quare &c.

De gradu ſuperlatiuo. *Cap.* VIII.

SVPERLATIVVS gradus exponitur per tres exponentes,niſi una iſtarum cum altera coincidat. vt tu es fortisſimus iſtorū, poteſt dupliciter exponi. aut per comparatiuum, aut per poſitiuum comparabiliter ſumptum. Exemplum primi, tu es fortis, & iſti ſunt fortes,& non aliquis iſtorum eſt fortior te ergo &c. Exemplum ſecundi:tu es fortis & iſti ſunt fortes, & non aliquis iſtorum eſt ita fortis ſicut tu. ergo &c. Item tu es fortiſsimus omnium hominum ſic exponitur. tu es fortis.homines ſunt fortes, & non omnes homines ſunt fortiores te.ergo &c. vel non omnis homo eſt fortior te. Secundo modo ſic exponitur. tu es fortis: & homines ſunt fortes,& non omnes homines ſunt ita fortes ſicut tu: vel non oīs homo eſt ita fortis ſicut tu. ergo &c. Et ita de alijs de præterito & de futuro ſuo modo dicatur Ex prædictis infero aliquas cōcluſiones. Prima eſt iſta. Tu es fortiſsimus iſtorum & debiliſsimus iſtorum probatur,& pono quod tu & ſor. & Pla.ſitis æque fortes. & per ly iſtorū,demōſtro uos tres. iſto poſito,patet prima pars,quoniam tu es fortis & iſti ſunt fortes, & non aliquis iſtorum eſt fortior te. ergo &c. Etiam ſecunda pars eſt uera, quia tu es debilis, & iſti ſunt debiles, & non aliquis iſtorum eſt debilior te, ergo &c.Hæc tamē concluſio nō eſſet uera exponendo eam ſecūdo modo. vt puta per ly ita,ſicut,quare &c. Secunda concluſio. Tu es ſapientiſsimus omnium. & tamen tu non es ſapiētiſsimus aliquorum hominum, prima pars patet per

exponentes, vt tu es sapiens & homines sunt sapientes & non omnes homines sunt sapientiores te, ergo &c. secunda pars probatur quoniam suum contradictorium est falsum, videlicet tu es sapientissimus aliquorum hominum propter tertiã exponentem falsam scilicet non aliquis homo est sapientior te, & hæc similiter non aliquis homo est ita sapiens sicut tu, quia tumet es ita sapiens sicut tu, ergo &c. Tertia conclusio. Tu fuistis calidissimus omnium hominũ, & frigidissimus omnium hominum prima pars patet, quia tu fuisti calidus, & homines fuerunt calidi, & non omnis homo fuit calidior te, etiam non omnis homo fuit ita calidus sicut tu, secunda pars etiam eodem modo probatur, quoniam tu fuisti frigidus & homines fuerunt frigidi, & non omnis homo fuit frigidior te, etiam non omnis homo fuit ita frigidus sicut tu, ergo &c. Quarta conclusio. Aliquod est maximum istorum quod non est maximum istorũ, exponendo comparabiliter probatur, & pono quod a. sit magnum & B. maius. C. uero maius, quam a. & maius qnam b. isto posito b. est maximum istorũ quod nõ est maximum istorum. probatur, quoniam b. est magnum, & aliquod istorum quod non est maximum istorum est magnum, & nullum istorum quod non est maximum istorum est maius b. ergo b. est maximum istorum, quod non est maximum istorum, patet consequẽtia ab exponentibus ad expositum, quare &c.

De ly differt. *Cap*. IX.

Pro to. c. ui de in lo. ma. a f. 31. usq; ad fo. 34. so phi. 34. to.

DIFFERT, aliud, & non idem eodem modo exponuntur per tres exponentes, vt tu differs ab homine tu es, & homo est, & tu non es homo, ergo &c. Item tu differs ab omni homine, tu es, & homo est, & tu non es omnis homo: ergo &c. Est tamen aliqualis diuersitas in præterito & futuro, hæc enim, tu differs ab antichristo non sic exponitur, tu eris, & antichristus erit: & tu non eris antichristus, quoniam exponentes sunt ueræ & exposita falsa. sequitur enim tu dffers ab antichristo, ergo simul eris cum antichristo, consequens

est

est falsum, vt suppono: sed sic exponitur, tu eris & antichristus erit, quando tu eris, & tu non eris antichristus ergo, &c. & ita de præterio dicatur. quare &c. Ex prædictis infero aliquas conclusiones, quarum prima est ista. Tu differs ab omni homine, & tamen tu non differs ab aliqno homine, prima pars patet per exponentes, quoniam tu es, & homo est, & tu non es omnis homo, ergo &c. secunda pars etiam probatur: quia si non, detur oppositū, scilicet tu differs ab aliquo homine, sed hæc est falsa, quia tertia eius exponens est falsa, scilicet tu non es aliquis homo, ergo &c. Secunda conclusio, tu differs ab omni ente quòd est: & quod fuit, & quòd erit & tñ tu non differs ab aliquo ente ꝙ est ꝙ fuit, & ꝙ erit. prima pars patet, quoniam tu es & omne ens quod est, quod fuit, & quod erit, est: vt patuit in prima propositione secundi capituli huius tractatus, & tu non & omne ens quod est, quod fuit, & quod erit, ergo &c. secunda pars etiam patet, quia suum contradictorium est falsum, cum vna eius exponens sit falsa: scilicet tu non es aliquid quòd est, quod fuit, & quod erit. Tertia conclusio. Ego differo a te, & a me, & tamen non differo a me, prima pars patet per exponentes. Nam ego sum, & tu, & ego sumus, & ego non sum tu & ego. ergo &c. secunda vero pars patet de se, & ita posset probari. quod tu differs ab homine, & ab asino, & tamen non differs ab homine. Quarta conclusio. Tu differs ab asino, & tamen tu non differs ab homine vel ab asino, prima pars patet per exponentes, & secunda similiter, quia detur oppositum, tu differs ab homine vel ab asino, hęc est falsa, quia tertia eius exponens est falsa, scilicet tu non es homo vel asinus quia eius contradictorium est verum. videlicet tu es homo vel asinus. Quæcunque dicta sunt de hoc verbo differt, quo ad exponentes & conclusiones, possunt applicari istis terminis, aliud, & non idem.

De exclusiuis. *Cap.* X.

EXCLVSIVARVM quædam sunt primi ordinis quædam scđi, & quędam tertij. Exclusiua primi ordinis est illa cuius dictio exclusiua, tm̄, solummodo, aut præ- *Pro hoc vide in lo. m. fo. 3. col. 2.*

& a.fo.34. vsque ad fo. 35.8.huius c. 4. sophi. 38.to.

cilæ, præcedit subiectum. vt tantum homo currit. sic exponitur. homo currit. & nihil non homo currit. ergo &c. ita quòd semper prima exponens est præiacens exclusiuæ. secunda vero est vniuersalis negatiua de subiecto exclusiuæ infinitato. Et consimilis expositio est de præterito & futuro. vt tantum sor. fuit, sor. fuit & nihil non sor. fuit. Item tantum antichristus disputabit, sic exponitur. antichristus disputabit, & nihil non antichristus disputabit. Notandum quòd exclusiua primi ordinis conuertitur cum vniuersali de terminis transpositis. ita quod si vna est vera, & reliqua similiter, & econuerso. vnde si hæc esset vera, tantum homo est animal, hæc esset vera. omne animal est homo. sed quia exclusiua est falsa, ideo vniuersalis est falsa. Exclusiua secundi ordinis est illa in qua dictio exclusiua mediat inter subiectum & prædicatum siue præponatur, siue postponatur copulæ, vt sor. tantum est homo, aut sor. est tantum homo, & exponitur quælibet istarum, sic sor. est homo, & sor. non est non homo. & ita de preterito & futuro dicatur. Exclusiua tertii ordinis est illa cuius dictio exclusiua ponitur inter partes prædicati, vt, a. propositio significat præcisæ sicut est, quæ sic exponitur. a. propositio significat sicut est. & a. propositio, non significat non sicut est. ita quod semper negatio infinitans cadat super eundem terminum super quē in exposita cadit dictio exclusiua. vt patet in cuiuscunque ordinis exclusiuis. Notãdum quòd si dictionem exclusiuam alicuius ordinis præcedat alter terminus probabilis, non debet illa propositio probari ratione dictionis exclusiuæ, sed secundum exigentiam termini præcedentis. Exemplum omnium ordinum, necessario tm̃ homo est homo. Omnis homo tantum est animal. Aliqua propositio significat præcisę sicut est. prima est exponibilis ratione istius termini necessario secũda ratione illius signi omnis, tertia vero est resolubilis, quia particularis affirmatiua. Opposita harũ exclusiua ũ assignãtur per negationẽ præpositã toti exclusiuæ. vt huius. Tantũ homo currit. cõtradictorum est hoc. Non tm̃ homo cur

rit.& habet duas causas veritatis opposita exponētibus. exclusiuæ affirmatiuæ. vt nihil quod est homo currit, vel aliquid non homo currit. & si vna harum causarum est vera, exclusiua negatiua est vera. & si ambæ sunt falsæ, ipsa est falsa, sicut exclusiua affirmatiua est vera, si ambæ exponentes sunt veræ, & falsa, si vna est falsa. Exclusiua vero negatiua in qua negatio sequitur notā exclusionis etiam exponibilis est. vt tātum homo non currit. sic exponitur. homo non currit, & quodlibet non homo currit. & ita exponitur quælibet talis primi ordinis. Item scd̄i ordinis, vt tu tm̄ non es asinus, sic exponitur. tu non est asinus, & tu es quodlibet non asinus. Exclusiua vero negatiua tertij ordinis exponibilis non dat. quia licet ista sit negatiua, s. a, propositio nō est præcisę signi ficans sicut est, non tn̄ est exponibilis sed est probanda per suum contradictorium, quia talis negatio semper sequitur verbum principale, sicut & dictio exclusiua vt, a, propositio significat præcisæ sicut non est. Opposita harum exclusiuarum negatiuarū dat sil̄r per negationem præcedētem totā propositionē. vt huius tm̄ hō non currit. cōtradictoriū est illud. Non tm̄ hō non currit. quod habet duas causas ueritatis oppositas exponentibus exclusiuæ negatiuæ asignandas per disiunctiuā. uidelicet omnis hō currit. vel aliquid non hō nō currit, quarum si una est vera exclusiua, ista est uera, sicut prius dictū est de opposito exclusiuæ affirmatiuæ. Ex prędictis infero aliquas conclusiones quarū prima est ista. Tm̄ hō est hō & tamē non tantū hō est animal. prima pars patet per exponentes, & vniuersalē de terminis trāspositis. Secunda pars patet similiter quoniā vna suarū causarū est vera. s. aliquid non hō est animal nā hoc est animal, demōstrādo asinū, & hoc est aliquid nō hō, ergo &c. Secūda conclusio. Tu tantum es animal, & non tantū tu es animal. prima pars patet nam tu es animal, & tu non es animal. ergo &c. Secunda pars conclusionis patet etiā similiter. quia vna causarum est vera. s. aliquid non tu es animal. Tertia conclusio A propositio est pręcisæ signi ficans sicut est. & tamē, a, propositio non est significans

præcisæ sicut est. probatur & pono, quòd a, sit ista homo est asinus, isto posito, patet prima pars, quoniam a, est significans sicut est & a, non est significans sicut est. probatur, quia detur oppositum scilicet a, est non significans sicut est, ergo a, non est significans sicut est, consequens falsum, immo a, est significans sicut est, quia est significans hominem esse, secũda pars etiam patet, quia sui cotradictorij vna exponens est falsa videlicet, a, propositio non est significans non sicut est, ex quo significat hominem esse asinum. Quarta conclusio. A, propositio præcisæ significat falsum & impossibile, & tamen, a, propositio præcisæ significat verum & necessarium, prima pars patet per exponentes. Nam, a, significat falsum, & impossibile, & a, non est non significans falsum & impossibile, probatur, quia detur oppositum, scilicet a, est non significans falsum impossibile, ergo a, non est significans falsum & impossibile, quod non est verum, immo, a, significat falsum & impossibile, quia significat hominem esse asinum. quare &c. secunda pars etiam eodem modo probatur. nam, a, est significans verum & necessarium, quia significat hominem esse, & a, non est nõ significans verum & necessarium, probatur, quia detur oppositum, a est non significans verum & necessarium, ergo, a, non est significans verum & necessarium consequens est falsum, immo, a, significat verum & necessarium quia significat hominem esse quod est verum & necessarium patet consequentia cum prioribus similibus per istam regulam. Ab affirmatiua de prædicato infinito ad negatiuam de prædicato finito est bona consequentia, quare &c.

De exceptiuis. *Cap.* XI.

Pro hoc ca. vide pa. in lo. ma. a. fo: 385. usq; ad fo. 39. f. 40. to. 8. pri. i.

DICTIONES exceptiuæ sunt istæ præter præterque, & nisi & differunt eo quia præter, & præterquàm indifferenter excipiunt tam in vniuersali affirmatiua, quam negatiua, sed nisi, non excipit nisi in vniuersali negatiua vnde ita congrue dicitur nullus homo præter sortem currit, sicut omnis homo præter sort. currit. non tamen congrue dicitur omnis homo

nisi

nisi sort. currit. vbi congrue diceretur nullus homo nisi sort. currit. Exceptiua affirmatiua exponitur per duas exponentes. in quarum prima negatur prædicatũ a parte extra capita. in secũda vero affirmatiua prædicatum vniuersaliter de subiecto sumpto cum parte extra capta infinita, vt omnis homo præter sort. currit. sic exponitur, sort. non currit, & omnis homo non sor. currit, ergo &c. Exceptiua vero negatiua similiter exponitur per duas exponentes. in quarum prima affirmatur prædicatum de parte extra capta, in secunda vero negatur vniuersaliter a subiecto sumpto cum parte extra capta infinita vt nullus homo præter sort. currit, sic exponitur sort. currit & nullus homo non sort. currit, ergo &c. Notandum quod aliqua est exceptiua propria aliqua est impropria, Ad exceptiuam propriam duo requiruntur principaliter. Primum quod id à quo fit exceptio stet confusę distributiuę. Ex quo sequitur quod ista est impropria. Aliquis homo, præter sort. currit. Secundo quod pars extra capta sit terminus inferior ad illud a quo fit ecceptio. Ex quo sequitur quod hæc est impropria. Omnis homo præter hominem currit, sed hæc est propria. Omnis homo præter sort. currit, quia bene habet, istas duas conditiones vt patet. Præter est notandum quod quælibet exceptiua negatiua conuertitur cũ exclusiua affirmatiua cuius subiectum est pars extra capta, & prædicatum est terminus compositus ex prædicato, & subiecto exceptiuæ sic præcisæ supponente. vnde bene sequitur, nihil præter sort. currit ergo tm̃ sort. corrit & econuerso. Et notanter dicitur prædicatum est terminus compositus ex prędicato & subiecto exceptiuæ quoniam non sequitur nullum animal præter hominem intelligit. ergo tantum homo intelligit, antecedẽs enim est verum, consequens falsum, sed bene sequit. ergo tãtum homo est animal intelligens. dicebatur ẽt sic præcisæ supponente quia nõ sequitur nullus homo præter sor. currit, ergo tantum sor. est homo currens, sed solum sequitur, ergo tantum sort. est aliquis homo currens. Dato enim quod de specie humane non curreret

Sophi. 40. col 4. ibi intelligendũ.

aliquis

aliquis masculus nisi solus sor. sed cum hoc multæ mulieres currerent, tunc hæc esset vera. nullus homo præter sor. currit, & hæc similiter, tantum sor. est aliquis homo currens, sed hæc esset falsa tãtum sor. est homo currens. Ex his infero aliquas conclusiones, quarum prima est ista. Hæc consequentia non valet. Omnis homo præter sor. currit, ergo omnis homo præter hominem currit, quia antecedens est vna exceptiua propria, consequens non. Secunda conclusio Omne animal præter antichristum est animal, & tamen nõ omne animal præter hominem est animal. prima pars patet per exponentes, quoniam antichristus non est animal, & omne animal non antichristus est animal, ergo &c. secunda pars etiam probatur, quia si non, detur oppositum, omne animal præter hominem est animal: & patet quod prima exponens est falsa, videlicet homo non est animal, & per consequens exceptiua cuius est exponens est falsa. Ex qua conclusione sequitur, quod non omnis exceptiua propria repugnat suo præiacenti cuius oppositum communiter dicitur, & hoc patet, quoniam quælibet istarum est vera. omne animal est animal, & omne animal præter antichristum est animal. Tertia conclusio. Tu non differs ab asino, & tamen tu differs a capra. secunda pars est manifesta, & prima probatur. tu differs ab asino, & non differs ab alio ab asino, quod sic probatur, quoniam detur oppositum. tu differs ab alio asino, ergo tu non es aliud ab asino, patet consequentia ab exposita ad vnam suarum exponentium. Quarta conclusio. Tu vides omnes homines qui sunt in ista domo preter sor. & tamen non vides aliquem nec aliquos homines, probatur, & pono secundam partem conclusionis cum hoc quòd in domo illa sint in decem homines, nouem mulieres & vnus masculus, quem nõ videas, sed bene omnes mulieres. isto posito, patet secunda pars cõclusionis, & prima similiter assignando hanc regulam exceptiuarum, quod omnis propositio affirmatiua quæ est in parte vera & in parte falsa, potest verificari per exceptionem partis falsæ, isto præsupposito hæc est falsa.

In lo m. fo. 31. col. 4.

sa.tu vides omnes homines qui sunt In ista domo præcisæ pro sor.ergo potest verificari per exceptionem sor. sic dicendo. tu vides omnes homines qui sunt in ista domo præter sort.quare &c.

De reduplicatiuis. *Cap.* XII.

REDVPLICATIVA exponitur per tres exponentes in quarum prima prædicatur affirmatiuæ terminus reduplicatus de subiecto in secunda prædicatur prædicatum de eodem subiecto. In tertia vero prædicatur idem prædicatum conditionaliter de termino reduplicato per terminum transcendentem, vt sor.inquantum homo est animal sic exponitur, sor.est homo, & sor.est animal. & si aliquid est homo illud est animal, ergo &c. & ita cum termino vniuersaliter, aut indefinitæ tento, vt omnis homo inquantu m animal est substantia sic ex ponitur.omnis homo est animal, & omnis homo est sub stantia, & si aliquid est animal, illud est substantia, ergo &c. Reduplicatiua negatiua cuius negatio sequitur notam reduplicationis est similiter exponibilis, vt sort. inquantum homo non est asinus. exponitur sic, sor. est homo, & sor.non est asinus, & si aliquid est homo, istud non est asinus, ergo &c. & ita dicatur de quibuscunque alijs, negatiua vero reduplicatiua, cuius negatio præcedit notam reduplicationis non est exponenda sed probanda per suum contradictorium, vt sæpe dictum est. Ex prædictis infero aliquas conclusiones, quarum prima est ista. Aliqua inquantum conueniunt differunt probatur.aliqua conueniunt & aliqua differunt, & si ali qua conueniu nt illa differunt, ergo &c.patet consequẽtia ab exponentibus ad expositam. & tertia pars antecedentis probatur, quoniam si aliqua conueniunt illa sunt, & illa sunt distincta, & si sunt distincta, & differũt, ergo a primo a d vltimum si aliqua conueniunt illa differunt. Secunda conclusio. Quilibet homo inquantum homo est risibilis, & tamen non quilibet homo inquantum animal est risibilis. prima pars patet per exponentes, quoniam quilibet homo est homo & quilibet

Pro hoc vide in lo. m. a f.41. vsq; ad fol. 42. soph.41.10.

homo

homo est risibilis & si aliquid est homo illud est risibile, ergo &c. secunda pars etiam patet quia si non, detur oppositum, scilicet, quod quilibet homo inquantum animal est risibilis, & certum est quod hæc est falsa, quia tertia exponens est falsa scilicet, si aliquid est animal illud est risibile. Tertia conclusio. Sor. inquantum homo est animal. & tamen sor. non inquantum homo est sor. prima pars patet per exponentes & secunda similiter, quia si non detur oppositum, scilicet sor. inquantum homo est sort. & patet quod ista est falsa, quia eius tertia exponens est falsa, scilicet si aliquid est homo illud est sor. Quarta conclusio. Tu inquantum homo non es asinus & tamen tu non inquantum animal, non es asinus. prima pars patet, quia tu es homo & tu non es asinus; & si aliquid est homo illud non est asinus, ergo &c. secunda pars etiam probatur, quia si non, detur oppositum, tu inquantum animal non es asinus, & patet quod tertia eius exponens est falsa, scilicet si aliquid est animal illud non est asinus. Et ita dicatur si ly de quanto, & pro quanto, faceret propositionem reduplicatiuam.

De ly immediate. *Cap.* XIII.

Pro to: c. ui de in lo. ma. a. fo. 61. usque ad f. 63. soph. 35. to. 17. prin. i. du. to.

IMMEDIATE duas in se continet exponentes, quarum prima est præiacens. secunda negatiua sibi correspondens secundum exigentiam sui verbi, vt immediate ante, a, tu fuisti, exponitur sic, ante, a, tu fuisti, & nullum fuit instans ante, a, quin inter illud, & a, tu fuisti, ergo &c. Item immediate post, b, tu eris, sic exponitur post, b, tu eris. & nullum erit instans post, b, quin inter illud, &, b, tu eris, ergo &c. Modo consimili exponitur negatiua, cuius negatio subsequitur ly immediate, vt immediate ante hoc tu non fuisti albus, sic exponitur ante hoc tu non fuisti albus, & nullum fuit instans ante hoc, quin inter illud, & hoc tu non fuisti albus, ergo &c. Item immediate post instans præsens tu nō curres, sic exponitur, post instans præsens tu non curres, & nullum erit instans post instans præsens, quin inter il-

lud & instans præsens tu non curras, ergo &c. Opposita harum propositionum dantur per negationem præcedentem ly immediate, & non probatur talis propositio nisi per assignationem contradictoriorum. Ex prædictis infero aliquas conclusiones, quarum prima est ista. Immediate ante hoc tu fuisti albus, & immediate ante hoc tu fuisti niger. probatur, & pono quod in qua libet parte pari horæ præteritæ fueris albus, & in quali bet parte impari fueris niger, isto posito arguitur sic. immediate ante hoc fuit aliquas pars par ergo immediate ante hoc tu fuisti albus, consequentia tenet & antecedens probatur nā ante hoc fuit aliqua pars par. & nullum fuit instans ante hoc, quin inter illud & hoc fuerit aliqua pars par. ergo &c. similiter probatur alia pars cōclusionis. nam. immediate ante hoc fuit aliqua pars im par. ergo immediate ante hoc tu fuisti niger consequentia patet, & antecedens vt prius probatur. nam ante hoc fuit aliqua pars impar, & nullum fuit instans ante hoc, quin inter illud & hoc fuerit aliqua pars impar. ergo &c. Eadem conclusio potest verificari de futuro. Secunda conclusio. Duo contradictoria inter se contradicentia immediate ante hoc fuerunt uera, & immediate ante hoc fuerunt falsa, & tamen non fuerunt simul uera neq; simul falsa. probatur, & pono quod a, sit illa. tu es albus, &, b, ista, tu non es albus isto posito patet, quod a, immediate ante hoc fuit uerum. Nam quandocunq; fuit aliqua pars par. a, fuit uerum, sed immediate ante hoc fuit aliqua pars par. ergo imediate ante hoc, a, fuit uerum. & immediate, ante, a, fuit falsum, quia quandocunq; fuit aliqua pars impar. a, fuit falsum, sed immediate ante hoc fuit aliqua pars impar ergo immediate ante hoc, a, fuit falsum. Eodē modo potest probari quod b, immediate ante hoc fuit, uerum & falsum Quod aūt a, & b, non fuerint simul uera nec simul falsa. hoc patet quia in quocūq. instanti, a, fuit uerum, b, fuit falsum & econuerso. Ex quibus sequitur, quod immediate ante hoc fuisti albus, & immediate ante hoc tu non fuisti albus prima pars patet, & secūda probatur. nam quando-

cunq;

cunq; tu fuisti niger, tu non fuisti albus, sed immediate ante hoc tu fuisti niger, ergo immediate añ hoc tu non fuisti albus, & ita conceditur quod, a, propositio immediate ante hoc fuit uera, & immediate ante hoc, nõ fuit uera. probata est prima pars, secũda probatur nã quandocunq;, a, propositio fuit falsa, ipsa non fuit uera, sed immediate ante hoc, a, propositio fuit falsa, ergo immediate ante hoc, a, propositio non fuit uera. Tertia conclusio. Immediate post hoc erit instans quod non immediate post hoc erit, probatur nam post hoc erit instans. quod non immediate post hoc erit, & nullum erit instãs post hoc quin inter illud & hoc erit istans, quod non immediate post hoc erit, quia quocũq; instanti dato, quod erit post hoc, inter illud & hoc erunt infinita instantia, quorũ nullum mediate post hoc erit. Ex qua conclusione sequitur quod immediate post hoc erit aliquid, quod non immediate post hoc erit. Qnarta cõclusio. Post, a, instans tu curres, & nullum erit instans post a quin ante illud tu curres, & tamẽ nõ immediate post a, tu curres. probatur & pono quod curres hodie, sed non cras, & pono quod, a, erit instans medium crastinæ diei post quem diem tu iterum curres aliquãdo. isto posito patet quod non immediate post, a, tu curres, & tamẽ post, aut curres, vt ponit casus, quia ante, a, curres, quia isto præsenti die, ideo nullum erit instans post, a, quin ante illud tu curres, quicquid enim curret ante, a, curret etiam ante quodlibet instans quod erit post, a, Notandum quod ly, immediate dupliciter sumitur scilicet aduerbialiter & nominaliter, primoimodo sum hic locutus scilicet aduerbialiter, sed secundo modo sumitur, vt hic immediate sunt partes in continuo idest sine medio, & sic non sumitur in proposito.

Pro hoc cavide in lo. m. a. fol. 64. vsq; ad fol. 66.

De ly incipit & desinit. *Cap.* XIIII.

INCIPIT dupliciter exponitur. Vno modo per positionem de præsenti & remotionem de præterito. Alio

Alio modo per remotionem de præſenti & poſitionem de futuro, verbi gratia ſor. incipit eſſe albus. primo modo exponitur, ſic ſor. nunc eſt albus, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit albus. ſecundo modo exponitur ſic, ſort. nunc non eſt albus & immediate poſt inſtans quod eſt præſens erit albus, ergo &c. Deſinit vero exponitur modo oppoſito etiam dupliciter. primo modo per remotiorem de præſenti, & poſitionem de præterio, vt ſort. nunc non eſt albus, & immediate ante inſtans quod eſt præſens, ſor. fuit albus, ergo ſort. deſinit eſſe albus. ſecundo modo per poſitionem de præſenti, & remotionem de futuro, vt ſort. nunc eſt albus, & non immediate poſt inſtans quod eſt præſens erit albus, ergo ſort. deſinit eſſe albus. Ex prædictis infero aliquas concluſiones, quarum prima eſt iſta. Tu incipis eſſe albus, & tamen tu non incipis eſſe coloratus. probatur & pono quod nunc tu ſcis albus, & continuè ante hoc fueris niger. iſto poſito tu nunc es albus, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens tu fuiſti albus, ergo tu incipis eſſe albus, & tamen tu non incipis eſſe coloratus, quia nunc es coloratus, & immediate ante inſtans quod eſt præſens fuiſti coloratus, & immediate poſt inſtans quod eſt præſens fuiſti coloratus, ergo non incipis eſſe coloratus. Secunda concluſio. Deus incipit eſſe in hoc inſtanti, & tamen non incipit eſſe in aliquo inſtanti prima pars probatur. Nam Deus eſt in hoc inſtanti. Deus eſt in hoc inſtanti, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit in hoc inſtanti. ergo Deus incipit eſſe in hoc inſtanti. ſecunda pars etiam patet. nam Deus eſt in aliquo inſtanti & immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit in aliquo inſtanti, & immediate poſt inſtans quod eſt præſens, erit in aliquo inſtanti, ergo &c. Tertia concluſio. Incipit eſſe omne quod eſt. & tamen non incipit eſſe aliquid quod eſt prima pars probatur, quoniam nunc eſt omne quod eſt, & non immediate ante inſtans quod eſt præſens, fuit omne quod eſt,

quia

quia instans præsens, ergo &c. secunda pars probatur. nam nūc est aliquid quod est, & immediate ante instās quod est præsens fuit aliquid quod est. & immediate post instās quod est præsens. erit aliquid quod est, ergo &c. Quarta conclusio, Tu incipis uidere quemlibet hominem; & tamen non incipis uidere aliquem hominem, immo nullum hominem incipis uidere, probatur & pono quod continue ante hoc non fuerint nisi decē homines, quorum nouem uideris, uideas, & uidebis, sed decimum non uideris qui iam nunc primo desinat esse per remotionem de præsenti. isto posito. tu incipis uidere quemlibet hominem. quia tu nunc uides quemlibet hominem, & non immediate ante instans quod est præsens uidisti quemlibet hominem, quia non istum decimum, ergo. Et tamen tu non incipis uidere aliquem hominem, quia tu non uides aliquem hominem, & immediate ante instans quod est præsens uidisti aliquem hominem, ergo &c. Etiam nullum hominem incipis uidere, quia quocunque dato quem iam uides illum immediate ante hoc uidisti, & immediate post hoc uidebis, vt ponit casus, ergo &c. ex illa propositione sequitur quod tu incipis scire decem propositiones, & tamen non incipis scire aliquam propositionem dato quod nunc scias decē propositiones & immediate ante hoc instans quod est præsens nō sciebas nisi nouem. Consimiles conclusiones conceduntur in materia de hoc verbo desinit, vt quod tu desinis currere, & tamen non desinis moueri. dato quod nunc mouearis, & non curras, sed immediate ante instans quod est præsens currebas. Secunda conclusio. Deus desinit esse in hoc instanti præsenti, & tamen non desinit esse instanti. Tertia conclusio. Desinit esse omne quod est. & tamen non desinit esse aliquid quod est. Quarta conclusio. Tu desinis uidere quemlibet hominem & tamē non desinis uidere aliquem hominem. immo nullū hominem desinis uidere. dato quod cōtinuæ ante hoc instans quod est præsens uidebas omnes homines quos iam uides, & generetur nunc primo unus de nouo quē

non

non uideas. Et ita conceditur quod tu desinis scire decem propositiones, & tamen non desinis scire aliquam propositionem, dato quod nunc scias decem, & continue post hoc solummodo nouem, quare &c.

De ly totus. *Cap.* XV.

TOTVS conuertibiliter idē est quod, quælibet pars quando syncategorematicæ tenetur, vt totus sor. est minor sor. & tunc sic exponitur, aliqua pars sor. est minor sor. & nulla est pars sor. quia illa sit minor sor. &c. Sed quando categorematicæ tenetur, tunc totum idē est quod ens perfectū ex omnibus suis partibus, vt sor. est totus homo idest sor. est perfectus homo ex omnibus suis partibus, & communiter quando præcedit totam propositionē syncategorematicæ tenetur, quando uera mediat inter partes subiecti, aut ponitur a parte prædicati, categorematicæ tenetur vt totus sor. est aliquod hominis ly totus, tenetur syncategorematicæ sed dicēdo, ens totum animal mouetur, aut tu es totus homo, ly totum, tenetur categorematicæ. Ex quibus infero aliquas conclusiones. quarum prima est ista. Totus sor. est aliquid sor. & tamē non totus sor. est minor. prima pars probatur, quia quælibet pars sor. est aliquid sor. secunda etiam probatur, quia non quælibet pars sor. est minor sor. sicut corpus totale sor. aut anima eius, quæ non est quanta, non sunt minor sort. Secunda conclusio. Totus sor. est pars sor. & tamen nō totus homo est pars sort. prima pars patet quia quælibet pars sor. est pars sor. secunda pars etiam patet quoniam non quælibet pars homnis est pars sor. nam est aliqua pars Pla. quæ non est pars sor. Tertia conclusio. In oculo tuo est totum quod est in mundo & tamen non totum quod est in mundo est in oculo tuo, prima pars probatur, nam in oculo tuo est ens perfectum ex suis partibus: quia pupilla oculi tui. secunda pars etiam patet. quia non quælibet pars mundi est in oculo tuo. Quarta conclusio corollaria ex priori, in bursa tua est tota pecunia mundi,

Vide in loma. a. f. 56. usque ad fo. 577. 7. pri. 2. du. io. 33. soph. io.

& in anima tua est tota scientia possibilis. prima pars probatur. quoniam in bursa tua est ens perfectum ex suis partibus, quod est pecunia mundi: dato quod habeas vnum denarium in bursa tua. secunda pars etiam patet ex priori, eo quod in anima tua est ens perfectũ ex suis partibus quod est scientia possibilis. ex quibus sequitur, quod hæc propositio est falsa. quæ tamen communiter conceditur. s. anima intellectiua est tota in toto & tota in qualibet parte. nam si est tota ergo est ens habens partes. consequens falsum, quare &c.

De ly semper. *Cap.* XVI:

Vide in lo. ma. a. fo. 70 usque ad fo. 80.

SEMPER conuertitur cum ly s. omni tempore secundum exigentiam verbi cui additur. ita quod idem est dicere senex per fuit homo, & omni tempore præterito fuit homo in exponitur sic, aliquando fuit homo. & non fuit aliquando quin tunc fuerit homo. ergo &c. Item de futuro, semper erit aliquid, exponitur sic aliquando erit aliquid, & non erit aliquando quin tũc erit aliquid, ergo &c. Ex prædictis infero aliquas conclusiones, quarũ prima est ista. Sẽper fuit aliquid quod nõ semper fuit. probatur. aliquãdo fuit aliquid quod non semper fuit & nõ fuit aliquãdo. quin tũc fuerit aliquid quod nõ semper fuit. ergo &c. Secunda cõclusio. Sẽper erit aliquis hõ. qui non semper erit, probatur. quia aliquãdo erit aliquis homo, qui non semper erit, & nõ erit aliquando, quin tunc erit aliquis homo quin nõ semper erit. ergo &c. Tertia conclusio. Sẽper est hoc instans præsens. probatur. aliquando est hoc instans præsens, & non est aliquando quin tũc sit hoc instans præsens, ergo patet etiã ex sua conuertibili. s. omni tempore præsenti est hoc instans præsens. Ex eadẽ conclusione sequitur corollariæ quod quicquid uiuit Sẽper est, & quicquid currit vel mouetur semper se habet eodẽ mõ, licet nõ semper se habuerit, aut semper se habebit eodẽ modo. Notandũ quod non absque causa dicitur, semper conuerti cum ly omni tẽpore secundũ exigentiã sui verbi. quia si abso-

absolute cõuerteretur cum ly omni tempore, hæc esset falsa, semper Deus fuit, aut mũdus semper erit, quia nõ omni tẽpore Deus fuit. probatur, nã si omni tempore Deus fuit, & pręsens tẽpus, est tempus ergo tẽpore pręsenti Deus fuit patet cõsequentia, quia in tertio primæ, ex quo ly tẽpore, ampliatur ad supponẽdum pro eo qđ est vel fuit, consequens est falsum, quia tẽpus pręsens nunquam fuit. Eodẽ modo ostẽditur falsitas huius, mũdus semper erit, quia non erit in tẽpore præsenti uerum tamen eligat respondẽs responsionẽ sibi magis conformẽ, quia harum quælibet sustentabilis est. Ex illo secundo modo sequitur, quod aliquando Deus non fuit, & aliquãdo cælorum non erit, quia tunc Deus non fuit demonstrando instans præsens, & tunc est uel fuit aliquando ergo &c. Consimiliter, aliquando cælum non erit, quia tunc non erit, demonstrando instans præsens & tunc est vel erit, aliquando, ergo &c.

De ly ab æterno. *Cap.* XVII.

AB æterno dupliciter sumitur. Vno modo nominaliter cum determinationem prępositionis, a, uel, b, & tũc resoluitur, vt ab æterno fuit, a, ab hoc fuit, & hoc est vel fuit æternum. ergo ab æterno fuit, a, ita quod ab æterno nominaliter sumendo conuertitur cum ly ab aliquo ęterno. Aliter sumitur ab æterno .s. aduerbialiter & conuertitur cũ ly æternaliter, & significat idem quod ante omne tempus finitum, aut omne instans, uel post omne tempus finitũ, uel post omne instans, & exponitur sic, ab ęterno fuit Deus, ante aliquod tẽpus finitũ fuit Deus, vt nullũ fuit tẽpus infinitũ, quin ante illud fuerit Deus, ergo &c. Similiter de futuro, vt ab æterno uel æternaliter erit aliquid, sic exponitur, post aliquod tẽpus finitũ erit aliquid, & non est uel erit tempus finitũ, quin post illud erit aliquid, ergo &c. Vel sic, post aliquod instans erit aliquid, & non est vel erit aliquod instãs, quid post illud erit aliquid ergo &c. Et notanter dico finitum, quia aliquod fuit tẽpus ante quod Deus non fuit scilicet tẽpus infinitũ a parte ante, simili-

Pro hoc vide in lo. m. fol. 58.

ter aliquod erit tempus post quod nihil erit, uidelicet tempus infinitum a parte post. Ex prædictis infero aliquas conclusiones, quarũ prima est ista. Ab æterno tu fuisti & tamen non æternaliter tu fuisti, secũda pars est de se manifesta. quoniã ante tẽpus mille annorũ tu non fuisti sed secunda pars probatur. nam ab isto tu fuisti demonstrando Deum. & hoc est uel fuit æternũ, ergo patet consequentia tenendo ly ab æterno nominaliter. Secũda cõclusio Ab æterno tu, eris & tamẽ non ab æterno tu eris patet ista conclusio. sumendo ly ab æterno, in prima parte nominaliter; in secunda aduerbialiter, nec sunt contradictoria ex quo illi termini non uniformiter sumuntur. Tertia conclusio. Ab æterno siue æternaliter fuit aliquid quod non ab æterno siue æternaliter fuit probatur. nam ante aliquod tempus finitum fuit aliquid quod non ab æterno, siue æternaliter fuit. & non est vel fuit tempus finitum quin ante illud fuerit aliquid quod non ab æterno, siue æternaliter fuit. ergo &c. Quarta conclusio Aeternaliter siue ab æterno erit aliquis hõ qui non erit æternaliter, siue ab æterno probatur nã post aliquod tempus finitũ erit aliquis hõ qui non erit æternaliter, siue ab ęterno & non est uel erit tempus finitum, quin post illud erit aliquis homo qui non æternaliter, siue ab ęterno erit. ergo &c. Quæcunque dicta sunt de ly ab æterno, & æternaliter possunt dici de istis terminis, perpetuo, & in æternũ. quod possunt dupliciter sumi. s. nominaliter & aduerbialiter, sicut in prioribus exemplificatum est.

De ly infinitum. *Cap*. XVIII.

Vide in lo. ma a fo. 58. vsq; ad fol. 61.

INFINITVM dupliciter sumitur. s. categorematice & syncategorematicę Categorematicæ enim idẽ est quod sine fine, & sine principio, vt. a. est infinitũ. i. a. est sine principio & sine fine. & sic cõmuniter sumitur quã do ponitur a parte prædicati, vt exemplificato est, aut quando limitatur in subiecto vt dicẽdo, aliquod infinitũ est. huiusmodi autem limitato fit quando adiectiuæ vel substãtiuæ tenetur. Sic autẽ sumendo ly infinitũ solet dici quod nihil est infinitũ. nec aliqua sunt infinita.

quia

quia nihil est sine fine nec aliqua sunt sine fine. Sumendo autem ly infinitum, syncategorematicæ exponitur per duas exponentes secundum exigentiam termini cui additur, aut secundum propriam naturam singularis, vel pluralis numeri, vt infinitum corpus est. sic exponitur. Aliquantum corpus est. & non est corpus finitum, quin isto maius sit ergo. &c. Item infinitum corpus fuit, sic exponitur. aliquãtum corpus fuit, & non est, vel fuit corpus finitum quin illo maius fuerit ergo &c. In plurali autem numero non exponitur per ly maius, sed per ly plura. vt infinita corpora sunt, sic exponitur, aliquot corpora sunt. & non sunt corpora finita quin plura illa sint. ergo &c. Item de præterito infiniti homines fuerunt. sic exponitur, aliquot homines fuerunt. & non sunt, vel fuerunt homines infiniti quin plures illis fuerint. ergo &c. similiter de futuro vt infinita instantia erunt. sic exponitur. Aliquot instantia erunt, & non sunt vel erũt instantia finita quin illis plura erunt ergo &c. Est tamẽ alter modus exponendi: qui communiter sustinetur sapiẽs quodammodo naturam singularium. vt infinitum corpus est. sic exponitur. Aliquantum corpus est, & duplum ad illud: & triplum ad illud, & sic infinitum. ergo &c. Item in plurali numero, vt infinita sunt sic exponitur. duo sunt. & tria sunt, & sic in infinitum. ergo est. Quilibet istorũ modorũ bonus est ad præsens veruntñ primus est formalior, licet forte scd's sit intelligibilior.

Ex prædictis infero aliquas conclusiones, quarum prima est ista. Infinitũ corpus Deus potest producere, non tñ potest producere corpus infinitum. prima pars probatur. Nam aliquantum corpus Deus potest producere. & non est vel potest esse corpus finitum quin maius illo Deus posfit producere, ergo &c. Vel aliter. Aliquãtum corpus Deus potest procedere, & duplum ad illud, & triplum ad illud, & sic in infinitum ergo &c. secunda vero pars patet de se. qm̃ Deus non potest producere corpus sine fine. eo enim ꝙ aliquod est corpus, ipsum est figuratum ergo. termino vel terminis clausum, & per consequẽs finitum ergo &c. Secunda conclusio. Infinitum tẽ-

hæc ratio vocatur obligatio. Signa autem obligationis sunt istæ dictiones. pono tibi istam, depono tibi istam, obligatum vero est illa oratio, tu es Romæ. Duæ igitur sunt species obligationis, videlicet positio, & depositio. in quarum prima est primitus instandum. quasdam generales regulas præponendo, quarum prima est ista. Omne possibile tibi positum est a te admittendum. v. g. Si pono tibi istam, tu es, admittenda est etiam si ponatur suum contradictorium, tu non es, & ita de cæteris possibilibus propositionibus. Secunda regula. Omne tibi positum & a te admissum infra tempus obligationis propositum est a te concedendum. v.g pono tibi istam, tu es Romæ qua admissa, quia possibilis. quotiescunque proponitur durante tempore obligationis est concedenda. Et notanter dicitur, durante tempore obligationis. quia ipso cessante non amplius obligatur respondens ipsam concederet. Et durat tempus obligationis ab instanti admissionis quousque dicatur, cedat tempus obligationis, vel quousque opponens transferat sed ad aliam materiam vel pœnitus dimittat disputationem. Tertia regula omne sequens exposito & admisso per se, aut exposito cum concesso. uel cum concessis, infra tempus obligationis propositum ex concedendum. Exemplum primi. pono tibi istam, tu es Romę qua admissa propono, tu non es Parisijs concedenda est, quia sequens exposito per se. nam bene sequitur, tu es Romæ, ergo tu non es Parisijs. Exemplum secundi. pono tibi istam. omnis homo est Romę qua admissa propono, tu es homo concedenda est. quia uera & impertinens, deinde tu es Romæ. iterum est concedenda quia, sequens exposito cum concesso, sequitur. n. omnis homo est Romæ. tu es homo. ergo tu es Romæ. Exemplum terij. pono tibi istam, omnis homo disputās est Parisijs, qua posita & admissa propono tibi, tu es homo disputās, concedenda est, quia quælibet istarum est uera. & impertinens. Deinde tu es Parisijs, oportet concedere quia sequitur exposito cum duobus confesis. Sequitur enim omnis homo disputans est Parisijs, tu es

117. col. 1. In lo. m. fol. 178. col. 3. et fol. 179. col. 1.

homo & tu es disputans, ergo tu es Parisijs. Quarta regula est ista Omne repugnans posito cum concesso vel cum concessis collectiuæ vel diuisiuæ est negandum, patet, quia duo contradictoria non sunt concedenda ab eodem in eodem tempore. sed cuiuslibet talis repugnātis est oppositum concedendum, quia sequens, vt dicit tertia regula, ergo quodlibet tale repugnans est negandum verbigratia posita & admissa ista, omnis homo currit, & concessa est, tu es homo, debet illa negari, tu non curris, ex quo suum contradictorium sequitur, & est cōcedendum, scilicet tu curris. Quinta regula est ista. Omne sequens exposito cum opposito bene negati, vel cum oppositis bene negatorum infra tempus obligationis propositum est concedendum. Exemplum primi, pono tibi istam, omnis, homo currit, qua admissa propono. tu curris, neganda est, quia falsa & non sequens, deinde tu non es homo, concedenda est, quia sequens ex posito cum opposito bene negati, vt omnis homo currit, tu non curris, ergo tu non es homo. Exemplum secundi, pono tibi istam, antichristus est aliquo colore coloratus, qua admissa propono tibi istam, antichristus est albus vel antichristus est niger, neganda est quælibet illarum, quia falsa non sequens, deinde propono antichristus est medio colore coloratus, concedenda est quia sequitur & posito & oppositis bene negatorum. vt antichristus est aliquo colore coloratus & non est, albus nec niger, ergo est medio colore coloratus. Sexta regula est ista. Omne repugnans posito, & opposito bene negati, vel oppositis bene negatorum infra tempus obligationis propositum est negandum vt si in primo exemplo proponatur tertio loco, tu es homo, neganda est. quia suum contradictorium sequitur. Similiter si in secundo exemplo proponatur tertio loco, antichristus non est medio colore coloratus, neganda est propter eandem causam, scilicet quia suum contradictorium sequitur. Septima regula est ista. Ad omne impertinens respondendū est secundum sui qualitatem idest si est verum, cōcedendum est. si falsum: ne-

gandum

gandum, si dubium, dubitandum. Impertinentes voco quod non sequitur nec repugnat. vnde quælibet istarum tu es homo. tu curris, est impertinens isti, omnis homo currit, quia non sequitur: nec repugnat: ideo si immediate post istam, omnis homo currit. proponitur. tu es homo concedenda est, quia vera & impertinens. & si proponitur tu curris, neganda est. Pertinens est duplex, scilicet sequens & repugnans vnde concessis istis. Omnis homo currit, tn es homo. tu curris est pertinens sequens & tu non curris, est pertinens repugnans. Ex ista regula sequitur corollariæ. quod omne falsum non sequens est negandum. & omne verum non repugnans est concedendum prima pars probatur. nam si illud est falsum non sequens, ergo est impertinens vel repugnãs, & per consequens negãdum. secunda pars similiter probatur. nam si illud est verum non repugnans. ergo sequens vel impertinensr & per consequens iuxta regulas dictas est concedendum. Octaua regula est ista. Propter possibile positum non est impossibile concedendum, nec necessarium negandum, quia nullum repugnas est concedendum, nec aliquod sequens negandũ, sed omne impossibile, saltem per se est repugnans cuilibet, & omne necessarium est sequens. ergo impossibile non est concedendum nec necessarium negãdum, quocunque possibili posito. Concludo ergo quod infra tempus obligationis quotiescunque & quãdocumque proponitur aliqua istarum, Deus est, homo est asinus. prima est concedenda, secunda neganda. Notãdũ quod duplex est necessarium. s. per se & per accidens. necessariũ per se est illud cuius adequatum significatum nõ potest nec potuit, nec poterit esse falsum, vt Deus est necessariũ per accidens est illud cuius significatũ adequatum non potest esse falsum. sed potuit esse falsum. vt tu fuisti. Vnde solet regulariter dici, quod omnis propositio uera de præterito cuius ueritas non dependet à futuro in terminis simplicibus est necessaria. Similiter est duplex impossibile, videlicet per se, & per accidẽs, impossibile per se est illud cuius adequatũ significatum non potest,

test, nec potuit esse verum, nec poterit, vt nullus Deus est, impossibile vero per accidens est illud cuius adæquatum significatum non potest esse verum, sed bene potuit esse verum, vt tu non fuisti. Vnde semper si vnũ contradictorium est necessarium, aliud est impossibile, & contra, intelligitur igitur regula ista de impossibili & necessario per se, quia aliquando propter possibile positum, est concedendum impossibile, & negandum necessarium per accidens, vt pono tibi istam, hoc instans non fuit, demonstrando instans præsens admittenda est, quia vera, qua admissa, certum est quod illud instans præterit, & tamen si propono eandem, concedenda est, & suum oppositum negandum non obstante quòd sit factum impossibile per accidens, & suũ oppositum necessarium similiter per accidens. Vltima regula est ista. Qualibet parte copulatiuæ concessa concedenda est copulatiua, cuius ille vel cõsimiles sunt partes principales, & vna parte disiunctiuæ concessa concedenda est disiunctiua, cuius illa est pars principales, probatur hoc: nam sicut ad veritatem copulatiuæ requiritur & sufficit quamlibet eius partem esse veram, & ad veritatem disiunctiuæ sufficit quod vna sit vera, ita ad hoc quod copulatiua sit concedenda requiritur & sufficit quamlibet partem esse concedendam. Et ad hoc quod disiunctiua sit concedenda sufficit vnam partem principalem esse concedendam, verbigratia pono tibi istam, tu es Romę, qua admissa, si proponitur, eadem concedenda est, deinde tu es homo, concedẽda est, quia vera & impertinens. Vltimo si proponitur ista copulatiua, tu es Romæ, & tu es homo concedẽdà est, quia partes sunt concessę, & ita de disiũctiua suo modo dicatur.

Capitulum. II.

Pau. in lo. ma. fo. 181. col. pria.

VT harum regularum veritas intensius innotescat, contra quamlibet illarum vnam formabo obligationem, Contra igitur primam regulam arguitur, pono tibi omne possibile, si non admittis arguo sic: Ego pono

tibi omne possibile, & non admittis omne possibile, bene respondendo. ergo non omne possibile est a te admittendum.quod est contra regulam. Si autem admittis propono tibi ista duo,tu es.& tu non es si concedis, tu concedis duo contradictoria. ergo male respondes. Si negas aliquam istarum. & qualibet istarum est tibi posita & à te admissa quia possibilis. ex quo posui tibi omne possibile ergo tu negas tibi positum & a te admissum,& per consequens male respondens.patet consequentia per secundam regulam. Respondetur non admittendo positum • & tunc ad argumentum pono tibi omne possibile. & non admittis omne possibile ergo. non omne possibile est a te admittendum, nego argumentum. sicut non sequitur pono tibi vtrũque istorum contradictoriorum.tu es,tu non es,&.non admittis vtrũque istorum,ergo non vtrunque istorum contradictoriorum est a te admittendum, sed solum sequitur quod non est admittendum vtrunq; istorum.ita in priori consequentia sequitur. quod non est admittendum omne possibile,& hoc est verum,cum quo stat quod omne possibile est admittendum. Contra secundam regulam arguitur sic,& pono tibi istam.Tu es Romæ. est tibi positum & a te admissum,.qua admissa propono tibi. Tu es Romæ neganda est,quia falsa & impertinens, tunc arguitur sic,ista propositio est a te neganda, & eadem est tibi posita & a te bene admissa.ergo tibi positum & a te admissum est negandum tenet consequentia, quia est syllogismus resolutorius,& maior est cõcessa,minor vero est positum. Respondetur admittendo positum, & cum proponitur tu es Romæ. negatur,& tunc ad argumentum, nego maiorem, ex eo quod repugnat posito, nam sequitur,tu es Romę,est tibi positum & a te admissum,ergo tu es Romæ, est a te concedendum,quod repugnat huic tu es Romæ, est a te negandum. Quotiescunq; ergo proponitur ista negatur,& cum dicitur, ista est a te neganda iterum negatur, & cõceditur quod est concedenda.& si arguitur sic.ista a te concedenda, & tu negas eã.ergo male respondens. negatur consequentia

Vide in lo. m.a.f.182. col.1.

sicut

sicut non sequitur tu concedis, a, propositionem, & , a, propositio est falsa. ergo tu male respondes. dato quod a, sit vnum falsum sequens. sed in qualibet illarum consequentiarum addendum est in antecedente, tu non es obligatus, quod negatur tanquam falsum, & impertinens. Contra tertiam regulam arguitur sic, pono tibi istam, tu curris. & tu non curris, est à te concedendum, casus est possibilis, quia possibile est quod tu curras, & quod ista, tu non curris sit tibi posita & à te admissa & consequenter concedenda admisso ergo casu arguo sic, tu curris: non est a te concedendum: & tu curris. sequitur ex posito & admisso tanquam à copulatiua ad alteram partem, ergo non quodlibet sequens ex posito & admisso est concedendum, consequentia tenet. & prima pars antecedentis probatur. nam tu non curris est a te concedendum per positum, sed tu non curris contradicit isti, tu curris. ergo tu curris non est a te concedendum consequentia tenet, quia si vnum contradictoriorum est concedendum reliquum est negandum. Respondetur admittendo positum, & tunc ad argumentum nego istam, tu curris. non est a te concedendum: & ad probationem nego minorem, videlicet tu curris contradicit isti, tu non curris. non tanquam falsam, sed tanquam repugnantem duobus cõcessis. sequitur enim tu curris est a te concedendum, & tu non curris est a te concedendum. ergo tu curris, & tu non curris non sunt contradictoria. Si tamen fieret casus isto modo, pono tibi istam, tu curris, & tu non curris, eius cõtradictorium est à te concedendum admitto casum. & cõcedo illam, tu curris quotienscunque proponitur. & nego quod sit à me concedenda tanquam repugnans secundę parti copulatiuæ positæ, nam sequitur: non curris. contradictorium eius est à te concedendum: ergo tu curris non est à te concedendum. & si arguitur sic, tu curris non est à te concedenda & concedis eam. ergo male respondes. nego cõsequentiam. sicut non sequitur, tu negas, a, propositionem & ipsa est vera: ergo male respondes, sed oportet addere in antecedente, & tu non es obligatus.

Ibi vt supra fol. 283. & sic de reliquis vsq; ad fol. 189.

&

& hoc negatur tanquam falſum. Contra quartam regulam arguitur probando quod repugnãs. poſito eſt à te concedendum & pono tibi iſtam nihil eſt tibi poſitum qua admiſſa quia poſsibilis propono tibi iſtam, aliquid eſt tibi poſitum ſic concedis, & bene reſpondes. ergo habeo intentum, quia illa repugnat poſito. Si negas contra. ego poſui tibi iſtam, nihil eſt tibi poſitum. & ipſa eſt aliquid. ergo aliquid eſt tibi poſitum. Reſpondetur negando iſtam, aliquid eſt tibi poſitum, & tunc ad argumentum nego maiorem, uidelicet ego poſui tibi iſtã, nihil eſt tibi poſitum tanquam repugnãtem, hæc enim repugnant nihil eſt tibi poſitum & poſui tibi iſtam. Et ſi arguitur poſitum repugnat tibi poſito, ergo aliquid eſt tibi poſitum, negetur antecedens, quia repugnas, & quælibet alia propoſitio ad quam ſequitur aliquid eſſe tibi poſitum. Conſimiliter reſpondetur ſi ponatur te non eſſe admittendo & concedendo idem. & ſi dicitur tu concedis iſtam uel reſpondes nego quamlibet talẽ, quia ad ipſam ſequitur te eſſe quod eſt oppoſitum poſiti. Contra quintam regulam arguitur. nam data ueritate iſtius ſequitur quod admiſſo quocunq; contingenti falſo ſit quodlibet aliud contingens falſum cõcedendum. probatur & pono tibi iſtam, tu es Romæ qua poſita & admiſſa. propono tibi iſtam, tu es Romæ, & baculus ſtat in angulo. patet quod iſta eſt neganda, quia falſa non ſequens. deinde proponitur, nullus baculus ſtat in angulo ſi negas habeo intentum contra regulã, quia ſequitur ex poſito cum oppoſito bene negati. ſequitur enim tu non es Romæ, vel nullus baculus ſtat in angulo, ſed tu es Romæ per poſitũ. ergo nullus baculus ſtat in angulo, ergo conceditur iſta, nullus baculus ſtat in angulo, habeo concluſionem principaliter probandam, quia ſicut deducitur iſta, ita & quælibet alia, dummodo ſuum oppoſitum coniungatur copulatiuæ cum poſito. quæ copulatiua immediate poſt poſitum proponatur Reſpondetur concedendo concluſionem adductã, immo poteſt idem falſum & quodcunq; deduci, dummodo ponatur diſiunctiuæ cum oppoſito poſiti. verbigratia

ria pono tibi istam. tu curris. qua admissa propono tibi tu non curris, vel baculus stat in angulo. aut aliquã talem: tu es Papa vel Episcopus, concedenda est quia uera & impertinens deinde proponitur baculus stat in angulo. oportet concedere, quia sequitur exposito & vno concesso, sequitur enim tu non curris, vel baculus stat in angulo. sed tu curris per positum. ergo baculus stat in angulo. Contra sextam regulam arguitur sic. pono tibi istam disiunctiuam, tu curris vel rex sedet, qua posita & admissa propono istam nullus rex sedet, & patet quod est dubitanda, quia dubia & impertinens. deine propono tu curris, negãda est, quia falsa & impertinens deinde propono iterum illam nullus rex sedet, si negas vel concedis eam & prius dubitasti, ergo male respondes. tenet consequentia per vnam regulam obligationum, quia omnes responsiones infra tempus obligationis sunt retorquendæ ad idem instans. si ergo dubitas istam & bene respondes, illa non est à te neganda & tamen repugnat posito & opposito bene negati. Nam bene sequitur. tu curris vel rex sedet tu non curris ergo rex sedet. Respondetur admittendo positum & cũ proponitur ista, nullus rex sedet. dubitatur & illa negatur, tu curris, & cum iterum proponitur. nullus rex sedet, negatur quia repugnat posito & opposito bene negati. Et cum dicitur. prius dubitasti eam & modo negas. ergo male respondens, non valet argumentum & ad regulam. dico quod intelligit de responsionibus repugnantibus, sicut est concedere & negare. Item cõceditur in simili casu quod aliqua propositio in vno loco est dubitanda & in alio loco est concedenda, vt pono tibi istam tu curris vel rex sedet qua admissa, propono rex sedet. dubitanda est quia dubia & impertinens deinde tu curris. neganda est, quia falsa & impertinens. Iterum propono rex sedet, & patet quod est concedenda quia sequens ex posito & opposito bene negati. vt tu curris vel rex sedet, sed tu non currris, ergo rex sedet. Contra septimam regulam arguitur probando, quod non ad omne impertinens est respondendum secundum sui

 qua-

qualitatē & pono tibi istā. tu es Romæ quā admissa & concessa, propono tu es Romæ in hac instanti demonstrando instans præsens. si concedis habeo intentum quia ista est falsa & impertinens cum non sequatur nec repugnet. si uero negetur, cōtra omne. quod est Romæ est Romæ in hoc instanti. sed tu es Romæ. ergo tu es Romæ in hoc instanti maior probatur. nā omne quod est Romæ est Romæ in instanti præsenti, sed nullum est instans præsens nisi hoc ergo omne quod est Romæ est Romæ in hoc instanti. Respondetur admittendo positum. & cum proponitur, tu es Romæ in hoc instanti. negetur. & ad eius probationem nego maiorem, quia repugnat posito & opposito bene negati. nam sequitur tu es Romæ & tu non es Romę in hoc instanti. ergo non omne quod est Romæ est Romæ in hoc instanti. Et ad probationem illius maioris, concedo, quod omne quod est Romæ, est Romæ in instanti præsenti, & nego minorem, scilicet quod nullum sit instans præsens nisi hoc, quoniam ex uno concesso & opposito bene negati, sequitur oppositum illius exceptiuæ. sequitur enim, omne quod est Romæ est Romæ in instanti præsenti. & non omne quod est Romæ, est Romæ in hoc instanti, ergo aliquod est instans quod non est hoc, quod repugnat illi exceptiuæ. Et si dicitur, quod est illud instans, dicitur quod stat quod sit, a, uel, d, nec est determinanda nisi disiunctiuæ talis quæstio. Contra octauam regulam arguitur sic: & pono tibi istam, homo est asinus, est tibi positum & à te admissum, quā admissa & concessa, quia possibilis, propono, homo est asinus, vel concedis, vel negas. Si concedis & bene respondes. habeo intentum, scilicet quod propter possibile positū concedendum est impossibile per se. Si autem negas. Contra omne tibi positum & à te admissum est à te cōcedendum, sed homo est asinus est tibi positum & à te admissum. ergo homo est asinus est à te concedendū. tenet consequentia cum maiori, quia est regula & minor patet, quia est positum, tunc arguitur sic, homo

est

est asinus, est a te concedendum, & homo est asinus est impossibile per se ergo impossibile per se est a te concedendum, & consequenter necessarium per se est à te negandum, quia sum contradictorium est necessarium per se. s. nihil quod est homo est asinus. Respondetur admittendo positum, & cum proponitur homo est asinus negatur. & tunc ad argumentū, concedo quod homo est asinus, est à te concedendum & nego quod homo est asinus, sit impossibilis per se tanquam repugnās vni concesso. sequitur enim homo est asinus, est à te cōcedendū. ergo homo est asinus non est impossibile per se. & si arguitur sic, homo est asinus est à te concedendum, & tu negas ipsam. ergo tu male respondes, nego argumentū, sed oportet addere. & tu non es obligatus. Contra ultimam regulam arguitur, & pono tibi istam, tu es Romæ qua admissa & concessa, propono tibi istam copulatiuam, tu es Romæ & tu es albus, hęc copulatiua est falsa & impertinens. ergo neganda & tamē quælibet pars eius est concedenda ergo non qualibet parte copulatiuæ concessa, est concedenda copulatiua, quod est contra regulā sed probatur quod quælibet pars copulatiuæ sit concedenda, quia prima pars est concedenda quia posita & adimissa & secūda similiter quia uera & impertinens ergo &c. Respondetur admittendo positum: & cum proponitur copulatiua. nego eam. & nego quod quælibet eius pars sit concedenda, eo quod secunda est neganda, & cum dicitur quod est uera & impertinens. concedo quod est uera, sed non est impertinens immo est repugnans. quia suum contradictorium sequitur exposito & opposito bene negati. nam sequitur, tu non es Romæ, vel tu non es albus, sed non es Romæ per positum ergo tu non es albus. Si autem immediate post positum proponeretur. tu es albus concederem eam quia uera & impertinens, consequenter cōcederem istam copulatiuā, tu es Romæ, & tu es albus, tanquam sequentem ex suis partibus concessis. Itē arguo contra eandem regulam, & pono tibi istam, omnis homo est Romæ, qua admissa propono tu es homo, &

& tu es Romæ: hæc copulatiua est neganda, quia falsa & impertinens, deinde propono, tu es homo. ista est cõcedenda, quia vera & impertinens. Vlterius propono alteram partem, tu es Romæ, & patet quod hæc similiter est concedenda, quia sequens exposito & vno concesso, verbigratia. Omnis homo est Romæ tu es homo, ergo tu es Romæ, & ita habeo intentum, quod copulatiua est neganda, & tamen quęlibet eius pars est concedenda. Respondetur admittendo positum & negando copulatiuam. & cum proponitur, tu es homo, nego. quia repugnat. posito cum opposito bene negati, quia suum contradictorium sequitur. Nam sequitur, omnis homo est Romę, & tu non es homo, vel tu non es Romę, ergo tu non es homo, patet consequentia, quia consequens sequitur exposito & qualibet parte disiunctiuæ, ergo sequitur ex posito & tota disiunctiua, patet consequentia, & antecedens similiter patet intuenti, quare &c.

De conuertibilitate propositio. *Cap.* III.

In materia conuertibilitatis propositionum proponitur hoc sophisma, pono tibi istam, Deus est. & homo est asinus. conuertuntur, quia admissa, quia possibilis, propono Deus est, concedatur, quia necessarium per se. deinde propono, homo est asinus, vel concedis vel negas, si concedis. Contra cedat tempus obligationis, & ostendo tibi quod tu concessisti impossibile per se in tempore obligationis. ergo male respondes, vnde extra tempus obligationis semper rei veritas est fatenda, quia per hunc modũ apparet si respondens bene vel male respondebat in tp̃e obligationis. Si aũt in tempore obligationis negetur illa, homo est asinus. Contra. Deus est & homo est asinus, cõuertuntur, & hæc concedenda, Deus est, ergo hæc est cõcedenda, homo est asinus, & tu negas eam, ergo male respõdes. Item admisso isto casu propono, hæc est vera. Deus est, debet concedi, quia verum & impertinens, deinde hæc est vera, homo est asinus, hæc est concedenda quia sequens. Nam sequitur ille cõuer-

cuntur,& prima eſt vera. ergo & ſecunda,& tunc ſic. iſta eſt vera: homo eſt aſinus, quæ adequatæ ſignificat hominem eſſe aſinum. ergo hominem eſſe aſinum eſt verum, & per conſequens homo eſt aſinus. Ad primum reſpondetur admittendum caſum & cum proponitur Deus eſt, concedo. & nego iſtam, homo eſt aſinus, & tūc ad argumentum, concedo quòd homo eſt aſinus, eſt à me concedendum,& ad argumentum improbans nego conſequentiam, ſed oportet addere quòd tum non eſt obligatus, quod nego. Et ſi arguitur, homo eſt aſinus, eſt a tę concedendum, & homo eſt aſinus, eſt per ſe impoſsibile. ergo per ſe impoſsibile eſt a te concedendum nego minorem tanquam repugnantem maiori cóceſſæ. Eodem modo reſpondetur ſi primo loco proponatur iſta, homo eſt aſinus eſt a te concedendum. quòd concederetur & conſequenter diceretur. quod iſta, Deus eſt, eſt a te neganda,& negaretur quòd eſſet neceſſaria per ſe, quia repugnat conceſſo. Sequitur enim Deus eſt, eſt a te neganda. ergo non eſt neceſſaria per ſe. Ad ſecundum concedo quòd illa eſt vera, homo eſt aſinus,& nego quòd ipſa ſignificet adequatę hominem eſſe aſinum. quia repugnat maiori conceſſæ, ſequitur enim illa eſt vera. homo eſt aſinus ergo non ſignificat adequatæ hominem eſſe aſinum. Vbi autem primo loco præponeretur iſta. homo eſt aſinus eſt falſa, concederetur. quia verum & impertinens deinde Deus eſt, eſt falſa, conceditur, quia ſequens & negatur tanquam repugnans· quod ſignificet adequatæ Deum eſſe. Et ſi diceretur. Qualiter adequatæ ſignificat. Non determinatur hic aliqua talis qō. Notandum ꝙ ſi poneret̃ conuerti, Deus eſt. & homo eſt aſinus. ſic adequatæ ſignificādo vt prius: nō debet admitti caſus, quia eo admiſſo ſequit̃ inconueniens, vel cōtradictio. probat̃. nam admiſſo illo, propono, hæc eſt vera, Deus eſt, vel cōcedis, vel negas. Si negas. cōtra, iſta non eſt vera, Deus eſt, quę adequatę ſignificat Deū eſſe. ergo Deum eſſe nō eſt verum, ꝙ eſt impoſsibile. Si aūt concedit. deinde propono, hęc eſt vera. homo eſt aſinus, oportet concedere tanq̃ ſequens. tūc

argui-

arguitur sic. ista est vera, homo est asinus, quæ adequatæ significat hominem esse asinum. ergo verum est hominem esse asinum. consequens autem est impossibile. Pro aliquali ergo responsione in hac materia. pono aliquas regulas, quarum prima est ista. Quandocunque ponitur duas propositiones conuerti adequatæ significando, quarum vna est necessaria alia impossisilis non admittitur casus iste, quia tunc ex necessario sequeretur impossibile, vt Deus est. ergo homo est asinus, & demonstrato per ly, sic adequatæ significando, significata consueta. Secunda regula est ista. Quandocunque ponitur duas propositiones conuerti sic adequatæ significando quarum vna est possibilis & alia impossibilis nõ admittitur casus iste. vt si ponatur istas conuerti sic adequatæ significando tu es homo, & homo est asinus, nõ admittatur, quia tunc ex possibili sequitur impossibile. probať. & pono casum illũ, quo admisso, facio istã consequẽtiam, tu es homo, ergo homo est asinus. cõsequentia bona, antecedens est possibile, consequens impossibile. nam possibile est te esse hominem, & hæc propositio, tu es homo, sic adequatæ significat ergo ipsa est possibilis, & est antecedens. ergo antecedens est possibile. Similiter hominem esse asinum est impossibile. & ista propositio. homo est asinus. sic adequatæ significat. ergo ipsa est impossibilis. & est consequens. ergo &c. Tertia regula est ista. Quandocunque proponitur duas propositiones conuerti sic adequatæ significando, quarum vna est necessaria, altera contingens, non admittitur iste casus, vt si ponitur istas conuerti, Deus est. & antichristus est futurus, sic adequatæ significando. quia tũc ex necessario sequeretur contingens probatur. quia si non adimittaur casus iste, facio istam consequentiam. Deus est ergo antichristus est futurus. ista consequentiam est bona. quia arguitur ab uno cõuertibili ad reliquum. & antecedens est necessariũ & consequens contingẽs. sed probatur quod antecedens sit necessarium. nam Deum esse est necessariũ & antecedẽs sic adæquatæ significat. ergo antecedẽs est necessarium Similiter antichristum

esse futurum est contingens. & consequens sic adequatæ significat. ergo consequens est contingens. Quarta regula est ista. Quandocunque ponitur duas propositiones contingentes conuerti sic adequatę significando, quarum vna contradictorię alteri repugnat non admittatur casus iste. vt si ponatur istas conuerti sic adequatæ significando, tu es & tu non es, quia tunc ex vno oppositorum sequitur reliquum, quorum quodlibet foret contingens, immo sequitur quòd duo contradictoria forent simul vera aut simul falsa, quod non est possibile. Et notanter dico contradictorię, quia si repugnarent contrariæ deberet admitti casus & dici quamlibet istarum esse falsum. vt tu curris. & tu non moueris. hæ enim sic edequatæ significando non possunt esse simul veræ, sed bene simul falsæ. Voco enim contradictoriæ illa repugnare. quæ non possunt esse simul vera nec simul falsa, sic adæquatæ significando. Et contrariæ repugnare, voco illa quæ bene possunt esse simul falsa. sed non simul vera. Quinta regula est ista. Quandocunq; ponitur duas propositiones contingentes conuerti sic adæquato significando quarum nulla alteri repugnat, admittatur casus ille, & ad primam propositam respondeatur sicut ad impertinens. Ad secundam vero sicut ad pertinens. sequens verbi gratia pono tibi istam, tu es homo. & tu curris, cõuertuntur sic adæquatę significando admittatur & si pròponitur, tu es homo. concedatur tanquam verum non repugnans. & consequenter qnod illa est vera, tu curris tanquam sequẽs. Item si variatur ordo, ita quòd primo loco proponatur, tu curris. negatur. quia falsa & impertinens & consequenter neganda est illa, tu es homo. Et si dicatur, ista est falsa, tu curris. concedatur, & cõsequenter quòd ista est falsa, tu es homo. Sexta regula est ista. Quandocunque ponitur duas propositiones cõuerti, siue sint contingentes, siue non cõtingentes, non faciendo mentionem de adæquato significato, admittatur casus. & ipsis propositis quo ad concedere vel negare respondeatur intus sicut extra. sed si prima conceditur esse vera

vel

vel necessaria. & secunda similiter. Si autem falsa vel impossibilis. & secūda similiter. v.g. si ponitur ista. Deus est. & homo est asinus. Respondeatur sicut responsum est in principio. sed si pono tibi istā, tu es homo. & tu curris conuertuntur admittatur, qua admissa, propono, tu es homo concedatur, deinde. tu curris. negatur. Sed si dicitur prima est vera, concedatur ergo secunda est uera. concedo. sed tunc nego quod secūda significet adæquatę te currere tanquam repugnans vni cōcesso & opposito bene negati. sequitur.n. tu non curris. & ista tu curris est vera, ergo non significat adæquatæ te currere. Et si arguitur sic. ista consequentia est bona, tu es homo. ergo tu curris, & antecedēs est cōcedēdum a te ergo & consequens concedo. tunc ultra. cōsequēs est concedēdū a te. & tu negas ipsum. ergo male respōdes. Respondeo quod non ualet consequentia. sed oportet addere in antecedente. & tu non es obligatus. Notandū quod quotiescūque proponitur aliqua istarū consequētiarū in casu cōuertibilitatis, Deus est. ergo homo est asinus tu es homo. ergo tu curris sp negetur quælibet istarū. quia in rei ueritate quælibet istarū est impossibilis. sed ad impossibile rīdendum est intra tempus obligationis sicut extra. tamen dicatur quālibet illarū esse bonā sicut semper negatur ista. homo est asinus, & tamen aliquando conceditur istam esse ueram. vnde ista, homo est asinus est impossibilis: sed ipsam esse ueram non est impossibile. Similiter quælibet istarum consequentiarum est impossibilis. sed quamlibet illarum esse bonam, non est impossibile. quare &c.

De similibus & dissimilibus propositionibus. *Cap.* IIII. *Vide in lo. ma. f. 190. co. 3.*

DE similibus & dissimilibus propositionibus est dicendū. Sit ergo rei ueritas quod sis Parisijs. & pono tibi istā. tu es Parisijs, & tu es Romæ, sunt similia. Et intellligo per propositiones esse similes, ipsas esse similes in ueritate uel falsitate, qua admissa propono tibi istā. tu es Parisijs, hæc est concedenda. quia uera & impertinens. vt patet intuēti. Deinde propono tu es Romæ, si negas & concessisti alterū similiū ergo male respodes.

Si concedis propono tibi istam copulatiuam, tu es Parisijs & tu es Romæ. Si negas eam, & concessisti utranque partem, ergo male respondes. tenet consequentia per regulam primi capituli. Si concedis eam, cedat tempus obligationis, & arguo quod concessisti impossibile. videlicet tu es Parisiis, & tu es Romæ facta obligatione possibilis, ergo male respondisti. Respõdetur admittendo positũ & cum proponitur, tu es Parisiis, concedo & nego istam, tu es Romæ. Et, cum dicitur, tu cõcessisti vnum similium, & alterum negas ergo male respondens nego consequentiam, sicut non sequitur. tu concessisti unum conuertibilium, & alterum negas, ergo male respondes. Sed bene sequitur, tu concessisti vnum similẽ esse uerum, & alterum negas esse uerum, ergo male respondes, propterea si in principio proponitur hæc est uera, tu es Parisiis, concedatur, & consequentur quod hæc est uera, tu es Romæ, & quia primitus negassem istã, tu es Romæ. ideo nego consequẽter quod illa, tu es Romæ, sigificet adequatæ te esse Romæ. Nam sequitur tu non es Romæ, & ista, tu es Romæ, est uera, ergo non significat adequatæ te esse Romæ. Ideo pro euidentia huius materiæ, pono aliquas regulas. Prima est ista. Quandocũque ponuntur duæ propositiones esse similes non faciendo mentionẽ de adequato significato respondeatur ad easdẽ concedẽdo negando, vel dubitando infra tẽpus obligationis sicut extra, vt si ponitur istas esse similes, Deus est, homo est asinus, tu sedes, & tu curris, semper concedatur prima & negatur secunda. Secunda regula est ista. Quandocũque ponũtur duæ propositiones esse similes non faciẽdo mẽtionẽ de adequato significato, ad primã propositionem esse uerã vel falsam. Respõdeatur intra tempus sicut extra & ad secundam consequẽter. v.g. pono tibi illã, tu es homo & antichristus est. sunt similes, si proponitĩ primo hæc est uera, tu es homo concedatur, & consequenter quod ista est uera, antichristus est. Si autem primo proponitur. hęc est falsa, antichristus est concedatur & consequenter quod ista est falsa, tu es homo. Tertia regula

 est

est ista. Quandocunque ponuntur duæ propositiones esse similes sic adequatæ significando. quarum una alteri contradictoriæ repugnat, non admittendus est casus ille, vt si ponantur tales esse similes. Deus est, & hō est asinus, sic adequatæ significando, rex sedet, & nullus rex sedet, probatur, quia si non admittatur, ergo casus, & quæro, vtrum illa sit vera vel falsa. Deus est. Et si dicatur quod illa sit falsa. & ipsa adequatæ significat Deū esse. ergo Deū esse est falsum. Si dicatur quod ipsa sit uera. ergo hæc est uera, homo est asinus, & ipsa adequatę significat hominē esse asinum, ergo hominē eē asinū est uerum consequens est inconueniens, & ita arguitur de contradictorijs probando duo contradictoria eē simul uera vel falsa. Quarta regula est ista. Quandocunque ponuntur duæ propositiones esse similes sic adequatæ significando, quarū vna uel qualibet sequitur ad contradictorium alterius, illæ sunt similes in ueritate, & vbicunque & quandocunque proponuntur sunt concedendę, vt posito quod ponantur tales esse, si es sic adequatę significando tibi concluditur, & tu nescis tibi concludi, tu non curris, & tu moueris, probatur. Nā admisso isto casu, quæro utrū istæ sint similes ueræ, vel similes falsæ. Si ueræ, habeo intentū, si falsæ, ergo oppositū secundæ est, verū, uidelicet tu scis tibi concludi. tūc sic, tu scis tibi concludi ergo tibi concluditur. illa consequentia est bona & antecedens est uerum, ergo & consequentia est uerū, ergo non est falsum. cuius oppositū concessisti. Et ita de alijs duabus dicatur. Quinta regula est ista Quandocunque ponuntur duæ propositiones esse similes sic adequatæ significando: ex quarum vna sequitur oppositū alterius, illæ sunt similes in falsitate. & quæcunque sit proposita semper est neganda; vt posito quod istæ essent, similes, sic adequatæ significando, tibi non concluditur, & tu scis tibi concludi. tu es albus, & tu non es coloratus quo admisso, propono, istæ sunt falsæ si concedis habeo intentū. si dicitur quod sint ueræ, arguo sic. tu es albus, ergo tu es colora tus ista cōsequentia est bona, antecedēs est uerū per te.

Contradictorie repugnat qui non possunt esse simul falsa.

ergo & consequens, & ita duo contradictoria sunt simul uera quod non admittit imaginatione. Sexta regula est ista. Quandocunque ponuntur duæ propositiones esse similes, sic adæquatæ significando, quarum quælibet est alteri impertinens, tunc possunt esse similes in ueritate & falsitate, concedendæ & negandæ. v.g. pono quod istæ sint similes sic adæquatæ significando: tu es albus, & tu curris. Si primo proponitur: tu es albus, concedatur ista & dicatur quod est uera & consequenter concedatur ista, tu curris & dicatur ipsam esse, ueram. Si autem proponitur primo loco, tu curris negatur illa, & concedatur ipsam esse falsam, & consequenter eodem modo respondetur ad illam, tu es homo, quare &c. Propositiones dicuntur esse dissimiles quando vna est vera reliqua falsa. Pro cuius materię declaratione sit hæc prima regula. Quandocunque ponitur duas propositiones esse dissimiles non faciendo mentionem de adæquato significato, ad quamlibet proposiuam concedendo, vel negando, respondeatur intra tempus sicut extra. v.g. pono quod istæ sint dissimiles, tu es homo & tu es albus isto posito concedatur quælibet illarum. Secunda regula: Quandocunque ponitur duas propositiones esse dissimiles, non faciendo mentionem de adæquato significato, ad primo propositam esse ueram vel falsam, respondeatur intra tempus sicut extra. & ad aliã dissimiliter. v.g. pono quod istæ sint dissimiles tu es hõ & tu ès animal quo admisso, propono, hæc est uera, tu es homo, concedatur, & consequenter quod ista est falsa tu es animal. Tertia regula. Quandocunq; ponitur duas propositiones esse dissimiles sic adæquate significando, quarũ qualibet cũ altera cõuertitur, nõ admittendus est casus, vt prima causa est, & Deus est, vel hõ currit, & risibile currit. Nã si conceditur illã esse ueiã, prima causa est, oportet cõcedere istã esse falsam Deus est, & sic ad uno cõuertibili ad reliquum non ualet argm̃. Quarta regula est ista. Quandocũque ponuntur duæ propositiones esse dissimiles sic adęquatæ significando, quarum vna est necessaria altera: impossibilis, vel cõtingés, tunc

Vide in lo. ma. fo. 191. col. 1.

necessaria semper est concedenda, & altera neganda. vt Deus est, homo est asinus. Deus est, & tu es. Quinta regula. Si ponuntur duæ propositiones contingentes esse disimiles sic adæquatæ significando, quarum vna antecedit ad reliquam. & non contra. antecedens ubicunq; proponitur semper est negandum, consequens concedendum, vt tu curris & tu moueris. Si enim concederetur antecedens oporteret concedere consequens & consequenter dicere quamlibet illarum esse uerã, quod est contra casum. Sexta regula, si ponuntur duæ propositiones esse disimiles sic adequatæ significando, quarum quælibet est alteri impertinens ad primo propositam respondeatur intra extra, & ad aliam disimiliter, tu posito, quod istæ sint dissimiles sic adequatæ significando. tu curris. & tu es Parisijs quæcunque illarum proponatur primo debet negari, & alia concedi & ita dicatur si ambæ extra tempus essent ueræ. vt homo currit, & tu uides.

De positionibus terminorum. Cap. V.

Regvlas alias oppositæ speciei, quæ depositio nuncupatur sequitur asignare. quarum prima est ista. Omne depositum & admissum intra tempus obligationis propositum semper est negandum, vt si deponatur ista, aliquis homo est Romæ, qua admissa in præposito semper est neganda. Ex ista regula sequitur: quod nunquam est admittẽdum necessarium per se in depositione. Sed bene quodlibet impossibile vel contingens, vnde negare impossibile vel contingens non est inconueniens. sed inconueniens foret negare necessarium per se. Secunda regula est ista. Omnes per se antecedens ad depositum, aut cum concesso, vel cum concessis, opposito bene negati. vel oppositis bene negatorum, semper est negandum, verbi gratia deposito & admissa ista homo currit. si proponeretur ille homo currit neganda foret, quia antecedit ad depositum. Nam bene sequitur, iste homo currit. Item si deponatur & ad mittatur

Pro hoc vide in lo. ma. a. f. 191. usq; ad fol. 192.

tur

tur ista. aliquis homo non currit & proponitur, tu non curris concedatur, quia uera & impertinens sed proposita in secundo loco, tu es homo, neganda est, quia cum vno concesso antecedit ad depositū. Nā sequitur, tu nō curris, & tu es aliquis homo, ergo aliquis homo non currit. Tertia regula est ista. Oē repugnans deposito. & oē sequens ex illo repugnante per se, aut cū concesso, vel cū concessis opposito bene negati, vel oppositis bene negatorum, est concedendum. v.g. depono tibi istā, aliquod animal non currit, quia deposita & admissa, propono eius contradictorium, scilicet, omne animal currit, hoc est concedendum. & hoc similiter omne animal mouetur, quia sequitur ex contradictorio definit. Deinde si proponitur, tu es animal concedatur, quia uerū & impertinens, & vlterius illa, tu curris, quia sequitur ex contradictorio depositi cum concesso, sequitur enim omne animal currit, tu es animal, ergo tu curris. Quarta regula est ista. Omne repugnans contradictorio deposito per se, aut cum concesso, vel cum concessi, cum opposito bene negati, uel cum oppositis bene negatorum est negādum, vt in casu priori. Si proponeretur ista, aliquod animal non mouetur, aut ista, tu non curris, negatur prima quia repugnat contradictorio depositi per se. secunda uero repugnat eidē cum uno concesso. Vltima regula est ista. Ad omne sequens ad depositum & ad omne impertinens respondendū est secundū sui qualitatē, uerbi gratia depono tibi istam, tu es albus qua admissa, propono, tu es coloratus, concedatur, quia uera & sequens ad depositū. vnde non est inconueniens negante antecedens, & concedere cōsequens. Itē si proponatur ista tu es calidus, concedenda est, quia uera & impertinens, tam deposito, quam contradictorio depositi, unde proprie impertinens in hac specie obligationis dicitur illud quod non sequitur, nec antecedit ad depositum. nec eidem repugnat. nec est sequens ad oppositum depositi nec eidem repugnat per se, uel cum alio, vel cum aliquibus, vt dictum est. Ideo si deponitur & admittitur illa, sor. currit, & proponatur

Plat.

Plat.currit.respondeatur intus sicut extra. quia est propositio impertinens cum non se habeat aliquod dictorum modorum. Sophismata aliqua sunt ponenda, vt de positionis regulæ magis pateant. Depono ergo tibi primam istam, tu es homo vel tu es Romæ, qua deposita & admissa propono tu es homo, si negas, tu negas uerũ & impertinens. ergo male, si concedis & illud antecedens ad depositum. ergo antecedens ad depositum est concedendum. Respondetur admittendo depositum. & cum proponitur, tu es homo. nego, quia antecedit ad depositum, tanquam a parte disiunctiue ad totam disiunctiuam Secundo depono tibi istam, aliquæ propositiones non sunt ueræ, qua admissa propono. istæ sunt propositiones, tu curris, tu non curris, concedendũ est quia uerum & impertinens. Deinde propono duo cõtradictoria sunt uera, si negatur contra. omnes propositiones sunt ueræ, sed istæ sunt propositiones. ergo istæ sunt ueræ, & istæ mutuo contradicunt. ergo duo contradictoria sunt uera. Respondetur negando quod ista sint contradictoria, quia antecedit ad depositum. Nam sequitur illa sunt contradictoria ergo aliquæ propositiones non sunt ueræ. Tertio depono istam. antichristus non est albus, uel antichristus est coloratus. Si non admittis contra. illa est vna disiunctiua contingens, qnia quælibet pars est contingens, & nulla alteri repugnat. ergo est admittenda, patet consequentia per primam regulam. quia admissa, propono tibi antichristus est coloratus. si concedis, tu concedis, antecedens ad depositum, ergo male respondes. Nam sequitur, antichristus est coloratus. ergo antichristus non est albus. vel antichristus est coloratus. patet consequentia a parte disiunctiua ad totã disiunctiuam. Si uero negas. tu negas sequens ex contradictoriam depositi. ergo male respondes. antecedẽs probatur. Nam sequitur, antichristus est albus. & antichristus non est coloratus. ergo antichristus est albus patet consequentia a tota copulatiua ad alteram eius partem, & ultra antichristus est albus. ergo antichristus est coloratus. patet consequentia ab infe-

Primum sophis.

Secundum sophis.

Tertium sophis.

inferiori ad suum superius sine impedimento. ergo à primo ad vltimum antichristus est albus, & antichristus non est coloratus. ergo antichristus est coloratus. Respondetur non admittendo positum, quia est vna disiũctiua necessaria, eo quod suum contradictorium est impossibile, videlicet antichristus est albus, & antichristus non est coloratus. Et tunc ad argumentum. quælibet eius pars est contingens, & nulla alteri repugnat. ergo illa disiunctiua est contingens. nego consequentiã, sed oportet addere in antecedente, quod nec contradictoria illarum partium inuicem repugnant. & hoc est falsum, quia iste repugnant inuicem, antichristus est albus. & antichristus non est coloratus quæ sunt contradictoria partium disiunctiuæ Quarto depono tibi istã, tu es, & omne tibi depositum est à te negandum, quo admisso & negato, propono omne tibi depositum est à te negandum. Si conceditur propono tibi illam tu es. & patet quod est neganda, ex quo copulatiua est negãda, & altera pars est concedenda. Deinde propono, nullum tibi depositum est à te negãdum, si concedis tu cõcedis oppositum regulæ, & vnius cõcessi, ergo male antecedens probatur. nam sequitur tu non es. ergo nullũ tibi depositum est à te negandum. patet consequentia, quia contradictorium consequens repugnat antecedenti, ex quo asserit te esse. Respondetur negando, quod omne tibi depositum sit a te negandum quia antecedit ad depositum. sequitur enim omne tibi depositum est à te negandum. ergo tu es, & omne tibi depositum est à te negandum. patet consequentia à parte copulatiuæ ad totam copulatiuam, cuius antecedens antecedit ad alteram partem. & si dicitur tu negas regulam dicatur quod illa non est regula, sed ista. Omne depositum admissum est negandũ. Vel aliter dicitur. quod quælibet regula est contingens, quia ad placitum factæ sunt illæ regulę. ergo quælibet talis est deponenda & admittenda in depositione, vel negãda, qua negata. dicitur quod illa non est regula non tanquam uerum, sed tanquã repugnans, sequitur enim non omne tibi depositum est à

te

te negandum. ergo illa non est regula. Omne tibi depositum est a te negandum. quare &c.

Explicit Tractatus Quintus obligatoriæ artis.

Incipit Sextus qui insolubilium nuncupatur.

De insolubilibus. *Cap.* I.

INSOLVBILE est propositio se esse falsam assertiue significans. vt hoc est falsum seipsa demonstrata. In insolubilibus tamen est differẽtia quo ad significare seipsum esse falsum quoniam aliquod insolubile significat immediate seipsum esse falsum. vt hoc est falsum seipsa demonstrata. Aliqpod autem mediate, quia exigitur medium ad inferẽdum se esse falsum. vt omnis propositio est falsa, quia non sequitur immediate. ergo ista propositio est falsa demonstrando illam vniuersalem, sed bene sequitur cum tali medio, & illa est propositio. Similiter dicendo, hoc non est verum. ista nõ asserit immediate se esse falsam, quia nõ sequitur: hoc non est verum. ergo hoc est falsum demonstrando antecedens, quia ex negatiua non sequitur affirmatiua. tamen bene sequitur cum tali medio. & hæc est propositio. Pro declaratione prædictæ diffinitionis pono duas diuisiones. quarum prima est ista: Insolubilium aliquod oritur ex actu nostro. Aliquod vero ex proprietate vocis. Insolubilia ortum habentia ex actu nostro sunt ista, sort. dicit falsum, ego non dico verum. Iste homo intelligit falsum. Tu non intelligis verum. Insolubilia vero ortum habentia ex proprietate vocis sunt ista. Omnis propositio est falsa. Nulla propositio est vera. hoc est falsum hoc non est verum. Secunda diuisio est illa. Insolubilium aliquod est insolubile simpliciter. aliquod vero secundum quid. Insolubile simpliciter est illud cui annectitur casus, quo admisso sequitur contradictio v.g. pono quod ista propositio: nulla propositio est vera, quæ sit, a, significet præcisæ sicut termini prætendunt, videlicet

Quid sit insolubile pro hoc ca. vide pa. in lo.m. in c. vlt secundæ partis. 15. prin. 1. dub. 41. prin. 2. du.

Diuisio insolu.

licet quod nulla propositio sit vera, & sit omnis propositio. Isto posito quæro, vtrum,a,sit verum vel falsum. Si verum ergo significat præcisæ sicut est, sed,a, significat præcisæ; quod nulla propositio est vera. ergo nulla propositio est vera. ergo, a, non est verum, & prius dixisti quon erat verum ergo cõtradictio. Si dicitur quod a,est falsum. ergo,a, significat aliter quam est, sed,a,significat præcisæ quod nulla propositio est vera. ergo non est ita, quod nulla propositio est vera. ergo aliqua propositio est vera. &,a, est omnis propositio. ergo,a,est verum. Et prius dixisti quòd erat falsum. ergo contradictio. Insolubile secundum qui est illud cui annectitur casus,quo admisso non sequitur contradictio, vt ponendo quod ista propositio. nulla propositio est vera, sit,a,& sit omnis propositio. & significet sicut termini prætendunt, non ponendo ly præcisæ isto posito dicitur quòd, a,est falsum quia significat se esse falsum. Et si arguatur sic,a, est falsum. ergo,a,significat aliter quam est, sed,a, significat quod nulla propositio est vera, ergo nõ est ita quod nulla propositio est vera. Nego consequentiam quia debuit addi in antecedẽte dictio exclusiua, vel exceptiuã videlicet,a, significat præcisæ quòd nulla propositio est vera vel,a,non significat nisi quod nulla propositio est vera,& hoc negatur tanquã repugnans, quia si poneret cũ casu non admitterem illũ casum. His præmissis diuisionibus pono aliquas regulas, quarum prima est ista. Omne insolubile singulare sine pronomine demonstratiuo oriens ex actu nostro ad hoc quod sit insolubile simpliciter exigit tres conditiones. Prima ꝙ vna talis sit oĩs talis. Scđa quòd dicat, vel intelligat talẽ propositionem,& nullam aliam. Tertia quod illa significet pręcisæ sicut termini prætendũt. v.g. sor. dicit falsum sit insolubile simpliciter isto modo ponẽdo ꝙ vnus sor. sit oĩs sor, qui dicat istam propositionem & nullam aliam. Sor. dicit falsum, quæ significet sic præcisæ quod sor. dicit falsum, probatur hoc, nam admisso casu. Sit insolubile,a, Et quæro vtrum, a,sit verum vel falsum, si dicitur quod verum, ergo significat præcisę sicut est, sed,a, significat

ficat præcisæ quòd sort, dicit falsum. ergo ita est quod sor.dicit falsum sed sort.non dicit nisi,a, ergo,a,est falsum quod est oppositum concessi. Si dr̃ ꝙ a, sit falsum, ergo significat aliter quam æst, sed a, significat præcisæ ꝙ sor.dicit fallum, ergo non ita est quod sor.dicit falsum, & sor.dicit solum a, ergo a, non est falsum. ergo contradictio. Prima particula ponitur, quia si non poneretur, staret quod essent duo sor. quorum vnus diceretur,a,& alter quod homo est asinus, & tunc,a,esset verum. Secũda particula ponitur, quia aliter staret quod idem sort. diceretur,a,& istam, homo est asinus, & tunc a,esset verum. Sed tertia ponitur, quia si non poneretur: staret ꝙ a, significaretur solũmodo quod homo est asinus, & sic, a,esset falsum, aut quod significaret solũmodo quod homo est animal, & sic,a,esset verum, & nullo istorũ modorum esset insolubile. Scđa regula est ista. Omne insolubile. singulare sine pronomine demonstratiuo oriens ex actu nostro ad hoc ꝙ fiat insolubile secundum quid exigit easdem conditiones, præter dictionem exclusiuã vt posito quod vnus sor. sit oĩs sort. & dicam istam propositionem, quæ sit, a, sor. dicit falsum & nullã aliam, & significet sicut termini prætendũt non ponendo præcisę isto posito cõceditur,a,& dicitur quod est falsum, quia significat copulatiuę, sicut & quodlibet insolubile. videlicet quod sor. dicit falsum, & quod,a,est verum, non ergo dicitur,a, fallum ratione primi significati, sed ratione secundi. Et si arguitur sic,a,est falsum. ergo significat aliter quam est concedo consequentiã, & nego istã,a, significat aliter q̃ est, sed,a, significat ꝙ sort. dicit falsum ergo non est ita quòd sor. dicit falsum quia debuit addi in ante dictio exclusiua vel excæptiua. Tertia regula est ista. Omne insolubile non singulare, seu singulare cũ pronomine demõstratiuo, oriens ex actu nostro, ad hoc quod sit insolubile simpliciter: requiruntur duæ cõditiones solũmodo v.g. ad hoc quòd ista propositio, ego dico falsum, fiat insolubile simpliciter, non oportet ponere primam particulam, videlicet quod vnus ego sit omnis ego. sed quod ego dicam illam & nullam aliam, sic

signifi-

ſignificando præciſæ & ſi debet fieri inſolubile ſecundum quid. requiruntur & ſufficiunt eædem cõditiones dempta dictione excluſiua. Exemplum de inſolubili nõ ſingulari vt falſum dicitur. Hic non oportet ponere ſecundam particulam. videlicet quod aliquis dicat illam & nullam aliam, ſed ſufficit ponere quod iſta ſit omnis propoſitio, quæ ſignificet præciſæ ſicut termini prætendunt. & tunc eſt inſolubile ſimpliciter, fiet autem inſolubile ſecundum quid, remouendo dictionem excluſiuam. Quarta regula eſt iſta. Omne inſolubile oriens ex proprietate vocis exigit duas conditiones ſolummodo, vel tantum vnã, volo dicere quòd inſolubile oriens ex proprietate vocis exigit duas conditiones ſolummodo, & aliquod tantum vnam. Exemplum primi aliqua propoſitio eſt falſa. ad hæc quod fiat inſolubile ſimpliciter, oportet ponere quod illa ſit omnis propoſitio, & quòd ſic ſignificet præciſæ, & remota dictoine excluſiua fiet inſolubile ſecundum quid. Exemplum ſecundi. hoc eſt falſum ſeipſo demonſtrato. ponendo ſolummodo, quod ſic ſignificet præciſæ, fit inſolubile ſimpliciter, & ſecundum quid remouendo dictionem excluſiuam. Eodem modo dicitur de iſta hoc non eſt verum. ſeipſo demonſtrato. Quinta regula eſt iſta. Omne inſolubile quod non eſt inſolubile ſine caſu dimiſſa aliqua conditione requiſita eſt, penitus dubitabile. v.g. poſitis omnibus particulis præter primam huic ſort. dicit falſum, quæ vt, a, dubitatur, a, & etiam an ſit verum, vel, a, ſit falſum nam ſtat cum caſu quod ſit verum, dato quod vnus ſor. diceret illam, ſ. a, & alius quod Deus eſt. Stat etiam quod ſit falſum dato quod vnus ſort. dicat, a, & quilibet alius ſort. quod Deus eſt. Eodem modo ſi dimitteretur ſecunda vel tertia particula. qua ſtaret, a, eſſe verum, &, a, eſſe falſum, vt exemplificatum eſt ſupra. Et notanter dixi omne inſolubile quod non eſt inſolubile ſine caſu, quia aliquod eſt inſolubile cũ caſu, & aliquod ſine caſu. Exemplum primi. omnis propoſitio eſt falſa. nulla propoſitio eſt vera, quarum quamlibet dico eſſe falſam, & inſolubile nullo caſu poſito. Exemplum

ſecun-

secundi sor. dicit falsum, tu intelligis falsum nulla istarũ nuncupanda est insolubilis sine casu. Ideo in casu insolubilium deficiente aliqua particula necessaria, dubitatur vtrum sit vera, vel vtrum sit falsa, quia cum casu staret quod esset vera, & cum eodem casu staret quod esset falsa, vt patet intuenti. Ex prædictis regulis sequũtur duæ conclusiones, quarum prima est ista. Nunquam admittens, est casus a quo trahit originem insolubile simpliciter, vt si poneretur quod illa, omnis propositio est falsa, esset omnis propositio sic præcisæ significans. non est admittendus casus, quia sequitur contradictio. probatur. nam sit insolubile, a, & quero si, a, sit verum, si dicitur ꝙ sic, ergo significat præcisæ sicut est, sed, a, significat præcisæ quod omnis propositio est falsa. ergo ita est quod omnis propositio est falsa, sed, a, est propositio, ergo, a, est falsum. Si autem conceditur quod a, est falsum, ergo, a, significat aliter quam est. Sed, a, significat præcisæ, ꝙ omnis propositio est falsa, ergo non est ita quod omnis propositio est falsa, & aliqua propositio est, ergo aliqua propositio est vera, sed, a, est omnis propositio, ergo, a, est verum, quod est contradictio. Secunda cõclusio. Omnis casus ex quo originatur insolubile secũdum quid, est admittendus, & conceditur insolubile propositum, dicendo ipsum esse falsum, vt ponendo quod illa propositio. hoc est falsum, se ipso demonstrato significet sicut termini prætendunt. quæ sit, a, tunc admittatur casus, & cõcedatur, a, & dicitur quod, a, est falsum. Et si arguitur, a, est falsum. ergo significat aliter quam est, sed, a. non significat nisi quod est falsum, ergo non est ita quod hoc est falsum nego minorem, & si dicitur. Quid ergo aliud significat. Dicitur quod significat, a, esse verum, ratione cuius a, est falsum. vnde dictum est quod quodlibet insolubile secundum quid, significat copulatiuæ scilicet sicut termini prætendunt, & quod ipsum est verum.

De obiectionibus contra insolubilia. *Cap.* II.

CONTRA prædicta obijciam & soluam vt insolubiliũ difficultates melius menti innotescant. Pono ergo *Primum sophis.*

primo quod vnus sort. sit omnis sort. & dicat istam & nullam aliam quæ sit a, sort. dicit falsum, quæ significat sicut termini prætendunt, non ponendo præcisæ quia casus non admitteretur isto posito, quæro de, a, vtrum sit verum vel falsum. & responsum est quod est falsum. quia significat significatum falsum. videlicet quod sor. dicit falsum, & quod, a, est verum, cujus significationis secunda pars est falsa, sed probatur quod ipsum, a, sit verum. & probo sic, omne dicens, a, dicit falsum, sort. dicit, a, ergo sor. dicit falsum, ista consequentia est bona, quia est syllogismus in tertio primæ figuræ. & antecedens verum. ergo consequens est verum sed consequēs est, a, ergo, a, est verum. Secundo arguitur sic, falsum dicitur, a, sor. ergo sor. dicit falsum. tenet cōsequentia a passiua ad suam actiuam & antecedens est verum. ergo & consequens est verū sed consequens est, a, ergo, a, est verum, ꝙ antecedens sit verum. probat nam hoc dr̄, a, sor. demonstrādo, a, & hoc est falsum. ergo falsum dicitur, a. sort. patet consequentia a resoluentibus ad resolutum. Tertio arguitur sic: contradictorium, a, est falsum. ergo a, est verū, tenet consequentia antecedens probat Nam hoc est falsum sor. non dicit falsum & hoc est contradictorium a, ergo cōtradictorium, a, est falsum. tenet cōsequentia cū minori, & maiorem probo nam sor. dicit falsum & hęc sor. non dicit falsum significat pręcise quod sort. non dicit falsum. ergo ipsa est falsa. patet cōsequentia a simili. Nam sequitur. tu curris, & hæc tu non curris, significat præcisæ, quod tu non curris. ergo ipsa est falsa. Ad primum respondetur cum proponitur, a, concedo, & dicitur quod est falsum, & tunc ad rationem, concedo consequentiam & consequens & nego quod consequens sit, a, sed est vnum simile, a. Et si ponitur quod consequens sit, a, vel conuertibile cum, a, dico tūc, quod consequentia non valet, nec est syllogismus in tertio primæ figuræ, quia syllogismi in tertio primæ figuræ conclusio debet solummodo categoricæ significare. sed ista conclusio significat hypotheticæ. quia est propositio insolubilis. Ad secundum cum dicitur. falsum, dicitur.

Secundum. *Tertium.* *Respōsio ad primum.*

citur,a,sort. ergo sort. dicit falsum concedo consequentiam & consequens, dicendo quod est verum, sed non est,a, nec se cum conuertibile, si tamen hoc ponatur in casu, concedo iterum consequentia, sed dico quod non valet. & tunc ad rationem passiuã ad suam actiuam valet argumentum, dicitur quod verum est, sed ista non est sua actiua. quia passiua significat solummodo cathegoricę, & actiua hypotheticę. Et si quęratur. quę est sua actiua. dico quod ista, sort. dicit falsum. prolata a te vel a me, quæ non est conuertibilis cum,a, sed solum similis,a. Ad tertium dicitur quod contradictorium,a, est verum, sed non est istud, sor. non dicit falsum, sed illud nõ sor. dicit falsum quod est verum, quia significat disiunctiuæ. quod sor. non dicit falsum, vel quod a, non est verum cuius significati secunda pars est vera, & cõsequenter totum significatum disiunctum, quare & propositio dicta est vera. cuius illud est significatum. Et si dicitur, quod in singularibus non refert prępon ere negationem vel postponere, dicitur quod in materia insolubilium nullum refert. & in materia quarumcunque hypotheticæ significantium. Eadem est retinenda sententia in insolubilibus singularibus habẽtibus originem ex proprietate vocis, vt hoc est falsum, hoc non est verum, dicendo primum contradictorium non est illud, hoc non est falsum: sed illud non hoc est falsum. Nam primum insolubile significat, quod hoc est falsum, & hoc est verum, demonstrando idem insolubile, ideo contradictorium significat disiunctiue quod hoc non est falsum, vel hoc non est verum. Similiter contradictorium secundi insolubilis non est illud, hoc est verum, sed illud non hoc nõ est verum, ita quod semper præponatur negatiuo sicut contradictorium istius, tantum tu non es homo, non est illud, tantum tu es homo. sed illud, non tantum tu non es homo.

Ad secundum.

Ad tertiũ.

De insolubili particulari vel indefinito. Cap. III.

DICTO de insolubili singulari, nunc de particulari vel indefinito dicendum restat. Pono ergo quod hæc

ſit omnis propoſitio particularis, aliqua propoſitio particularis eſt falſa, quæ ſit a, quæ ſignificet ſicut termini prætendunt, non ponendo præciſæ, quia non admitteretur caſus. illo poſito, a, eſt falſum vt patet ex dictis. Sed contra hoc arguitur ſic. Omnis propoſitio particularis eſt falſa: ergo aliqua propoſitio particularis eſt falſa. illa conſequentia eſt bona ab vniuerſali ad ſuam ſubalternam, & antecedēs eſt verum. ergo & cōſequens. ſed conſequens eſt, a, ergo a, eſt verum, quod antecedēs ſit verum. probatur. Nam propoſitio particularis eſt falſa. & nulla eſt propoſitio particularis quin illa ſit falſa ergo omnis propoſitio particularis eſt falſa. tenet conſequentia ab exponentibus ad expoſitum, & antecedens eſt verum, ergo & conſequens. Secundo arguitur ſic. Propoſitio particularis eſt falſa, ergo aliqua propoſitio particularis eſt falſa. tenet cōſequentia ab indefinita ad ſuam particularem & antecedens eſt verum. ergo & cōſequens. Et conſequens eſt, a, ergo, a, eſt verum. quod antecedens ſit verum patet, quia ſuum cōtradictorium eſt falſum, videlicet nulla propoſitio particularis eſt falſa. quia iam cōceſſum eſt ꝙ, a, propoſitio particularis eſt falſa. Tertio arguitur ſic. Hoc eſt falſum demōſtrando, a, & hoc eſt aliqua propoſitio particularis: ergo aliqua propoſitio particularis eſt falſa, conſequentia tenet a reſoluentibus ad reſolutum. & antecedens eſt verum. ergo & conſequens quod eſt, a. Ad primam reſpondetur concedendo iſtam cōſequentiam. omnis propoſitio particularis eſt falſa: ergo aliqua propoſitio particularis eſt falſa, quia ante caſum conceſsiſſem eam. tamen dico ꝙ non valet. nec arguitur ab vniuerſalis ad ſuam ſubalternam, vel ſuam particularem quia vniuerſalis ſolummodo cathegoricæ ſignificat, & particularis iſta ſignificat hypotheticæ, videlicet ꝙ aliqua propoſitio particularis, eſt falſa, & quod, a, eſt verū. Et ſi diceretur quæ eſt eius particularis, dicitur quod non habet aliquam ex quo poſitum eſt ꝙ illa ſit omnis particularis, veruntamen iſta eadem foret eius particularis, dato quod non eſſet inſolubilis. Ad ſecundam rationem reſpondeo ſimiliter

con-

concedendo consequentiam & negando ipsam esse bonam,& tunc ad argumentumdico quod ista non est particularis istius indefinitæ, quia particularis est insolubilis hypotheticæ significans, indefinita vero n on est huiusmodi eiusdem tamen foret perticularis, si neutra harum foret insolubilis. Ad tertiam rationem conceditur consequentia & negatur ipsam ualere, nec arguitur a resoluentibus, ad resolutum, quia particularis uel indefinita insolubilis,non est resolubilis, quia significat hypotheticæ. sed probanda est isto modo, suum principalesignificatum est. Verum. ergo ipsa est vera. & patet quod antecedens est falsum. Et si arguitur sic. Ista propositio particularis est falsa. ergo aliqua propositio particularis est falsa tenet cōsequentia ab inferiori ad suum superius affirmatiuę & sine aliquo signo impediente. Dicitur quod consequentia non valet ab inferiori ad suum superius, nisi propositio inferioris & propositio superioris vniformiter significent,uidelicet cathegoricæ: qualiter non est in proposito. vnde si hæc propositio, homo est animal significaret principaliter quod homo est animal,& quod homo est asinus, tunc non ualeret aliqua istarum consequentiarum. hoc est animal, & hoc est homo ergo homo est animal. Iste homo est animal ergo homo est animal. & hoc ideo quia consequens significaret copulatiuæ & antecedentis nulla pars sic significaret. & si allegaretur aliqua dictarum regularum, respondetur vt dictum est. Et dicitur ēt vt in alio capitulo quod contradictorium istius. aliqua propositio particularis est falsa. non est illud, nulla propositio particularis est falsa. sed illud non aliqua propositio particularis est falsa. Et si dicitur quod illæ æquiualent propter negationē propositam. Dicitur quod illa regula habet ueritatē in solis cathegoricis: cathegoricæ solum modo significantibus,qualiter non est in proposito. Idē est iudicium de istis aliqua propositio particularis non est vera. Aliqua propositio particularis significat aliter quam est ac etiam ita de infinitis: vt propositio indefinita est falsa,propositio indefinita est non vera.

De insolubili uniuersali Cap. IIII.

Nvnc de insolubili vniuersali est dicendum, ponendo quod hæc omnis propositio vniuersalis est falsa, sit omnis propositio vniuersalis, quæ significet sicut termini prætendunt, quæ sit, a, non ponendo præcisæ, quia casus nō admitteretur. isto proposito dicitur quod a, est falsum quia falsificat seipsum. Cōtra hoc arguitur. Aliqua propositio vniuersalis est falsa, & nulla est propositio vniuersalis quin illa sit falsa. ergo omnis propositio vniuersalis est falsa. tenet consequentia ab exponentibus ad expositum & antecedens est verum ergo & consequens. Scđo arguitur tm̄ falsum est propsitio vniuersalis ergo omnis propositio vniuersalis est falsa. tenet cōsequentia ab exclusiua ad suam vniuersalē de terminis transpositis, & antecedens est verum ergo & consequens, quod est, a, quod antecedens sit verū. probatur. Nam falsum est propositio vlis, & nullum non falsum est propositio vniuersalis, ergo tantū falsum est propositio vniuersalis. tenet consequentia ab exponentibus ad expositū antecedens est uerum. ergo & consequens. Tertio arguitur. hoc est falsum demonstrato, a, & hoc est omnis propositio vniuersalis. ergo omnis propositio vniuersalis est falsa. ista consequentia est bona. & antecedens est verum ergo & consequens, quod consequentia sit bona patet a simili. hoc currit, & hæc est oīs hō. ergo omnis homo currit. Confirmaī destruendo primum casum & ponēdo quod illæ sint omnes propositiones vniuersales. Omnis propositio vniuersalis est falsa. & oīs homo est asinus, sic significando. isto posito arguitur sic. Ista propositio vniuersalis est falsa, demonstrando primā, & ista propositio vniuersalis est falsa. demonstrādo secundam. & istæ sunt oēs propositio vniuersalis est falsa. tenet consequentia a singularibus sufficienter enumeratis ad suam vniuersalem. & antecedens est uerū. ergo & consequens. Ad hęc respondetur. & primo ad primum concedo insolubile. & nego ipsum esse uerum.

& tunc ad rōnem, concedo consequentiā & nego ipsam esse bonā & tunc ad argumentum, tibi arguitur ab exponentibus ad expositum, nego, quia a, non est propositio exponibilis, nisi significaret cathegoricæ solum, vnde si ista, omnis homo est animal significaret principaliter, quod omnis homo est animal, & quod tu es asinus. tūc patet quod ista consequentia non valeret, homo est animal, & nihil est homo, quin istud sit animal ergo omnis homo est animal, quia antecedens est verum, & consequens falsum. Et tunc si allegaretur regula, oportet dicere quod cōsequens non est exponibile propter causam dictam, sed probaretur vel improbaretur per suum significatum copulatū sicut & propositio insolubilis quæcunque. Ad secunda concedo consequentiam, sed nego ipsam esse bonam nec arguitur ab exclusiua ad suam vniuersalem, ex quo exclusiua cathegorice significat & vniuersalis hypotheticæ. Et si dicitur quæ est exclusiua eius? dicitur quod nullam habet, vnde si hæc omnis homo est animal, significaret hypothetice verum & falsum, & hoc tantum animal est homo, modo consueto, dicerem tunc vniuersalem illam non esse vniuersalem istius exclusiuæ, nec econuerso ita in proposito est dicendum. Ad tertium argumentum, dico similiter quod non ualet consequentiā, & cum dicitur, quod à simili bene ualet dico quod non est similitudo, quia consequens vnius consequentiæ significat cathegorice solū, & aliud hypothetica, vnde si hæc, omnis homo currit, significaret quod oīs homo currit, & quod Deus non est, ista consequētia tunc nō ualeret, hoc currit, & hoc est omnis homo ergo oīs homo currit ꝑ causam dictam, quia cōsequens significaret hypotheticæ. Ad confirmationem admisso casu vt prius, dico quod consequētia non valet & ad regulam à singularibus sufficienter enumeratis ad suā vniuersalem, dico quod non arguit cum debito medio quod debet esse tale, istæ sunt omnes propositiones vniuersales, & a, est verū, quod certe negatur. vnde nec ista cōsequentia ualeret: ista homo currit, & ille homo currit, & isti sunt oēs homines, ergo omnis homo currit

rit dato quod consequens significaret hypotheticæ vt prius, sed oportet addere alterā partem significati, uidelicet & nullus Deus est, quo addito consequētia est bona, sed antecedens est falsum, & si quęratur de contradictoria dicitur quod est hæc, non omnis propositio vniuersalis est falsa significans disiunctiuæ modo opposito de a. Eodem modo est dicendum de istis vniuersalibus. Omnis propositio vniuersalis significat aliter quam est. Nulla propositio vniuersalis est uera, & nulla propositio vniuersalis est concedenda.

De exclusiuis insolubilibus. Cap. V.

EXCLVSIVA insolubilis consimiles continet difficultates. vt pono quod sor. & tu sitis omnes loquentes, & dicat sor. Deus est & tu dicas, tantum sor. dicit uerum, & sit a, nullam aliam, & significet sicut termini prætendunt præcisæ. Isto posito quęro, vtrum a, sit uerū vel falsum, si verū, ergo significat præcisæ sicut est, sed a, significat præcisæ quod tantū sor. dicit verū, ergo tu non dicis uerū, & tu dicis a, ergo a, non est uerum. Si dicitur quod a, est falsum, ergo significat alter quam est, sed a, significat præcisæ quod tm̄ sor. dicit verū, ergo non ita est tm̄ qđ sort. dicit verū, sed tu. & sor. estis oēs loquētes ergo tu dicis uerū, & non dicis nisi a, ergo a, est verū, & ita habetur contradictio. Respōdetur non admittēdo casum. quia ex eo originatur insolubile simpliciter. si tamen non ponitur pręcisæ, admitto casum & dico a, esse falsum, & tunc ad argumentū a, significat aliter quam est concedo, sed a. significat præcisæ quod tantum sor. dicit verum ergo &c. nego minorē quia repugnat casui. Et si dicitur quid ergo quod aliud significat. Dico quod a, significat quod tm̄ sor. dicit verū, & quod a, est verū, nec rōne primi significati est a, falsum, quia verū est tm̄ sor. dicere falsum, sed ratione secūdi significat, quia conceditur a, esse falsum. Contra responsionē arguitur. Omne dicens verū est sortes, ergo tm̄ sor. dicit verum, ista consequētia est bona, ab vniuersali ad suam exclusiuam de

terminis

terminis transpositis, & antecedens est verum, ergo & consequens, sed antecedens est, a, ergo, a, est verũ, quod antecedens sit verum. probatur nam dicens verum est sor. & nihil est dicens verum, quin illud sit sor. ergo omne dicens verum est sort. patet consequentia ab exponentibus ad expositum. Secundo arguitur. nihil præter sor. dicit verum. ergo tantũ sor. dicit verum, ista consequentia est bona & antecedens est verũ & consequẽs quod antecedens sit verum patet per exponentes. Tertio arguitur sor. dicit verum & nihil non sort. dicit uerum, ergo tãtum sor. dicit verum ista consequentia est bona, ab exponentibus ad expositum, & antecedens est verum, ergo & consequens, sed consequens est, a, ergo a, est verum. Ad hæc omnia potest simul responderi quod nunquam consequens illatum est, a, nec conuertibile cum, a, sed solúm simile, a, sed si ponatur cum toto casu quod sit, a, vel conuertibile cum, a, tunc respondetur concedendo omnes consequentias factas negando tamen illas esse bonas. Ad primam ergo cum dicitur quod ibi arguitur ab vniuersali ad suam exclusiuã. nego, quia vniuersalis significat cathegoricæ, & exclusiua hypotheticæ, quia est insolubilis. Et si quæritur de sua exclusiua dicatur quod est vna similis illi prolata à sort. quę non est insolubilis, uidelicet tantum sort. dicit verum. Et ad aliam dicitur quod etiam non ualet nec illa est exclusiua dictæ exceptiuæ, sed illa quam nominaui modo. Et ad tertiam dicitur, quod non arguitur ab exponentibus ad expositum, quia ista exclusiua non est exponibilis ex quo hypotheticæ significat. vnde si ista. tantum homo est risibilis significaret principaliter quod tantũ homo est risibilis, & quod nullus Deus est, tunc non valeret aliqua istarum consequentiarũ. Omne risibile est homo ergo tantum homo est risibilis. Nihil pręter hominem est risibile. ergo tantum homo est risibilis. Item homo est risibilis, & nihil non homo est risibile. ergo tantum homo est risibilis. Eodem modo est dicendum ad istas exclusiuas, tantum exclusiua est falsa. tantum exclusiua non est vera. dato quod vna ista-

rum sit omnis exclusiua. quod bene admittit, quia non ponitur præcisæ, & ita respondetur vt prius ad argumenta probantia aliquam istarum esse verum. De exceptiuis vero idem est iudicium vt in casu priori. Nihil præter sort. dicit uerum. Nulla propositio præter exceptiuam est falsa. Omnis exceptiua præter istam est uera, demonstrata seipsa. quare &c.

De insolubili copulatiuo. Cap. VI.

SEQVITVR dicere de insolubili hypothetico. Et primo de copulatiua pro cuius declaratione pono aliquas regulas. Prima est ista. Insolubile copulatiuum cuius vna pars est necessaria per se si eidem in casu adduntur omnes conditiones cum nota exclusionis, fit insolubiles simpliciter & non admittendus est casus. uerbi gratia pono quod illa copulatiua Deus est, & nulla copulatiua est uera, quæ sit a, sit omnis copulatiua significans præcisæ sicut termini prætendunt, isto posito & admisso, quero vtrum, a, sit verum, si dicitur quod sic. ergo secunda pars est vera, sed secunda pars significat præcisæ quod nulla copulatiua est vera. ergo nulla copulatiua est vera, ergo, a, non est verum. Si dicitur quod, a, est falsum. ergo altera pars est falsa, sed non prima ergo secunda tunc sic. secunda pas est falsa. ergo significat aliter quam est, sed ipsa significat præcisæ. quod nulla copulatiua est vera, ergo non est ita quod nulla copulatiua est vera, &, ia, est omnis copulatiua. ergo, a, est verum. Secunda regula est ista. Insolubile copulatiuum, cuius vna pars est impossibilis vel contingens addendo eidem omnes conditiones cum nota exclusionis fit insolubile secundum quid & admittendus est casus. verbigratia pono quod ista copulatiua tu es homo, & nulla copulatiua est vera, quę sit, a, sit omnis propositio copulatiua significans præcilæ sicut termini prætendunt, isto posito & admisso, quæro vtrum a, sit verum. si dicitur quod sic. ergo secunda pars est vera: & ipsa significat præcisæ quod nulla copulatiua est

 vera

vera. ergo ita est quod nulla copulatiua est uera ergo a, non est veru͂. Si dicit quod a, est falsum. ergo altera pars est falsa, & non prima; ergo secunda tunc arguitur sic, secunda pars est falsa ergo, significat aliter quam est: sed ipsa significat præcisę quod nulla copulatiua est vera. ergo non ita est quod nulla copulatiua est uera, & a, est omnis copulatiua, ergo, a est verum. Et ita videtur sequi contradictio in isto casu sicut in priori, & per consequens quod secunda regula non est vera. Respondetur admittendo positu͂, & dicitur quod a, est falsum, & tunc consequenter oportet dicere quod prima pars est falsa, & secunda vera, & si arguit sic, tu es homo & prima pars sic præcisæ significat, ergo ipsa est vera, negatur prima pars antecedentis, quia repugnat casui, & vni casui concesso. Sequitur enim, prima pars est falsa, & ipsa significat præcisæ te esse hominem, ergo tu non es homo. Eodē modo respondetur si vna pars esset impossibilis, vt homo est asinus, & ista copulatiua est falsa. Tertia regula est ista. Omne insolubile copulatiuum fit insolubile secundum quid addendo eidem omnes conditiones præter notam exclusionis, & admittendus est casus, vt pono, quod ista sit omnis copulatiua. Deus est, & nulla copulatiua est vera, significans sicut termini prætendunt quæ sit a, isto posito, dicitur quod a, est falsum, non quidem pro prima parte, sed pro secunda, & si arguitur sic, secunda pars est falsa, ergo significat aliter quam est concedo, sed ipsa significat præcisæ quod nulla copulatiua est uera. ergo non est ita, quod nulla copulatiua, est vera, nego minorem, ex eo, quod illa secunda pars significat copulatiuæ, quod nulla copulatiua est uera, & quod a, est verum, & propterea a, significat tria significata copulatiuæ, videlicet quod Deus est, & quod nulla copulatiua est vera, & quod a, est verum. Et non dicitur a, falsum propter primum significatum, aut secundum, sed propter tertium. Eodem modo dicitur ad illud insolubile. tu es & ista copulatiua non est vera, ponendo casum priorem. Ex prima regula sequitur, quod si ponitur

hanc

hanc. Deus est, vel quamcunque aliam esse omnem propositionem, & significare præcisæ Deum esse, vel quodcunque per se necessarinm. & quod hoc est falsum, demonstrando illam propositionem non admittendus est casus, quia sequitur contradictio. Ex secunda regula sequitur, quod si ponitur istam, Deus est, vel quācunq; aliam esse omnem propositionem, & significare præcisę hominem esse asinum, vel te esse, & quod hoc est falsum demonstrando. eandem propositionem admittendus est casus, & dicitur illam esse falsam, Deus est. Ex tertia regula sequitur quod si ponitur istam, Deus est. velquamcunque aliam esse omnem propositionem, & significare sicut placet quod hoc est falsum, non ponendo præcisæ, admittendus est casus, & dicitur istam esse falsam. quare &c.

De insolubili disiunctiuo. *Cap.* VII.

RESTAT dicere consequēter de insolubile disiunctiuo pro cuius insolubilis declaratione. sic hæc prima regula. Insolubile disiunctiuum, cuius vna pars est impossibilis per se sit insolubile simpliciter. si eidem in casu adduntur omnes conditiones cum nota exclusionis, vebi gratia pono quod illa disiunctiua, quæ sit, a, nullus Deus est vel nulla disiunctiua est vera sit omnis disiunctiua significans præcisæ, sicut termini prætendunt, isto posito & admisso, quæro vtrum, a, sit verum si dicitur quod sic ergo altera pars est vero, & non prima. ergo secunda: tunc arguitur sic, secunda pars est uera. ergo significat præcisæ & principaliter sicut est, sed secunda pars significat præcisæ quod nulla disiunctiua est vera. ergo ita est, quod nulla disiunctiua est vera, & per consequnes, a, non est verum. Si dicitur quod, a, est falsum. ergo secunda pars est falsa, sed ipsa significat præcisæ, quod nulla disiunctiua est vera. ergo non est ita quod nulla disiunctiua est vera, &, a, est omnis disiunctiua. ergo, a, est verum. Præterea dicitur quod, a, in casu isto est insolubile simpliciter, ideo non admittendus est casus,

ſus,quia implicat contradictionem. Secunda regula eſt iſta. Inſolubile diſiunctiuum apparens,cuius vna pars eſt contingens falſa,fit inſolubile ſecũdum quid eidem addendo in caſu omnes conditiones cum nota excluſionis. verbi gratia pono tibi iſtam,tu nõ es homo, vel nulla diſiunctiua eſt vera quæ ſit, a, & ſic omnis diſiunctiua,ſignificans præciſæ ſicut termini prætendunt.iſto poſito & admiſſo quæro vtrum,a,ſit verũ, ſi dicitur quod ſic.ergo vna pars eſt vera,non prima.ergo ſecunda.tũc arguitur ſic.ſecunda pars eſt vera,ergo ſignificat præciſæ ſicut eſt,ſed ipſa ſignificat præciſæ,quod nulla diſiunctiua eſt vera. ergo ita eſt quod nulla diſiunctiua eſt vera.ergo,a,non eſt verum. Si dicitur quod,a,eſt falſum. ergo ſecunda pars eſt falſa, ſed ipſa ſignificat præciſæ quod nulla diſiunctiua eſt vera. ergo non eſt ita quod nulla diſiunctiua eſt vera.ergo aliqua diſiunctiua eſt vera,&,a,eſt omnis diſiunctiua.ergo.a,eſt verum,& ita vt apparet ſequitur contradictio in iſto caſu, ſicut in primo.& per conſequens regula non eſt vera. Reſpondetur concedendo regulam & admittendo caſum.& dicitur quod,a,eſt verum, & tunc quando dicitur non prima pars eſt vera.ergo ſecũda. dico quod prima pars eſt vera,quia ipſam eſſe veram ſequitur ex caſu, & ſecunda eſt falſa. & ex hoc non concluditur inconueniens. Veruntamen huiuſmodi diſiunctiua nõ eſt inſolubilis niſi apparenter,vt dicebatur in regula,quia omne inſolubile eſt falſum, &,a,eſt verum. ergo,a,non eſt inſolubile. Tertia regula. Omne inſolubile diſiunctiuum fit inſolubile ſecundum quid , eidem addendo in caſu omnes conditiones præter notam excluſionis,verbi gratia poſito,quod iſta diſiunctiua, homo eſt aſinus, vel iſta diſiunctiua eſt falſa quæ ſit, a, ſit omnis diſiunctiua ſignificans ſicut termini prætendunt. admittitur caſus. quo admiſſo , dico quod,a, eſt falſum & ſecunda pars ſignificat aliter quam eſt, ſed nego, quod ipſa ſignificet præciſæ.quod iſta diſiunctiua eſt falſa immo etiam ſignificat aliter,ſ.quod,a,eſt verum. Eodem modo diceretur ſi poneretur quod iſta, tu non es homo vel iſta diſiun-

ctiua non est vera. esset omnis disiunctiua & significaret sicut termini prætendunt. Notandum quod nulla disiunctiua est insolubilis, cuius altera pars est vera, nec fieret insolubilis positis illis conditionibus sæpius nominatis. vt Deus vel omnis disiunctiua est falsa, tu es homo. vel ista disiunctiua est falsa, vnde ponendo casum quemcunque nominatum, admitteretur ille. & cócederetur quælibet illarum disiunctiuarum propter veritatem primæ partis. Contra istam responsionem arguitur sic. Omne, a, est falsum, sed omne, a, est ista disiunctiua. ergo illa disiunctiua est falsa, tenet consequentia quia syllogismus in primo tertiæ figuræ, & antecedens est verum. ergo & consequens, sed consequens est secunda pars disiunctiuæ ergo ipsa est vera, & per consequens, a, est verum. Secundo arguitur sic. oppositum a, est falsum. ergo, a, est verum antecedens probatur. Nam hoc est falsum, nullus homo est asinus. & ista disiunctiua non est falsa, & hoc est oppositum, a, ergo oppositum, a, est falsum consequentia tenet cum minori. maiorem probo. Nam ipsa est vna copulatiua cuius secunda pars est falsa, quia iam concessum est quòd, a, est falsum. Ad primum dicitur concedendo consequentiã, & negando ipsam esse bonam & cum dicitur quòd est syllogismus in primo tertiæ figuræ, nego quia conclusio, hypotheticæ significat, qualiter non contingit conclusioni alicuius boni syllogismi. Ad secundum dicitur quod oppositum, a, non est illud, sed hoc nihil quod est homo est asinus, & non ista disiunctiua est falsa, cuius secunda pars significat duobus modis sicut suum contradictorium. Hęc argumenta poterant applicari capitulo insolubilium copulatiuarum, sed totiens est inutile replicare. Ex prima regula sequitur, quod si poneretur hanc, homo est asinus, vel quamcunque aliam propositionem significare præcisæ, quod homo est asinus, vel quod nulla propositio est vera, non esset admittendus casus, quia sequeretur contradictio. Ex secunda regula sequitur quod si poneretur hanc, homo est asinus, esse omnem propositionem & significare præcisæ te non

esse

esse, vel quod nulla propositio est vera. admitteretur casus, & diceretur istam esse veram. homo est asinus. Ex tertia regula sequitur, quod si poneretur istam, homo est homo esse omnem propositionem. & significare hominem esse asinum, vel quod nulla propositio est vera non ponendo præcisæ, deberet admitti casus, & consequenter dici ꝙ ista est falsa, homo est asinus, quare &c.

De insolubilibus non apparentibus. Cap. VIII.

VLTIMO quædam declaro insolubilia, quæ insolubile non apparent; vt Sor. non hbebit denarium, Pla. non pertransibit pontem. Et pono quod omne dicens verum habebit denarium, & solum tale. & quod tu dicas istam propositionem, & nullam aliã, quæ sit, a, ego non habeo denarium, significantẽ præcisæ sicut termini prætendunt, isto posito, quæro vtrum habebis denarium vel non. Si dicitur quod tu habebis denarium, & omnis qui habebit denarium dicit verum, ergo tu dicis verum, & non dicis nisi, a, ergo, a, est verum, & tunc sic a, est verum, & significat præcisæ quod tu non habebis denarium. ergo tu non habebis denarium, quod est contradictorium prius concessi. Si autem dicitur, quod tu non habebis denarium. ergo tu non dicis verum, & non dicis nisi, a, ergo, a, non est verum, tunc sic, a, non est verum, &, a, significat præcisæ quod tu non habebis denarium, ergo non erit ita quod non habebis denarium. ergo tu habebis denarium. & ita sequitur contradictio. Similiter potest argui in principio quærendo, vtrum, a, sit verum, vel falsum, quemadmodum in alijs insolubilibus quærebatur. Propterea nõ admittitur casus, quia ex eo originem trahit insolubile simpliciter. Si tamen in casu non ponitur dictio exclusiua, admitto casum & dico quod tu non habebis denarium. & quod, a, non est verum, sed tunc ad argumentum, a, non est verum, sed a, significat præcisæ quod tu non habebis denarium. ergo non est ita, quod tu non habebis denarium, nego minorem; quoniam, a, significat quod tu non habebis denarium. & quod, a, est verũ, & non ratione primi signifi-

gnificati,a,est falsum,sed ratione secundi. Veruntamen si fieret consequentia non ponendo præcisæ in minori, negarem consequentiam; Eodem modo respondetur ad casum de ponte quod quando ponitur quod omne dicens uerum pertransibit pontē,& solum tale, & sort: quis sit omnis sort. dicat illam propositionem,& nullam aliam,sort.non pertransibit pontem significantem præcisæ sicut termini prętendunt. non admittitur casus. Si tamen remoueretur dictio exclusiua admittatur,& dicatur consequenter quod sor. non pertransibit pontem & quod,a,est falsum. Contra istam resposionem arguitur sic. nullum dicens falsum pertransibit pontem sed sor.dicit falsum.ergo sort.non pertransibit pontem. consequentia est bona, quia est syllogismus, in quarto primæ figuræ & antecedens verum. ergo consequens, sed consequens est,a, ergo,a, est verum. Secundo arguitur sic. Contradictorium,a,est falsum.ergo,a,est uerum antecedēs probatur quoniam hoc est falsum, sor. pertransibit pontem & hoc est contradictorium eius.ergo &c. prima pars antecedentis probatur. nam sort. dicit falsum.ergo non pertransibit pontem. & ista propositio. sor. pertransibit pontem significat præcisæ quod sor.pertransibit pontem ergo est falsa. Ad primum respondetur. concedendo cōsequentiam, & negando ipsam esse bonam. nec est syllogismus in quarto primæ figuræ, quia consequens significat hypotheticæ copulatiuę, & hoc supposito quod conclusio sit,a, vel conuertibilis cum,a. Ad secundum dicitur, quod asignatum non est contradictorium,a, sed illud non sort.non pertransibit pontem,significans disiunctiuæ modo opposito,ad,a, sicut sæpissimæ est recitatum. Iam arguo contra totum fundamentum insolubilium probando quod non quodlibet insolubile secundum quid significat copulatiuæ modo dicto, quia tunc quodlibet insolubile foret impossibile simpliciter consequens est falsum, quia insolubile est concedendum in casu: vt patuit, & nullum impossibile simpliciter est concedēdum infra tempus obligationis, ergo &c. Et quod illud sequatur probatur.

batur. Nam quodlibet tale insolubile significat copulatiuæ impossibile simpliciter: & hoc præcisæ & principaliter, ergo quodlibet insolubile secundum quid est impossibile simpliciter consequentia tenet, & antecedens probo sumendo hoc insolubile. hoc est falsum. significat enim quod hoc est falsum & quod hoc est verum. sed quod hoc sit falsum & hoc sit verum, est impossibile simpliciter. ergo &c. Hoc argumentum est difficile valde. sed tamen breuiter solueretur nunquam concedendo insolubile sicut alias non concedebam ipsum & tunc dicebam. quod quodlibet insolubile est impossibilis simpliciter. & ita non procederet argumentum. Veruntamen quia concessi insolubile propositum, & negaui ipsum esse verum, non possem dicere bene respondendo ipsum esse impossibile simpliciter sed solum possibile. Et tunc ad argumentum, suum significatum principale est impossibile. ergo insolubile est impossibile. non valet argumentum. Pro quo est notandum quod insolubile habet duo significata. vnum adæquatum, & aliud principale. Adæquatum significatum est significatum cathegoricum simile dicto insolubilis. Vnde significatum adæquatum illius, sort. dicit falsum, est illud. Sor. dicere falsum vel quod sort. dicit falsum. Principale autem significatum est significatum hypotheticum. vt sortem dicere falsum & illam propositionem esse veram. Dico ergo quod penes aliud attenditur possibilitas insolubilis. & penes aliud sua falsitas. Possibilitas namque attenditur penes possibilitatem significati adæquati ipsius falsitatis penes falsitatem significati principalis. hæc ergo est possibilis. Omnis propositio est falsa. quia possibile est omnem propositionem esse falsam, sed ipsa est falsa, quia suum significatum principale est falsum scilicet omnem propositionem esse falsam, & illam esse veram. Tamen extra materiam insolubilium, penę idem attenditur possibilitas, veritas, vel falsitas propositiones quia penes significatum adęquatum. Notandum, quod non; quæcunque hic locutus sum, seu in cæteris tractatibus, ea dixi secun- *Notan.*

dum intentionem propriam, ſed partim etiam ſecundum intentionem aliorum doctorum vt iuuenes incipientes facilius introducantur.

Explicit Sextus Tractatus qui inſolubiliũ materiã continet.

Incipit Septimus qui eſt de obiectionib. contra primum Cap. I. Continens obiectiones cõtradicta in Cap. III.

Contra diffinitionem propoſitionis.

VT ſummularum notitia ad memoriam reducatur ponendæ ſunt quædam obiectiones contra quaſdam regulas vel diffinitiones, quibus ſolutis relucentia habeatur. Primo namq; arguitur contra diffinitionem propoſitionis in qua dicebatur. Propoſitio eſt oratio indicatiua verum vel falſum ſignificans, contra quam diffinitionem ſic arguitur, hæc oratio antichriſtus eſſet albus, eſt propoſitio, & tamen non eſt oratio indicatiua, ergo diffinitio propoſitionis non eſt ſufficiens. conſequentia tenet cum minori, maiorem probo. Nam quodlibet antecedens alicuius conditionalis eſt propoſitio ſed antichriſtus eſſet albus, eſt antecedens alicuius conditionalis, ergo eſt propoſitio, patet conſequentia, quia eſt ſyllogiſmus in tertio primæ figuræ, maior etiam patet. quia conditionalis eſt illa in qua coniunguntur plures propoſitiones cathegoricæ mediante nota conditionis, minorem probo. quoniam antecedens, huius conditionalis, ſi antichriſtus eſſet albus, antichriſtus eſſet coloratus, eſt illa oratio antichriſtus eſſet albus. Reſpondetur concedendo diffinitionem propoſitionis, & nego quod iſta oratio antichriſtus eſſet albus ſit propoſitio, & tunc ad argumẽtum nego iſtam maiorem omne antecedens alicuius conditionalis eſt propoſitio, & quando hoc probatur per diffinitionem conditionalis dicendo, quod cõditionalis eſt illa in qua coniunguntur plures cathegoricæ &c. Dicitur quod iſta diffinitio eſt falſa de virtute ſermonis, ſed intelligitur ſic, conditionalis eſt illa in qua coniunguntur plures cathegoricæ, aut plures orationes ſe hñtes per modum cathegoricæ, ſed iam in propoſito non coniunguntur plures cathegoricæ in illa conditionali, ſed plures orationes ſe hñtes per modum cathegoricæ.

ricæ. vnde ista oratio, antichristus esset albus, non est cathegorica, sed se habens per modum cathegoricæ, quia habet suas partes principales per modum subiecti prędicati, & copulæ. Scd̃o arguitur contra regulam propositionis vniuersalis in qua dicit, quod propositio vniuersalis est illa in qua subijcitur terminus cõis signo vniuersali determinatus. Nam ista propositio, non quilibet homo currit, non est propositio vniuersalis. & tamen in ea subijcitur terminus cõis signo vniuersali determinatur. ergo regula falsa. consequentia tenet. & prima pars antecedentis probatur. qm̃ ista, non quilibet homo currit, æquiualet isti in figura, aliquis homo non currit. quia negatio pręposita facit æquipollere suo contradictorio, sed illa, aliquis homo non currit, non est propositio vniuersalis. ergo nec illa, non quilibet homo currit. secũda pars antecedentis probatur. Nam oẽ adiectiuum alicuius substantiui est determinatio eius, sed ly quilibet, est adiectiuum istius termini homo. ergo est determinatio eius. & per cõsequens ly homo determinatur signo vl̃i. quod erat probandum. Respondetur quod argumentũ verbaliter concludit. sed non contra intellectum regulę qui est istæ. Propositio vniuersalis est illa, in qua subijcitur terminus cõmunis signo vniuersali distributiuæ mobiliter determinatus. Sed iam in proposito subiectum propositionis asignatæ determinatur signo vniuersali non distributiuæ, sed solum adiectiuæ, & ita argumentum non procedit. Tertio arguitur contra regulam propositionis particularis, in qua dicitur. Propositio particularis est illa in qua subijcitur terminus communis signo particulari determinatus. nam ista non aliquis homo non currit. non est propositio particularis, & tamen in ea subijcitur terminus cõmunis signo particulari determinatus. ergo regula falsa, consequentia tenet cum maiori quia æquiualet isti in figura, quilibet homo currit. quæ non est particularis, minor probatur. nam omne adiectiuum alicuius substãtiui est determinatio eiusdem, sed ly aliquis, est adiectiuum illius termini homo, ergo est determinatio ipsius. ergo ly homo, determi-

Contra difinitionem propositionis vniuersalis.

Contra difinitionem propositionis particularis.

natur ſigno particulari,quod erat probandum . Dicitur quod non arguitur contra intellectum regulæ quia regula ſic intelligitur. Propoſitio particularis eſt illa in qua ſubijcitur terminis communis ſolo ſigno particulari determinatus, ſed iam in propoſito ſubijcitur terminus communis determinatus ſigno particulari adiectiuæ & etiam diſtributiuæ,& per conſequens non determinatur ſolo ſigno particulari. Quarto arguitur contra regulam propoſitionis indefinitæ quæ erat talis propoſitio indefinita eſt illa in qua ſubijcitur terminus cõmunis ſine ſigno. Pono enim quod a,ſit præiacens illius vniuerſalis, omnis homo currit videlicet homo currit,& arguo ſic a, eſt propoſitio indefinita, & tamen in ea ſubijcitur terminus communis mediante ſigno ergo regula falſa,conſequentia tenet cum maiori, minorem probo. Nam idem eſt ſubiectũ a,& ſuæ vniuerſalis, ſed ſubiectum a,ſubijcitur mediante ſigno,ergo ſubiectum vniuerſa is a,ſubijcit̃ mediante ſigno quod erat probandum. Dicitur ꝙ non arguitur contra intellectum regulæ quæ ſic intelligit̃ propoſitio indefinita eſt illa in qua ſubijcitur terminus cõmunis ſine ſigno,quod ſit aliquid illius modo ad propoſitum, licet ſubiectum a, ſubijciat̃ mediante ſigno,nõ tamen mediante ſigno exiſtente aliquid illius,qm̃ ſignum vniuerſale non eſt pars ſuę præiacentis. ſed propoſitionis vniuerſalis cuius præiacens eſt pars. Quinto arguitur contra regulam propoſitionis ſingularis quæ erat iſta,propoſitis ſingularis eſt illa in qua ſubijcitur terminus diſcretus, vel terminus communis cum pronomine demonſtratiuo. Contra arguitur ſic, Iſta propoſitio,omnes iſti currunt,non eſt propoſitio ſingularis,& tamen in ea ſubijcitur terminus diſcretus,ergo,conſequentia tenet cum maiori,quia fruſtra adderetur ſignum vniuerſale,& minor patet. Nam omne pronomen demonſtratiuũ eſt terminus diſcretus,ſed ſubiectũ tertiæ propoſitionis aſsignate eſt pronomen demonſtratiuum,ergo eſt terminus diſcretus. Reſpondetur,ꝙ quęlibet iſtarum. Omnes iſti currunt. Vterq; iſtorũ mouetur eſt propoſitio vniuerſalis,& nego quod ibi ſubijciatur

4.1 *Contra difſinitionem. propoſitionis indefinitæ.*

4.1. *Contra diffinitio. prępoſi. ſingu.*

ciatur terminis discretus. Et tunc ad argumentum, omne pronomen demonstratiuum est terminus discretus, verum est singularis numeri sed non pluralis, vnde terminum discretum voco illum qui non potest simul cōpetere nisi vni, vt iste, ista, istud, hic, hæc, hoc. Et terminum communē uoco illum, qui simul potest cōpetere pluribus, vt ly homo, ly animal, & pronomina demonstratiua pluralis numeri, uidelicet isti, istorum, & huius. 3.2

Contra regulas affirmatiuę & negatiuæ propositionis.

Sexto arguitur contra regulas affirmatiuæ & negatiuæ propositionum, quæ fuerūt istæ, propositio affirmatiuæ est illa in qua verbum principale affirmatur. Et propositio negatiua est illa in qua verbum principale negatur. Nam præiacēs illius vniuersalis negatiuæ, nullus homo currit est affirmatiua, & tñ in ea verbum principale negatur, ergo regulæ falsæ, consequentia tenet cum maiori, qm̄ hæc, homo currit, & quęlibet sibi consimilis est affirmatiua, minorē probo. Nam idem est verbum vtriusque.s. vniuersalis negatiuæ & suæ præiacentis, sed verbū principale vniuersalis negatiuæ negatur, ergo verbum principalis præiacentis, negatur. Dicitur quod argumētum procedit uerbaliter contra regulā, sed non contra intellectum eius. Intelligitur namque sic regula propositionis negatiuæ. Propositio negatiua est illa in qua verbum principale negat per negationē existētem aliquid illius. modo licet illius præiacentis, verbū principale negetur, non tñ per negationem existētem aliquid istius, homo currit sed illius, nullus homo currit, quare &c.

Obiecta contra regulas Cap. 4. *Cap.* II. IX

Contra primam regulam. 6.1

In materia oppositarum seu propositionum existentium in figura ponebantur aliquæ regulæ. quarum prima erat ista. Duo cōtraria non possunt simul esse uera. Contra quam regulam arguitur sic. Ista sunt simul uera, quilibet homo animal est, & quilibet homo animal non est, & hæc sunt contraria, ergo duo contraria sunt simul uera, tenet consequentia, & probatur prima pars antecedentis. Nā ista est uera, quilibet homo animal est

vt patet per suas exponentes. Et quod altera sit uera probatur. Iste homo animal non est, & iste homo animal nõ est & sic de singulis, & isti sunt omnes homines masculi. ergo quælibet homo animal non est, tenet cõsequentia a singularibus sufficienter enumeratis ad suã vniuersalem, & quęlibet singularis antecedentis probatur isto modo, iste homo asinus non est, & omnis asinus est animal. ergo iste homo animal non est. tenet cõsequentia ab inferiori ad suũ superius negatione postposita & cum debito medio. Sed secunda pars antecedentis probatur. Nam vniuersalis affirmatiua & vniuersalis negatiua de consimilibus subiectis prædicatis, & copulis supponentibus præcisæ pro eodem vel pro eisdem sunt cõtrariæ in figura, sed istæ duæ vniuersalis asignatæ sunt huiusmodi, ergo sunt contrariæ, tenet consequentia cum minori & maiori est regula posita ibidẽ. Respondetur breuiter quod quælibet illarum est uera sed nõ sunt cõtrariæ, & tunc ad regulã dico quod oporteret addere in regula, quod terminus cõis non distributus in vna distribuatur in reliqua, sed iã in proposito in vtraque istarũ ly animal: stat cõfusa tantũ, ideo stat sunt contraria quilibet homo aĩal est & quilibet hõ nullum animal est, quarũ secunda est falsa Similiter ista sunt cõtraria quilibet homo animal non est, & quilibet homo omne animal est quarum secũda est falsa. Simili modo est dicendũ in obliquis casibus quod illa non sunt cõtraria. Cuiuslibet hominis asinus currit, & cuiuslibet hominis asinus non currit ponendo regulã communẽ, quod quando obliquus præcedit rectum obliquus est subiectum. & rectus se tenet a parte prædicatis, vt in proposito, sed quando rectus præcedit obliquum, qui est determinatio recti, vterque illorum ponitur in subiecto, vt omnis asinus hominis currit, primæ ergo vniuersalis, est hæc contraria, cuiuslibet hominis nulllus asinus currit, & secundæ est ista, cuiuslibet hominis omnis asinus currit. Secunda regula erat ista. Duo contradictoria nõ possunt simul esse uera neque simul falsa. Contra quam regulam arguitur sic, ista sunt simul uera, quilibet homo animal

animal est,& aliquis homo animal non est, & hæc sunt duo contradictoria ergo duo contradictoria sunt simul uera, tenet consequentia cum minori, quia vniuersalis affirmatiua & particularis negatiua de consimilibus subiectis prędicatis & copulis supponentibus præcisæ pro eodem vel pro eisdem sunt contradictoria in figura, sed ista sunt eiusmodi, ergo &c. Maior probatur. Nã quod illa sit uera. quilibet homo animal est patet per suas exponentes, secunda probatur tu animal non es, & tu es aliquis homo, ergo aliquis homo animal nõ est, tenet cõsequentia ab inferiori ad suũ superius negationes postposita cum debito medio, prima pars antecedentis probatur, tu capra non es & omnis capra est animal, ergo tu animal non es, patet consequentia per eandem regulam. Dicitur quod quælibet illarũ est uera, sed non sunt contradictoriæ & tunc argumentũ dico quod vltra prædicta intelligitur, quod terminus non distributus in vna distribuatur in alia qualiter non est in proposito, quia ly animal, in vniuersali stat confusæ tantum, in particulari determinate. ideo contradictoriũ istius quilibet homo aĩal est, dicitur esse tale, aliquis homo nullum animal est, & istius, aliquis homo animal nõ est contradictoriũ est, quilibet homo oẽ animal est. Eodem modo dicitur quod illa nõ sunt cõtradictoria. Cuiuslibet hominis asinus currit, & alicuius hominis asinus non currit, sed prima cõtradicit isti, alicuius hominis nullus asinus currit, secũda isti cuiuslibet hominis omnis asinus currit. Tertia regula erat illa. Duo subcontraria non possunt esse simul falsa, sed bene simul uera. Cõtra quã regulã arguitur sic, ista sunt simul falsa, aliquis homo oẽ animal est, & aliquis homo nullũ aĩal est, & hæc sunt subcõtraria, ergo duo subcõtraria sunt simul falsa, quod aũt illa sint simul falsa patet, quia quocunque homine demonstrato falsum est dicere, quod ipse oẽ aĩal est, aut ipse nullum aĩal est, sed quod istæ sint subcõtrariæ notũ est quia particularis affirmatiua & particularis negatiua de consimilibus subiectis prædicatis & copulis supponentibus præcisæ pro eodem vel eisdem sunt subcontrariæ in figura

Contra secũdam regulã. potius contra Tertiam

G.1

Contra tertiam regulam. Potius cõtra Secundam

gura·sed istæ sunt huiusmodi ergo &c. [illegible] ndetur quod istæ sunt simul falsæ. sed non sunt inuicem sub contrariæ, & tunc ad argumentum regulæ dicitur, quod vltra illud quod asserit intelligit qđ terminis cõmunis distributus in vna non distribuatur in alia qualiter non est in propositio. quia ly animal, vtrobique stat distributiuæ ideo istæ sunt contrariæ aliquis homo omne animal est & aliquis homo animal non est. Et istæ similiter, aliquis homo nullũ animal est. & aliquis homo animal est ita quod semper prædicatũ difformiter supponat. s. si in vna distributiuæ, in alia determinate. & ecõuerso de subiecto aũt non dicitur, quia semper debet stare determinate. Idem est iudicium de istis, alicuius hominis omnis asinus currit, & alicuius hoīs nullus asinus currit. aut de istis, alicuius hominis asinus currit, & alicuius hominis asinus non currit. Nam in primis ly asinus continue distribuit, in alijs nũquam. Ideo sicut primæ non sunt subcõtrarię nec secundæ, sed istæ sunt subcõtrariæ alicuius hominis omnis asinus currit & alicuius hominis asinus non currit. Item alicuius hominis asinus currit. & alicuius hominis nullus asinus currit, sunt subcontrariæ.

Obiectiones contra regulas. 5. cap. *Cap.* III.

6.1.2. *Contra primam regulam.*

EQVIPOLLENTIARVM prima rl'a erat ista. Negatio præposita facit ęquipollere suo cõtradictorio. Contra quam regulã arguit sic. Ista propositio, non aliquo hoīe currente, tu es asinus, non æquiualet isti. nullo homine currente, tu es asinus ergo regula falsa. consequentia tenet & antecedẽs probatur. Nã prima est uera & secunda est falsa. ergo nulla illarũ alteri æquipollet. cõsequentia tenet & antecedẽs probatur. Primo quod ista sit uera, non aliquo homine currente, tu es asinus, patet quia suum contradictoriũ est falsum. s. aliquo homine currẽte, tu es asinus. probat̃ hoc, nã ista propositio habet tres causas ueritatis. s. quia aliquis homo currit, tu es asinus, dũ homo currit tu es asinus. & si aliquis hõ currit tu es asinus. sed qualibet istarũ est falsa vt bene patet ergo

&

& ista.s.aliquo homine currente tu es asinus. Secundo probatur quod illa sit falsa scilicet nullo homine currente, tu es asinus, quia quælibet suarum causarum est falsa scilicet quia nullus homo currit, tu es asinus, dum nullus homo currit tu es asinus, si nullus homo currit tu es asinus. Ideo respondetur negando primam consequentiam, quia infertur quod illa regula est falsa, sed deberet sic argui. non aliquo homine currente tu es asinus, non æquiualet isti, nullo homine currente tu es asinus, & ista contradicunt scilicet aliquo homine currente tu es asinus, & nullo homine currente tu es asinus, ergo regula falsa, & tunc nego minorem, quia sunt duæ propositiones affirmatiuæ probandæ per suas causas ueritatis, quarum nulla est alicuius quãtitatis. Consimiliter non sequitur istę non æquiualent, nõ quilibet homo animal est, & aliquis homo animal non est, ergo regula falsa quia prima est falsa, secunda est uera, sed oportet addere in antecedente, quod ista contradicunt: quilibet homo animal est, & aliquis homo animal non est, quod negatur vt in altero cap. patuit. Secũda regula fuit ista. Negatio postposita facit æquipollere suo contrario. Contra arguitur sic, ista consequentia nõ ualet. quilibet homo oẽ animal nõ est, ergo nullus homo aĩal est, tamẽ arguitur per regulã, ergo regula falsa. cõsequentia tenet cũ minor, quia arguitur negatione postposita, & maiorẽ probo añs est uerum, & consequens falsum. ergo consequentia non ualet quod antecedens sit uerũ probatũ est supra, sed qđ cõsequẽs sit falsum probatur, quia suũ contradictorium est uerum. s. aliquis homo aĩal est. Respondetur negãdo quod arguatur per regulã. Et tũc ad probationẽ, ibi arguitur negatione postposita, ergo arguitur per regulã, argumentũ non ualet, sed oportet addere in antecedente, quod illa sint contraria, quilibet homo oẽ animal est, & nullus homo aĩal est, quod est falsum, quia prædicamentũ vtrobiq; distribuitur. Dicitur ergo quod ista sunt contraria, quilibet homo aĩal est, & nullus homo aĩal est, non tñ negatio postposita præterito facit primã cum illa negatione æquipollere secundæ. *Contra secũdam regulã.*

sed

sed oporteret negationem postponi subiecto & præponi prędicato dicendo, quilibet homo nullũ aĩal est. ergo nullus homo animal est. Item si negatio postponeretur signo & nõ arguitur per regulam dicẽdo. nullus non homo est grãmaticus. ergo quilibet homo est grãmaticus quia consequens est falsum vt patet & antecedẽs est uerũ, quia suũ contradictorium est falsum. s. aliquis non homo est grãmaticus, oportet ergo negationem negatiuæ teneri & postponi subiecto dicendo, nullus hõ nõ est grãmaticus. ergo quilibet homo est grãmaticus, tunc cõsequentia est bona sed antecedens est falsum sicut & cõsequens. Tertia regula erat ista. Negatio præposita & postposita facit ęquipollere suo subalterno. Contra arguitur sic, illa consequentia non ualet, non quælibet chimera est non homo ergo aliqua chimera est homo, & tamen arguitur per regulã, ergo regula falsa consequẽtia tenet cum minori. quia arguitur negatione præposita & postposita & maior probatur. Nam antecedens est verũ & consequens falsũ, ergo consequentia non ualet, quod consequens sit falsum, manifestum est sed quod antecedens sit verum. probatur quia suũ contradictorium est falsum. s. quælibet chimera est non homo quia ex isto sequitur quod quælibet chimera est. a tertio ad iacente ad secũdũ adiacens. consequẽs est falsum ergo & antecedens. Dicitur quod ista consequentia non ualet. nõ quælibet chimera est non homo. ergo aliqua chimera est homo, secundũ quod probatur argumẽtum, nec arguiť per regulã, & cũ dicitur quod arguitur negatione præposita & postposita. ergo arguiť per regulã. nego consequentiã quia non asserit regula quod qualitercunque præponatur & postponatur negatio faciat æquipollere suo subalterno, sed oportet quod præponatur toti præpositioni. & postponatur immediate subiecto. ita ꝙ præcedat verbum principale qualiter non fit in proposito. quia negatio secunda postponitur copulæ propterea bene sequitur. non quælibet chimera non est homo. ergo aliqua chimera est homo. consequentia iã bona. est sed antecedens est falsum. quid suum contradictorium est

G. 2.
Contra tertiam regulam.

verum

uerum scilicet quælibet chimera non est homo. quia nulla chimera est homo. quare &c.

Obiecta contra diffinitiones.6.cap. XI. *Cap.* IIII.

CAPITVLVM conuersionum tres continet diffinitiones quarum prima est ista. Conuersio simplex est transpositio subiecti in prædicatum & econuerso. manente eadem qualitate & quantitate. Contra arguitur sic. aliqua propositio conuertitur simpliciter, & tamen mutatur quantitas. ergo diffinitio, falsa consequentia tenet, & antecedens probatur. Nam hæc propositio. sort. est animal, conuertitur simpliciter in istam aliquod animal est sort. quia hæc conuersio non est per accidens. cum nulla sit vniuersalis, nec per contrapositionem. propter carentiã termini infiniti ergo est cõuersio simplex. & tamen mutatur quantitas quoniam conuersa est singularis, & conuertens est particularis. Eadẽ difficultas potest fieri conuertendo istam. Homo est animal in istã aliquod animal est homo, quarum prima est indefinita, & altera est particularis. ergo mutatur quantitas & tamen est conuersio simplex, quia non uidetur per accidens. nec per contrapositionem. Ideo respondetur quod argumentum procedit verbaliter contra diffitionem & non contra sanum intellectũ regulę, dicatur, ergo quod quælibet illarum conuersionum est simplex. & cum dicitur, quod ibi mutatur quantitas. dicitur quod uerum est. secundum communem modum sumendi quantitatem. sed non secundum modũ sumendi regulæ. eo quod capit tibi quantitatẽ pro suppositione, vt ita glosetur diffinitio conuerso simplex est transpositio subiecti in prædicatum. & econuerso, manente eadem quantitate in suppositione ita quod si in conuersa aliquis terminus supponeret distributiuæ, determinate, vel discrete eodem modo in conuertente supponit. Et si dicitur: quod exempla quæ ibi assignatur sonant quod quantitas, summatur pro vniuersali indefinita vel singulari, dicitur secundum quod ait Aristoteles

Contra diffinitionem cõuersionis simplicis.

Cap. 40. ſtoteles primo Priorum. Exempla ponimus non vt ita ſit, ſed vt conſentiãt adiſcentes. Secunda diffinitio fuit iſta. Conuerſio per accidens eſt tranſpoſitio ſubiecti in prædicatum, & econuerſo manete eadem qualitate, ſed mutata quantitate. Contra arguitur ſic. Iſta conuerſio eſt per accidens. omnis homo eſt riſibilis. ergo omne riſibile eſt homo & tamen non mutatur quantitas. ergo diffinitio inſufficiens, tenet conſequentia cum minori, quia quælibet iſtarum eſt vniuerſalis. & maior probatur. nam iſta eſt conuerſio, quia fit de ſubiecto prædicatum, & econuerſo, & non eſt conuerſio ſimplex, quia vniuerſalis affirmatiua non conuertitur ſimpliciter, nec per contrapoſitionem propter carentiam terminorum infinitorum. ergo eſt conuerſio per accidens. Reſpondetur quod conuerſio prædicta eſt per accidẽs. Et cum dicitur quod non mutatur quantitas nego ſumendo quantitatem pro ſuppoſitione, vnde id conuerſa ſupponit ly homo, diſtributiuæ & ly riſibilis. ſ. confuſæ tantum, in conuertente autem econuerſo ly riſibile, diſtributiuæ. & ly homo, confuſę tantum. Gloſetur ergo ſic diffinitio. Conuerſio per accidens eſt tranſpoſitio extremorum manente eadem qualitate, ſed mutata quãtitate. i. ſuppoſitione. Ex iſta regula ſequitur primo, quod illa eſt conuerſio per accidens homo eſt riſibilis ergo omne riſibile eſt homo. quia eſt conuerſio nõ ſimplex nec per contrapoſitionem. ergo per accidẽs. Secundo ſequitur quod iſte uerſus Feci ſimpliciter &c. non ponitur ratione ueritatis ſed magis ratione exempli. ex eo quod non ſolum vniuerſalis poteſt conuerti per accidens, immo indefinita & particularis. Tertio ſequitur quod ſicut in conuerſione per accidens, conuerſa eſt falſa & conuertens uera. ita ſimiliter econuerſo, probatur. & facio duas conuerſiones per antecedens. Prima eſt iſta. Omne animal eſt homo. ergo homo eſt animal. Secunda homo eſt animal, ergo omne animal eſt homo patet, quod in prima conuerſa eſt falſa conuertens uera. in ſecunda conuerſa eſt uera, & conuertens falſa. Tertia diffinitio erat illa. Conuerſio per contrapoſitio-

Contra diffinitionem cõuer. per accidens.

6.2

62

positionem est transpositio subiecti in prædicatum. & econuerso manente eadem quantitate & qualitate, sed mutatis terminis finitis in terminos infinitos. Contra arguitur sic. ipsa implicat cõtradictionem. ergo ipsa est impossibilis, tenet consequentia & antecedens probatur. Nam si in conuersa subiectum & prædicatum sunt termini finiti, & in conuertente subiectum & prædicatum sunt termini infiniti. sequitur quod nulla sit cõuersio, consequentia tenet quia terminus finitus non potest esse terminus infinitus, nec econuerso. verbi gratia omnis homo est animal, habet pro subiecto ly homo, & pro prædicato ly animal, sed illa omne nõ animal est non homo non habet pro subiecto neque pro prædicato aliquem illorum terminorum nec sibi similium. ergo nulla est conuersio secundæ cum prima. Respondetur negando quod prædicta diffinitio implicet cõtradictionem & tunc ad argumentũ negatur consequentia quia non dicitur in diffinitione, quòd subiectum fiat prædicatum, aut econuerso, sed quòd fiat transpositio terminorum vel extremorum, vnde potest transponi subiectum in prędicatum absque hoc quod fiat prędicatum. & prædicatum potest trãsponi in subiectum absq; hoc quod fiat subiectum. vnde ad hoc quod subiectum trãsponatur in prædicatum. sufficit quod fiat prædicatum aut pars prædicati, modo debito & regulari, qualiter fit in proposito. Ex prædictis sequitur quod nulla conuersio est vniuersaliter consequentia formalis præter conuersionem simplicem probatur, quia non cõuersio per accidens, quia aliquando conuertens est vera, & conuersa falsa, & econtrario, vt ostensum est, nec etiam conuersio per contrapositionem, quia aliquando conuertens est vera & conuersa falsa & econuerso quod probatur sic. Illa est vera chimera non est animal, & sua cõuertens est falsa, scilicet aliquid non animal non est nõ chimera, quia suum contradictorium est verum, scilicet omne non animal est non chimera. vt patet per exponẽtes. Similiter ista est falsa. omnis chimera est animal & tamen sua cõuertens est vera. s. omne non animal est

Contra diffinitionem cõuersio. per cõcontrapositionem.

non

non chimera, vt patet per ſuas exponentes, ſcilicet aliquid non animal eſt non chimera & nihil eſt non animal, quin illud ſit non chimera. ergo omne non animal eſt non chimera. quare &c.

Obiecta contra regulas cap. xij. *Cap.* V

IN materia hypotheticarum inferebantur aliquæ regulæ. quarum prima erat iſta. Ad veritatem conditionalis affirmatiuæ requiritur quod contradictorium conſequentis repugnet antecedẽti. ex qua inferebatur alia, quòd ad falſitatem eius requiritur. & ſufficit quod contradictorium conſequentis ſtet cum antecedente. Contra quas regulas arguitur ſic. Aliqua eſt conditionalis vera affirmatiua cuius contradictorium conſequens ſtat cum antecedente, ergo regulæ, falſæ, conſequentia tenet & antecedens probatur. Cuiuſcunque conditionalis affirmatiuæ antecedens eſt uerũ & conſequens falſum, contradictorium conſequentis ſtat cum antecedente, ſed aliqua eſt cõditionalis affirmatiua uera, cuius antecedens eſt verum & conſequens falſum. ergo aliqua eſt conditionalis affirmatiua uera, cuius contradictorium conſequentis ſtat cum antecedente: tenet conſequentia quia eſt ſyllogiſmus in tertio primæ figuræ probatur maior. quoniam ſi antecedens illius conditionalis eſt verum & conſequens falſum. tunc contradictorium cõſequentis eſt verum & antecedens ſimiliter eſt verum, ſed omnia vera ſtant ſimul. ergo cuiuſcunque talia conditionalis contradictorium conſequentis ſtabit cum antecedente, minorem ego probo. Nam hæc conditionalis eſt affirmatiua. niſi tu es animal tu non es homo. patet quod antecedens eſt verum, ſcilicet tu es animal. & conſequens falſum, ſcilicet tu es homo. Reſpondetur quod regulæ datæ de veritate & falſitate cõditionalis reſpiciunt ſolummodo conditionalem denominatam à ly ſi, & nõ à ly niſi. Ideo bene probatur, quod aliqua eſt conditionalis vera & affirmatiua. cuius cõtradictorium conſequens ſtat cum antecedente ſcilicet cõditionalis denominata à ly niſi, ſed de tali non eſt mentio

Contra regulas conditionalium.

7.2

ibi-

ibidem, immo de sola conditionali denominata à ly si. Secunda regula erat ista. Ad veritatem copulatiuæ affirmatiuæ requiritur quod quilibet pars principalis sit vera. Ex qua inferebatur. quod ad falsitatem eius sufficit vnam partem esse falsam. Contra quas arguitur sic. Aliqua est copulatiua affirmatiua vera cuius vna pars principalis est falsa. ergo regula falsa, tenet consequentia & antecedens probatur. ista est copulatiua vera & affirmatiua. aliquod animal est & si tu es illud, tu es asinus, & secunda pars principalis est falsa. ergo &c. consequentia tenet probatur prima pars antecedentis. hoc aīal est & si tu es illud, tu es asinus demonstrando brunellum, & hoc est aliquod animal. ergo aliquod animal est, & si tu es illud, tu es asinus. consequentia patet, quia non uidetur alius modus probandi illam copulatiuam. secunda pars antecedentis etiā probatur. Nam ista propositio, si tu es illud tu es asinus, non uidetur assertiuæ significare aliud quam, quod si tu es animal tu es asinus, sed hoc significatum est falsum. quod tu es animal tu sis asinus, ergo secunda pars principalis est falsa. Dicitur quod ista copulatiua est uera. & secunda pars est uera, sicut & prima, sed nego quod significet modo dicto. s. quod si tu es animal, tu es asinus, quia tunc relatiuū staret confusæ tantum. & anteced ens determinate, cuius oppositum dictum est in materia relatiuorum, Dictum est etiam, qua licitum est loco relatiuorum ponere antecedens. vbi seruetur eadem suppositio, sed ly aīal. in prima parte stat determinate, & positū locum relatiui stat confusæ tantū. ideo inepte assignat significatum secundæ partis. dicendo ipsam significare. quod si tu es aīal, tu es asinus, debet ergo conuerti relatiuum in suū antecedens stans determinate. dicendo secundam parté significare quod aliquod animal si tu es, tu es asinus. & hoc est verum, quia hoc si tu es: demōstrando asinum, tu es asinus: & hoc est aliquod animal, ergo aliquod animal si tu es. tu es asinus tenet cōsequentia resolubiliter. Tertia regula erat ista. Ad possibilitatem copulatiuæ requiritur quamlibet parté esse possibilem. & nullā alteri incom-

Contra primas regulas copulatiuarum.

Secunda

incompossibilem. Ex qua inferebatur quod ad impossibilitatem eius requiritur & sufficit, nam partem esse impossibilem, vel vnam alteri incompossibilem. Contra quas regulas sic arguitur. Aliqua est copulatiua affirmatiua impossibilis, cuius quælibet pars est possibilis, & nulla alteri repugnat. ergo ambæ regulæ falsæ. consequentia tenet & antecedens probatur. Nam ista copulatiua est impossibilis, omnis homo currit, & tu es homo, & tu non curris, quia ex duabus primis partibus sequitur contradictorium tertiæ, in tertio primæ figuræ, vt bene patet intuenti. & tamen quælibet eius pars est possibilis, vt patet, & probatur quod quælibet cuilibet est compossibilis. Nam istæ duæ sunt compossibiles, omnis homo currit, & tu es homo, & istæ sunt compossibiles, tu es homo, & tu non curris, ac etiam iste tu non curris, & omnis homo currit, ergo quælibet cuilibet est compossibilis. Ideo dicitur, quod istæ duæ regulæ datæ non respiciunt nisi copulatiuam factam ex duabus partibus, qualiter non est in proposito, quia assignatur copulatiua facta de tribus partibus. Si ergo quæratur regula generalis possibilitatis copulatiuæ dicitur, quod ad possibilitatem copulatiuę requiritur quod quælibet pars sit possibilis, & quod nulla alteri vel alijs sic incompossibilis, qualiter non est in proposito, quia licet istius copulatiuæ, quælibet pars cuilibet sit compossibilis, non tamen quibuslibet. vnde ista. omnis homo currit non est compossibilis istis. tu es homo. & tu non curris, similiter ista. tu non curris non est compossibilis istis, tu es homo. & omnis homo currit, quia ex illis duabus singularibus sequitur contradictorium vniuersalis, nam sequitur tu non curris, & tu es homo. ergo non omnis homo currit. Quarta regula erat ista. Ad necessitatem copulatiuę requiritur quamlibet partem esse necessariam. ex qua inferebatur: quod ad contingentiam ipsius sufficit vnam partem esse contingentem, & nullam alteri incompossibilem. Contra secundam regulam procedit argumentum factum iam. Sed contra primam sic arguitur. aliqua copulatiua est necessaria

Contra secundas regulas copu.

Tertia

cap. 1. Contra tertias regulas copu.

cessaria cuius vna pars est contingens. ergo regula falsa consequentia tenet, antecedēs probatur. Et capio istam copulatiuam non nullus Deus est, & tu es homo ista est necessaria. quia suum oppositum est impossibile. videlicet. nullus Deus est & tu es homo, quia non verius datur contradictorium quam præponēdo negationem toti. quod autem altera pars sit cōtingens patet de ista: tu es homo, quæ est secunda pars eius. Respondet quod ista regula sicut & qualibet alia data intelligitur de copulatiua affirmatiua & non de negatiua. secundū quod in illo ca. est expressum. Quinta regula fuit ista. Ad veritatem disiunctiuæ affirmatiuæ sufficit vnam partem esse veram. Ex qua inferebat quod ad falsitatem eius requiritur quamlibet partem esse falsam. Contra quas regulas arguitur sic. Aliqua disiunctiua est falsa, & tamen vna eius pars est vera, ergo ambæ regulæ falsæ. consequentia tenet antecedens probatur, ista est vna disiunctiua falsa. omnes homines sunt asini, vel homines & asini sunt asini, & tamen vna eius pars est vera. ergo regula falsa. consequentia tenet antecedens probatur. & primo quod ista sit vna disiunctiua. patet quia in ea coniunguntur plures cathegoricæ per notam disiunctionis. quod autem ipsa sit falsa probatur. Nam quælibet eius pars principalis est falsa. ergo ipsa est falsa. consequentia tenet, antecedens probatur. quod ista est falsa. Omnes homines sunt asini, & ista similiter, homines, & asini sunt asini, & istæ sunt partes principales. vt patet intuenti. ergo &c. quod autem vna eius pars sit vera probatur, quælibet istarum est vera. omnes homines sunt asini, vel homines, quæ est vna eius pars. & similiter ista. asini sunt asini. ergo vna eius pars est vera. Respondetur cum præponitur. omnes homines sunt asini vel homines & asini sunt asini. vtrum opponens velit eam habere pro copulatiua, vel disiunctiua? si pro copulatiua vera est. quia ambæ partes principales sunt veræ. & tunc ad argumentum dicitur, quod non est ad propositum. Si vero habeatur pro disiunctiua, negatur ista. quia ambæ partes principales sunt falsæ, sicut pro-

Prima. c. 1. Cap. de conditionalib.

Contra primas regulas disiunctiuarum.

batum est. Et cum dicitur vna eius pars est vera concedo nulla tamen principalis est vera de qua intelligit regula, conceditur ergo conclusio quod aliqua disiunctiua est falsa. & tamen vna eius pars est vera. sed hoc nō est contra regulam, quia intelligit de principali, qualiter non est in argumento assumpto. Sexta regula fuit ista. Ad possibilitatem disiunctiuæ sufficit vnam partem esse possibilem, & ad impossibiliratem eius requiritur quamlibet eius partem esse impossibilem. Contra ambas regulas arguitur sic aliqua est disiunctiua affirmatiua impossibilis, cuius quælibet pars principalis est possibilis, ergo ambæ regulæ falsa consequentia tenet, antecedens probatur. Nam contingenter tu es, vel tu non es supposito quod aduerbium determinet totū, & tamen quælibet eius pars principalis est possibilis, ergo &c. consequentia tenet, prima pars antecedens probatur quia suum oppositum est necessarium, videlicet necessario tu es vel tu non es, secunda pars etiam patet. quia quælibet istarum est possibilis, tu es, & tu non es; Ideo respondetur quod regula intelligitur de disiunctiua affirmatiua hypotheticæ probanda, & non cathegoricæ, qualiter non est in proposito. eo quod quælibet istarum contingenter tu es, vel tu non es, necessario rex sedet, vel nullus rex sedet exponibiliter probanda sicut iste, contingente tu es, necessario Deus est. Septima regula erat ista. Ad necessitatem disiunctiuæ affirmatiuæ sufficit vnam partem esse necessariam, vel omnes inuicem contradici. Ex qua sequebatur quod ad contingentiam eiusdem requiritur quamlibet partem esse contingentem, & nullam alteri repugnare. Contra istas regulas arguitur. Aliqua est disiunctiua necessaria, cuius quælibet pars est contingens, & nulla alteri repugnat, ergo ambæ regulæ falsæ, conscientia tenet antecedens probatur. Nam ista disiunctiua est necessaria, antichristus non est albus, vel antichristus est coloratus, & quælibet eius pars est contingens & nulla alteri repugnat ergo &c. antecedens pro qualibet parte, & primo quod ista sit necessaria quia suum oppositum est impossibile,

Cōtra secundas regulas disiuncti.

Contra tertias regulas disiuncti.

le, videlicet antichristus est albus, & antichristus non est coloratus, secunda pars patet, scilicet quod quælibet eius pars sit contingens, quia indifferenter potest esse vera & falsa, vt bene patet. Tertia etiam pars patet scilicet, quod nulla illarum partium alteri repugnat, quia possibile est quod antichristus sit niger, quo posito hæ forent simul veræ antichristus non est albus, & antichristus est coloratus, ergo non inuicem repugnat. Respondetur quod diminutæ recitata est regula contingentiæ disiunctiuæ. Sed oportet plus addere, scilicet, quod contradictoria partium non repugnent. Nunc ad propositum disiunctiua proposita est necessaria, & quælibet eius pars est contingens, & nulla alteri repugnat, sed opposita illarum partium repugnant, videlicet antichristus est albus, antichristus non est coloratus, quare nihil contra regulam. Notandum quod contra quamlibet istarum regularum contentarum in materia hypotheticarum potest argui ex assignatione hypotheticæ negatiuæ vel partis non principalis, vbi ergo tales obiectiones procederent dicatur regulas hypotheticarum in negatiuis non tenere, neque etiam de partibus non principalibus. *Notan.*

XV

Obiectiones contra dicta in ca. V. de prędicabilibus. Cap. VI.

MATERIA prædicabiliũ qualdã cõtinet diffinitiones quarũ prima erat ista. Genus est terminus vniuocus prędicabilis in quid de pluribus differentibus specie, vt aĩal. Contra istã diffinitionẽ arguitur sic. ly corpus animatũ est genus, tñ non est terminus vniuocus, ergo diffinitio insufficiẽs, tenet consequentia cũ maiori minorẽ probo. Nã oĩs terminus vniuocus est terminus simplex, sed ly corpus aĩatũ, nõ est terminus simplex, ergo nõ est terminus vniuocus. Dicitur quod ly corpus animatum non est genus, nec ly animal rationale, quia quodlibet genus debet esse terminus simplex. Et si allegatur Porphyrius ponens terminum istum pro genere, dicitur *Contra diffinitionem generis.* *In prædicabili. cap. 2.*

quod posuit, non quod ita esset, sed gratia exempli, aut quia caruit termino simplici loco ergo istius termini; corpus animatum, debet poni vnus istorum simplicium viuens. vel viuum; medians inter ly animal, & ly corpus. vnde omne animal est viuens, sed non econuerso. similiter omne viuens est corpus, & non econuerso, loquendo de viuente composito ex materia & forma, ly animal rationale. ergo frustra positum est pro genere: quia est diffinitio hominis, sed ideo posuit Porphyrius. quia sequebatur opinionem Platonis ponentis cœlum esse animal rationale, cuius opinionem negamus ad presens. Secũda diffinitio erat ista: Genus generalissimum est, quod cum sit genus, non potest esse species. Ex qua inferebatur alia quod genus subalternum est illud quod cum sit genus potest esse species. Contra istas diffinitiones sic arguitur. ly substantia est genus generalissimum, & potest esse species. ergo diffinitionis insufficientes. tenet consequentia cum maiori, minorem probo. Nam ly substantia potest conuerti cum isto termino homo. ergo potest esse species consequentia. tenet, & antecedens similiter per nouam impositionem. Respondetur, quod argumentum verbaliter procedit & non contra intellectum diffinitionum, prima namq; sic intelligitur genus generalissimum est illud quod cũ sit genus non potest esse species, sic adæquatæ significãdo. Nunc ad propositum ly substantia: potest esse species, sed non sic adæquatæ significando scilicet substantiam. Tertia diffinitio principalis fuit ista. Species est terminus vniuocus non supremus prædicabilis in quid de pluribus. Contra arguitur sic ly subiecta est terminus vniuocus nõ supremus prędicabilis in quid de pluribus, & tamen non est species. ergo diffinito insufficiens tenet consequentia cum minori, maior probatur. Namque ly substantia prædicetur de pluribus. in quid patet, & quod sit terminus non supremus probatur. Nã aliquis terminus est supra eum, ergo non est supremus, consequentia tenet antecedens probatur de isto termino ens qui est supra iuum terminum substãtia quia oĩs sub-

Contra diffi. generis generalissimi, & subalterni.

Contra diffinitionem speciei.

substantia est ens. & non econtra. Respondetur quod quemadmodum ly substantia, est genus generalissimus ita est terminus supremus, & cum dicitur ly ens est supra cum, nego, quia superioritas & inferioritas non reperitur nisi in prædicamento. ly ens, non est in prædicamento. ergo non est supra nec infra. Et cum dicitur. omnis substantia est ens quod non econuerso. ergo ly ens, est terminis superior, non valet consequentia sed bene sequitur ergo est terminus cõior, vel prior, sicut non sequitur, omnis substantia est homo vel non homo & non econuerso ergo ly homo, vel non homo. est terminus superiori. nullus enim terminus cõpositus est supra vel infra aliquem terminum prædicamentalẽ. Quarta diffinitio fuit ista. Species specialissima est terminus qui cum sit species non potest esse genus. Ex qua inferebatur quod species subalterna est teminus, qui cum sit species potest esse genus. Contra arguitur sic, iste terminus homo, est species specialissima & potest esse genus, ergo neutra diffinitio sufficiens, consequentia tenet cum maiori, minor probatur, quia potest conuerti cum illo termino animal. Dicitur quod argumentum nõ procedit contra intellectum regulæ qui est iste, species specialissima est terminus qui cum sit species non potest esse genus, sic adequatæ significando, sicut ly homo, sed iam in proposito, si ly homo conuerteretur cum ly animal nõ adæquatæ significaret hominem. Quinta diffinitio fuit. Differentia est terminus vniuocus prædicabilis in quale essentiale. Contra arguitur sic ly rationale est differentia, & tamen non est terminus vniuocus, ergo diffinitio sufficiens: tenet consequentia antecedens probatur. nam significat hominem sub ratione quæ sensituum & intellectiuum, significat angelum sub ratione qua intellectiuum, solummodo, ergo diuersis rationibus. Respondetur quod ly rationale, quod diuidit animal, quando dicitur animalium aliud rationale, aliud irrationale, non significat nisi hominem, quia est significat nisi animal rationale, sed nullus angelus est animal rationale. ergo non significat

Contra diffinitionem specialißimæ, et subalternæ.

Contra diffinitionẽ differentiæ.

ficat angelum: & ita vnum assumptum fuit falsum. Sexta diffinitio fuit ista. Proprium est terminus vniuocus prædicabilis de pluribus in eo quod quale accidentale conuertibiliter, vt risibile quod prædicatur de sor. & Plat. accidentaliter conuertibiliter. Contra istam diffinitionem arguitur sic ly risibile, est proprium. & tamen non prædicatur de pluribus conuertibiliter. ergo diffinitio insufficiẽs. tenet consequentia cum maiori, minor probatur. nam ly risibile, prædicatur de sor. & Pla. & nõ conuertibiliter, quia sor. & risibile non conuertuntur. vnde non sequitur risibile currit. ergo sor. currit. ergo &c. Dicendum quod ly conuertibiliter in diffinitione non respicit ly pluribus, sed illud ratione cuius de talibus prædicatur. videlicet subiectum. quod est iste terminus homo, cũ quo conuertitur iste terminus risibile. vnde ista consequẽtia non valet ly risibile, prædicatur de sor. & Pla. & non conuertitur cũ illis ergo non cõuertitur. arguitur. n. ab inferiori ad suum superius negatione præposita. Septima diffinitio erat ista. accidẽs est terminus vniuocus prædicabilis de pluribus in quale accidẽtale nõ conuertibiliter. Contra istã diffinitionẽ arguit sic, nã iste terminus hic albedo est accidens quia est terminus accidentalis, & tamen non est prædicabilis de pluribus, quia est terminus discretus: ergo diffinitio insufficiens. Soluitur hoc argumentũ per distinctionẽ dicendo, quod accidens potest sumi large pro omni termino accidentali cõmuni vel discreto. & sic nõ sumitur in proposito. Alio modo pro termino accidentali cõmuni, & sic diffinitur ad præsens & secũdum istum modum patet quod iste terminus hic albedo, non est terminus accidentalis, nec est pluribus competens accidẽtaliter. Octaua diffinitio erat ista. Prædicatio directa est illa, in quo superius prædicatur de suo inferiori. Indirecta autem econuerso. Contra istas diffinitiones arguitur sic. quia ex illis sequitur quod aliqua est prædicatio quæ nec est directa nec indirecta. vt homo est homo, animal est animal, quia nec superius, nec inferius prædicatur. Ideo respondetur concedendo conclusionem. Vltima diffinitio

Contra diffi. proprij.

Contra diffi. accidentis.

Contra diffi. prædicationis directæ et indirectæ.

fuit

fuit ista. Prædicatio essentialis est illa in qua superius prædicatur de suo inferiori, vel differentia de aliquo istorum aut econuerso. Contra istam diffinitionem arguitur sic. homo non est animal, non est prædicatio essentialis, & tamen superius prædicatur de suo inferiori. ergo diffinitio insufficiens, tenet consequentia cum minori, maiorem probo. quia ista prædicatio est impossibilis. Respondetur quod aliqua prædicatio essentialis est impossibilis. Similiter aliqua prædicatio contingens est prædicatio essentialis. vt tu es homo, & antichristus est animal. Item aliqua prædicatio necessaria est prædicatio accidentalis. vt homo est risibilis, animal est quantum, aut coloratum.

Contra diffi. prædicationis essentialis.

Obiectiones contra cap. vltimi. in materia syllogismorum. Cap. VII.

In materia syllogismorum est aliqualiter obiiciendum vt quod nō expræssa est prolatum ad lucem reducatur. De primo arguitur probando insufficientiam figurarū sic. quatuor sunt figuræ. ergo diminute tres assignātur consequentia tenet. antecedens probatur. nam iste est optimus syllogismus. omnis homo est animal, oē aïal est substantia. ergo omnis homo est substantia ergo est syllogismus alicuius figuræ, non primæ, quia quod subiicitur in prima non prædicatur in secunda, nec est secūdæ figuræ, quia non prædicatur idem in vtraque. nec tertiæ. quia non subiicitur idem in vtraque. ergo oportet dare quartam figuram, in qua illud quod prædicatur in prima subiiciatur in secunda. Respondetur quod non sunt plures figuræ quam tres, nec syllogismus propositus cōstituit quartam figurā, quia est in prima figura & in primo modo, nec dictum est, quod non constituat primam figuram. quia est in prima figura alius syllogismus quam ille cuius subiectum primæ propositionis est prædicatum secundę, sed dicebatur. si subiectum primæ est prædicatum secundæ, sic resultat prima figura. Dicatur ergo quod ille syllogismus constituit primā figuram

Contra sufficientiam figurarum.

Contra sufficientia modorum primę figurę. ram, cuius subiectum vnius præmissæ est prædicatum alterius. Secundo arguitur insufficientia modum primæ figuræ sic syllogizando, nullum animal est lapis, quilibet homo est animal, ergo aliquis homo nó est lapis, iste est syllogismus primæ figuræ, & tamen nó est in aliquo illorum nouē modorū, vt patet discurrēdo per omnes, ergo plures sunt quam nouem. Iem syllogizatur sic. Omne animal est substantia, omnis homo est animal, ergo homo est substantia, iste syllogismus est primæ figuræ & tamen non est in aliquo illorum nomen modorum, vt patet intuenti nisi forte diceretur quod esset in bara lipton, nec hoc euadit. quia baralipton concludit indirecte, & prædictus syllogismus concludit directe, ergo &c. Dicitur qnod primus syllogismus est in celarēt. non immediate, sed mediate, quia ex primis præmissis concluditur in celarent, nullus homo est lapis. ex qua sequitur formaliter, quod aliquis homo non est lapis in figura de inesse. Consimiliter est dicendum ad secundū syllogismum quod est in primo primæ figuræ non immediate, sed mediate concludendo istam cóclusionem in figura de inesse ex propria conclusione: vnde iste syllogismus est immediate in primo primæ omne animal est subiecta, quilibet homo est animal, ergo quilibet homo est subiecta, quia non exigitur aliquod medium ad hoc quod sit in primo primæ figuræ, sed alius syllogismus est mediate, quia non sequitur conclusio ista, nisi mediate ista subintellecta. s. quilibet homo est subiecta, tanquam ab vniuersali ad suā subalternā. Et si ex his cócluderetur quod barbara, vel celarent concludit indirecte, vel indefinite, vel particulariter, concedo nó immediate sed mediate. Tertio ostendo insufficientiā modorū secundę figuræ sic arguendo. Nullus lapis est animal, quilibet homo est animal, ergo aliquis hō non est lapis Vel sic, quilibet hō est animal, nullus lapis est animal, ergo nullus hō est lapis, quilibet istorū syllogismorū est in secunda figura, & non in aliquo illorum quatuor modorum, vt patet discurrendo per singulos. Nā primus syllogismus istorū duorum, constat ex duabus vniuersalibus

Contra suffi. modorum secūdę figurę.

bus concludit indirecte, qualiter non reperitur in aliquo illorum quatuor modorũ. Respondetur vt primus est mediate in Cæsare, quia ex propria & immediate conclusione eius sequitur conclusio adducta formaliter, secunda uero est in camestres etiam mediate, quia ex propria & immediata conclusione eius, sequitur conclusio illius syllogismi per conuersionẽ simplicẽ. Quarto ostendo insufficientiã modorum tertiæ figure sic arguendo. Omnis homo est subiecta, omnis homo est animal, ergo quædã subiecta est animal, vel sic, quilibet hõ est risibilis, aliquis homo est vnus homo, ergo aliquod risibile est vnus homo isti sunt optimi syllogismi in tertia figura, & non in aliquo modo quia omnes modi tertiæ figuræ concludunt directe, & prædicti syllogismi cõcludunt indirecte, ergo &c. Ideo dicitur vt prius, quod primus est in darapti, secundus in datisi non immediate sed mediate, per conuersionem simplicem immediate conclusionis, & ita non est in conueniens quod modi tertiæ figuræ concludant indirecte, non immediate, sed mediate solum.

12.2 Contra suffi. modorũ tertię figuræ.

Obiecta ad dictum vlti. cap. contra modos figuratum. *Cap.* VIII.

12.[illegible] *Contra primum modorũ primę fi.*

ARGVITVR communiter contra figurarum modos probando syllogismos factos in illis aliqualiter non tenere. Et primo contra primum modum primæ figuræ nam iste syllogismus non ualet, omnis homo vel asinus est asinus, omne risibile est homo vel asinus, ergo omne risibile est asinus. Et ponitur in primo primæ figurę, ergo modus iste insufficiens, consequentia tenet cum maiori, quia omnia requisita ad primum primæ sufficienter exprimuntur, quod autem iste syllogismus non ualeat, probatur, consequens est falsum & antecedens est verum, probatur. Nam minor est vera, vt pate ex suis exponentibus, & maiorem probo inductiue. Iste homo vel asinus, & ille homo vel asinus est asinus, & sic de singulis, & isti sunt omnes homines ergo omnis homo vel asinus est asinus, patet consequẽtia

tia à singularibus sufficienter enumeratis ad suam vniuersalem. Respondetur quærendo de subiecto distributionis illius vniuersalis, omnis homo vel asinus est asinus quid distribuitur. vtrum totum disiunctum, vel prima pars solummodo, si totum disiunctum, nego maiorem & ad probationem adductam, dico quod quælibet singularis in qua demonstratur homo, est falsa: ideo ista est falsa, iste homo vel asinus est asinus, demonstrando hominem, quia significat quod hoc quod est homo est asinus. & hoc est falsum. Si autem solummodo prima pars distribuitur. nego consequentiam, quia plus prædicatur in minori quam fuerit distributum in maiori. Vnde non oportet quod subiectum totius propositionis maioris prædicetur in minori, sed sufficit quod subiectum distributionis, ita quod secundum istam responsionem, vniuersalis quæ est maior habet subiectum distributionis, quod est prima pars disiunctim. & habet subiectum propositionis quod est totum disiunctum. primum subiectum expedit prædicari in minori & non secũdum. nec de tali intelligitur regula primæ figuræ. Cõtra secundũ modum arguitur sic. iste syllogismus nõ ualet, nulla conclusio est uera, sed omnis conclusio facta in celarent est conclusio. ergo nulla conclusio facta in celarent est uera. & tamen iste syllogismus est in celarent. ergo &c. Minor patet, quia sunt omnia requisita. maior probatur ponendo quod syllogismus factus sit omnis syllogismus. quo posito antecedens illius syllogismi est verum pro qualibet parte, & consequens falsum, quia falsificat se. Ideo dicitur vt in materia insolubilium, quod dictus syllogismus non est in tertio primæ, quia conclusio est propositio insolubilis hypotheticæ significans qualis non est aliqua præmissarum. Cõtra tertium primæ figuræ arguitur sic iste syllogismus non valet cuiuslibet hominis asinus currit, brunellus est hominis asinus. ergo brunellus currit. & tamen arguitur secũdum tertium modũ. ergo modus insufficiens. consequentia. tenet cum minori, maiorem probo. Et pono ꝙ quilibet hõ habeat duos asinos quorum vnus currat, alius

Contra secũdum modũ primæ figuræ.

Contra tertium modũ.

alius

alius non de quorum numero nō currentiū sit brunellus: isto posito antecedens est verum. vt patet. consequens contra casum. Ideo dicitur quod argumentum non valet. quia plus prædicatur in minori quam fuerit distributum in maiori. Nam distributum in maiori fuit præcisę ly hominis,& prędicatum minoris erat hoc totum, hominis asinus. Sed forte dicitur quod adhuc stat argumētum, sic arguēdo. Cuiuslibet hominis asinus currit, brunellus est hominis. ergo brunellus currit. Dicit quod nondum est syllogismus in tertio primæ. quia in obliquis casibus, oportet subiectum maioris prædicari in minori in recto sic dicendo, brunellus est homo. & hoc negatur propterea bene sequitur, cuiuslibet hominis asinus currit, sor. est homo. ergo sor. asinus currit. Notandum circa illum modum quod si aliqua pręmissarū non fuerit quanta, non arguitur tunc secundum istum modum vt necessario omnis homo est animal, sor. est homo ergo necessario sor. est animal. Itē, omnis homo est animal: sed tantum risibile est homo. ergo tantum risibile est animal. in qualibet enim harum consequentiarū est antecedens verum, & consequens falsum. non est ergo aliquis istorum paralogismorum syllogismus in darii. quia in primo maior non est alicuius quantitatis, quia est modalis de sensu composito, in secundo minor non est alicuius quantitatis, quia est exclusiua primi ordinis. Contra quartum primæ arguitur sic, iste syllogismus non ualet. Omne animal si est rudibile, non est homo, sed tu es animal si es rudibilis. ergo tu non es homo, & tamen arguitur secundum istum modum. ergo est sufficiens. consequentia tenet, antecedens probatur. nam consequens est falsum, vt patet. & quælibet præmissarum est vera scilicet tam secunda quam prima. vt patet per exponentes. Nam aliquod animal si est rudibile non est homo, & nullum est animal, quin illud si est rudibile, non sit homo. patet etiam ex omnibus suis singularibus, quarum quælibet est uera. Respondetur vt in primo quod si totum conditionatum distribuitur, negatur maior. & tunc ad argumentum

Contra quartum modū.

mentum

mentum, dico quod non bene exponitur. Primo, quia est vniuersalis negatiua quæ non exponitur. Secundo quia non debite assignatur secunda exponens, quę deberet esse ista. & nihil est aĩal si est rudibile quin istud non sit homo quod est falsum, quia aliquod est animal si est rudibile, quod est homo. Nam hoc est homo, demonstrando hominem. & hoc est animal si est rudibile. ergo &c. Item multæ singulares sunt falsæ, vt hoc animal si est rudibile non est homo demonstrando hominem. quia debet sic resolui hoc non est homo & hoc est animal si est rudibile, quarum prima est falsa. Si autem dicitur in principio quod distribuitur solum prima pars conditionati tunc patet quod consequentia non ualet, quia plus prædicatur in minori quam fuerit distributũ in maiori. Ideo debuit sic argui. Omne animal si est rudibile non est homo, sed tu es animal. ergo tu si es rudibilis non es homo. conceditur consequentia & consequens. Notandum tamen quod in prædictis & in cæteris modis, oportet medium terminum semper supponere precisæ pro eodem vel pro eisdem, ideo non ualet iste syllogismus, nullus homo est mulier. berta est homo. ergo berta non est mulier, quia minor debuit esse talis, berta est aliquis homo quę negatur. Contra cæteros modos primę figurę non arguo, quia ex prædictis possunt elici obiectiones contra alios modos sufficienter. Contra primum secundæ figurę arguitur sic. ista consequentia non ualet, omnis Deus substantia non est omnis prima causa substantia est ergo omnis prima causa Deus non est, quia antecedens est verum. consequens falsum & tamen est syllogismus in primo secundæ. Respondetur quod talis syllogismus non est in primo secundæ, quia talis debet fieri ex negatiuis de consueto modo loquendi, & non de inconsueto, qualiter fit in proposito, quia omnes negatiuæ sunt de inconsueto modo loquendi, ex quo prædicatum precedit negationem, sed bene sequeretur, omnis Deus nulla substantia est. omnis prima causa substãtia est, ergo omnis prima causa Deus non est, sed maior est falsa, sicut &

Contra primum modũ secundæ figurę.

conclu-

conclusio. hoc argumentũ potest reduci ad omnes alios modos istius figuræ per transpositionem præmissarum, aut per mutationem quantitatis. Contra primum modum tertiæ figuræ arguitur. Iste syllogismus non valet cuiuslibet hominis asinus currit, cuiuslibet hominis asinus quiescit. ergo asinus quiescens est asinus currens, quia in casu superiori est antecedens verum consequẽs falsum. & tamen est in primo tertiæ figuræ. Dicit quod non est in darapti, quia sicut præmissæ fiunt ex recto & obliquo ita conclusio debet fieri. ideo debet sic concludi. ergo asinus quiescens est alicuius, cuius est asinus currens. vnde ly asinus, non est pars subiecti in præmissis, sed pars prædicati, ideo debet poni in conclusione. Cõtra secundum modum tertiæ figuræ arguitur. Iste syllogismus non valet, omnis homo vel asinus non est homo, omnis homo vel asinus est risibilis. ergo risibile nõ est homo, quia antecedẽs est verum, vt patet ex suis exponentibus. vel singularibus, & consequens est falsum. Respondetur quod si in qualibet præmissarum disiunctum totum distribuitur quilibet illarum est falsa. & habet multas singulares falsas. Nã primo vniuersalis quælibet singularis est falsa, in qua demonstratur homo & secundæ quælibet singularis est falsa in qua demonstratur asinus vt patet ex suis resoluentibus. Si autem non distribuitur totum disiunctum, sed prima pars solũmodo non arguitur tunc in secundo tertiæ, quia in tali modo oportet totum subiectũ propositionis distribui qualiter non sit in proposito. Contra alios modos huius figuræ specialiter non arguo. Primo quia hæ duæ obiectiones ad omnes alios modos possunt reduci. Secundo vt vitem prolixitatem scripturæ facientis tedium in animo. Tertio vt vitem prolixitatem scripturæ facientis tedium in animo studentis.

Contra primum modũ primæ figuræ.

Contra secũdum modũ.

Et sic est finis obiectionum contra summulas.

Et incipit vltimus tractatus huius operis qui de obiectionibus contra consequentiarum regulas intitulatur eas fortificando.

Obie-

Obiecta contra regulas consequentiarum primi & secundi cap. Cap. primum.

Cõtra regu. de consequẽtia bona & mala.

POST summularum obiectionum declaratam notitiam, sequitur vltimo vt in initio est præmissum, consequentiarum rationibus fortificare materiam. Arguo igitur contra primam & principalem regulam quæ fuit ista. Consequentia bona est illa cuius contradictorium consequentis repugnat antecedenti, ex qua inferebatur alia, quod consequentia mala est illa cuius contradictorium consequentis stat cum antecedente. Contra arguitur sic. aliqua est consequentia bona, & tamen contradictorium consequentis stat cum antecedente. ergo ambæ regulæ falsæ. consequentia tenet antecedens probatur, ista consequentia est bona. Tu credis præcisæ quod aliquis homo decipitur. ergo aliquis homo decipitur, & tamen contradictorium consequentis stat cum antecedente. ergo prima pars antecedentis probatur, quoniam sequitur tu credis præcisæ quod aliquis homo decipitur. ergo tu credis præcisæ verum, vel tu credis præcisæ falsum. Si tu credis præcisæ verum, & tu credis præcisæ quod aliquis homo decipit. ergo aliquis homo decipitur. Si tu credis præcisæ falsum. ergo tu deciperis. & tu es aliquis homo ergo aliquis homo decipitur. Secunda pars antecedentis probatur. & pono antecedens in casu. cum hic quod nullus alius à te decipiatur. Isto posito. tu credis præcisæ quod aliquid homo decipitur & nullus homo decipitur, ergo contradictorium consequẽtis stat cum antecedente primam partem consequentis ponit casus, secũdam probo. Nam nullus alius à te decipitur per casum, nec tu deciperis. ergo nullus homo decipitur. minorem probo, quia si non detur oppositum. & arguitur sic tu credis præcisæ sicut est. ergo tu non deciperis. consequentia tenet & antecedens probatur. nam tu credis precisę quod aliquis homo decipitur per casum. & ita est ꝙ aliquis homo decipitur quia tu deciperis per responsionem. ergo tu credis precisę sicut est. Respondetur quod ista consequentia est bona, & quod oppo-

oppositum consequentis non stat cum antecedente, immo repugnat. Et admisso casu concedo istam. tu credis præcisæ quod aliquis homo decipitur, & nego istam nullus homo decipitur, quia concedo quod tu deciperis tanquam sequens. sequitur enim aliquis homo decipitur & nullus alius à te decipitur & tu es homo ergo tu deciperis. Vlterius ad argumentum nego, istam tu credis præcisæ sicut est. Et ad eius probationem nego cõsequentiam istam, scilicet tu credis præcisæ quod aliquis homo decipitur. & ita est quod aliquis homo decipitur. ergo tu credis præcisæ sicut est. sicut non sequitur tu credis præcisæ quod aliquis homo currit, & ita est quod aliquis homo currit. ergo tu credis præcisæ sicut est, vt posito quod sor. currat. & Plato non currat. & credas præcisæ Platonem currere, isto posito est antecedens verum, consequens falsum, sed bene sequitur, tu credis præcisæ quod aliquis homo currit, & ita est quod ille quem præcisæ credis currere currit. ergo tu credis præcisæ sicut est, sed minor est falsa in isto casu. Ita sequitur in proposito, tu credis præcisæ quod aliquis homo decipitur. & ita est quod ille quem credis decipi decipitur. ergo tu credis præcisæ sicut est, consequentia est bona, sed minor est falsa quia in casu isto. tu credis alium à te decipi. Notandum quod sub secunda regula ponebantur duę alię regulæ, videlicet. Ex impossibili sequitur quodlibet Et necessarium sequitur ad quodlibet. Contra quas regulas arguitur sic, quia non sequitur, aliquis homo est asinus, ergo nullus homo est asinus & arguitur secundum ambas regulas. ergo ambæ regulæ falsæ. tenet consequẽtia cum minori & maior probatũ. Primo quia ex vno oppositorum non sequitur reliquum. Secundo quia cõtradictorium consequentis stat cum antecedente, eo quod conuertitur cum ipso. Ideo respondetur quod ista cõsequentia est materialis bona & non est inconueniens ex vno oppositorum aliud inferri, dummodo ipsum sit impossibile. nego tamen quod oppositum consequentis stet cum antecedente. Et nego illam consequentiam

Contra regu. cõsequẽtiæ bonę materialis.

27.2

oppo-

oppositum, consequens conuertitur cum antecedente: ergo stat cum ipso. vnde dico quod quælibet propositio mundi sequitur ex illa, tu es asinus, & quælibet eidem repugnat, immo repugnat sibijpsi, quia infert oppositum suijpsius. Prima regula formalis consequentiæ erat ista. Si alicuius consequentiæ ex contradictorio consequentis sequitur contradictorium antecedentis, illa consequentia est bona. Ex qua inferebatur, quod si alicuius consequentiæ contradictorium consequentis non est illatiuum contradictorij antecedentis, illa consequentia non valet. Contra ambas regulas arguitur sic. Aliqua consequentia est bona. & tamen ex contradictorio consequentis non sequitur contradictorium antecedentis. ergo istæ regulæ falsæ antecedens probatur ista consequentia est bona, tu credis præcisæ, quod omnis homo decipitur. ergo tu deciperis. & ex contradictorio consequentis non sequitur contradictorium antecedentis. ergo &c. prima pars antecedentis probatur, quia sequitur, tu credis præcisæ quod omnis homo decipitur, ergo tu credis verũ vel falsum. Si credis falsum. ergo tu deciperis. si verum. & tu credis præcisæ, quod omnis homo decipitur. ergo ita est quod omnis homo decipitur. ergo tu deciperis. ista consequẽtia est bona, & secũda pars antecedentis principalis probatur, quia non sequitur tu non deciperis. ergo tu non credis præcisæ quod omnis homo decipitur. probatur. & pono quod tu credas præcisæ quod omnis homo decipiatur isto posito consequens est falsum per casum, & antecedens verum probatur, si non, detur oppositum, & arguitur sic, tu credis præcisæ quod omnis homo decipitur, & ita est quod omnis homo decipitur, quia omnis homo non tu decipitur per casum, & tu deciperis per responsionem. ergo tu credis præcisæ sicut est. ergo tu non deciperis, quod erat probandum. Respondendum est non admittendo casum, quia non est possibile quod tu credis præcisæ, quod omnis homo decipitur. nam sic sequitur quod tu deciperis. vt est ostensum vel ergo deciperis In credẽdo omnem hominem decipi, vel aliquid

aliud

aliud & per consequens tu non credis præcisæ, quod omnis homo decipitur, quod est oppositum vnius particulæ & casus. Ex eodem sequitur quod non est possibile, quod tu credas præcisæ teipsum decipi, probatur. nam si credis præcisæ teipsum decipi. ergo deciperis, vel in credendo teipsum decipi, vel aliquid aliud, non primum, quia teipsum decipi est verum, ergo aliquid aliud, & per consequens tu non credis præcisæ teipsum decipi. Secunda regula erat ista. Si alicuius consequentiæ bonæ antecedens est verum, & consequens est verum, & si antecedens est verum & consequens falsum ista consequentia non valet. Contra arguitur sic. Possibile est quod aliqua consequentia sit bona, & antecedens sit verum consequens falsum, ergo regula falsa, consequentia tenet, antecedens probatur. Et pono quod ista consequentia, tu es homo. ergo tu non es homo, conuertatur cum bona consequentia antecedente & consequente significantibus vt prius, casus est possibilis, quia consequentia distinguitur ab antecedente, & consequente simul sumptis, quia eisdem superaddit notam consequentiæ admisso ergo casu, ista consequentia est bona, tu es homo. ergo tu non es homo. quia conuertitur cum bona consequentia, & antecedens est verum, & consequens falsum, quia significat omnimode sicut prius ex casu, ergo &c. Ideo dicitur quod argumentum verbaliter procedit contra regulas. Et non contra intellectum istarum intelligitur sit namque prima, si alicuius consequentiæ bonæ significantis præcisæ iuxta compositionem suarum partium antecedens est verum, & consequens falsum. consequentia non valet sed iam in casu: ista consequentia proposita est bona non tamen significat iuxta compositionem suarum partium. quia ponitur ipsam conuerti cum bona consequentia antecedente & consequente significantibus vt prius omnimode, vt ergo arguatur contra regulam; debet sumi hoc antecedens possibile est quod aliqua consequentia sit bona, significans præcisæ iuxta compositionem

Contra secundam regulam.

ſuarum partium & quod antecedens ſit verum, & conſequens falſum. Et hoc negatur tanquam impoſsibile. Iſtum modum intelligendi de ſignificatione partium & ſi non explicite. tamen implicite aſſerit quæcunque regula conſequentiarum contra quarum quælibet poteſt verbaliter argui illo vel conſimili argumento, niſi in gloſa prædicta cæteræ regulæ verificentur.

28.2. *Contra tertiam regulã.* Tertia regula fuit iſta. Si alicuius conſequentiæ antecedens eſt neceſſarium, & conſequens ſimiliter eſt neceſſarium, ex qua inferebatur, quod ſi antecedens eſt neceſſarium & conſequens eſt contingens, conſequentia non valet. Contra iſtas regulas arguitur ſic. aliqua conſequentia eſt bona, & antecedens eſt neceſſarium, & conſequens contingens. ergo regulæ falſæ, conſeqnentia tenet antecedens probatur. Nam iſta conſequentia eſt bona: Deus eſt. ergo hic eſt vera, Deus eſt. & antecedens eſt neceſſarium. & conſequens contingens. ergo &c. quod antecedens ſit neceſſarium manifeſtum. & quod conſequens ſit contingens probatur. Nam iſta, Deus eſt, poteſt eſſe falſa, & ipſa vera ergo ipſam eſſe veram eſt contingens, conſequentia eſt nota cum minori. maior probatur ex hoc quod poteſt conuerti cum falſo. Ideo probatur principalem conſequentiam eſſe bonam. quia ſi non, ſtet ergo oppoſitum conſequentis cum antecedente, & arguitur ſic hæc non eſt vera Deus eſt, & ipſa ſignificat adæquatæ Deum eſſe, ergo Deum eſſe nõ eſt verum, & per conſequens Deus non eſt, quod eſt oppoſitum alterius partis. Reſpondetur quod iſta conſequentia non valet Deus eſt. ergo hæc eſt vera. Deus eſt, niſi adderetur iſta minor & hæc Deus eſt. ſignificat adæquatæ Deum eſſe quæ eſt contingens, & concedo quod oppoſitum conſequentis ſtat cum antecedente, tunc cum ponitur cum antecedente admitto, & concedo iſtam, Deus eſt & hec non eſt vera, Deus eſt, & tunc ad argumentum hæc non eſt vera, Deus eſt & ipſa adæquatæ ſignificat Deum eſſe, ergo Deum eſſe non eſt verum. nego minorem, quia repugnat duobus, conceſsis ſequitur enim Deus

eſt,

est, & hæc non est vera, Deus est. ergo ipsa non significat adæquatæ Deum esse, vnde in hoc argumento est obligatio, & non apparet, cum enim dicitur, stet oppositum consequentis cum antecedente, hæc est vna positio implicite, ac si dicerem, pono tibi istam, Deus est, & hæc non est vera, Deus est, quæ admittenda est, & consequenter respondendum est vt prius. Quarta regula fuit ista. Si alicuius consequentiæ bonæ antecedens est possibile, & consequens similiter. Ex qua est illatum, quod si alicuius consequentiæ antecedens est possibile, & consequens impossibile, consequentia ista non valet. Contra istas regulas arguitur sic. ista consequentia non est bona, omnis propositio, est affirmatiua, ergo nulla propositio est negatiua, antecedens est possibile, & consequens impossibile, ergo regulæ falsæ, consequentia tenet, & antecedens probatur pro prima parte. Nam oppositum consequentis repugnat antecedenti, ergo consequentia bona, antecedens patet. Nam ista repugnant, omnis propositio est affirmatiua, & aliqua propositio est negatiua, quod autem antecedens sit possibile, patet. quia possibile est quod hæc tu es sit omnis propositio, sed nunc probatur quod consequens sit impossibile, quia ipsum non potest esse verum, sic significando, probatur, nam si potest esse verum, vel ergo ipso existente, vel ipso non existente, non ipso existente, quia si ista propositio non esset, nulla propositio est negatiua, & sic ipsa non esset vera nec falsa, nec etiam ipsa existente, quia quamdiu ista propositio est, aliqua propositio negatiua est, & per consequens semper est falsum, nullam negatiuam esse. Dicendum, quod ista consequentia est bona. Omnis prnpositio est affirmatiua. ergo nulla est negatiua, & consequens est possibile sicut antecedens, & tunc ad argumentum cõsequens non potest esse verum sic significãdo. ergo ipsum est impossibile, nego consequentiam, vnde multæ propositiones sunt possibiles quæ non possunt esse veræ, vt omnis propositio est falsa, nulla propositio est vera, hoc est fal-

Cõtra 4. reg.

ſum, hoc non eſt verum ſeipſo demonſtrato, vt determinatum eſt in materia inſolubilium. Etiam extra materiam inſolubilium habent hæc dicta locum, vt hic nõ eſt Deus eſt in mente aut hoc non eſt demonſtrando ſubiectum eiuſdem propoſitionis ad cuius deſitionem deſineret eſſe propoſitio illa, quælibet enim illarum eſt poſsibilis & nulla ipſarum ſic ſignificans poteſt eſſe vera. Quinta regula fuit iſta: Quicquid ſequitur ad antecedens ſequitur ad conſequens. Ex qua inferebantur aliæ duæ. Prima, quicquid antecedit ad antecedens, antecedit ad conſequens. Secunda a primo ad vltimum quando omnes conſequentiæ intermediæ ſunt bonæ & formales & non variatæ, conſequentia eſt bona & formalis. Contra iſtas regulas arguitur ſic. aliqua eſt conſequentia bona, & aliquid ſequitur ad conſequens ipſius, quod non ſequitur ad antecedens ipſius. ergo iſtæ tres regulæ falſæ, conſequentia tenet antecedens probatur, nam iſta conſequentia eſt bona quaternarius eſt, ergo binarius eſt, & aliquid ſequitur ad conſequens, quod non ſequitur ad antecedens. ergo &c. conſequentia tenet, quia contradictorium conſequentis formaliter repugnat antecedenti minorem probo. Nam ſequitur binarius eſt, ergo eius medietas eſt præciſæ, vnitas, & tamen non ſequitur a primo ad vltimũ, quaternarius eſt, ergo medietas eius præciſæ eſt vnitas, quia medietas quaternarij non eſt vnitas, ſed binarius, ſimile argumentum fit, quadrupedale eſt, ergo bipedale eſt, bipedale eſt, ergo eius medietas eſt præciſæ pedale, & tamen non ſequitur quadrupedale eſt. ergo medietas eius eſt præciſæ pedale, quia medietas quadrupedalis non eſt pedale, ſed bipedale. Dicitur quod regulæ iſtæ tenent extra materiam relatiuorum, & hoc propter mutationem ſignificati vltimi conſequentis ratione relatiui quod variat ſignificatum ad variationem antecedentis, vnde aliud ſignificat iſta propoſitio illius medietas eſt vnitas, coniuncta cum hac propoſitione, binarius eſt, & aliud ſignificat cum iſta, quaternarius eſt. Cum prima enim ſigni-

Contra quintam regulã. cap. 2.

gnifi-

gnificat quod medietas binarii est vnitas, quod est verum cum secunda significat, quod medietas quaternarii est vnitas, quod est falsum: intelligitur ergo sic prima regula: quicquid sequitur ad consequens, sequitur ad antecedens manente prima significatione. & quia vltimum consequens ratione relatiui non potest retinere primam significationem, ideo non est mirum si non sequitur ex primo antecedente. loco ergo eius ponatur vna propositio significans idē couertibiliter sic arguēdo quaternarius est, ergo binarius est. binarius est ergo eius medietas est vnitas. ergo a primo ad vltimum quaternarius est. ergo medietas binarii est vnitas, & ita in secundo argumento debuit inferri quadrupedale est: ergo medietas bipedalis est pedale. & hoc est verum, & regula vera. Sexta regula fuit stat. Si aliqua consequentia est bona. & aliquid stat cum antecedente. Ex qua sequitur alia. s. quicquid repugnat cōsequenti, repugnat antecedenti. Contra istas regulas arguit sic. Ista cōsequentia est bona, lignum corrumpebatur ergo impossibile est illud esse. & tamen hęc, animal est. stat cum antecedente & eadem non stat cum consequente. ergo regulæ falsæ consequentia tenet & antecedens probatur: Nā quod illa consequentia sit bona. patet quia quod semel est corruptum amplius esse non pōt. quod aūt ista, aīal est. stet cum antecedente patet. quoniā hæc simul stant, lignum corrūpebatur, & aīal est. quia quælibet illarū est vera. sed iam probatur, quod illa, aīal est non stat cum consequente, quia ista copulatiua est impossibilis, animal est, & impossibile est aliud esse. Respondetur, quod ista cōsequentia est bona, lignum corrūpebatur. ergo impossibile est illud esse. & sicut ista, animal est, stat cū antecedente, ita stat cum consequente. Et cum dicitur, ista copulatiua est impossibile animal est, & impossibile est illud esse verū est: ergo ista, animal est. non stat cum consequente. nego consequentiā. quia secunda pars huius copulatiuæ nō est consequens primæ cōsequentiæ. nec secū couertibile, quia relatiuū hēt aliud & aliud significatū propter mutationē antecedētis. Et si dicitur, quo

Cōtra 6. reg. 2. cap.

modo ergo ſtat iſta aĩal eſt cũ cõſequẽte. dicitur quod non oportet coniungere ipſam copulatiuæ, ſed ſufficit, quod quælibet iſtarũ ſit vera, vnde iſta ſtant ſimul, tu es homo. tu es albus, licet ex eis nõ fiat copulatiua. & ſi opponens velit omnino vnam copulatiuam detur iſta, animal eſt, & lignũ corrũpebatur. & impoſsibile eſt illud eſſe, referẽdo ſemper ly illud, ad ly lignum illa copulatiua eſt vera, ergo prima pars ſtat cũ vltima. Septima regula fuit iſta. Si aliqua conſequẽtia eſt bona, ſcita a te eſſe bona, & antecedens eſt a te cõcedendum. conſequẽs eſt a te concedendũ. Ex qua inferebatur, ꝙ ſi antecedẽs eſt concedendũ & conſequens negandũ, non valet cõſequentia. Contra iſtas regulas arguitur ſic. & pono quod

Cõtra 7. reg. 2. cap. iſtius conſequentiæ homo currit, ergo riſibile currit. antecedens ſit tibi poſitũ & a te admiſſum. conſequens vero ſit tibi depoſitum, & a te admiſſum. iſto poſito arguitur ſic. iſta conſequẽtia eſt bona, ſcita a te eſſe bona. homo currit, ergo riſibile currit. quia ſcis ; ꝙ arguit ab vno conuertibili ad reliquũ. & antecedens eſt concedẽdum a te, quia tibi eſt poſitum & a te admiſſum. & cõſequẽs negandum, quia eſt tibi depoſitũ, & a te admiſſum. ergo regulæ falſæ. Ideo dicitur admittẽdo caſum. & concedo ꝙ iſtius conſequentię antecedens eſt concedendũ & conſequens negandũ propter argumentũ factũ, ſed nego, quod iſta conſequẽtia ſit bona ſcita a me eſſe bona, quoniã ex duobus cõceſsis ſequitur oppoſitum illius. ſequitur .n. antecedens eſt concedẽdum a te & conſequẽs negandum. ergo iſta conſequentia non eſt ſcita a te eſſe bona. Vltima regula fuit iſta. Si aliqua eſt conſequentia bona ſcita a te eſſe bona, & antecedens eſt ſcitũ a te. & conſequens eiuſdem eſt ſcitum a te. Ex qua ſequebatur quod ſi antecedens eſt ſcitum a te, & cõſequens non eſt

Cõtra 8. reg. ſcitum. non ſcitur conſequentiam eſſe bonam. Contra illas regulas arguitur ſic. hæc conſequentia eſt ſcita a te eſſe bona. hoc eſt neſcitum a te. ergo hoc eſt neſcitum a te demonſtrando conſequens per vtrunque hoc antecedens eſt ſcitum a te & conſequens non. ergo regulæ falſæ. conſequentia tenet. probatur prima pars an-

tece-

tecedentis. nam tu scis, quod ibi arguitur ab vno cõuertibili ad reliquum. & quod oppositum consequentis repugnat antecedenti. ergo tu scis consequentiã illã esse bonam. secunda pars antecedentis probatur. nam consequens est nescitum a te, & antecedens scis significare adæquatæ, quod ipsum consequens est nescitũ a te. ergo antecedens est scitum a te. & consequens nescitum. patet consequentia. nam uel consequens est scitũ a te, vel nescitum si est nescitum habeo intentum. si scitũ. & ipsum adæquatæ significat quod hoc est nescitum a te demonstrando idem consequens. ergo illud consequens non est scitum a te. Respondetur quod ista consequentia non valet. hoc est nescitum a te ergo hoc est nescitũ a te. nec arguitur ab vno couertibili ad reliquũ. nec oppositum consequentis repugnat antecedenti. quia antecedens non est insolubile sed consequens est insolubile significans hypotheticæ copulatiuæ, quod hoc est nescitũ a te. & quod hoc est scitum a te, cuius contradictoriũ non est illud. hoc nõ est scitũ a te aut illud hoc est scitũ a te, sed illud, non hoc est scitũ a te, significans disiunctiuæ quod hoc est scitum a te, vel quod non est scitũ a te, quod est verum rõne scdæ partis. Eodem modo dicitur ad rationẽ vel consequentiã prædictã, sicut ad istam hoc est falsũ, ergo hoc est falsum, demõstrãdo cõsequẽs semper, concedẽdo tales consequentias. & dico eas non valere, quia cõsequens est insolubile falsum. & antecedens propositio vera non insolubilis. quare. &c. Contra secundam.

Obiecta contra regulas cap. 3.

Cap. II.

REGVLARVM particularum prima erat ista. Ab inferiori ad suum superius affirmatiuæ, & sine distributione, & sine signo confusionis impediente est consequentia bona. Contra istam regulam arguitur sic; ista cõsequentia non valet. tu es apparens asinus. ergo tu es aliqualis asinus, & tamen arguitur per regulã. ergo regula falsa. cõsequentia patet cum minori. quia ly apparens *Cõtra 1. reg. 3. c. 1. tract.*

est terminus inferior ad ly aliquale, maior patet, quia antecedens est possibile. & consequens impossibile. Nā possibile est quod tu appareas asinus. sed non est possibile, est quod tu sis aliquali asinus sicut non est possibile quod tu asinus. Respondetur quod non arguitur secundum intellectum regulę qui est iste. Ab inferiori ad suū superius, ratione totius extremi sine impedimento præcedente est bonum argumentum. sed non arguitur in proposito ratione totius extremi sed patris, solūmodo, quia ly apparens asinus, non est terminus inferior ad ly aliqualis asinus sed bene ad ly aliqualis apparens asinus: sicut ly apparens, ad ly aliquale. vnde bene sequitur tu es apparēs. ergo tu es aliqualis ita bene sequitur, tu es apparēs asinus: ergo tu es aliqualis apparēs asinus vnde consimiles consequentiæ in cæteris non ualent. vt tu es pater sor. ergo tu es aliquod sor. tu es domi. Pla. ergo tu es aliquid Pla. Secunda regula erat ista. Ab inferiori ad suum superius distributiuæ non valet argumētum. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia est bona. nullus binarius est. ergo nullus numerus est. & arguitur per regulā. ergo regula falsa, tenet consequentia cum maiori. qui oppositum consequentis repugnat antecedentis. s. nullus binarius est, & aliquis numerus est, non enim datur aliquis numerus, quin iste sit binarius, vel includens binarium. Eodem modo pōt argui in simili vt nulla propositio vera scitur. ergo nulla propositio scitur, consequentia est bona. quia oppositum consequentis repugnat antecedēti, & tamen arguitur distributiuæ ab inferiori ad suū superius. quia ly propositio vera. est terminus inferiori ad ly propositio. cum omnis propositio vera sit propositio. & non econuerso. sicut omnis binarius est numerus. & econuerso. Ideo dicitur quod regula non dicit nunquam valere consequētiam ab inferiori ad suū superius distributiuæ: sed quod plurimum non valet formaliter, & nunquam prædictæ consequentiæ sunt formales de forma sunt enim formales, quia cuiuslibet earum oppositum consequentis formaliter repugnat antecedenti. sed non sunt bonæ de for-

Contra secūdam.

29.2

forma. quia consimiles in forma non valent, quia non sequitur nullus numerus trinarius est, ergo nullus numerus est, nec sequitur. nulla propositio, vera videtur vel intelligitur, ergo nulla propositio videtur vel intelligitur. Si ergo consequentiæ istæ bonæ sunt. hoc est solum gratia materiæ. vnde prima est bona gratia materiæ, quia impossibile est numerum esse, & non esse binarium. secūda similiter tenet gratia materiæ vel terminorū quia nihil scitur nisi verum, nec est possibile aliquam propositionem falsam sciri. Tertia regula fuit ista. Ab inferiori ad suum superius negatione postposita, & cum debito medio, est bonum argumentum. Contra arguitur sic: ista consequentia non valet, sciens propositionē non est aliquid demonstrando istam. homo est asinus. & ista propositio est aliqua propositio. ergo sciens aliquam propositionem non est aliquid, & tamen arguitur per regulam.. ergo regula falsa consequentia tenet cum minori, maior probatur. nam antecedens est verū, & consequens falsum. ergo ista consequentia non valet. quod antecedens sit verum patet pro secunda parte, & pro prima similiter, quia suum contradictorium est falsum. s. omne sciens istā propositionē est aliquid. Respondetur, quod ista consequentia non valet. nec arguitur cum debito medio. quia subiectū primæ propositionis debuit esse subiectū secundæ sic arguendo. sciens istā nō est aliquid. & sciēs istā est sciens aliquā propositionem. ergo &c. tunc concedo consequentiam. sed negatur minor. Notandū circa hanc regulam, quod si argueretur ab inferiori ad suū superius distributiuæ negatione post posita. nō argueretur secūdum regulā. vt patet in exēplo isto: oīs homo nō currit. oīs homo est aīal. ergo oē animal nō currit. intelligit. n. sic regula ab inferiori ad suū superius non distribut. negatione postposita. est bona consequentia. Quarta regula erat ista. A superiori ad suum inferius affirmatiue, & sine distributione, non valet argumentum. Contra istam regulā procedunt argumēta facta contra secūdam regulam precedentē, arguēdo ex opposito consequentis ad oppositum consequentis

29.2. Contra 3. Nota. 29.2. Contra 4. reg.

tis. vt aliquis numerus est ergo binarius est. aliqua propositio scitur. ergo propositio vera scitur. sed arguitur specialiter sic. ista consequentia est bona. tu es animal. ergo tu es homo, & tamen arguitur a superiori ad suũ inferius affirmatiuæ sine distributione. ergo &c. tenet consequentia, & antecedens probatur: quia sequitur. tu es animal, ergo tu es, a tertio adiacente ad secũdum adiacens. tunc vltra tu es, ergo tu es tu patet cõsequentia. quia oppositum consequentis formaliter repugnat antecedenti & tunc vltra. tu es tu, ergo tu es homo. tenet cõsequẽtia per primã regulã. Ab inferiori ad suũ superius affirmatiue, & sine impedimento ergo a primo ad vltimũ. sequitur. tu es animal, ergo es homo. Ad hoc dicitur vt prius quod quælibet istarum consequentiarũ est bona & formalis. non tamen arguitur contra regulam implicite asserentẽ quod nulla talis sit bona de forma. vnde consimiles in forma non tenent. quia non sequitur aliquis numerus est. ergo trinarius est, aliqua propositio intelligitur: ergo propositio vera intelligitur, nec sequitur hoc est animal demonstrando asinum ergo hoc est homo. Quinta regula fuit ista. A superiori ad suũ inferius distributiuæ, affirmatiuæ non valet consequẽtia, nisi cum debito medio. Contra arguitur sic ista consequẽtia est bona. omne animal currit. ergo omnis homo currit. & tamen arguitur a superiori ad suum inferius distributiuæ affirmatiuę sine debito medio. ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori maiorem probo cõtradictorũ consequentis repugnat antecedenti ergo consequentia bona antecedens probatur. quoniã hæ repugnant oẽ animal currit. & homo non currit. quia ex ipsis sequitur impossibile. videlicet homo. non est aĩal, in quarto modo secũdæ figuræ. Dicendum quod illa cõsequentia est bona non quod formalis, nec de forma. Non formalis quia oppositum consequentis est imaginabile cum antecedente absque contradictione. neque etiam de forma. quia aliqua sibi consimilis in forma nõ valet. vt omne animal currit. ergo quilibet homo currit sed est bona materialis: seu gratia materiæ, quia imposi

bile

bile est hominem non esse. tenet enim per hoc medium necessarium omnis homo est animal. Similiter sequitur gratia materiæ. omne animal est, ergo omnis homo est, quia consequens est necessarium. sequitur etiã omnis homo est asinus. ergo tu non es asinus, quia antecedens est impossibile simpliciter, vnde non est aliqua regula contra quam non procedit argumẽtum gratia materiæ, aut quia antecedens est impossibile, aut quia consequens est necessarium. vel gratia alicuius alterius medij necessarij, & inuitabilis vt in prioribus consequentis dictum est. Sexta regula fuit ista. A superiori ad suum inferius negatione præposita distribuente superius est bonum argumentum. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet: non contingenter homo est animal, ergo non contingenter tu es animal. & tamen arguitur per regulã, ergo regula falsa. consequentia tenet, & probatur prima pars antecedentis, quia antecedens est verũ, consequens falsum vt patet assignando suum contradictorium: hæc enim falsa est cõtingenter homo est animal, & hæc vera. contingenter tu es animal, & secunda pars antecedentis probatur. nam quod hic arguatur à superiori ad suũ inferius patet. & quod negatione distribuente manifestum est, quia remota negatione ly homo, non staret distributiuæ, ergo per aduẽtum eius stat distributiuæ. patet consequentia per istam regulã. Quicquid mobilitat immobilitatum immobilitat mobilitatum. Respondetur quod terminus aliquando stat distributiuæ immobiliter, quãdo ipsum non procedit nisi vnũ signum distributiuæ. vt omnis homo est. Aliquando stat distributiuę immobiliter, quãdo ipsum præcedunt duo signa, quorũ vnum habet uim distribuẽdi, reliquum confundendi cõfusæ tantum immobiliter. quapropter dico quod non arguitur cõtra intellectũm regulæ, qui est iste. A superiori ad suum inferius negatione præposita distributiuę mobiliter est bona consequentia, sed iam in proposito non distribuetur superius mobiliter propter impedimentum istius termini, contingenter, quia non licet descendere, vt argumentum

Cõtra 6. reg.

Contra primam regulam 4. cap. huius tertij tractatus.

ſum apertè oſtendit, propter eandem cauſam non ſe-
quitur tu non incipis eſſe coloratus. ergo tu non incipi
eſſe albus, quia ex oppoſito non ſequitur oppoſitum,
vt in capitulo inceptionis patuit, & tamen arguitur di-
ſtributiuæ negatiuæ. Si ergo quæritur quid impedit?
dico quod illud verbum, incipit, quia immobilitat eun-
dem terminum quem diſtribuit præcedens negatio.

Obiecta contra regulas .4. cap. Cap. III.

CONTRA regulas quarti capituli ſufficienter eſt ar
gumentum in materia inſolubilium, ſpecialioribus ta-
men medijs arguo contra eaſdem, quarum prima fuit
iſta ab vniuerſali ſuam particularē indefinitam, vel ſub-
alternam, eſt bona conſequentia. Contra quam regu-
lam arguit ſic. Iſta conſequentia non valet. Incipit om-
ne ens eſſe: ergo incipit aliquod ens eſſe, & tamen argui
tur per regulam. ergo regula falſa, tenet conſequentia.
& prima pars antecedentis probatur, nam antecedens
eſt verum, conſequens falſum, ergo conſequentia non
valet, quod antecedens ſit verum, probatur, nam omne
ens eſt & non immediate ante inſtans quod eſt præſens
omne ens fuit, quia nunquam inſtans præſens fuit, ergo
incipit ome ens eſſe patet conſequentia ab exponen-
tibus ad expoſitum. quod autem conſequens ſit falſum
patet, quia nunc in inſtanti præſenti aliquid eſt, & im-
mediate ante inſtans quod eſt pręſens aliquid fuit & im
mediate poſt inſtans quod eſt præſens aliquid erit. er-
go falſum eſt quod iā incipiat aliquid eſſe, ſeu aliquod
ens eſſe, quod idem eſt, ſed ſecunda pars pincipalis ante
cedentis arguitur. nam hæc eſt vniuerſalis. incipit om-
ne ens eſſe, quia in ea ſubijcitur terminus communis ſi
gno vniuerſali determinatus diſtributiuæ, & hæc eſt
ſua particularis incipit aliquod ens eſſe, quia in ea ſubi j
citur terminus communis ſigno particulari determina
tus. ergo arguitur per regulam. Dicendum breuiter,
quod non arguitur per regulam quoniam nec antece-
dens nec conſequentia eſt alicuius quantitatis, & tunc

Contra primam regulam 4. cap. huius tertij tracta.

ad probationem in ista propositione in cipit omne ens esse subijcitur terminus communis signo vniuersali distributiuæ determinatus. ergo est vniuersalis, nego consequentiam, & si allegaretur regula dico quod intelligitur distributione mobili, & non immobilis, sed iam ly ens distribuitur immobiliter. propterea sic glosetur regula: Propositio vniuersalis est illa in qua subijcitur terminus communis signo vniuersali distributiuæ mobiliter determinatus existēte aliquid ipsius, quod dico propter præiacens istius. oīs homo est animal in qua subijcitur terminus communis signo vniuersali distributiuę mobiliter determinatus, illud signum non est pars præiacentis, licet sit pars vniuersalis. De particulari autem non procedit argumentum, quia in regula additur solo signo particulari determinatus, sed iam vltra signū determinatus ly ens, hoc verbo incipit. ex quo stat confusæ tantum. ideo sit hæc regula. Propositio particularis est illa, in qua subijcitur terminus communis solo signo particulari determinatus, existente aliquid istius, quod dico similiter propter præiacens propositionis particularis. Secunda regula fuit ista. A particulari, vel indefinita, ad suam vniuersalem non valet argumentum. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia est bona animal est homo. ergo omne animal est homo, & per consequens quælibet alia valet ab indefinita ad suam vniuersalem consequentia tenet antecedens probatur. hæc propositio. animal est homo. significat omne animal esse hominem sed omnis propositio significat quicquid sequitur ad eam. igitur ista consequentia est bona consequentia tenet cum minori, quia est regula. maiorem probo subiectū istius propositionis animal est homo significat omne animal. & prędicatum hominem, & copula esse, & tota propositio significat iuxta compositionem suorū terminorum, ergo ista propositio significat omne animal esse hominē consequentia patet, quia isto modo inuestigatur significatum propositionis. Respondetur negando secundam cōsequentiam & ad probationem concedo quod ista, animal est homo significat

30.) *Contra secūdā regulā.*

cat

cat omne animal esse hominem non adæquatæ primariæ neque secundariæ, sed assertiuæ; & ad argumētum. nego istam consequentiam ista propositio, animal est homo significat omne animal esse hominem. & omnis propositio significat quicquid sequitur ad eā. ergo ista consequentia est bona: quia licet omnis propositio significet quicquid sequitur ad eam, non tamen quicquid propositio significat sequitur ad eam, quia triplex est propositionis significatum primarium & adæquatum. quod est simile orationi coniunctiuæ vel infinitiuę suę. Secundarium quod est significatum primarium propositionis sequentis ad eam si non sit secum synonyma. & reprętentatiuum, quod ex terminis suæ compositionis reprętentatur. iuxta quod solet magistraliter dici quod quęlibet propositio mundi significat infinitas falsitates. Veruntamen bene sequitur, iste animal est homo. significat adęquate omne animal esse hominē. ergo ista consequentia fuit bona, sed negatur antecedens, quia nulla propositio mundi significat adæquatæ omne animal esse hominem, nisi aliqua talis. omne animal est homo.

30. Tertia regula fuit ista. Ab vniuersali affirmatiua ad omnes suas singulares, tam collectiuæ quam diuisiuæ sumptas est bonum argumentum, cum debito medio & cōuerso collectiuæ.

Cōtra 3. reg. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet necessario omnis homo est animal, & isti sunt omnes homines. ergo necessario iste homo est animal. & necessario iste homo est animal, & sic de singulis, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa, consequentia tenet cum minori & maior patet per exponentes istius termini necessario. Ex eodem medio arguitur quod non valet argumētum ab vniuersali ad suam singularem cum debito medio. sic arguendo. necessario omnis homo est, sed tu es homo. ergo necessario tu es. antecedens enim est verum consequens falsum. Ex eodem etiam fundamento arguitur, quod non valet argumentum a singularibus sufficienter enumeratis cum debito medio ad suum vniuersalem, quia non sequitur contingenter iste homo est. & contingenter

ter iste homo est. & sic de singulis, & isti sunt omnes hõ mines ergo contingenter omnis homo est. patet per ex positionem istius termini contingenter, quod antecedens est verum consequens falsum, & per consequens consequentia non valet. Ideo breuiter respondeo, & dico quod nullo modo arguitur per regulam quia nulla istarum est alicuius quantitatis, scilicet necessario omnis homo est animal. contingenter omnis homo est animal, necessario iste homo est animal contingenter iste homo est animal. primæ duæ non sunt vniuersales, quia ipsarum subiecta immobiliter distribuuntur. aliæ duæ non sunt singulares, quia subijcitur terminus communis determinatus non solummodo pro nomine demonstratiuo, immo alio termino probabili, videlicet termino modali: Ideo sic intelligitur diffinitio propositionis singularis. Propositio singularis est illa in qua subijcitur terminus discretus, aut terminus communis cum pronomine demonstratiuo, nullo signo probabili præcedente. Ex qua diffinitione sequitur. quod si pronomen pluralis numeri est terminus discretus ista non est singularis. omnes isti currunt, quia subijcitur terminus communis signo probabili præcedente. Quarta regula fuit ista. Ab vniuersali negatiua ad quamlibet suarum singularium est bonum argumentum. Contra arguitur sic, ista consequentia non valet nulla chimera quæ currit mouetur. ergo ista chimera quæ currit non mouetur. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa, consequẽtia tenet cum minori. maior probatur. antecedens enim est verum, vt patet, & consequens falsum. ergo consequentia non valet, quod consequens sit falsum probatur. nam sequitur ista chimera quæ currit nõ mouetur. ergo ista chimera currit, & illa mouetur. consequentia tenet, quia relatiuũ resoluitur in, &, &, ille, illa, illud, sed consequens est falsum, quia est vna copulatiua affirmatiua cuius prima pars est falsa. ergo antecedẽs est falsum, quod erat probandum. Respondetur concedendo consequentiam prædictam, & cum dicit. antecedens est verum, & consequens falsum. nego quod cõsequens sit falsum,

Contra quartam regulã. 30.2.

sum,

ſum. quia ſuum contradictorium eſt falſum, ſcilicet iſta chimera quæ currit mouetur. Et tunc ad probationem falſantis, nego iſtam conſequentiam iſta chimera quæ currit non mouetur, ergo iſta chimera currit & iſta non mouetur, & tunc ad regulam relatiuum, qui, quæ, quod, reſoluitur in coniunctionem copulatiuam, & pronomen demonſtratiuum verum eſt in affirmatiuis, ſed non in negatiuis, propterea bene ſequitur, iſta chimera quæ currit mouetur, ergo iſta chimera currit, & ipſa mouetur. quia ergo ly quæ, in affirmatiua reſoluitur in coniunctionem copulatiuam, & pronomen demonſtratiuum; ideo in negatiua contradictoria debet reſolui in coniunctionem diſiunctiuam, & pronomen demonſtratiuum, ſic dicendo, iſta chimera currit vel ipſa non mouetur, quia quicquid ſignificat vnum contradictorium copulatiuæ ſignificat aliud diſiunctiuæ. Notandum circa iſtam regulam, quod ſi ſubiectum ſingularis ſupponit pro aliquo pro quo non ſupponit ſubiectum vniuerſalis arguendo, tunc ab vniuerſali ad ſuam ſingularem non arguitur per regulam, quia iſta non eſt eius ſingularis, verbi gratia. nullus homo currit, ergo iſta homo non currit, nulla homo eſt aliquis homo, ergo iſte homo non eſt aliquis homo. Prima enim ſingularis non eſt ſingularis. huius nullus homo non currit. ſed illius. nulla homo currit. Secunda ſingularis non eſt iſtius, nulla homo eſt aliquis homo, ſed iſtius. nullus homo eſt aliquis homo. Quinta regula fuit iſta. A particulari ad ſuam indefinitam & econuerſo, tã affirmatiuæ quã negatiuæ, eſt bona conſequentia. Contra iſtam regulam arguitur ſic. iſta cõſequentia non valet. animal eſt genus, ergo aliquod animal eſt genus, tamen arguitur per regulam ergo regula falſa. conſequentia tenet. antecedens probatur, nam antecedens eſt verum, vt patet, & conſequens falſum, ergo conſequentia non valet, quod conſequens ſit falſum probatur. quia ſuum contradictorium eſt verum, videlicet nullum animal eſt genus. quia nec hoc animal eſt genus, nec hoc animal eſt genus, & ſic de ſingulis. ergo &c. ſecũda pars

Contra quintam regulã. 302

pro-

probatur, videlicet quod arguitur per regulã quia animal stat vtrobiq; materialiter, probatur. nã si in aliqua istarum staret personaliter, hoc esset propter limitationem istius signi, aliquod, sed illud signum aliquod in alijs non limitat ad suppositionem personalem, ergo nec in ista, consequentia tenet cum maiori, minorẽ probo. nam in qualibet istarum, aliquod homo est species, aliquod homo est nomẽ, supponit ly homo, materialiter, ergo & in ista, aliquod animal est genus, patet consequentia, quia sicut ly animal, est neutri generis, ita ly homo, materialiter sumptum. Respondetur? quod nõ arguitur per regulã quia in ista. aliquod animal est genus ly animal, supponit personaliter propter limitationem signi particularis, & cũ dicitur in ista. aliquod homo est species, non limitat ad suppositionem personalem ergo nec in ista non ualet argumentũ, quia ly homo, personaliter sumptum non est neutri generis, & ly aliquod est neutri generis, ideo sibi additum nõ potest limitare ad suppositionem personalem, sicut si adderetur aliquod signum eiusdẽ generis, vt aliquis homo est species, aliqua homo non est nomen, sed ly animal, personaliter sumptum est neutri generis, ideo sibi additũ signum neutri generis limitat ipsum ad suppositionem personalem, dicendo, aliquod animal est genus, aut nullum animal est genus. Si ergo queritur indefinita istius particularis, aliquod animal est genus quæ est? dicatur, quod est ista. animal uiuens est genus, & istius indefinitæ animal est genus, hic est particularis, aliquod ly animal est genus, Notandum est quod oportet quod termini supponat præcisæ pro eodem, quare illius homo currit, non est hic particularis, aliquis homo currit sed est ista, aliquod quod est homo currit, & isti, aliquis homo currit, est hic indefinita. homo masculus currit, & ita proportionabiliter in negatiua dicatur. Sexta regula fuit ista. A particulari vel indefinita ad omnes suas singulares diuisiuæ sumptas cum debito medio, est bonum argumẽtum. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet. necessario homo est, & isti

Notãdum.

Cõtra 6. reg.

do, duodecim sunt Apostoli Dei, & non plures quã duodecim, & ista est vera, & exclusiua similiter, quando autem ly omnes, tenetur diuisiuæ & tunc eidem correspondet dicta exclusiui exponibilis per negationẽ infinitatem, & tũc tam vniuersalis quã exclusiua esset impossibile, propter implicationem contradictionis suarum exponẽtium. Secunda regula fuit ista.
31.1. Ab exceptiua negatiua ad suam exclusiuã affirmatiuam est bona
Cõtra 2. reg. consequentia. Contra istã regulam arguitur sic, ista consequentia non ualet, nullus homo preter Sort. currit. ergo tantum Sort. currit. & arguitur per regulam. ergo regula falsa consequentia tenet cum minori. quia non uidetur alia exclusiua assignari. & maior probatur, quia casu possibili posito, est antecedens verum, & consequens falsum probatur & pono quod Sort. currat, & nullus alius masculus, tamen multe mulieres, isto posito antecedens est verum per exponentes, & consequens falsum, quia aliquid non Sort. currit. ergo non tantum Sort. currit. Respondetur quod ista exclusiua non est illius exceptiuæ. sed illa, tantum Sort. est aliquis homo currens secundum quod patuit in probationibus terminorum, capit. de exceptiuis. ubi hic regula declaratur. Tertia regula fuit ista.
31.1. Ab inferiori ad suum superius a parte subiecti, dictione exclusiua addita eidem, est bona consequentia.
Cõtra 3. reg. Contra quã regulam arguitur sic. ista consequentia non est bona, tãtũ substantia non est accidens ergo tantũ aliquid non est accidens, & tamen arguitur per regulam, ergo regula falsa consequentia tenet cum secunda parte antecedentis, & probatur prima, nam antecedens est verũ, & consequens falsum, ergo consequentia non valet, quod antecedens sit verum, probatur, quia substantia nõ est accidens, & quolibet non substantia est accidens, ergo tantũ substantia non est accidens, quod consequens sit falsum, patet, quia secunda exponens est impossibilis, scilicet quodlibet non aliquid est accidens, quia prima exponens huius est impossibilis, scilicet aliquid nõ aliquid est accidẽs, vt bene patet per suas resoluẽtes. Ideo

dicitur

dicitur quod non arguitur per regulam. neque arguitur ab inferiori ad suum superius. quia primitus est declaratum, quod terminus transcendens non est superius, nec inferior ad aliquid, ex quo non est in prædicamento, nisi improprie sumendo superius pro priori, aut communiori, qualiter non accipit regula contra quam est argutum. Aliter tamen dicitur & melius. quod regula intelligitur affirmatiuæ, non negatiuæ. vnde non sequitur tantum corpus non est indiuisibile. ergo tantum substantia non est indiuisibilis. antecedens enim est verum, quia corpus non est indiuisibile, & quod licet non corpus est indiuisibile & tamen consequens est falsum propter secundam exponentem falsam, scilicet quodlibet non substantia est indiuisibile, nam albedo in pariete est non substantia. & tamen non est indiuisibilis. quia est extensa ad extensionem parietis. Quarta regula fuit ista. Ab inferiori ad suum superius a parte prædicati dictione exclusiua addita subiectis non valet consequentia, sed econuerso cum debito medio. Contra quam arguitur sic vniuersaliter sequitur aliquid tātum homo est animal aliquid tantum Sor est homo ergo aliquid tantum Sor est animal, quia oppositum consequentis non stat cum antecedente. & tamē arguitur per regulam. ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori, quia dictio exclusiua additur in ista propositione. Et non copulæ, nec prædicato. ergo subiecto. Secundo arguo quod econuerso. non ualet argumentum, cum debito medio, quia non sequitur. tantum homo est risibilis. antichristus est risibilis. ergo tantum homo est antichristus. & tamē arguitur per regulam. ergo regula falsa. tenet consequentia cum minori. & maior probatur, nam antecedens est verū. & cōsequens falsum. ergo consequentia non valet. quod aūt cōsequēs sit falsum, manifestum est. sed probatur antecedēs. nam omne risibile est homo. ergo tantum homo est risibilis. tenet cōsequentia ab vniuersali ad suā exclusiuā. scd'a vero pars probatur. nam antichristus potest ridere, ergo antichristus est risibilis. patet cō

31.1

Cōtra 4. reg.

ſequentia ab vno conuertibili ad reliquum. Ad primam rationem dico quod dictio excluſiua non additur ſubiecto,ſed parti ſolummodo.quia ex ipſa,& alio termino fit vnum ſubiectum, ſed bene additur ſubiecto dicendo,tantum homo currit. ly homo, eſt ſubiectum,& non pars ſubiecti negatur ergo iſta cõſequentia.dictio excluſiua ponitur in illa propoſitione.& non additur copulæ neq; prædicato.ergo additur ſubiecto. ſufficit enim quod addatur parti ſubiecti,vel prædicati. Ad ſecundam rationem dicitur quod ly riſibile, dupliciter ſumitur ſcilicet ampliatiuæ,& non ampliatiuę. primo modo non conuertitur cum ly homo, ſed ſecundo modo ſumendo. ergo primo modo tam in minori quam in maiori negatur conſequentia,quia in antecedente ampliatur tam ly homo,quam ly antichriſtus,& non in conſequente.ideo bene ſequitur. ergo tantũ homo poteſt eſſe antichriſtus. Si autem ſumatur ſecundo modo.concedo maiorem,cui correſpõdet dicta vniuerſalis,& nego minorem, & tunc ad argumentum.antichriſtus poteſt ridere. ergo antichriſtus eſt riſibilis, nõ valet argumentum.nec arguitur ab vno conuertibili ad reliquum.quia dictum eſt quod ly riſibile,non tenetur ampliatiuæ. Contra alias tres regulas non arguo. quia ex prioribus ſolummodo inferuntur.quare.&c.

Obiecta contra regulas 6.cap. *Cap.* V.

Cõtra 1.reg. 6.cap.huius 1.tracta.

PERTINENTIVM, atq; impertinentium terminorum prima regula fuit iſta. Ab affirmatiua vnius diſperati ad negatiuam alterius, eſt bona cõſequentia. 31.2
Contra quam arguitur ſic.iſta conſequentia non valet, brunellus eſt aſinus. ergo brunellus non eſt riſibilis, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa. conſequentia tenet cum minori, quia aſinus & riſibile ſunt termini diſperati ſicut homo,& aſinus probatur maior. nam antecedens eſt verum, & conſequens falſum. ergo & cætera. probatur. & facio iſtam conſequentiam, brunellus eſt hoĩs.ergo brunellus eſt riſibilis.cõſequentia

ria tenet ab vno conuertibili ad reliquū antecedens est verum, vt suppono. ergo & consequens. sed consequens est contradictorium primi consequentis. ergo principale consequens, est falsum, quod erat probandum. Dicitur dubitando istam consequentiam, brunellus est asinus. ergo brunellus non est risibilis. quia dubitatur qualiter teneatur ly risibilis, nunquid in nominatiuo casu, an in genitiuo? Si primo modo conceditur consequentia. & consequens, & tunc ad probationem nego illam consequentiam, brunellus est hominis. ergo brunellus est risibilis. quia licet ly homo, & ly risibile, conuertantur, ac etiam hominis, & risibilis, in obliquo, non tamē hic quoniam difformiter sumuntur. vnum, s. in recto, alterū in obliquo. Si autem sumitur ly risibilis, in genititiuo casu, nego illam consequentiā, brenellus est asinus. ergo brunellus non est risibilis, quia non arguitur per regula, licet enim asinus & risibile, sint termini disperati non tamen asinus & risibilis in obliquo. Ideo concedo, ista duo stare simul quilibet asinus est risibilis, nullus asinus est risibilis, tenendo ly risibilis in prima in genitiuo, & in secunda in nominatiuo, nec sunt contraria, vel alterius oppositionis. Secūda regula fuit ista. Quandocunque sunt duæ propositiones, quarum substantia conuertuntur atq; prædicata. manente consimili denominatione, ab vna ad reliquam est bona consequentia. 31.2
Contra istam regulam arguitur sic. Ista consequentia nō valet, quilibet homo est vnus homo. ergo omnis homo est vnus homo. & tamē arguitur per regulam. ergo regula falsa. cōsequentia tenet cum minori, quia prædicata & subiecta conuertuntur manente consimili denominatione, prima pars antecedentis probat̄ ex eo quod antecedens sit verum, vt patet per exponētes, & consequens est falsum, quia aliquid est homo, quod non est vnus homo. Respondetur quod substantia non conuertuntur licet sint similia. non enim sequitur ly homo. & ly homo, conuertuntur. ergo substantia conuertuntur, quia licet ly homo, & ly homo, conuertant̄ etiam ly homo, & ly homo, non conuertuntur. vnde subiecta ista- Cōtra 2. reg.

rum non conuertuntur homo currit. & homo est species; non obstante quod sint similia. quia ly homo, in prima supponit personaliter. In secunda materialiter, ita in proposito substantia istarum non conuertuntur. quilibet homo est vnus homo, omnis homo est vnus homo, quia licet sint similia & personaliter supponant, non tamen supponunt præcisæ pro eisdem. sed in prima pro masculino sexu solummodo, in secūda pro vtro que sexu. sed tunc conuertuntur ly homo, & ly homo, quando supponunt eodem modo & præcisæ pro eisdem, vt omnis homo est rationalis, & omnis homo est risibilis. eodem modo dicitur de ly homo, & ly risibile, quia aliquando conuertuntur, aliquando non. Tertia regula fuit ista. Ab vno cōuertibili ad reliquum est bona consequentia. Contra quam arguitur sic. Ista consequentia non valet: Sort. scis esse hominem. ergo sort. scis esse risibilem, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori, quia homo & risibilis conuertuntur. maior probatur. nam casu possibili posito. antecedens est verum & consequens falsum. ergo consequentia non valet, antecedēs probo & pono quod scias Sort. esse hominem: nescias tamen quæ sit propria passio hominis, sed credas quod risibile si propria passio asini. Isto posito antecedens est verum, & consequens falsum, quia Sort. credis firmiter non esse risibilem. sicut credis ipsum non esse asinum. ergo Sort. non scis esse risibilem. Ideo dicitur, quod ab vno conuertibili ad reliquum. ratione totius extremi, est bonum argumentum, ratione autem partis fallit consequentia, sicut in proposito. quia ly hominem, & ly risibilem, non sunt prædicata. sed ista, sciens esse hominem, & sciens esse risibilem, quæ inuicem non conuertuntur, exemplum patet in alijs terminis. vnde contradictorij contradictorium, & contradictorium inuicem conuertuntur. quia, si contradictorium est verum vel falsum. tunc contradictorium contradictorij est huiusmodi. & tamen non sequitur contradictorium, a, est verum. ergo contradictorium

Cōtra 3. reg.

con-

cōtradictorij,a, est verum posito quod omne,a,sit ista, homo est asinus, tunc est antecedens verum & consequens falsum. Si enim contradictorium contradictorij,a, est verum, omne,a, est contradictorium contradictorij,a, ergo,a, est verum. quod est falsum. Defectus ergo stat in hoc. quia non arguitur ratione totius extremi, sed ratione partis licet enim contradictorium & contradictorium contradictorij cōuertantur, non tamen contradictorium,a,& contradictorium contradictorij,a. Quarta regula fuit ista. Ab vno correlatiuorū ad reliquum propositionibus existentibus de secundo adiacente est bonum argumentum. Contra quam sic arguitur. Ista consequentia non valet pater est. ergo filius est. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa, tenet consequentia cum minori,& maiorem probo. Nam casu possibili posito antecedens est verum, & cōsequens falsum. ergo consequentia non valet. antecedēs probatur. Nam dato quod eis pater habeat filiam, & non filium, tunc est antecedens verum & consequēs falsum. Dicēdum quod non arguitur per regulam quia pater & filius non sunt correlatiua, sicut nec mater & filia: stat enim patrem esse & nō habere filium, sicut stat matrem esse, & non habere filiam, sed ista disiunctiua sunt correlatiua, videlicet pr̄ vel mater, filius vel filia. 31.2 Cōtra 4. reg.

Quinta regula fuit ista. A termino priuato ad terminū infinitum, est bona consequentia. Contra istam regulam arguitur sic. Ista consequentia non valet,a, fuit infinitum, ergo,a, fuit non finitum, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori, maiorem probo, ponēdo quod,a, fuit totum tempus infinitum preteritum terminatū ad primum instās horæ præteritæ. isto posito,a, fuit infinitum, quia a parte ante, & tamen fuit finitum a parte post. ergo falsum est quod fuit non finitum. quia ex isto consequente sequitur quod non fuit finitum. Eodem modo arguitur linea est indiuisibilis. ergo linea est non diuisibilis. nō sequitur. quia antecedens est verum, vt patet. quia nō latitudinem neq; profunditatem habet. & tamen conse- 31.2 Cōtra 5. reg.

quens

quens est falsum, quia linea est diuisibilis secundum longitudinem. Dicedum quod infinitum, & indiuisibile nō sunt termini priuati, quia non dicunt deffectum, vt patet, quia conueniunt Deo. quare non mirum si nulla illarum cōsequētiarum ualet, quia non arguitur per regulam. sed bene arguitur per regulam isto modo, tu es iniustus. ergo tu es non iustus, Sor. est cœcus. ergo Sor. est non uidens, quia cœcus, & iniustus, sunt termini priuatiui dicentes deffectum in illis quibus conueniunt.
32.1 Sexta regula fuit ista. Ab affirmatiua de prædicato infinito ad negatiuam de prædicato finito, est bonum
Cōtra 6. reg. argumentum. Contra quam arguitur sic. Ista consequentia non valet, tu fuisti non albus. ergo tu non fuisti albus. tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa. tenet consequentia cum minori. & maiorem probo. nam casu posibili posito. antecedens est verum & consequens falsum. ergo consequentia nō valet. antecedēs probatur. & pono quod hæri fueris albus. & pridiæ niger. isto posito antecedens est verum, quia quandocunque fuisti niger, fuisti non albus. & consequens falsum quia suum contradictorium positum est in casu. Respōdetur quod non bene infertur propositio negatiua de prædicato finito. deberet ergo sic argui. tu fuisti non albus. ergo aliquando tu fuisti non albus, tu eris non currens. ergo aliquādo tu non eris currens. Notandum quod in terminis obliquis non tenet regula dicta. vnde nō sequitur, asinus est non Sor. ergo asinus non est sor. posito quod oīs asinus sit tam Sor. quam Pla. tunc est antecedēs verum, & consequens falsum. Similiter non sequitur, Sor. est non asinus. ergo Sor. non est asinus. Septima re-
32.1 gula erat ista. A negatiua de prędicato finito, cum debito medio ad affirmatiuam de prędicato infinito, est bona consequentia. Contra istā regulam arguitur sic. iam
Cōtra 7. reg. consequentia non valet, a, non est verum, cuius contradictoriū est falsum. &, a, est. ergo, a, est verum, cuius contradictoriū est falsum. & tamen arguit per regulam, ergo regula falsa cōsequentia tenet cum minori, & maiorē probo, dato quod, a, sit ista homo est asinus. antecedens

dens est verum, & consequens falsum. ergo consequentia non valet, quod antecedens sit verum probatur secunda pars est vera, vt patet. & prima similiter quia suũ contradictorium est falsum scilicet, a, est verum. cuius contradictorium est falsum quod autem cõsequens sit falsum arguitur sic, & facio tibi istam consequentiam a, est non verum, cuius contradictorium est falsum ergo, a, est falsum, cuius contradictorium est falsum consequentia tenet, quia falsum, & non verum conuertuntur consequens est impossibile ergo & antecedens. Respondetur concedendo regulam, & consequentiam factam contra illam & nego quod consequens sit falsum, & tunc ad argumentum, a, est non verum, cuius contradictorium est falsum. ergo, a, est falsum. cuius contradictorium est falsum. nego consequentiam, & quando dicitur non verum, & falsum conuertuntur, cõcedo ergo ista consequentia est bona. nego argumentum, quia non arguitur ab vno conuertibili ad reliquum ratione totius extremi, sed partis. Vnde licet, non verum, & falsum, conuertantur tamen non verum, cuius contradictorium est fallum, & falsum cuius contradictorium est falsum non conuertuntur. Notandum circa debitum medium. quod non sequitur sor. non est asinus, & fort. est. ergo sor. est non asinus, quia antecedens est verum & consequens falsum. dato quod sort. nihil habeat, nec arguitur per regulam, quia illud non est debitum medium, sed illud sort. est aliquid. & non sequitur asinus non est sort. & asinus est, ergo asinus est non sort. dato quod nullus asinus sit alicuius est tunc antecedens verum & consequens falsum. non tamen arguitur per regulam quia illud non est debitum medium, sed hoc, asinus est alicuius quod est falsum, quare &c.

Obiecta contra regulas septimi capituli huius tertij tracta. *Cap.* VI.

Contra primam regulam.

SEPTIMI capituli prima regula fuit ista. Ab omnibus exponentib. simul sumptis ad suum expositũ est, bona

Cōtra 1.reg. bona consequentia. Contra quam regulam arguitur sic, ista consequentia non valet. Aliqualis homo currit, & non est aliqualis homo, quin talis currat, ergo qualislibet homo currit, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa, consequentia tenet & prima pars antecedentis probatur & pono quod non sint in mundo nisi homines albi. quorum aliqui currant, & aliqui sedeant. isto posito consequens est falsum, vt patet, & tamen antecedens est verum, quia aliqualis homo currit, & non est aliqualis, quin talis qualis ipse est, currat. Eodem modo arguitur in alijs terminis, vt aliquātus homo currit, & non est aliquantus homo, quin tantus currat, ergo quantuslibet homo currit, posito enim quod quilibet homo esset tripedalis quantitatis & quod aliqui current & aliqui sederent, tunc esset antecedens verum & consequens falsum, vnde relatiuum accidentis non necessitatur supponere pro omni eo pro quo suum antecedens. Ideo dicitur quod nulla illarum consequentiarum valet, quia non arguitur per regulam, ex eo ꝙ non recte assignatur secunda exponens. Nam huius vniuersalis, qualislibet homo currit secunda exponens est ista, nihil est aliqualis homo, quin illud currat. Istius vero quantuslibet homo currit. secunda exponens est ista. non est aliquantus homo quin ipse currat, sed ista nulla est aliquantus homo quin illud currat. Secunda regula fuit ista. Ab omni exponibili ad quamlibet suarū

32.1. Cōtra 2.reg. exponentium, est bona consequentia. Contra quam regulam arguitur sic, ista consequentia non valet, tu incipis esse albus. ergo tu es albus, & non immediate ante instans quod est præsens fuisti albus. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa, consequentia tenet cum minori, quia incipit, exponitur vno modo per positionem de præsenti, & remotionem de præterito. ergo cōsequens est vna eius exponentium maiorē probo, quia casui possibili posito antecedens est verū & consequēs falsum, ergo consequentia non valet antecedens probo, & pono quod tu non sis albus: sed immediate post instans quod est præsens eris albus. isto posito, sequitur

tur quod tu incipis esse albus, tanquam ex suis exponẽtibus, & tamen non es albus, per casum, quod est oppositum primæ partis consequentis. Respondetur quod ista consequentia non valet, tu incipis esse albus, ergo tu es albus, & nõ immediate ante instans quod est præsens fuisti albus, nec arguitur ab exposito ad aliquam suarum exponentium; & dicitur quod hæc verba incipit, & desinit non proprie exponuntur, sed habent causas veritatis, vnde copulatiua, cuius vna pars est affirmatiua de præsenti, & alia negatiua de preæterito. dicitur vna causa ueritatis, & copulatiua, cuius vna pars est negatiua, & secunda affirmatiua de futuro vocatur alia causa ueritatis, & à qualibet illarum copulatiuarum ad propositionem inceptionis est bonũ argumentũ, econuerso autem nõ valet, vt eiusdem capituli vna asseruit regula. Eodem modo de desinit, est dicendum. Et si aliquando dixi illa verba debere exponi, non sum locutus proprie de expositione, sed secundum communem modum loquendi sumẽdo expositionem communiter pro omni probatione terminorum. Ideo iam arguitur magis stricte sic. ista consequentia non valet, tantũ non omnis homo est animal. ergo non omnis homo est animal: & tamen argitur per regulam. ergo regula falsa, consequentia tenet, & prima pars antecedentis probatur. antecedens enim est verum, & consequens falsum, ergo consequentia non valet quod consequens sit falsum manifestum est. & probatur antecedens sic, omne animal est non omnis homo. ergo tãtum omnis homo est animal tenet consequentia ab vniuersali affirmatiua ad suam exclusiuam, antecedens est verum, vt patet ergo & consequens, & secunda pars antecedentis probatur. nã prima exponens exclusiua est præiacens eius, sed ly non omnis homo est animal, est præiacens illius exclusiuæ, quia est illud ꝙ remanet dempta dictione exclusiua ergo est exponens eius quod erat probandũ. Respondetur concedendo consequentiam: & negando antecedens. Et ad probationem nego consequentiam, quia ista nõ est exclusiua illius vniuersalis sed hæc tantum

tum

ſum non ens omnis homo eſt animal, quæ eſt vera. Et ſi dicitur quæ eſt vniuerſalis illius excluſiuæ, tantum, non omnis homo eſt animal, dicitur quod non habet vniuerſalem, quia eſt excluſiua negatiua. Tertia regu-
32.1. la fuit iſta. Ex cuiuslibet exponentis contradictorio ſe-
Cōtra 3. reg. quitur contradictorium expoſiti. Contra iſtam regulam arguitur ſic. Iſta conſequentia non valet tu es animal, ergo tu non differs ab animali, & arguitur per regulam. ergo regula falſa conſequentia tenet cum minori, maiorem pro antecedens eſt verum, vt patet, & conſequens falſum. ex eo quod ſuum contradictorium eſt verum. uidelicet tu differs ab animali. probatur ſic. tu differs ab animali quod eſt aſinus. ergo tu differs ab animali, & illud eſt aſinus. conſequentia tenet per reſolutionem relatiui in coniunctionem copulatiuam & pro nomen demonſtratiuū. & antecedens eſt verum, vt patet per exponentes. ergo & conſequens, tunc ſic. tu differs ab animali. & illud eſt aſinus. ergo tu differs ab animali, conſequentia tenet à copulatiua ad alteram eius partem. Reſpondetur concedendo conſequentiam, & negando iſtam propoſitionē, tu differs ab animali. tūc ad rationem, tu differs ab animali, quod eſt aſinus. ergo &c. negatur conſequentia. neq; relatiuum determinatum per terminum confuſiuum eſt ſic reſolubile ſemper. vnde non ſequitur, tu es omnis homo qui eſt in, a, domo ergo tu es omnis homo, & ille eſt in, a, domo. Omnis homo currit mouetur. ergo omnis homo currit, & ille mouetur. Exiſtens tamē relatiuum in propoſitione ſine ſigno ſic haberet reſolui: vnde bene ſequitur, ſor. qui currit mouetur ergo ſor. currit, & iſte mouetur antichriſtus erit homo qui eſt, ergo antichriſtus
32.2. erit homo, & ille eſt. Quarta regula fuit iſta. A reſoluē-
Cōtra 4. reg. tibus ad reſolutum eſt bona conſequētia. Contra quā regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet hoc non eſt homo demonſtrando aſinum, & hoc eſt animal ſi eſt riſibile. ergo animal ſi eſt riſibile non eſt homo, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falſa: conſequentia tenet cum minori. & maior probatur. Nam antece-

tecedens est verum vt patet, & consequens falsum ergo consequentia non valet, quod consequens sit falsum probatur, quia suum contradictorium est verum scilicet omne animal si est risibile est homo vt patet per exponentes scilicet aliquod animal si est risibile est homo, & nullum est animal, quin illud si est risibile sit homo, ergo &c. Dicitur quod consequentia est bona, & consequens est verum sicut & antecedens, & cũ dicitur quod suum contradictorium est verum, scilicet omne animal si est risibile est homo, dico quod secunda exponens non est sufficienter asignata quoniã ita est secunda exponens. s. nihil est animal si est risibile, quin illud sit homo quæ est falsa, quia suum cotradictorium est verum, scilicet aliquod est animal si est risibile quod non est homo, probatur. hoc non est homo, demonstrando asinum. & hoc est aliquod animal si est risibile, ergo &c. Quinta regula fuit ista. Ab officiantibus ad officiatum est bona consequentia. 32.2

Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet, hæc propositio est necessaria. animal est homo, quæ adæquatæ significat animal esse hominem ergo animal esse hominem est necessarium. & tamẽ arguitur per regulam, ergo regula falsa, consequentia tenet cum secunda parte antecedentis, primam probo, quia antecedens est verum, & consequens falsum. quod antecedens sit verum patet, quod consequens falsum probatur. nam animal esse hominem est impossibile. ergo falsum est quod animal esse hominem sit necessarium. consequentia bona, & antecedens probatur. hoc esse hominem est impossibile demonstrando asinum, & hoc est animal, ergo animal esse hominem est impossibile. consequentia tenet ab inferiori ad suum superius affirmatiuæ sine impedimento. Respondetur concedendo primam consequentiam & antecedens, & consequens eiusdem negãdo quod animal esse hominem sit impossibile, & ad probationem nego consequentiam, & tunc ad illam regulam respondeo dupliciter. & primo quod

non

non arguitur ratione totius extremi, secundum quod intelligit regula, secundo quod arguitur cum impedimento, quia ly impossibile immobilitat istum terminũ animal, & dictum est in vna regula consequentiarum, quod ab inferiori ad suum superius immobilitatum non ualet cõsequentia. Si autem vellet quis fortificare illud argumentum dicens. quod arguitur a resoluentibus ad resolutam, hoc nego, quia ista, animal esse hominem est impossibile, non est, resolubilis, sed officiabiliter probabilis, vt in probationibus terminorum patuit.

32.2. Sexta regula fuit ista. A descriptione ad descriptũ

Cõtra 6.reg. est bona consequentia & econuerso. Contra quam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet, tu intelligis hominem: ergo tu intelligis aliquid sub ratione qua homo, & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa consequentia tenet cum minori, maior probatur. Et pono quod tu nullam habeas intellectionem nisi simplicem intellectionem hominis. Isto posito tu intelligis hominem & tamen tu non intelligis aliquid sub ratione qua homo, quia hominis ratio hominis est diffinitio, sed tu non intelligis aliquid sub aliqua diffinitione, quia nullam habes diffinitionem in mente, vt suppono in casu ergo tu non intelligis aliquid sub ratione qua homo. Dicendum quod consequentia prima fuit bona, cuius conceditur antecedens & consequens in casu isto, & cum arguitur omnis ratio hominis est diffinitio ipsius, nego, quoniam ratio hominis est denominatio ipsius ly homo, namque ab humanitate denominatur homo. ideo humanitas dicitur ratio ipsius, & hæc est illa ratio sub qua tu intelligis hoc, demonstrando hominem.

32.2. Septima regula fuit ista. A sensu diuiso ad sensum compositum, aut econuerso, non valet argu-

Cõtra 7.reg. mentum. Contra istam regulam arguitur sic. Ista consequentia est bona tu potes currere, ergo possibile est te currere. possibile est antichristum esse, ergo antichristus potest esse & econuerso. dicitur quod in terminis simplicibus & discretis, sine impedimento alicuius signi, est bona consequentia, sed cum limitatione signi

sighi non ualet consequentia, vt omne animal esse est necessarium, ergo omne animal necessarium est esse. anima tua necessario est, ergo necessario anima tua est. album potest esse nigrum. ergo possibile est album esse nigrum. Contra istam responsionem arguitur vltimam consequentiam valere. nam sequitur, album potest esse nigrum, ergo album est potens esse nigrum, patet consequentia resoluendo istud verbum, potest, in, sum, es, est, & suum participium. tunc ultra. album est potens esse nigrum, ergo album est ens nigrum, patet consequentia ab vno conuertibili ad reliquum, quia potens esse, & ens conuertuntur; quia omne ens est potens esse, & omne ergo omne potens esse est.ens, patet consequentia, & potens esse est ens, quia omne potens esse est, antecedens similiter per suas exponentes vlterius album est ens nigrum, ergo album est nigrum. patet consequentia, quia omne ens nigrum est nigrum, & ultra album est nigrum, ergo possibile est album esse nigrū patet consequentia, quia quelibet de præsenti infert vnam de possibili de sensu composito, ergo a primo ad vltimum, album potest esse nigrum ergo possibile est album esse nigrum. Ideo respondetur breuiter quod ista consequentia non valet. album est potens esse nigrum, ergo album est ens nigrum, & ad probationem, ibi arguitur ab vno conuertibile ad reliquum, nego, & cum dicitur ly potens esse, & ly ens, conuertuntur concedo, & etiam ly potens esse, & ens non conuertuntur, vnde ly potens esse, nominaliter sumptum conuertitur cum ly ens, sed participaliter sumptum non cōuertitur cum illo quia non sequitur antichristus est potens esse, ergo antichristus est ens, & ita in proposito sumitur ly potens esse, participaliter quare argumentum non procedit Octaua regula fuit ista. Ab vna causa ueritatis ad propositionem habentem illam causam, est bona cōsequentia. Contra quam regulam arguitur sic, ista consequentia non ualet, a, propositio est uera, & immediate ante instās quod est præsens nō fuit uera 32.2. Cōtra 8. reg.

ergo

ergo,a, propoſitio incipit eſſe vera, & tamen arguitur per regulam,ergo regula falſa.conſequentia tenet. & antecedens probatur,ponendo quod,a,propoſitio in prima parte proportionali horę præteritæ terminatæ ad hoc iſtans præſens, fuerit uera, & in ſecunda falſa, & in tertia uera, & ſic alternatis uicibus, quod omnes partes proportionales horæ præteritæ. Ita quod in omni parte impari fuerit vera,& in omni parte pari fuerit falſa & ſit nūc in inſtanti præſenti uera,& ita continue erit iſto poſito eſt antecedens verum, & cōſequens falſum,ergo conſequentia non ualet, quod antecedens ſit verum patet,quia nunc eſt verum per poſitum, & immediate ante hoc inſtās quod eſt præſens, fuit falſum: & quandocunque fuit falſum non fuit verum,ergo immediate ante hoc inſtans quod eſt præſens, non fuit uerum quod aūt immediate ante inſtās quod eſt præſens a fuit falſum probatur, qnia immediate ante inſtans quod eſt præſens, fuit aliqua pars par ſed quandocunque fuit aliqua pars par,a,fuit falſum,ergo immediate ante inſtans quod eſt præſens,a fuit falſum. quod aūt principale conſequens ſit falſum, arguitur quia, nunc eſt verū, & immediate ante inſtans quod eſt præſens, a,fuit verū,quia immediate ante inſtans quod eſt præſens fuit aliqua pars impar,ergo,a, nō incipit eſſe verū. Dicendo breuiter quod, a, non eſt verum, & tunc ad argumentum nego illam conſequentiam primo factā, nec arguitur per regulam quoniam illa non eſt cauſa ueritatis,ſed iſta,a,eſt verum,& non immediate ante inſtans quod eſt præſens.a,fuit verum,& hoc eſt falſum propter aſsignationem ſui contradictorij vnde conceditur quod immediate ante inſtās quod eſt præſens, a,fuit verū,& immediate ante inſtans quod eſt preſens a,non fuit verum, non tamen cum prima conceditur, quod non immediate ante inſtans quod eſt præſens, a,fuit verum, quia hæc ſunt contradictoria. Nona regula fuit iſta. Ab actiua ad ſuam paſsiuam, & econuerſo, eſt bonum argumentum. Contra quam regulam arguitur ſic. iſta conſequentia non ualet. promitto tibi

bi denarium, ergo denarius tibi promittitur a me, & tamen arguitur per regulam, ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori, maior probatur. Nam casu possibili posito est antecedens verum, & consequens falsum, ergo consequentia non valet, antecedens probatur, & pono quod tibi promittam denarium in confuso, nullum tamen denarium tibi promittendo, isto posito antecedens est verum, & consequens falsum per casum, ergo &c. Consimiliter, ergo quod non sequitur, a, quilibet homo videt aliquem hominem, arguitur aliquis homo videtur a quolibet homine. posito namque quod quilibet homo videat præcisæ seipsum, est antecedens verum & consequens falsum. Respondetur quod istarum consequentiarum nulla est bona, nec arguitur per regulam, quia termini debent semper supponere eodem modo. Sed in actiua supponit ly denarium, & ly. hominem, confusæ tantum. & in pasiiua determinate. ideo non debite asignantur earum pasiiuæ. huic ergo promitto tibi denarium, correspondet hic pasiiua a me promittitur denarius, & isti quilibet homo videt aliquē hominem, correspondet hæc pasiiua a quolibet homine videtur aliquis homo. Decima regula fuit ista. A tertio adiacente ad secundum adiacens affirmatiu & sine termino distrahente, est bona consequentia. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet. tantum homo est risibilis. ergo tantum homo est.. & tamen arguitur per regulam, quia affirmatiuæ, & sine termino distrahente, ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori, supposito quod ly risibilis, non sit terminus ampliatiuus, prima pars antecedentis est manifesta, eo quod antecedens est verum, & consequens falsum, vt patet cuilibet. Ideo respondetur etiam quod non tenet regula ista in exclusiuis primi ordinis, ratio, quia arguitur implicite ad inferiori ad suum superius distributiuæ, nam cum dicitur tantum homo est. includitur ly ens, suum participium, stans confusæ distributiuæ ratione dictionis exclusiuç.

Cōtra 9. reg.

33. j.

Cōtra 10. re.

Contra etiam istam glosam argitur, quia non sequitur, chimera est terminus, ergo chimera est. & tamen arguitur affirmatiuæ, & sine termino distrahente, & sine dictione exclusiua. Dicitur quod ista non est sua correspondens de secundo adiacente sed ista ly chimera est, quia termini debent eodem modo supponere.

Obiectiæ contra regulas. 8. cap.
Cap. VII.

Ctūra 1. reg. 8. ca. 1. trac. 33. 1 OCTAVVM & vltimum capitulum regulas notificauit hytpotheticarum. Quarum prima fuit ista. A copulatiua affirmatiua ad alteram eius partem principalem, & bona consequentia. Contra quam regulam arguitur sic, ista consequentia non ualet. Aliquantum uidet Sort. & tantum Plato. uidet, ergo tantum Plato. uidet, & tantum arg. per regulam, ergo regula falsa, consequentia tenet cum minori & maior probatur. Casu possibili posito antecedens est verum & consequēs falsum, ergo cōsequentia non valet. probatur antecedens, & pono quod tam Sort. quam Plato. uideat vnum pedale illo posito antecedens est verū. Nam pedale uidet Sor. & pedale uidet Plato. ergo aliquantum uidet Sor. & tantum uidet Plato. Sed quod consequens sit falsum manifestum est eo quod secunda exponens est falsa, scilicet nihil non Plato. uidet immo est contra casum, quia sort. uidet. & Sort. est aliquid non Plato. ergo aliquid non Plato. uidet. quod est oppositū secundæ partis. Dicendum quod ista dictio. tantū potest teneri exclusiuæ & relatiuæ. Si exclusiuæ tam in antecedente quam in consequente, consequentia est optima, sed negatur secunda pars copulatiuæ, tunc ad probationem negatur consequentia. Si autem vtrobique relatiuæ. Iterum concedo consequentiam, & consequens, & ad eius improbationē, dico quod non habet exponi, sed significat conuertibiliter, quod tantum quantum Sor. uidet Plato. uidet quod est verum, vbi autem vellet oponēs quod ly tantū. teneretur in antecedente relati-

uæ

uæ,& in consequente exclusiuæ,patet, tunc quod non arguitur per regulam. Ex illa regula illarum est corollariæ. quod a toto copulato ad alteram partem est bona consequentia. Contra quam regulam arguitur sic. ista consequentia non ualet. Sort.& Plato. sunt numerus binarius ergo Sort est numerus binarius, quia antecedens est verum & consequens falsum. nec sequitur. Sor.& Plato. de per se ferunt lapidem. ergo sor. de per se fert. lapidem. quia dato quod,a,portaretur ab ambabus simul.& a nullo per se posset portari. tunc antecedens esset verum. & consequens falsum. Similiter non sequitur tu differs ab homine & ab asino, ergo tu differs ab homine: quoniam antecedens est ve ũ,& consequens falsum. vt patet per exponentes. nulla ergo illarum consequentiarum ualet. & tamen arguitur per regulam vt patet ergo regula falsa. Respondetur quod coniunctio copulatiua sumpta copulatiuæ potest dupliciter teneri, id est collectiuæ vel diuisiuæ. Collectiuæ tenetur quando alterum extremorum inest ambobus copulatis simul, & non diuisim aut per signum confusiuum determinatur. Sumebatur primo modo tam in primo quam in secundo exemplo. & secundo modo in tertio exemplo. Collectiuæ ergo sumendo non oportet quod a toto copulato ad alteram partem sit bona consequentia. Diuisiuæ autem tenetur quando non limitatur per signum confusiuum. & cuilibet copulatorum inest alterum extremum. sicut toti, vt Sort. & Plato. sunt homines, Sort. & Plato. currunt vel uident, sic sumendo habet regulam veritatem. Secunda regula fuit ista. A parte principali disiunctiuæ affirmatiuæ ad ipsam disiunctiuam est bona consequentia. Contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non ualet. contingenter tu es, ergo contingenter tu es, uel tu non es. ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori. & maior probatur: Nam antecedens est verum, vt patet. & consequens falsum, ergo consequentia non

Contra corol. 1. reg.

Cõtra 2. reg.

valet probatur quod consequens sit falsum, quia tu es vel tu non es: & non potest esse quin tu sis, vel tu non sis. ergo necessario tu es vel tu non es, quod est oppositum consequentis. Ideo dicitur, quod si ly contingenter, determinat in consequente totam disiunctiuam tunc non arguitur per regulam. quia sic sumendo non est pars primæ, nec secundæ cathegoricæ. Si autem determinat partem solummodo. concedo cōsequentiam, & consequens. & nego illam. necessario tu es, vel tu nō es. determinando ly necessario, consimiliter, id est vnam partem. vbi autem totum determinet iterum concedo consequentiam. sed tunc non sunt opposita, ex quo modi difformiter sumuntur. Ex ista regula inferebatur alia regula corollariæ, quod a parte disiuncti ad totum disiunctum, est bona consequentia contra istam regulam arguitur sic. ista consequentia non valet. tu differs ab asino, ergo tu differs ab homine vel asino, quia antecedens est verum, & consequens falsum, vt patet per exponentes. Etiam non sequitur. asinus est asinus. ergo iste homo vel asinus est asinus. Dicitur vt prius, quod coniunctio disiunctiua sumpta disiunctim capitur dupliciter, scilicet collectiuæ. & diuisiuæ. collectiuę sumitur quando determinatur per signū confusiuum, vel discretum, vel relatiuum exemplum primi, vt tu differs à te vel à me. exemplum secūdi. iste homo vel asinus est asinus. volendo quod ly iste cadat supra totum disiunctnm. Exemplum tertij. Sor. qui est homo, vel asinus est risibilis. Diuisiuæ autem sumitur qn̄ nullo illorum modorum sumitur, vt homo, vel asinus currit. tu es homo, vel asinus. Dicat ergo, ꝙ a parte disiuncti ad totum disiunctū sumptum diuisiuæ est bona consequentia, & iste est intellectus regulæ, sed a parte disiuncti ad totum disiunctum sumptum collectiuę non valet argumentum, sicut in oppositū est argumentum contra intentionē regulæ. Tertia rл̄a fuit ista. A tota disiūctiua cum destructione vnius partis ad alteram partem est bona consequentia. Contra quam regulam

arguitur

arguitur. sic ista consequentia non valet, tu es asinus, vel tu non es asinus, sed tu non es asinus. ergo tu es asinus quia antecedens est verum, & consequens falsum. vt patet. & tamen arguitur per regulam . ergo regula falsa. Respondetur, quod non arguitur per regulam quia in secunda parte antecedentis sumitur contradictorium primæ partis disiunctiuæ, vel sumitur secunda pars disiunctiuæ, si sumitur oppositum primæ partis. patet, quod non arguitur per regulam, quia non infertur alia pars, uidelicet tu non es asinus, qua illata conceditur consequentia, & consequens. Si autē dicitur quod pro secunda parte antecedentis sumitur in secūda pars disiunctiuæ inferendo aliam iterum . Dicitur quod nō arguitur per regulā. deberet. n. sumi contradictoriū eius isto modo. tu es asinus, vel tu non es asinus. sed tu es asinus, ergo tu nō es asinus, sed negatur minor. Quarta regula fuit ista. A copulatiua negatiua ad disiunctiuam affirmatiuam factam ex partibus contradictorijs copulatiuæ affirmatiuæ, est bonum argumentum, & econuerso. Ex qua inferebatur quinta, quod a disiunctiua negatiua ad copulatiuam affirmatiuam factam ex partibus contradicentibus copulatiuæ affirmatiuæ, est consequentia bona. Contra istas regulas posset argui . ex nulla negatiua sequitur affirmatiua. ergo quælibet istarum regularum est falsa. Et qua respondetur quod ista regula non tenet in hypothecis, sed in cathegoricis. Ideo specialius arguo sic, oppositum disiunctiuæ affirmatiuæ assignatum per negationem præpositam toti non conuertitur cū opposito eiusdem assignato per copulatiuam factam de partibus oppositis disiunctiuæ, ergo ambæ regulæ falsæ. consequentia tenet, antecedens probatur, & capio istam disiunctiuam. necessario tu es, vel tu sedes. patet quod ista est falsa, ergo hæc est vera, non necessario tu es uel tu sedes . & tamen hæc est falsa . necessario tu non es, & tu non sedes. arguitur ergo sic. ista disiunctiua negatiua est uera. & hæc copulatiua est falsa. ergo non conuertuntur. patet consequentia, quia verum non conuertitur cum falso . Ideo breui-

Cōtra 3. reg.

33.2.

Cōtra 4. & 5. reg.

ter respondetur: quod si disiunctiua affirmatiua habet huiusmodi duo opposita, quod ista inuicem conuertuntur. sed non semper habet icopulatiuam pro opposito factam de partibus oppositis disiunctiuæ. vt argumentum clare ostendit & hoc contingit. quãdo disiunctiua cathegoricæ. probabilis, sicut in proposito ratione istius termini necessario. Infallibiliter tamen, & regulariter teneatur. quod tam disiunctiuæ affirmatiuæ quam copulatiuæ, datur contradictorium per negationem præpositam toti. Idem est iudicium de copulatiua affirmatiua. hæc enim est falsa, necessario tu es homo. & tu es albus. vt patet, & consimiliter quælibet istarum necessario tu non es homo, vel tu non es albus contingenter tu non es homo, vel tu non es albus, quia ex quaslibet istarum sequitur. hæc disiunctiua, tu non es homo, vel tu non es albus, quæ est falsa, cum quælibet pars eiusdem sit falsa. Sexta regula fuit ista. A conditionali affirmatiua cum suo antecedente, ad cõsequens eiusdem est bona consequentia. Contra quam regulam arguitur sic, ista consequentia non valet, necessario tu animal es, sit tu es homo: si tu es homo ergo necessario tu es animal. & tamen arguitur per regulam. ergo regula falsa. consequentia tenet cum minori, maior probatur. Nam consequens est falsum, vt patet, & antecedens est verum ergo & cætera: probatur pro prima parte, quia pro secunda non expedit, quoniam tu es animal, si tu es homo. & non potest esse, quin tu es animal si tu es homo. ergo necessario tu es animal, si tu es homo. Dicendum quod ly necessario duo potest determinare, aut præcise consequens dictæ conditionalis, aut ipsam totam. primo modo concedo consequentiam. & nego primam partem antecedẽtis, uidelicet necessario tu es animal, si tu es homo, quia æquiualet isti, si tu es homo. necessario tu es animal quæ est falsa. Ad probationem nego consequentiam. quia illa conditionalis non est in casu cathegoricæ probabilis. si autem ly necessario. determinat totam conditionalem, nego consequen-

Valet ab exposita ad exponente.

Cõtra 6. reg.

33.2

ſequentiam. neqne arguitur per regulam. quia infertur iſta. neceſſario tu es animal, quæ non eſt conſequens ſed. iſta ſolummodo, tu es animal. quia modus ſic ſumptus non eſt pars conſequentis, nec antecedentis. ſicut neque nota conditionis. ſed pars totius conditionalis. Ideo debuit ſic argui. neceſſario tu es homo, ſed tu es homo, ergo tu es animal. vnde conditionalis ſine modo, neceſſario conuertitur cum ſeipſa habente modum iſtum. vnde ſequitur. ſi tu es homo, tu es animal. ergo neceſſario ſi tu es homo, tu es animal. & econuerſo. Vltima regula fuit iſta. A conditionali affirmatiuę cum contradictorio conſequētis ſequitur contradictorium antecedentis. Contra iſtam regulam arguitur ſicut prius. neceſſario ſi antichriſtus eſt albus, antichriſtus eſt coloratus. ſed antichriſtus non eſt coloratus. ergo neceſſario ipſe non eſt albus. patet bene quod antecedens eſt verum, & conſequens falſum. Tamen arguitur ſpecialius ſic. iſta conſequentia non ualet. ſi tu es homo, neceſſario tu es animal, ſed non neceſſario tu es animal. ergo tu non es homo. & tamen arguitur per regulam ergo regula falſa. conſequentia tenet cum minori. maior probatur. nam antecedens eſt verum, & conſequens falſum. ergo conſequentia non valet. quod conſequens ſit falſum patet. & probatur quod antecedens, vt verum. Nam hęc eſt vera, non neceſſario tu es animal. quia ſuum oppoſitum eſt falſum. ſed altera pars probatur, nam ſi tu es homo, neceſſario tu es animal, nam tu es animal, ſi tu es homo neceſſario. ergo ſi tu es homo neceſſario, tu eſt animal. tenet conſequentia ab vno conuertibili ad reliquum: vnde idem eſt dicere animal currit, ſi homo currit. & ſi homo currit, animal currit. Ideo reſpondetur ad argumentum primum, ſicut ad argumētum alterius regulæ, quod non arguitur per regulam. quia debet ſolummodo concludi iſta, antichriſtus non eſt albus. ex quo ly neceſſario, non eſt pars antecedentis, nec conſequentis. Et ad argumentum ſecundum, dubitatur nunquid

33.2..

Cōtra 7. reg.

iſta

ista consequentia sit bona, si tu es homo necessario tu es animal, sed non necessario tu es animal. ergo tu non es homo, quia dubito de ly necessario. an sit pars antecedentis vel consequentis, si autem ly necessario est pars antecedentis, nego consequentiam. nec arguitur per regulam, quia non sumitur oppositum consequentis, sed deberet sic argui tu non es animal. ergo tu non es homo necessario, & isto modo conceditur cõsequentia, & negatur minor. si autem ly necessario est pars cõsequentis, concedo consequentiam, & nego conditionalem, quia tunc æquiualet huic cõditionali, si tu es homo tu es animal necessario, & tunc ad argumentum, tu es animal si tu es homo necessario. ergo si tu es homo necessario tu es animal: nego consequentiam, nec arguitur ab vno conuertibili ad reliquum, nec exẽplum est ad propositum, quia in antecedente ly necessario, est pars antecedentis conditionalis. & in consequente est pars consequentis alterius conditionalis, quare &c.

Finis Logicæ Pauli Veneti. Ad laudem omnipotentis Dei.

110

TABVLA OMNIVM CAPITVLORVM huius Logicæ Pauli Veneti, in octo Tractatu diuisa.

TRACTATVS PRIMVS EST De summulis qui continet 17. cap.

Tractatus secundus est de suppositionib. continẽs. cap. 9.

Tractatus tertius de consequentis cõtinens 8. cap.

6 de

FINIS.

